

Instans: Kommunstyrelsen
Tid: tisdagen den 22 november kl. 08:30
Plats: Sämsjön, kommunhuset, Herrljunga

Förslag på justerare: Förslag tas emot på mötet

Samtliga ärenden har beretts av kommunstyrelsens presidium. I samtliga beslutsärenden föreslås kommunstyrelsen besluta i enlighet med förvaltningens/tidigare nämnds förslag till beslut om inget annat framgår av ordförandeskrivelse.

Gunnar Andersson
Ordförande

Anela Lennartsson
Sekreterare

Information:

- KS = slutgiltigt beslut fattas i kommunstyrelsen.
- KF = slutgiltigt beslut fattas i kommunfullmäktige.
- Info = Information.
- Ett X markerar att handlingar finns bifogade i kallelsen.
- VS markerar att handlingar presenteras vid sammanträdet.

<i>KL</i>	<i>NR</i>	<i>Besluts -organ</i>	<i>Ärende</i>	<i>DNR</i>	<i>Handlingar bifogas</i>	<i>Föredragande/ Kommentar</i>
08.30	1.	KS	Sammanträdet öppnande			Ordförande
			Upprop			Nämndsamordnare
			Val av justerare och tid för justering			Ordförande
			Godkännande av dagordningen			Ordförande
08.35	2.	KS	Månadsuppföljning 2022-10-31 för Herrljunga kommun	KS 7/2022	X	Controller
08.45	3.	KF	Budget och verksamhetsplan för Herrljunga kommun 2023	KS 9/2022	X	Ekonomichef
09.15	4.	KF	Motion om behov av budgetförstärkning till bildningsnämnden	KS 260/2021	X	Ekonomichef
09.20	5.	KS	Upphandlingsfunktion i Herrljunga och Vårgårdas kommuner	KS 268/2022	X	Ekonomichef
			PAUS			
10:00	6.	INFO	Information om rapporteringen om ej verkställda beslut från socialnämnden	KS 2022/147		Socialchef
10:10	7.	KS	Internkontrollplan 2023 för kommunstyrelsen	KS 2022/12	X	Kommundirektör
10:20	8.	KF	Internkontrollplan 2023 för Herrljunga kommun	KS 2022/13	X	Kommundirektör
10:30	9.	KS	Granskning av kommunstyrelsens ärendeberedningsprocess	KS 2022/234	X	AK-chef Kommundirektör
10:40	10.	KS	Äskande ur kommunstyrelsen effektiviseringsfond för att ta fram en strategisk plan	KS 2022/222	X	Ordförande
10:45	11.	KS	Äskande från bygg- och miljönämnden ur effektiviseringsfonden	KS 2022/251	X	Miljöchef
10:55	12.	KS	Information om dom på kommunens begäran om överprövning om Vattenmyndighetens åtgärdsprogram	KS 2020/237	X	Miljöchef
11:00	13.	KF	Revidering av taxa inom området för miljöbalken m.fl.	KS 252/2022	X	Miljöchef
11:10	14.	KS	Utredning av kommunalt naturreservat på Orraholmen 1:1	KS 77/2022	X	Miljöstrateg
11:20	15.	KF	Medborgarförslag om naturreservat på fastigheten Orraholmen 1:1	KS 2022/36	X	Miljöstrateg

11:25	16.	KF	Motion angående bevarande av Orraholmsområdets natur	KS 2022/28	X	Miljöstrateg
11:30	17.	KF	Motion om att inrätta ett kommunalt naturreservat inom Orraholmsområdet	KS 2022/37	X	Miljöstrateg
11:35	18.	KF	Motion om att ombilda Orraholmens fritidsområde till ett kommunalt naturreservat	KS 2022/58	X	Miljöstrateg
11:40	19.	KS	Motion om att inrätta ett kommunalt naturreservat inom Orraholmsområdet	KS 2022/40	X	Miljöstrateg
11:45	20.	KS	Remissvar avseende ”Vår Demokrati – värt att nämna varje dag”	KS 2022/249	X	AK-chef
11.50	21.	KF	VA-taxa 2023	KS 246/2022	X	VA-chef
			LUNCH			
13.00	24.	KS	Remissvar till Trafikverket gällande förslag till åtgärdsvalsstudie för väg 27 Kilakorset (väg 154) - länsgräns, Svenljunga och Tranemo kommuner i Västra Götalands län	KS 2022/259	X	Samhällsplanerare
13.05	25.	INFO	Dialog om Remene skjutfält	KS 252/2022		Samhällsplanerare
13.20	26.	KF	Medborgarförslag om införande av seniorkort för pensionärer i Herrljunga kommun	KS 2022/88	X	Kommundirektör
13.25	27.	KF	Medborgarförslag om seniorkort för pensionärer i Herrljunga kommun	KS 2022/ 95	X	Kommundirektör
13.30	28.	KF	Motion gällande närtrafik i Herrljunga kommun	KS 2021/214	X	Kommundirektör
13.35	29.	KF	Medborgarförslag om fler poliser i Herrljunga kommun	KS 2022/66	X	AK-chef
13.45	30.	KF	Medborgarförslag om ökad polisnärvaro i Herrljunga	KS 2022/69	X	AK-chef
13.50	31.	KF	Medborgarförslag om lekland för barn	KS 2022/70	X	AK-chef
13.55	32.	KF	Medborgarförslag om inhägnat område för hundar	KS 2022/90	X	AK-chef
14.00	33.	KF	Motion om att inför huskurage	KS 2021/251	X	Kommundirektör
14.10	34.	KF	Fråga till förbundets medlemmar om ansvarsfrihet för styrelsen för Sjuhärads samordningsförbund	KS 2022/261	X	AK-chef

14.15	35.	KF	Förslag till reglemente avseende arvode och ersättningar till förtroendevalda i bolag och stiftelser i Herrljunga kommun	KS 263/2022	X	AK-chef
14.20	36.	KF	Renhållningstaxa 2023	KS 266/2022	X	Kommundirektör
14.25	37.	KF	Renhållningsföreskrifter Herrljunga kommun	KS 267/2022	X	Kommundirektör
14.30	38.	KF	Plan- och byggtaxa 2023	KS 269/2022	X	Kommundirektör

NR	Meddelandeförteckning	DNR	Handlingar bifogas
1	Inspektion av överförmyndare i Herrljunga kommun avseende verksamhetsåret 2021	KS 2022/240	X
2	Tolkförmedling Västs delårsrapport 2022	KS 2022/237	X
3	KF § 142/2022-09-19 Avsägelse och fyllnadsval av ersättare i kommunstyrelsen	KS 2022/1	X
4	TN § 74/2022-10-06 Delårsrapport per 2022-08-31 för tekniska nämnden	TK 2022/8	X
5	Protokoll från Herrljunga Elektriska och Herrljunga Vatten styrelsemöte 2022-09-21	KS 2022/57	X
6	KF § 18/2022-06-21 Ändring av tidsplan för budgetbeslut i samband med höstens budgetprocess	KS 2022/9	X
7	Dokumenthanteringsplan för Överförmyndare i Herrljunga kommun	KS 2021/217	X
8	Protokoll från kommunala pensionärsrådet 2022-09-20	KS 2022/196	X
9	Protokoll uppsikts- och ägardialog 2022-10-03	KS 2022/52	X
10	Protokoll från Boråsregionens Sjuhäradskommunalförbund 2022-10-21	KS 2022/151	X
11	Sammanträdestider för regionfullmäktige återstoden av 2022 och för helåret 2023	KS 2022/260	X
12	Protokoll från Nossan Förvaltningsaktiebolags sammanträde 2022-10-17	KS 2022/112	X
13	Information om verksamhetsövergång – Räddningstjänsten Västra Skaraborg		X
14	Beslut från kommunfullmäktige i Alingsås kommun avseende Herrljunga kommuns ansökan till förbundsmedlemskap	KS 2021/44	X

Månadsuppföljning 2022-10-31 Herrljunga kommun

Sammanfattning

Ekonomiavdelningen har sammanställt en rapport över budget och prognos för helåret 2022.

Prognosen för året pekar mot ett resultat på 27,7 mnkr vilket är 13,5 mnkr bättre än budgeterat. Jämfört med skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår prognostiserat resultat till 4,4 % vilket är högre än det budgeterade finansiella målet på 2,3%. Skatteintäkter och generella statsbidrag beräknas bli 13 389 tkr högre än budgeterat, nämnderna prognostiserar ett underskott på 1 750 tkr och gemensamma kostnader prognostiserar ett underskott på 3 486 tkr, främst beroende på högre pensionskostnader än budgeterat.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-11-08
Rapport Månadsuppföljning per 2022-10-31 Herrljunga kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner månadsrapporten per 2022-10-31 för Herrljunga kommun.

Kaisa Lundqvist
Ekonomichef

Expedieras till:	Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom till:	Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet

Bakgrund

Enligt gällande policy Verksamhets- och ekonomistyrningsprinciper ska en månadsrapport redovisas till kommunstyrelsen per februari, april, juli och oktober. Uppföljningen innehåller budget och prognos för kommunens resultaträkning, styrelse/nämndernas kommunbidrag och investeringar.

Förstärkt månadsuppföljning upprättas per april månad. Uppföljningen ska för driften redovisa budget och utfall för perioden, budget och prognos för helår, budget och prognos helår för investeringar samt en personalredovisning.

Ekonomistyrningsprinciperna anger att nämnden ansvarar för att tilldelade resurser inte överskrids. Det ligger i förvaltningschefens ansvar att rapportera avvikelser till nämnd samt att upprätta förslag till åtgärder. Så snart avvikelse befaras eller har konstaterats är nämnd skyldig att vidta åtgärder så att budgetramen kan hållas. Åtgärder kan innebära kostnads-/intäktsjustering men även omDispositioneringar inom verksamheter. Om sådana åtgärder inte bedöms tillräckliga är nämnd skyldig att till kommunstyrelsen rapportera befarad avvikelse. Vid befarat underskott är kommunstyrelsen skyldig att rapportera avvikelser till kommunfullmäktige samt uppmana nämnd att lämna förslag till åtgärder så att budgeten kan infrias.

Ekonomisk bedömning

Rapporten beskriver och kommenterar det ekonomiska läget för Herrljunga kommun. Prognosen för kommunen totalt visar på en positiv avvikelse varför vidare rapport till KF inte är nödvändig. Dock redovisar enskilda nämnder en negativ prognos mot budget. Kommunstyrelsen bör därför uppmana dessa nämnder att inkomma med förslag till åtgärder för att minska befarat underskott.

Samverkan

CSG 10/11

DIARIENUMMER: KS 2022-7
FASTSTÄLLD/INSTANS: Kommunstyrelsen
VERSION:
SENAST REVIDERAD:
GILTIG TILL:
DOKUMENTANSVAR: Ekonomichef

Månadsrapport

per den 2022-10-31

Med prognos per 2022-12-31

Herrljunga kommun

HERRLJUNGA KOMMUN

Växtkraft 10 000

Månadsuppföljning oktober

Prognosen för året pekar mot ett resultat på 27 658 tkr vilket är ca 13,5 mnkr bättre än budgeterat. Jämfört med skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår prognostiserat resultat till 4,4 % vilket är högre än det budgeterade finansiella målet på 2,3%. Skatteintäkter och generella statsbidrag beräknas bli 13 389 tkr högre än budgeterat, nämnderna prognostiserar ett underskott på 1 750 tkr och gemensamma kostnader beräknas bli 3 486 tkr högre än budgeterat, främst beroende på högre pensionskostnader än budgeterat.

1. Resultaträkning

	Budget 2022	Prognos helår	Avvikelse helår	Förändring Prognos
Verksamhetens intäkter	142 175	151 823	9 648	-200
Verksamhetens kostnader	-703 409	-726 108	-22 699	200
Avskrivningar/Nedskrivningar	-30 617	-28 317	2 300	650
Verksamhetens nettokostnader	-591 851	-602 602	-10 751	650
Skatteintäkter	459 936	472 683	12 747	1 180
Gen statsbidrag och utjämn	145 709	157 102	11 393	1 650
Verksamhetens resultat	13 794	27 183	13 389	3 480
Finansiella intäkter	900	900	-	-
Finansiella kostnader	-500	-425	75	-
Resultat efter finansiella poster	14 194	27 658	13 464	3 480
RESULTAT	14 194	27 658	13 464	3 480

Not 1.

Specifikation av verksamhetens nettokostnader	Budget 2022	Prognos helår	Avvikelse helår	Förändring prognos
Nämndernas nettokostnader	-589 449	-588 899	550	2 300
Statsbidrag som redovisas under gen statsbidrag	-	-7 816	-7 816	-1 650
Gemensamma kostnader och intäkter	-7 000	-10 486	-3 486	-
Återföring kapitalkostnader	35 215	32 915	-2 300	-650
Avskrivningar	-30 617	-28 317	2 300	650
Totalt	-591 851	-602 602	-10 751	650

Verksamhetens nettokostnader

Verksamhetens nettokostnader består av nämnder och styrelsens nettokostnad samt gemensamma nettokostnader under gemensamma intäkter och kostnader. Under gemensamma intäkter och kostnader finns budgeterat kostnader för semesterlöneskulden, upplupna löner och personalomkostnader.

De gemensamma kostnaderna prognostiseras ha en negativ avvikelse mot budget med 3 486 tkr. I prognosen ligger ett överskott av försäljning av mark och exploateringsfastigheter om 2 000 tkr. Kommunens pensionskostnader väntas ha en negativ avvikelse mot budget på 5 586 tkr. Detta framförallt på grund av extra premiekostnader för förmånsbestämd ålderspension. Kostnader för semesterlöneskulden och upplupna löner väntas bli som budgeterat.

Gemensamma kostnader	Budget 2022	Prognos helår	Avvikelse helår	Förändring prognos
Exploatering/markförsäljning	-	2 000	2 000	-
Affärsverksamhet renhållning	-	100	100	-
Sem.löneskuld & upplupna löner	-1 500	-1 500	-	-
Pensionskostnader	-5 500	-11 086	-5 586	-
Gemensamma kostnader	-7 000	-10 486	-3 486	-

Avskrivningar

Prognos är ett överskott om 2 300 tkr. Investeringsbudget visar på ett överskott och därmed blir också avskrivningskostnaderna för året lägre. Ett antal gjorda investeringar är heller inte klara ännu och har därmed inte börjat skrivas av.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Prognosen för skatter och generella statsbidrag har en positiv avvikelse mot budget med 24 140 tkr. Förändring mot föregående prognos är framför allt slutavräkning 2022 samt förändrad prognos för riktade statsbidrag.

I budget 2022 har skatteintäkter och generella bidrag beräknats utifrån antagande om att befolkningen i Herrljunga kommun är 9 478 personer. Detta utifrån ett antagande i budget 2022-2024 att kommunen kommer att öka befolkningen med 25 personer per år under de kommande tre åren, med utgångspunkt från befolkningsmängd 1/11 2020.

Den 1/11 2021 visar statistik från SCB att befolkningen är 9 510 personer, vilket är en ökning med 32 personer vilket påverkar prognosen för skatteintäkter och generella bidrag positivt.

Uppgifterna om skatteprognos baseras på SKR:s skatteprognos ifrån 2022-10-18

Finansiella intäkter och kostnader

Prognosen för finansiella intäkter och kostnader visar på ett mindre överskott.

2. Driftsredovisning

Prognos för nämndernas verksamheter visar på ett underskott för året på 1 750 tkr vilket är 1 650 tkr bättre jämfört med föregående prognos. Prognosen fördelas enligt nedanstående tabell.

	Budget 2022	Prognos helår	Avvikelse helår	Förändring Prognos
Kommunfullmäktige	2 009	2 009	-	-
Kommunstyrelse	42 565	44 915	-2 350	900
Bildningsnämnd	262 338	262 138	200	1 150
Socialnämnd	229 597	229 597	-	-
Teknisk nämnd	31 870	30 670	1 200	-
Bygg och Miljönämnd	16 551	17 351	-800	-400
Summa nämnder	584 931	586 681	-1 750	1 650
Utvecklingsmedel	77	77	-	-
Effektiviseringsfond	708	708		
Kapitalkostnadspott	3 900	1 600	2 300	650
Lönepott	-166	-166	-	-
Summa skattefinansierat	589 449	588 899	550	2 300
Teknisk nämnd -renhållning	400	400	-	-
Summa avgiftsfinansierat	400	400	-	-

Kommunstyrelsen

	Budget 2022	Prognos helår	Avvikelse helår	Förändring Prognos
Kommunstyrelsen	5 826	5 226	600	600
Kommunledning	10 251	10 701	-450	100
Adm.- och kommunikationsenhet	5 330	5 880	-550	-
IT/Växel/Telefoni	8 932	11 182	-2 250	-
Reception	499	499	-	-
Ekonomi	5 028	4 828	200	100
Personal	6 699	6 599	100	100
Summa	42 565	44 915	-2 350	900

Kommunstyrelsen prognostiserar totalt ett underskott mot budget om 2 350 tkr. Prognosen är förbättrad jämfört med föregående prognos (220831).

Kommunstyrelsen har 900 tkr i budget för kultur och fritidssatsning. Här prognostiseras ett överskott om 600 tkr då tjänst ännu ej är tillsatt. Ca 300 tkr är använt till att arrangera festivalen i augusti samt till utredning av hur en kultur och fritidsenhet ska se ut.

Kommunledning prognostiserar ett underskott om 150 tkr för säkerhet och beredskap, 250 tkr för överförmyndare samt 150 tkr för kommungemensamt. Strategisk planering räknar med ett överskott om 100 tkr. Kommunledningen har en ytterst snäv budget och kostnaderna är svåra att påverka.

Administration och kommunikation prognostiserar ett underskott om 550 tkr. Ett besparingsuppdrag budgeterades om 350 tkr men detta har inte kunnat genomföras. Hög personalomsättning på avdelningen är en orsak till att besparingsåtgärder inte kunnat genomföras.

IT/Växel/Telefoni prognostiserar ett underskott om 2 250 tkr, vilket är oförändrat jämfört med föregående prognos. It-verksamheten har redovisat underskott både 2020 och 2021. Kommunens kostnader för IT fortsätter

Ärende 2

att öka i takt med digitalisering och ser i dagsläget inte ut att minska. Genomgång har gjorts av ITs samtliga avtal, övriga kostnader samt övriga verksamheters behov av stöd i IT-frågor. Genomgången visar på ett behov med 2 550 tkr för Herrljungas del för att ha kostnadstäckning för dagens system och förvaltning. Lämpliga besparingar som inte riskerar säkerhet och tillgänglighet och som även på sikt är lönsamma har inte hittats.

Ekonomi prognostiserar ett överskott om 200 tkr vilket är en förbättring med 100 tkr jämfört med föregående prognos. Överskottet beror på lägre personalkostnader pga vakanta tjänster. Personalenheten prognostiserar ett överskott om 100 tkr vilket beror på lägre fackliga personalkostnader än budgeterat.

Bildningsnämnden

	Budget 2022	Prognos helår	Avvikelse helår	Förändring Prognos
Nämnd	461	461	-	-
Förvaltningsledning	24 552	24 452	100	-50
Förskola	53 372	53 872	-500	-850
Fritidshem	19 119	18 369	750	-
Grundskola	102 842	103 542	-700	500
Grundsärskola	6 411	6 011	400	950
Gymnasieskola	38 788	39 689	-900	-100
Gymnasiesärskola	3 100	2 600	500	500
Vuxenutbildning	5 560	5 110	450	-
Kultur och Fritid	8 133	8 033	100	200
Summa	262 338	262 138	200	1 150

Bildningsnämndens prognos för helåret per den 31/10 visar ett överskott om 200 tkr. Den faktor som bidrar främst till överskottet jämfört med tidigare prognoser är lägre placeringskostnader inom sarskolan samt lägre kostnader inom grundskolan till följd av sjukfrånvaro som inte täcks upp fullt ut på grund av vikariebrist. Nämnden får fortsatt skolmiljard och skjutlöneersättning under 2022 vilket balanserar de ökade kostnaderna. Totalt får nämnden 2,7 miljoner i coronarelaterade ersättningar.

Förvaltningsledningen prognostiserar ett utfall med ett underskott på -200 tkr för helåret. Orsaken till underskottet är utökat stöd på stab med systemförvaltare och något högre kostnader för kurser till följd av återgång till utbildningstillfällen efter pandemin. I prognosen ingår det budgeterade nyttjandet av flyktingbufferten om 1,8mkr.

Förskolans verksamheter visar totalt en prognos om ett underskott om -500 tkr. Orsaken är den bibehållna avdelningen på Horsbys förskola under höstterminen på grund av ett stort antal barn. Fritidshemmet prognostiserar ett överskott om 750 tkr på grund av lägre personalkostnader och sjuklöneersättning. Grundskolan prognostiserar ett underskott om -400 tkr. Underskottet i prognosen beror på att den budgeterade minskningen i tjänstegrad under höstterminen inte varit fullt möjlig då flera enheter fått utökade grupper med särskilda behov. Dock har även flera enheter påverkats av svårigheter att rekrytera vikarier vilken lett till att underskottet är mindre än tidigare prognoser. Gymnasieskolans prognos om ett underskott om -900 tkr beror på lägre intäkter från statsbidrag för lärlingar samt högre personalkostnader. Vidare har även kostnader för köpta platser varit dyrare på grund av fler elever i praktiska program i årskurs 1.

Verksamheterna kulturskola och allmän kulturverksamhet förväntas visa ett resultat i enlighet med budget för helåret 2022. Biblioteket visar ett mindre överskott på grund av lägre personalkostnader och Komvux visar ett överskott om 450 tkr i prognos på grund av hyresjustering.

Socialnämnden

	Budget 2022	Prognos helår	Avvikelse helår	Förändring Prognos
Nämnd	559	509	50	-
Förvaltningsledning	16 482	14 482	2 000	-
Individ och familjeomsorg	36 939	33 439	3 500	150
Vård och omsorg	130 456	131 805	-1 350	-100
Socialt stöd	45 162	49 362	-4 200	-50
Summa	229 597	229 597	-	-

**Inklusive de 3 100 tkr från 2017 års flyktinggrupp som resultatförs 2022.*

Socialförvaltningen redovisar en budget i balans för helår 2022. 3 100 tkr avser de flyktingmedel för 2017 års nyanlända som resultatförs 2022. Övriga verksamheter visar en negativ prognos på 3 100 tkr.

Nämnden prognostiserar ett utfall lite lägre än mot budget. Förvaltningsledningen visar en positiv avvikelse på 2 000 tkr, vilket beror på tillkommande statsbidrag avseende vård och omsorg.

Verksamhet individ och familjeomsorg prognostiserar ett överskott på 3 500 tkr. I detta belopp ingår resultatföring av flyktingmedel med 3 100 tkr. Övriga verksamheter inom IFO visar ett överskott på 150 tkr vilket beror på lägre kostnader för vuxen vård samt ökade intäkter för omsorgsavgifter. Kostnaden för placeringar av barn och unga prognosierar ett underskott och fortsätter till viss del att finansieras via EKB-bufferten.

Vård och omsorg har haft en tuff start på året i och med pandemin. Detta har påverkat alla verksamheters personalkostnader negativt, men har till stor del hanterats inom befintlig budget. Utöver detta ökar behovet av hemtjänst speciellt på dubbelbemaning vilket genererar mycket högre personalkostnader än budgeterat. Hemtjänsten prognostiserar ett underskott på 3 500 tkr. Hälso- och sjukvård prognostiserar ett överskott på grund av vakanta tjänster. Tillkommande statsbidrag inom Vård och Omsorg jämnar ut det prognostiserade underskottet.

Från och med 2022 är extern LSS organisatoriskt flyttad till socialt stöd, detta ansvar prognostiseras ett underskott på 5 100 tkr, framför allt kopplat till extern gruppboende LSS. Ökade kostnader inom personlig assistans samt gruppboende LSS genererar också ett underskott. Stöd och resurs samt sysselsättning prognostiseras ett överskott. Totalt summerar prognosen för socialt stöd till – 4 200 tkr.

Tekniska nämnden

	Budget 2022	Prognos helår	Avvikelse helår	Förändring Prognos
Teknisk nämnd	275	275	-	-
Förvaltningsledning*	1 138	838	300	-
Gata Park	13 106	13 106	-	-
Fastighet	8 260	8 260	-	-
Måltid	180	-620	800	-
Lokalvård	113	13	100	-
Fritid	8 798	8 798	-	-
Summa skattefinansierat	31 870	30 670	1 200	-
Renhållning	400	400	-	-
Summa avgiftsfinansierat	400	400	-	-

* Förvaltningsledning inkluderar även skog, mark och personalkaffe

Förvaltningen prognostiserar ett överskott på driftbudget med 1 200 tkr.

Fastighetsenheten minskade sin budgetram med 900 tkr då beslut togs i kommunfullmäktige att inte längre tillskjuta medel för de fastigheter som inte kan hyras ut till självkostnad (Gäsenegården samt G:a sporthallen). Budget för underhåll kommer att användas för att täcka fastighets underskott.

Renhållningens utfall belastar inte kommunens resultat utan kommer vid årets slut innebära att kommunen har en fordran på taxekollektivet.

Bygg- och miljönämnden

	Budget 2022	Prognos helår	Avvikelse helår	Förändring Prognos
Nämnd	725	725	-	-
Miljö	1 241	1 441	-200	-100
Bygg	2 099	1 099	1 000	-
Räddningstjänst	12 486	14 086	-1 600	-300
Summa	16 551	17 351	-800	-400

Bygg- och miljönämnden prognostiserar totalt ett underskott om -800 tkr för helåret. Prognosen är försämrad jämfört med föregående prognos.

Nämnd- och miljöenheten redovisar en prognos enligt budget. Miljöenheten prognostiserar ett underskott om 200 tkr. Intäkterna minskar på grund av färre debiterbara kontroller. Högre kostnader för skyddsjakt är också en orsak. Byggenheten har en prognos på +1000 tkr då intäkter för bygglov överstiger budgeterat. Räddningstjänsten redovisar ett underskott om 1600 tkr vilket är försämrat med 300 tkr. Räddningstjänsten har de senaste åren redovisat underskott och besparingsåtgärder som ger snabb effekt har inte hittas för att få en budget i balans.

3. Investeringsredovisning

Budgeterade belopp är beslutad investeringsbudget för år 2022 samt beslutade ombudgeteringar från 2021. Prognosen utgår från förbrukade medel under året och är inte en indikation på totalprojektets budgetföljksamhet för de projekt som löper över flera år. Detta visas längre ner i dokumentet.

Investeringar Belopp netto (tkr)	Urspr budg 2022	Ombudg 2022	Tot budg 2022	Utfall ack	Prognos helår	Avvikelse helår
Kommunstyrelse	7 550	3 979	11 529	4 012	11 529	-
Bildningsnämnd	2 100	1 543	3 643	1 773	3 643	-
Socialnämnd	3 200	830	4 030	643	2 030	2 000
Teknisk nämnd	104 325	22 423	126 748	89 475	113 648	13 100
Bygg och Miljönämnd	400	3 400	3 800	-	3 800	-
Total summa	117 575	32 175	149 750	95 904	134 650	15 100

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har i investeringsmedel 3 000 tkr för markköp, 1 470 tkr i förstudiemedel, 600 tkr för nytt ärendesystem samt 50 tkr för inventarier kommunhuset. ITverksamheten har en investeringsbudget inkl ombudgeteringar på 6 400 tkr. I dagsläget är få medel ianspråkstagna men prognosen är ändå att medlen kommer att användas under året. Mycket beror på om beställningar kommer att levereras i tid.

Totalt har kommunen köpt mark för 9 268 tkr under 2022.

Bildningsnämnden

Investeringsprognosen för året är enligt budget.

Socialnämnden

Prognosen är ett utfall enligt budget för året, bortsett från tre projekt. Inventarier Hagen, 700 tkr kommer inte att nyttjas under 2022 eftersom tidplanen för utbyggnationen av Hagen har skjutits fram. Inventarier dagträff/hemtjänst, 300 tkr kommer inte att användas 2022 då detta investeringsbeslut ligger kvar sedan tidigare och nu ersätts av nya planer för vård och omsorgs verksamheter. Investeringsmedel för nytt verksamhetssystem på 1000 tkr kommer inte heller att nyttjas då denna kostnad räknas som driftskostnader och det finns äskade driftmedel för detta.

Tekniska nämnden

En stor del av tekniska nämndens investeringsbudget är årliga belopp för reinvestering av gator och fastigheter samt ersättning av inventarier mm. För 2022 finns även medel för lekplats statsparken samt discgolfbanor.

Större investeringar som pågår är Hagen äldreboende samt Mörlanda skola/förskola. Under 2022 kommer ombyggnad Altorp att startas upp, förstudie och projektering pågår. Innan förstudien för Gäsenegården är genomförd kommer investeringsmedel som finns avsatta för Gäsenegårdens lägenheter inte att användas.

Exploateringsprojekt som påbörjats 2021 och som kommer att färdigställas under 2022 är Södra Horsby etapp 2 samt exploateringsområde Hagen. Utfall efter att dessa exploateringsområden är klara är ett överskott om totalt 9 100 tkr.

Bygg- och Miljönämnden.

Prognosen är ett utfall enligt budget för året. För 2022 finns endast medel för räddningsmateriel och inventarier räddningstjänst. Medel för lastväxlare har ombudgeterats, bilen beställdes 2021 och leverans är planerad till november.

Flerårsinvesteringar

INVESTERINGAR	Total	Totalt utfall	Kvar	Prognos	Avvikelse
> 3 mnkr	investerings budget	tom 2022-10	av budget		
Ombyggnad Mörlanda skola/fsk	20 000	18 617	1 383	20 000	0
Ombyggnad Od	8 800	11 149	-2 349	11 200	-2 400
Ombyggnad Altorp*	32 300	366	31 934	32 300	0
Hagen ombyggn + nybyggn*	122 000	63 854	58 146	122 000	0
Hagen expl område	6 900	2 789	4 111	4 200	2 700
Södra Horsby etapp 2	16 500	10 093	6 407	10 100	6 400
Summa	206 500	106 869	99 631	199 800	6 700

* inkl förstudie

Bilaga 1

Utvecklingsmedel 2022					
Område	Beslut	Budget 2022	Prognos 2022	Avvikelse	Nämnd
Besöksnäring, inkl besöksnäringstrategi	KS §86, KS§173(211025)	400	400	-	KS
Sponsring IK Frisco	KS§220 (211213)	40	40	-	KS
Varumärkesplattform	KS §19, 216(211231)	600	600	-	KS
Dagsfestival	KS§202 (211122)	800	800	-	KS
Idrottsbibliotek	KS§188 (211122)	307	307	-	TN
Nationaldagsfirande 6 juni	KF§56 (220321)	75	75	-	KS
Ferieentreprenörer	KS§77 (220425)	45	45	-	KS
Nattkoll	KS§107 (220822)	56	56	-	KS
Ärendehanteringssystem	KS §155 (221024)	600	600		KS
Summa		2 923	2 923	-	
Budget		3 000	3 000		
Kvar av att förfoga över		77	77		

För budgetåret 2022 har det avsatts 3 000 tkr till politikens utvecklingsmedel och finns under gemensamma kostnader. Beslutade medel blir tilläggsbudgeterade löpande efter beslut.

Effektiviseringsfond 2022					
Område	Beslut	Budget 2022	Prognos 2022	Avvikelse	Nämnd
Effektiviseringsprojekt Hemtjänst	KS §24 (220221)	300	300	-	SN
Nyckelfria lås Hemtjänst	KS §94 (220530)	242	242	-	SN
Arbete med integrerade e-tjänster	KS §106 (220607)	350	350	-	KS
Digitaliserad utbildning	KS §141 (220926)	1 100	1 100	-	BN
Summa		1 992	1 992	-	
Budget		2 700	2 700		
Kvar av att förfoga över		708	708		

För budgetåret 2022 har det avsatts 2 700 tkr till effektiviseringar och finns under gemensamma kostnader. Beslutade medel blir tilläggsbudgeterade löpande efter beslut.

Överskottsmedel 2021			
Område	Avsatta medel	Använt tom okt	Kvar
Våldspreventivt arbete	1 900	339	1 561
Utredning skola	300	143	158
IT-förstärkning	1 650	250	1 400
Inköp av sängar	300	295	5
Systemuppdatering (IT,Soc;skol)	400	100	300
Marknadsföring kommun	200	150	50
Klättersten BN	75	-	75
Markundersökning BoM	100	204	-104
Accesspunkter	600	390	210
Julgåva personal	250	250	-
Utbildning räddningstjänst	300	300	-
Summa	6 075	2 420	3 655

Inför bokslutet 2021 beslutades att tillskjuta medel för ett antal inköp/projekt. Av dessa har hittills 2 420 tkr använts. Prognosen är att samtliga medel kommer att användas under året, undantaget våldspreventivt arbete som är ett treårigt projekt med start 2022.

BN § 116

DNR UN 3/2022 606

Budget och verksamhetsplan 2023 för bildningsnämnden

Sammanfattning

Bildningsförvaltningen har upprättat en budget och verksamhetsplan för planperioden. Budgeten tar hänsyn till skollag (2010:800), samt skolförordning (2011:185) som bland annat anger att elever och barn skall ha lika tillgång till utbildning samt likvärdig utbildning oavsett vilken skola man går på. Bildningsnämndens budgetram för 2023 är 264 986 tkr, vilket är en ökning med 7 132 tkr jämfört med föregående års ingående budgetram. Ökningen härleds till prisökningar, demografiförändringar, nationella beslut, kapitalkostnadsförändringar, tilläggsbelopp, ramväxling, samt förändrad ram på grund av den politiska prioriteringen mellan 2021-2024.

Hela bildningsnämndens tilldelade budgetram om 264 986 tkr är utfördelad till verksamheterna. Nivån på barnpeng och fritidshemspeng räknas inte upp 2023. Elevpeng för grundskola och landsbygdsstöd räknas upp 1 %. Gymnasiets programpeng ökar med 4,98 tkr vilket motsvarar en omfördelning av lokalkostnader under det tillfälligt lägre elevantalet. Hela lönen för bibliotekschefen är flyttad till biblioteket. Verksamheterna får full täckning för sina fasta kostnader så som hyra, städ, vaktmästeri, kost och kapitalkostnader. Högre kapitalkostnader märks främst av i grundskolornas budget. Även fakturering av pedagogiska måltider påverkar främst grundskolorna men även förskola vilket bidrar till utökad budgetram. Omfördelning och prioritering av budgetmedel till vissa av verksamheterna har också gjorts. Nyttjande av flyktingbufferten görs om 1 725 tkr.

Beslutsunderlag

Presidieskrivelse i ärendet daterad 2022-10-10

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-10-05

Budget och verksamhetsplan 2023 för bildningsnämnden

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Budget och verksamhetsplan 2023 för bildningsnämnden godkänns.

Presidiets förslag till beslut:

- I enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Fortsättning BN § 116

Beslutsgång

Bildningsnämnden önskar att vissa redaktionella ändringar görs i budget och verksamhetsplanen 2023 så som förtydliganden kring namnen på kooperativen. Förvaltningen justerar budget och verksamhetsplanen 2023 till justeringen.

Ordföranden frågar om presidiets förslag till beslut antas och finner att så sker.

Bildningsnämndens beslut

1. Budget och verksamhetsplan 2023 för bildningsnämnden godkänns.

För kännedom till:

Ekonomiavdelningen

DIARIENUMMER: UN 3/2022
FASTSTÄLLD/INSTANS: Bildningsnämnden
VERSION: 1
SENAST REVIDERAD: 2022-10-05
GILTIG TILL: 2023-12-31
DOKUMENTANSVAR: Bildningschef

Budget 2023

Bildningsnämnden

Driftbudget

Investeringsbudget

Verksamhetsplan

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Inledning.....	3
Ansvar och uppdrag.....	5
Verksamhetsbeskrivning	6
Vad händer i verksamheten under 2023	8
Fokusområden med kommunövergripande mål och nämndmål.....	12
En hållbar och inkluderande kommun.....	12
En välkomnande och attraktiv kommun.....	12
En utvecklande kommun	12
Ekonomiska förutsättningar.....	13
Budgetfördelning till verksamheterna	14
Barn-/elevpeng	15
Programpeng.....	15
Kommentar till budgetfördelning	15
Investeringar	16
Volymerna.....	16

Inledning

Inom utbildningsområdet finns ett antal utvecklingsområden som har identifierats nationellt. För vissa av dessa områden finns riktade statsbidrag som kan sökas, vilket utförs av handläggare på bildningsförvaltningen, utifrån dialog i ledningsgruppen. Statsbidragen är något som förändras från år till år. Bidragen är administrativt omfattande att hantera och förenade med prestationer och åtaganden som vi ser inte alltid kan genomföras i verksamheten. Har åtagandet inte genomförts utifrån ansökan och förväntan så sker form av återbetalning. Detta måste förvaltningen ha en beredskap för. För några utvecklingsområden är det ovisst hur den statliga finansieringen kommer att se ut. Inför budgetåret 2023 är det extra viktigt med den ekonomiska uppföljningen av statsbidraget så att bildningsnämnden inte behöver betala tillbaka stora statsbidrag.

En nationell IT-strategi sätter mål för den digitala utbyggnaden och utvecklingen inom förskola, skola, fritidshem och gymnasiet. Målen är offensiva och syftar till att rusta all verksamhet med trådlös uppkoppling av tillräcklig kapacitet och en-till-en-datorer till alla elever från åk 4, vilket är uppnått sedan 2021. Digital kompetens finns också förtydligat i skolans styrdokument, kunskaper i programmering är obligatoriskt innehåll i flera kursplaner. Ett beslut om digitalt genomförande av nationella prov 2024 finns nu och under läsåret 22/23 förbereder skolorna sig inför införandet av detta. Målet här är att öka både likvärdighet och rättvisa i betygssättning. Bildningsnämnden har i sin IKT-plan tydliggjort vision och ambition för digitalisering av Herrljunga kommuns förskolor och skolor med syftet att alla barn och elever ges möjligheter att utveckla en adekvat digital kompetens.

Fram till 2035 prognostiseras nationellt en omfattande lärarbrist inom både förskola, fritidshem och skola. Något som vi nu upplever konsekvenser av i Herrljunga. Lärarbristen innebär en ökad konkurrens om antal sökande inom vårt geografiska område, vilket påverkar utvecklingen av lönekostnader och tillgång till legitimerade lärare de närmaste åren.

Omfattningen av barn och elevantal i Herrljunga kommun skiljer sig under åren och vi ser ett troligt ökat antal barn i ålder 1-5 år under kommande år. Våra skolor är i behov av regelbundet underhåll både ut- och invändigt för att hålla den nivå vi önskar kring god studie- och arbetsmiljö. Sista etappen pågår kring en om- och tillbyggnad av Mörländaskolan för förskola och skola, för att möta kommande barn- och elevantal med mål att skapa goda förutsättningar för arbete och lärande. Vi har ett kommande byggprojekt på Altorpskolan där arbete kring förstudien nu pågår. Byggprojektet av Od skola och förskola avslutas med de sista detaljerna under hösten 2022.

Bildningsförvaltningen arbetar systematiskt för att förbättra måluppfyllelsen i grundskolan. För detta har en rekryteringsstrategi tagits fram. Förskola och fritidshem omfattas av ett mindre statsbidrag under 2023. Ett mer omfattande statsbidrag för likvärdig skola prognostiseras ge kommunen stärkta förutsättningar att förbättra elevernas måluppfyllelse även under 2023.

Ramarna för detta statsbidrag är ännu inte klart. Ansökan görs av förvaltningen och plan för stärkt likvärdighet 2023 beslutas av Bildningsnämnden.

För gymnasieskolan är ett omfattande utvecklingsarbete inlett med mål att leva upp till Bildningsnämndens rekryteringsmål. Arbetet innebär att skolan aktivt utvecklar kontakter med samarbetspartners för att tillgodose arbetsmarknadens behov, bl. a genom att fler lärlingsplatser skapas. Skolan har en marknadsföringsgrupp med uppdrag att arbeta för att visa skolan ur flera perspektiv under hela läsåret för att bidra till att höja söktrycket och intresset för gymnasiet. De studieförberedande programmen söker samarbetspartners för att ge eleverna genuina uppgifter och erfarenheter som kan knytas lokalt med vissa inslag av utblickar också i Europa.

Ansvar och uppdrag

Nämndens uppdrag är att tillhandahålla utbildnings- och kulturverksamhet för kommunens invånare på uppdrag av kommunfullmäktige. Detta gör nämnden genom att driva verksamheterna familjecentral/öppen förskola, förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola, grundsärskola och gymnasieskola enligt den skolstruktur som kommunfullmäktige har beslutat. Gymnasiesärskola bedrivs inte i egen regi, platser köps utanför kommunen. Kommunal vuxenutbildning bedrivs i en gemensam organisation med Vårgårda som huvudman och utbildningen är förlagd till båda kommunerna. Till detta kommer också ett ansvar för fritidsgård. Nämndens kulturverksamheter innebär ett övergripande kulturansvar samt ett ansvar för bibliotek och kulturskola. Från 2023 omfattas dock inte längre biblioteket och kulturhuset av kulturansvaret.

Kommunfullmäktige är huvudman för skolverksamheten och har utifrån inriktningsmål fastställt prioriterade mål för Bildningsnämnden samt fördelat ekonomiska resurser till nämnden i form av kommunbidrag. Nämnden har verksamhetsansvaret inför kommunfullmäktige som i sin tur har huvudmannaansvaret inför staten. Statens uppdrag innebär att huvudmannen har ett ansvar för att utbildningen genomförs enligt statliga styrdokument så att mål och riktlinjer i skollag och förordningar kan uppfyllas. Bildningsnämndens verksamheter har också att hantera en dubbel styrning genom att staten ställer krav på huvudmannen direkt men också krav som går förbi huvudmannen till rektorer och lärare. Skolchefens uppdrag är att biträda huvudmannen och se till att de föreskrifter som gäller för utbildningen följs.

Nämnden har ansvar för att bedriva ett fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete i sina verksamheter.

Verksamhetsbeskrivning

Bildningsnämnd

Bildningsnämnd omfattar nämndens ledande och styrande politiska del. Nämnden har kontakt med verksamheten genom kontaktpolitiker. Bildningsnämnden fullgör huvudmannens ansvar för bildningsförvaltningens verksamheter. I vardagen leds och samordnas verksamheterna av bildningschefen.

Bildningskontoret

Under benämningen gemensamt i budgeten ryms verksamheterna Bildningskontoret och Bildningsnämnden. Bildningskontoret består av en stab med bildningschef som har det samordnande tjänstemannaansvaret för nämndens verksamheter, utvecklingsledare, kvalitetstrateg, systemförvaltare och två handläggare.

Elevhälsan, familjecentralen

Tillgång till elevhälsa ska finnas för elever i skolverksamheten från förskoleklass till gymnasieskola och elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan leds av verksamhetschef och syftar till att öka välbefinnandet bland eleverna. Fokus ligger på det förebyggande och hälsofrämjande arbetet samt att stödja eleverna att nå utbildningens mål.

Under verksamhetschef för elevhälsan finns också öppna förskolan som ingår i det förebyggande och främjande samarbetet i familjecentralen. Verksamheten vänder sig till vårdnadshavare med barn i förskoleåldern. Familjecentralen är ett samarbete mellan Bildnings- och Socialnämnd tillsammans med Barnmorskemottagningen, BMM, Närhälsan och Vårdcentral samt BHC. Verksamheten ska också ses som ett komplement till förskolan och vänder sig med aktiviteter och tidiga insatser för barn upp till 6 år. Verksamheten förutsätter deltagande av vuxen med ansvar för barnet.

Förskola

Förskoleverksamheten är organiserad i fyra områden; Innerby, Eggvena/Hudene, Eriksberg/Od och Molla/Mörlanda rektorsområde. Varje område leds av en rektor. Verksamheten omfattar förskola i egen regi samt i annan huvudmans regi under benämningen gemensamt. Förskoleverksamheten har en god spridning i kommunen och är knutna till varje grundskola.

Verksamhetens uppdrag är att erbjuda alla barn som har rätt till förskola en verksamhet där omsorg, utveckling samt lärande bildar en helhet och lägger en god grund för fortsatt utbildning. Förskolan ses som första delen i utbildningssystemet. Verksamheten ska vara trygg, lustfylld och lärorik med betoning på undervisning och visa på förskolans viktiga roll i utbildningssystemet.

I kommunen finns de 3 kooperativen; Igelkotten, Påskliljan och Tallkotten som erbjuder förskola 1-5 år, de omfattar en avdelning / verksamhet.

Pedagogisk omsorg finns att erbjuda de föräldrar som önskar denna verksamhet. Verksamheten är ett komplement till förskola och bedrivs i enskild regi vid Knattebo.

Grundskola

Omfattar förskoleklass- och grundskoleverksamhet både i egen regi och i annan huvudmans regi samt skolskjuts för grundskola och grundsärskola. Herrljunga kommuns grundskolor är organiserade i fem mindre enheter; Eggvena, Eriksberg, Hudene, Molla och Od samt tre större enheter; Altorp, Horsby och Mörlanda.

Eggvena och Hudene utgör rektorsområdet Eggvena/Hudene och Eriksberg samt Od utgör rektorsområdet Eriksberg/Od. Molla och Mörlanda bildar ett rektorsområde och Horsbyskolan är indelad i skolenheterna F-3 samt åk 4-6. De små enheterna samt Horsby och Mörlanda bedriver undervisning från förskoleklass till årskurs 6. Altorp är kommunens enda högstadieskola med årskurs 7-9. Altorpskolan är uppdelad i två juridiska enheter, Altorp AC och Altorp BD och har 2 rektorer.

Med ett antal mindre enheter får skolverksamheten en geografisk spridning i kommunen.

Grund- och gymnasiesärskola (heter from 1/7-23 Anpassad grund- och gymnasieskola)

Omfattar grundsärskola och gymnasiesärskola i egen och i annan huvudmans regi. Verksamhetens uppdrag är att ge de elever som har rättigheten att mottas i särskola en utbildning som är anpassad till varje elevs förutsättningar och så långt som möjligt motsvarar den utbildning som ges i grundskolan respektive gymnasieskolan. Grundsärskola bedrivs inkluderat i grundskolan för elever i de tidiga skolåren och för elever i åk 5-9 finns grundsärskola organiserad vid Altorpskolan. Platser i gymnasiesärskolan köps i annan kommun.

Fritidshem

Fritidshemsverksamheten kompletterar utbildningen i förskoleklass, grundskola och grundsärskola och ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda en meningsfull fritid och rekreation. Fritidshem finns vid samtliga grundskolor F-6. Förvaltningen har stor andel elever från förskoleklass till och med åk 4-5 i sina fritidshemsverksamheter.

Gymnasieskola

Omfattar gymnasieskola i egen regi och i annan huvudmans regi samt elevresor för gymnasieskola och gymnasiesärskola. Verksamhetens uppdrag är att ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Den interna verksamheten vid Kunskapskällan har ett programutbud bestående av små specialiserade yrkesprogram med goda samarbeten förankrade i det lokala näringslivet, dels ett flertal små studieförberedande program. Vid Kunskapskällan finns idag tio nationella program varav fem är yrkesförberedande samt introduktionsprogrammet. Till detta kommer ett antal lärlingsplatser. Eleverna samläser programövergripande ämnen i stor omfattning vilket krävs för att göra det stora programutbudet möjligt.

Komvux

Kommunal vuxenutbildning tillhandahåller utbildning på grundläggande och gymnasial nivå, samt utbildning i svenska för invandrare, SFI och särskild utbildning för vuxna. Sedan höstterminen 2013 bedrivs utbildningen i en gemensam organisation med Vårgårda som huvudman och med verksamhet förlagd i Herrljunga och Vårgårda. Genom detta samarbete kan ett större och mer kvalitativt utbildningsutbud erbjudas. Etablerad samverkan sker sedan flera år kring yrkesutbildningar inom Boråsregionen, kallat BRvux. Denna samverkan ger möjlighet till ett större utbud av yrkesutbildningar för kommuninvånarna och är strategiskt viktig för kompetensförsörjningen i regionen.

Kulturskola

Kulturskolan bedriver undervisning för barn och ungdomar i kommunen från 7 år till och med den termin man fyller 25 år. Även vuxna erbjuds undervisning i mån av plats. Undervisningen sker dels i egna lokaler som är anpassade för verksamheten samt vid några av kommunens grundskolor. I de tidiga skolåren undervisas stråk- och blåselever i grupp. Terminsavgift för undervisning samt för instrumenthyra, tas ut. Många publika arrangemang anordnas varje år och är en naturlig del av kulturskolans verksamhet.

Fritidsgård

Fritidsgården Freetime är en öppen verksamhet för ungdomar. Verksamheten vänder sig till alla ungdomar från åk 7 till 19 år. Fritidsgårdens mål är att vara en mötesplats där ungdomar kan känna samhörighet och växa som människor, utan krav på prestation. Ungdomarna själva är med och utformar verksamheten i syfte att skapa en attraktiv och meningsfull fritidssysselsättning. Verksamhet bedrivs i Herrljunga tätort i Altorpskolans lokaler.

Vad händer i verksamheten under 2023

Bildningsförvaltningen

Bildningsförvaltningen söker de riktade statsbidrag som finns att söka. Under 2023 kommer förvaltningen att ta del av statsbidrag för språkutvecklande arbetssätt i förskolan. Statsbidraget för likvärdig skola riktas till hela grundskolan. Gymnasieskolan söker statsbidrag för lärlingsprogrammet och introduktionsprogrammet. Förvaltningen söker statsbidrag för specialpedagogik för lärande - vilket innebär en riktad kompetensutveckling för arbetslagen. Flera enheter har nu genomfört denna kompetensutveckling. Statsbidrag söks även för utbildning till speciallärare och specialpedagog samt för lärarassistenter.

Lärlönelyftet är en statlig satsning för att öka läraryrkets attraktivitet och bidra till en positiv löneutveckling. Bildningsförvaltningen har tilldelats statsbidrag och lärare som bedöms särskilt kvalificerade enligt reglerna har tilldelats del av statsbidraget. Satsningen fortsätter under 2023. Ytterligare en satsning för att höja läraryrkets attraktivitet är statsbidraget för förstelärare. För läsåret 22/23 har vi totalt sexton förstelärare.

Legitimationskravet för lärare i grundsär- och gymnasiesärskola skjuts fram till 2023. För att nå legitimerad behörighet för grundsärskolan krävs omfattande fortbildningsinsatser. Det är sedan 2019 även legitimationskrav för lärare i fritidshem och inom närtid kommer det även införas för yrkeslärare i gymnasieskolan.

Kursplaner för grundskola/grundsärskola har reviderats och började gälla from 2022-07-01. En kompetensutvecklingsinsats har skett inom förvaltningen under läsåret 21/22 för att implementera förändringarna, implementeringen fortsätter läsåret 22/23. Förändringen innebär att fakta och förståelse betonas, centrala innehållet anpassas och kunskapskraven blir mindre detaljerade. Tydligare skrivningar gällande sex och samlevnad har kommit.

Grundsärskolan kommer från och med läsåret 2023/2024 byta namn till anpassad grundskola. Förutom namnändringen kommer det ställas högre krav på huvudmannen att säkerställa att varje enskild elev läser på den högsta individuella nivån i varje ämnen. Detta nya krav ställer högre krav på samverkan mellan anpassad grundskola och reguljär grundskola.

Förskola

Under ht-21 avslutades byggnationen på Horsby förskola, här finns nu åtta avdelningar. Förskolan Ugglan har 3 avdelningar och gemensamt erbjuder de förskoleverksamhet i Herrljunga tätort. Det är av stor vikt att vi har en god följsamhet när det gäller antalet barn, prognos för inflytt samt förtätning av orten Herrljunga.

Barnomsorg på obekvämtid finns för vårdnadshavare som är i behov av insatsen under tidiga vardagsmorgnar från 05.30 och vardagkvällar fram till kl 20.30. Vid behov lämnas en ansökan till förvaltningen som prövar om riktlinjerna för att beviljas barnomsorg på obekvämtid är uppfyllda. I Ytterby förskoleområde ser vi att antalet barn i förskolan förändrats. Både Eggvena och Hudene förskola kan erbjuda platser till samtliga barn i sitt upptagningsområde. Vi ser en minskning av antal barn i upptagningsområdet Eriksberg. En fortsatt ökning av barn i Molla förskola, även under hösten -22, innebär att dessa 2 avdelningar är väl fyllda.

Kommunens 3 kooperativ; Igelkotten, Påskliljan och Tallkotten samt verksamheten på Knattebo, som erbjuder pedagogisk omsorg, representerar varsin avdelning. Även här ser verksamheterna en förändring mot minskade barngrupper.

Grundskola, anpassad grundskola

Vi fortsätter arbetet med en revidering av vårt systematiska kvalitetsarbete, SKA-arbetet. Syftet är att all pedagogisk personal ska vara mer delaktig och känna stödet av ett välfungerande SKA-arbete. Det är regelbundna avstämningar i arbetslagen tillsammans med rektor under läsåret som gör att verksamheten får en gemensam bild av nuläget och vet var fortsatt fokus ska vara, vilket resulterar i rätt åtgärder och analyser av de målområden skolan har att förhålla sig till. Underlagen i SKA-arbetet innehåller även framåt resultat från trivselenkäter kring ”mjuka” frågor samt sammanställningar och analyser av elevernas måluppfyllelse i samtliga ämnen.

Utvecklingsområden identifieras med insatser både på förvaltnings- och skolnivå. Arbetet med SKA-arbetet har visat på ett behov att stärka rektors arbete med analys i sina verksamheter. För att ge ökad kompetens inom detta område fortsätter vi en gemensam kompetensutveckling inom ”Analys och bedömningsarbete” tillsammans med Vårgårdas lärande förvaltning under läsåret 22/23.

Under ett antal år har grundskola och anpassad grundskola liksom övriga verksamheter arbetat med att utveckla tillgängligheten i våra verksamheter samt fokus på ett inkluderande förhållningssätt. Planeringen av detta arbete har delvis skett i samarbete med SPSM, Specialpedagogiska skolmyndigheten. Utvecklingsarbetet har haft som mål att öka kunskapen hos personalen kring elever i behov av stöd samt förse personalen med användbara strategier, metoder och redskap för att möta alla elever i det vardagliga arbetet. Under läsåret 22/23 deltar hela elevhälsan tillsammans med hela ledningsgruppen i SPSM digitala kompetensutveckling ”Att utveckla skolans elevhälsoarbete”.

En samverkan mellan grundskolans senare år och det lokala näringslivet utvecklas vidare under kommande år. Syftet är bland annat att synliggöra tillverkningsindustrin och det lokala näringslivet och därigenom möjliggöra att alla ungdomar kan göra väl underbyggda programval till gymnasieskolan. Altorpskolan har en väl strukturerad verksamhet för detta och arbetar också med att eleverna får vara ute på PRAO. Tyvärr har PRAO fått stå tillbaka under pandemin men utifrån nuläget återupptas denna aktivitet igen.

Gymnasieskolan

Kunskapskällan arbetar vidare med att utveckla verksamheten och några prioriterade områden har arbetats fram och gemensamt valts ut i det systematiska kvalitetsarbetet. Arbetet med att nå upp till Bildningsnämndens rekryteringsmål gällande antal elever som årligen börjar på Kunskapskällan är ett ständigt pågående fokusområde. Samverkan mellan företagande, näringsliv och Kunskapskällan vidareutvecklas, bland annat i syfte att skapa en större medvetenhet om de kompetenser som efterfrågas av tillverkningsindustrin.

Komvux

Ett samverkansavtal har tecknats för den gemensamma organisationen kring vuxenutbildning, med Vårgårda som huvudman. Bildningsnämndens presidium ingår i samrådsgruppen som träffas ett par gånger per termin. Samrådsgruppen fungerar som samrådande organ för hantering av vuxenutbildningsfrågor där dialog pågår kring vilka utbildningar kommunerna har behov av.

Kulturskola

Kulturskolan ska bidra till att stärka det lokala kulturlivet och bidra till kommunens attraktivitet och utveckling. Ett område att utveckla är hur kulturskolans olika kurser kan integreras och samverka på ett målinriktat sätt med kommunens olika skolverksamheter under skoltid. Kulturrådets bidrag finns inte längre och nu behöver verksamheten prioriteras i kommande budget för att vi ska kunna erbjuda samma kvalitet och bredd i verksamheten som under läsåret

22/23. Rektor för Kulturskolan arbetar intensivt med att kunna erbjuda ett brett och attraktivt kursutbud i verksamheten.

Biblioteket

Biblioteket utgår från bildningsnämndens ansvar 2023.

Fritidsgård

Fritidsgården har som mål att erbjuda en verksamhet som är attraktiv för alla ungdomar i Herrljunga. Fritidsgården strävar efter att ha en bred verksamhet som attraherar våra ungdomar. Fritidsgårdens övergripande mål är att bidra till att ungdomar känner sig välkomna och ges en kompletterande och meningsfull fritid.

Fokusområden med kommunövergripande mål och nämndmål

En hållbar och inkluderande kommun

Vi tar ansvar för vår gemensamma framtid. Hållbarhetsbegreppet genomsyrar alla beslut och aktiviteter.

Kommunövergripande mål

1. Herrljunga ska ta miljöansvar och effektivt hushålla med naturens resurser, nu och i framtiden.
2. Herrljunga kommun ska ha god ekonomisk hushållning.
3. Herrljunga kommun ska ha socialt hållbara verksamheter som främjar trygghet, inkludering och jämställdhet.

Bildningsnämndens mål

1. Bildningsnämnden ska ha socialt hållbara verksamheter som främjar inkludering och jämställdhet oavsett var i kommunen du bor.
2. All pedagogisk verksamhet arbetar med frågor om hållbarhet och miljöansvar över tid.

En välkomnande och attraktiv kommun

Vi arbetar för en trygg och stimulerande miljö med medborgare, företagande och besökare i fokus. En småstadssidyll nära storstad och fritid, du är i centrum!

Kommunövergripande mål

1. Att aktivt marknadsföra och lyfta fram Herrljunga kommuns goda egenskaper och företagande.
2. Herrljunga kommun är en trygg plats att besöka, leva och verka i.
3. Herrljunga kommun främjar samarbete mellan nämnder, företag, kommundelar och föreningar.

Bildningsnämndens mål

1. Alla barn och elever ska känna sig trygga och ha en god studiero.
2. Vi arbetar för en god samverkan med samtliga förvaltningar.
3. Vi ska marknadsföra bildningsnämndens samtliga verksamheter.

En utvecklande kommun

Vi skapar infrastrukturer i framkant och tillsammans uppnår vi tillväxt genom nytänkande.

Kommunövergripande mål

1. Oavsett ålder ges möjlighet till livslångt lärande och god livskvalitet.
2. Herrljunga kommun främjar ett aktivt och starkt lokalt näringsliv.
3. Herrljunga kommun ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande.

Bildningsnämndens mål

1. Vi ska erbjuda aktiviteter som leder till gymnasiebehörighet, andra studier eller anställningsbarhet.
2. Invånare ska erbjudas livslångt lärande och kulturella aktiviteter.

Ekonomiska förutsättningar

Bildningsnämndens budgetram för 2023 per junis beslut är **264 986 tkr**. I detta beslut är lönepotten för 2022 ännu ej fastställd. Detta innebär att lönepotten tillkommer per det andra budgetbeslutet i KF.

Budgetförändringen som beslutats i juni härleds till nedanstående faktorer (tkr).

Område	Summa (tkr)	Ev. förtydligande
Prisökning externt	1 420	+5,0%
Prisökning internt	2 166	+5,1%
Summa:	3 586	
Demografiförändring	2 250	Befolkningsstatistik
Nationella beslut	338	Statliga medel
Kapitalkostnad förändring	3 596	
Ramväxling	-27	
Ramförändring demografijustering och politiska prioriteringar	- 2 610	Demografijustering pga befolkningsstatistik samt prioritering tilläggsbelopp
Totalt	+7 132	Jmf budget 20220101 (257 854)

Bildningsnämndens budget ökar totalt med 3 586 tkr för prisuppräknningar. Summan har tilldelats enligt ekvationen budget minus löner multiplicerat med 5,0 % för externa kostnader och 5,1% för interna kostnader. Uppräknningen ska kompensera för 2023 års prisökningar.

Bildningsnämndens budget ökar med 2 250 tkr efter avräkning mot demografimodellen. Detta bygger på Statisticons prognos över antal förväntade barn och elever i de olika skolåldrarna.

Vidare sker ramförändring med en minskning om 2 610 tkr på grund av demografijustering samt tillägg för tilläggsbeloppet. Detta består av ett avdrag motsvarande mellanskillnaden av 2022 och 2023 års tilldelning av demografijusteringen. Demografijusteringen är gjord i enlighet med de etapper som fastslagits i budgetbeslutet 2022-2024. Det består även av ett tillskott om 510tkr till potten för elever med särskilt behov.

Budgeten ökar med 338 tkr i och med de nationella besluten. Ersättning för utökning av undervisningstid ges om 205 tkr och 134 tkr för utökad lovskola 6-9.

Budgeten för nämnden ökar mellan 2022 och 2023 med 3 596 tkr på grund av kapitalkostnader.

En mindre ramväxling bidrar till en minskning av nämndens budget, om 27 tkr. Orsaken är kostnader för licenser

Budgetfördelning till verksamheterna

DRIFT	Bokslut	Ursprungs-	Uppdaterad	Prognos	Budget	Förändring
Belopp netto (tkr)	utfall	Budget	Budget	delår	2023	mot urspr.
	2021	2022	2022*	2022		Budget i tkr
Nämnd	401	461	461	461	470	9
Förvaltningsledning	17 869	15 347	15 950	16 250	14 693	- 654
Elevhälsa, familjecentral	6 292	7 059	7 171	7 021	7 329	270
Förskola	50 689	52 829	53 377	53 027	55 110	2 281
Fritidshem	16 278	20 607	19 123	18 373	17 055	- 3 552
Grundsärskolan	4 984	6 370	6 411	6 961	7 494	1 124
Grundskolan inkl. modersmål	96 613	100 099	104 160	105 061	107 695	7 596
Gymnasiesärskolan	3 360	3 100	3 100	3 100	3 100	0
Gymnasieskolan Kunskapskällan	30 156	28 160	28 531	29 132	28 625	465
Gymnasieskolan interkommunal	9 190	10 259	10 259	10 459	9 735	- 524
Vuxenutbildning	5 051	5 560	5 560	5 110	5 110	- 450
Fritidsgård	674	671	679	879	710	39
Kulturskola	2 394	2 513	2 558	2 558	2 592	79
Summa ex. Bibliotek & allmän kulturverksamhet**	243 953	253 035	257 340	258 391	259 716	6 681
Bibliotek	4 073	4 538	4 605	4 505	4 989	451
Allmän kulturverksamhet	251	281	281	281	281	0
Summa	248 277	257 854	262 226	263 177	264 986	+ 7 132

*Notera att den uppdaterade budgeten innehåller tilläggsbudgetar om totalt 4 372 tkr. Här är exempelvis lönepott för 2022. Detta är mellanskillnaden mellan ursprungsbudgeten för 2022 om 257 854 tkr och den uppdaterade budgeten om 262 226tkr.

**I junibeslutet för kommunbidraget som bildningsnämndens budget utgår från ingår inte de förändringar av kulturverksamhet som beslutats av Kommunfullmäktige den 21/6-22 i KF 117§. Förändringarna medför inrättande av en kultur- och fritidsenhet under kommunstyrelsen. Rent konkret för bildning innebär det att bibliotek och allmän kulturverksamhet flyttas från bildningsnämndens ansvar från 01/01-23. Ekonomisk innebär det att dessa ramväxlas från bildning till den nya kultur- och fritidsenheten samt även att viss investeringsomfattning växlas. För att tydliggöra dessa förändringar som sker har bildningsnämndens driftsbudget samt investeringsbudget delats upp med summering exklusive och inklusive bibliotek och allmän kulturverksamhet.

Verksamheter som inte har någon förändring av budget som beror på uppräknig av barn-elev- eller programpeng i 2023 års budgetfördelning är: Förvaltningsledning, elevhälsa, familjecentral och modersmål, grund- och gymnasiesärskolan, vuxenutbildning, fritidsgård, kulturskola, biblioteket och allmän kulturverksamhet

Barn-/elevpeng

Bildningsnämnden har ingen uppräknings mellan 2022 och 2023 för barnpengen som gäller för förskola och fristående omsorg för barn i förskoleålder. Elevpeng samt landsbygdsstödet räknas upp med 1%. Landsbygdsstöd delas ut till de minsta enheterna och kompenserar för ett elevantal som är lägre än 50 elever i årskurs 1-6. Stödet utgår med 26,5 tkr för de elever som saknas för att komma upp till 50 elever.

- Exempel: En skola har 47 elever i årskurs 1-6.

Landsbygdsstöd betalas för de elever som är kvar till 50: $50-47=3$, $3 \times 26,5=79,5$

Fritidshemspengen delas upp i en peng för elever med lov- och garantiplats och i en peng för elever med behov plats under hela året. Avsikten är att fördela fritidshemspengen mer rättvist utifrån hur många timmar eleverna är där. Fritidshemspengen för lov/garanti och heltid räknas inte upp inför 2023.

Programpeng

Programpeng används för att fördela resurser till gymnasiet. Programpengen skiljer sig från barn-/elevpeng eftersom programpengen ska täcka samtliga kostnader på gymnasiet. Medan barn-/elevpeng består av två delar, undervisning och läromedel, består programpengen av sex delar, undervisning, läromedel, elevhälsa, måltider, lokalkostnader och administration. I gymnasiet har delen för lokalkostnader omfördelats baserat på det budgeterade elevantalet. Detta motsvarar cirka 4,98 tkr per elev. Ett generellt påslag görs inte.

Kommentar till budgetfördelning

Stora delar av bildningsnämndens budget fördelas genom barn-, elev- och programpeng multiplicerat med den aktuella volymen. Förändringar i barn-, elev- och programpeng och volymer får därmed en stor påverkan på budgettilldelningen. Att elevantalet i de olika åldersgrupperna ändras innebär också att budgetfördelningen mellan de olika verksamhetsområdena och budgetåren ändras. En verksamhet som har samma elevantal men en annan fördelning av åldrar mellan två år kan därför ha olika budgetramar de åren.

Verksamheterna förskola, fritidshem och grundskola får oberoende av sin demografiska struktur full täckning för sina fasta kostnader så som hyra, städ, vaktmästeri, kost och kapitaltjänstkostnader. Dessa kostnader är i denna budget preliminära då slutgiltiga beslut om kostnadsnivåer och därav ramtilldelning ännu inte gjorts. Omfördelning och prioritering av budgetmedel till vissa av verksamheterna har också gjorts.

Investeringar

Investeringsbudget 2023 antagen av KF juni 2022

Belopp netto (tkr)	Bokslut 2021	Budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023	Plan2024	Plan2025
Inventarier BN (3000)	612	1 000	1 000	2 000	2 000	2 000
Lekplatser (3003)	0	300	300	300	300	300
Förstudie Altorpskolan (3004)	95	205	205	-	-	-
Inventarier Horsby (3005)	867	1 338	1 338	-	-	-
Varmförråd Kulturskolan (3009)	-	-	-	200	-	-
Inventarier Mörlanda (3006)	275	300	300	-	-	-
Inventarier Altorp	-	500	500	500	500	-
Inventarier od (3007)	423	-	-	-	-	-
Digitala inventarier Altorp	-	-	-	-	1000	0
Summa investeringar BN ex. bibliotek**	-	-	-	3 000	3 800	2 300
Tillbyggnad Bibliotekets Entré	-	-	-	1 000	1 000	1 000
Summa investeringar BN:	2 272	3 643	3 643	4 000	4 800	3 300
Renovering lokal Altorp	-	6 000	6 000	15 000	11 000	-
5310 Horsby förskola/skola	9 089	-	-	-	-	-
5502 Ombyggnad Mörlanda skola/fsk	9 950	8 471	8 471	-	-	-
5708 Ombyggnad Od	6 782	-	-	-	-	-
Summa investeringar genom TN:	25 821	14 471	14 471	15 000	11 000	-
Totalt investeringar	28 093	18 114	18 114	19 000	15 800	3 300

Volym 2023

Nedanstående tabell visar de antal barn/elever som bildningsnämndens budget 2023 bygger på.

Ålder/årskurs	Budget 2022	Budget 2023	Förändring placeringar
Förskolan 1-3	180	214	34
Förskolan 4-5	174	161	-13
Kooperativ 1-3	26	33	7
Kooperativ 4-5	27	21	-6
Pedagogisk omsorg 1-3	8	10	2
Pedagogisk omsorg 4-5	10	7	-3
Fritidshem inkl lov/garanti	519	487	-32
Barn Förskoleklass	113	108	-5
Elever årskurs 1-3	341	338	-3
Elever årskurs 4-6	346	359	13
Elever årskurs 7-9	325	320	-5
Elever kunskapskällan	235	228	-7
Totalt	2 304	2 286	-18

BMN § 58

B 4/2022 306

Budget och verksamhetsplan 2023 bygg- och miljönämnden

Sammanfattning

Bygg- och miljönämnden har för år 2023 tilldelats en driftbudget på 15 976 tkr samt en investeringsbudget på 1 050 tkr. 2022 års mål och målandikatorer föreslås oförändrade till 2023.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-10-10

Budget och verksamhetsplan 2023 för bygg- och miljönämnden

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Budget och verksamhetsplan 2023 för bygg- och miljönämnden godkänns.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Bygg- och miljönämndens beslut

1. Budget och verksamhetsplan 2023 för bygg- och miljönämnden godkänns.

Expedieras till: Kommunstyrelsen

DIARIENUMMER: B 2022-04
FASTSTÄLLD/INSTANS: 2022-11-02
VERSION: 2
SENAST REVIDERAD: 2022-11-02
GILTIG TILL: 2023-12-31
DOKUMENTANSVAR: Förvaltningschef

Budget och verksamhetsplan 2023

Bygg- och miljönämnden

HERRLJUNGA KOMMUN

Värthkraft 10 000

Innehåll

Innehåll.....	1
Ansvar och uppdrag	2
Organisationsskiss	2
Verksamhetsbeskrivning	3
Vad händer i verksamheten under 2023?	5
Verksamhetsförändringar till följd av tilldelad budgetram.....	7
Mål	8
En hållbar och inkluderande kommun.....	8
En välkomnande och attraktiv kommun.....	9
En utvecklande kommun	10
Ekonomi	11
Budgetförutsättningar	11
Drift	11
Investeringar	12

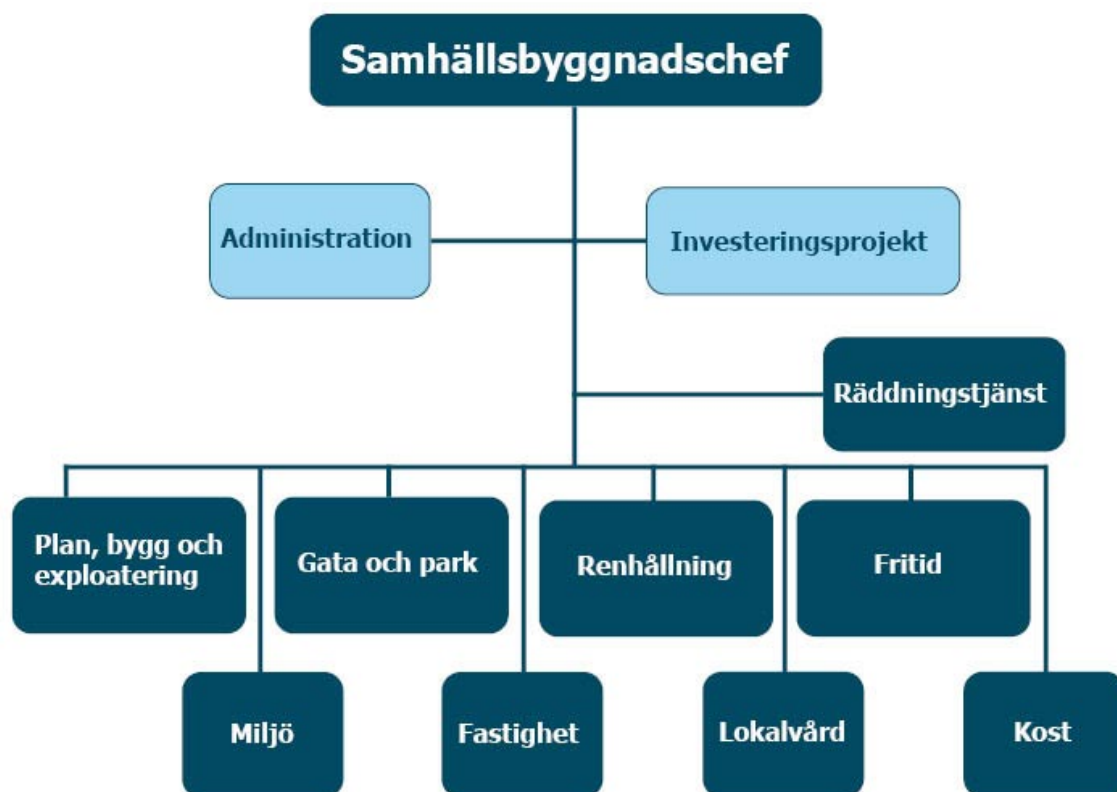
Ansvar och uppdrag

Bygg- och miljönämndens uppdrag omfattar myndighetsutövning enligt miljöbalken, livsmedelslagen, plan- och bygglagen samt räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor.

Förvaltningens uppgift är att, på nämndens uppdrag, vara kommunens tillsynsmyndighet enligt miljöbalken och livsmedelslagen, handlägga ansökningar om tillstånd/bygglov, bedriva fysisk detaljplanering och räddningstjänst. Nämnden svarar även för kart- och mätverksamhet, adressregister, GIS (Geografiskt informationssystem) och energirådgivning.

Organisationsskiss

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Verksamhetsbeskrivning

Nämndenhet

Ledning, uppföljning samt rapportering av förvaltningens verksamhetsområden säkerställs inom denna funktion.

Miljöenhet

Miljöenheten har i uppdrag att övervaka efterlevnaden av framför allt miljöbalken och livsmedelslagen och dess föreskrifter. Detta ansvar omfattar ett antal delområden; små avlopp, miljöskydd, hälsoskydd, lantbruk, livsmedel, naturvård, renhållning och klagomål. Förutom tillsynsansvaret har enheten också informationsansvar inom sitt arbetsområde gentemot företag och allmänhet.

Det största arbetsområdet för miljöenheten är tillsyn och uppföljning av små avloppsanläggningar. Ambitionen är att alla små avlopp ska få ett tillsynsbesök vart tionde år. Enheten har arbetat aktivt med tillsyn av små avlopp sedan 2010 och har nu besökt alla anläggningar vid minst ett tillfälle. Just nu består arbetet till stor del av att handlägga ansökningar om nyanläggning av avloppsanläggning i fall där den gamla anläggningen varit undermålig. Att skicka påminnelser och följa upp tidigare kontrollerade anläggningar som visat sig vara undermåliga är också ett stort arbetsområde. Tillsyn av små avloppsanläggningar utförs även på de anläggningar som fick sitt senaste tillsynsbesök för tolv år sedan.

Området miljöskydd innebär tillsyn av efterlevnad av miljöbalken vid industriföretag, tankstationer, avloppsreningsverk, värmeverk m. fl. Inom miljöskyddsområdet ligger också tillsynsansvar för förorenade områden med pågående verksamhet och tillsyn vid sanering i samband med miljöolyckor. Hälsoskyddstillsyn utförs på bl.a. skolor, förskolor, simhall, fotvårdare, tatuerare, solarier, hyresbostäder m fl. På lantbruk utförs tillsyn med avseende på bland annat gödselspridning, gödsellagring och användning av växtskyddsmedel. Miljöenheten handlägger också ansökningar och anmälningar inom miljöskydd, hälsoskydd och lantbruk.

Inom livsmedelskontrollen ingår kontroll av efterlevnad av livsmedelslagen på bland annat restauranger, skolkök, dagligvaruhandel. Enheten handlägger också registreringar av livsmedelsverksamheter.

Några av miljöenhetens mindre områden är naturvård och renhållning. Inom naturvård utför miljöenheten provtagning på badvattenkvaliteten i två badsjöar och övervakar flera miljömässiga parametrar i ett stort antal sjöar. Inom renhållning ingår handläggning av anmälningar och ansökningar utifrån renhållningsföreskrifterna. Det gäller främst dispenser från tömning och hämtning eller anmälan om kompostering.

Klagomål är en ärendetyp som berör alla kontrollområden. Allmänheten eller andra aktörer lämnar regelbundet in klagomål eller tips till miljöenheten. Det gäller ärenden där man misstänker att det förekommer olägenhet enligt miljöbalken eller livsmedelshygieniska brister. Dessa ärenden är av väldigt varierande karaktär, men oftast handlar det om dumpning av avfall, fuktskadad bostad, skrotbilar, olämplig gödselspridning eller buller vid bostad.

Plan- och byggenhet

Enhetens uppdrag är bland annat att sörja för kommunens detaljplanering. Bygg- och miljönämnden är även beslutande myndighet i frågor som regleras i plan- och bygglagstiftningen.

Plan- och byggenheten verkställer framttagandet av detaljplaner. Handläggning av detaljplaner är reglerad i lag. Omfattningen är beroende av byggandet och beslut av kommunstyrelsen. En del detaljplaner betalas av externa brukare. När det gäller detaljplaner för kommunala exploateringsprojekt svarar kommunstyrelsen direkt för externa kostnader.

Bygglövsverksamheten är reglerad i lag. Omfattningen styrs av byggandet och kan variera mellan olika år. Förutom byggande omfattar enhetens tillsynsansvar obligatorisk ventilationskontroll, skyddsrum och hissar samt tillämpningen av bestämmelserna om strandskydd.

Inom enhetens ansvar ligger ajourföring av primärkartan samt av byggnads- och adressregister enligt avtal med Lantmäterimyndigheten. Dessa register är en del av en för hela riket gemensam databas.

Plan- och bygghandläggare tillhandahåller rådgivning i frågor som gäller detaljplaner, lokalisering, utformning, färgsättning, arkitektur, planlösning, byggnadsteknik och byggnadsjuridik samt energirådgivning. Rådgivningen är en viktig verksamhet med syfte att förebygga dåliga lösningar, fel, konflikter och tvister, som i förlängningen ger onödiga kostnader för både kommunen och den enskilde.

Ansvaret för underhåll och utveckling av system som ger tillgänglighet till databaser och information med geografisk anknytning ligger på plan- och byggenheten (GIS).

Herrljunga kommun har ett samarbete med sex andra kommuner för att kunna erbjuda energirådgivning till företag och privatpersoner inom kommunerna. Nuvarande avtal gäller 2022 – 2023. Inom energirådgivningen sker uppsökande verksamhet där i första hand företag med förmodad hög energiförbrukning och/eller fossiloljeeldning erbjuds ett kostnadsfritt energirådgivningsbesök. Rådgivning och besök hos organisationer och hushåll är också helt kostnadsfria. Energirådgivningen genomför även informationsträffar och andra typer av energiinformation. Energirådgivningen finansieras helt av ekonomiskt stöd från Energimyndigheten.

Räddningstjänst

Räddningstjänsten ansvarar för räddningsinsatser vid olyckshändelse och verkar för att hindra överhängande fara för olyckshändelse samt för att hindra och begränsa skador på människor, egendom eller miljö. Räddningstjänsten ansvarar även för frågor om tillstånd för hantering av brandfarliga varor som hanteras i kommunen. Den kommunala räddningstjänsten regleras av Lagen om skydd mot olyckor, Lagen om extraordinära händelser, Lagen om brandfarlig vara, förordningar samt av kommunfullmäktige fastställda handlingsplaner, dels förebyggande, dels operativt. Lagstiftningen styr hur samhällets räddningstjänst ska organiseras och bedrivas. Förutom den övergripande verksamheten, som främst syftar till administrativa arbetsuppgifter i egenskap av en politisk styrd kommunal verksamhet, kan Räddningstjänstens uppdrag delas in i tre kategorier.

En stor del av det förebyggande arbetet är myndighetsbaserat i form av tillståndsgivning och tillsynsarbete enligt Lag om skydd mot olyckor samt Lag om brandfarliga och explosiva varor. En annan del är länken mellan kommunens sotningsentreprenör, där räddningstjänsten ger medgivande till egen sotning samt övrig samverkan med andra kommunala förvaltningar och myndigheter, främst i brandskyddsrelaterade frågor. En del i det förebyggande arbetet är att stötta den enskilde i att leva upp till dennes skyldigheter enligt lag. Det sker främst genom rådgivning, riktade kampanjer och utbildning.

Upprätthållande av beredskap i kommunen. Detta görs igenom att bemanna två brandstationer med totalt 1 insatsledare 2 styrkeledare 6 brandmän året runt.

Räddningstjänsten ska följa upp de insatser som man genomfört och i skälighetsomfattning ta reda på orsakerna till olyckan, olycksförloppet samt hur insatsen har genomförts skall dokumenteras.

Räddningstjänsten ansvarar för prov av brandlarmanläggningar utifrån avtal med fastighetsenheten. Räddningstjänsten tillhandahåller brandskyddsutbildning för kommunanställda och lokala företag i kommunen.

Vad händer i verksamheten under 2023?

Nämndenhet

Från och med 2023 kommer nämnder och förvaltningar gällande samhällsbyggnad och internservice att träda i kraft. Samtliga verksamheter som idag ligger under Bygg och miljönämnd kommer flyttas till Samhällsbyggnadsnämnd.

Fortsättningsvis kommer utvecklingsarbete med att se över processer och digitalisering att fortsätta.

Miljöenhet

Miljöenheten har avslutat tillsyn av enskilda avloppsanläggningar enligt fastslagen 10-årsplan, 2010–2019. Under 2020 och 2021 har miljöenheten lagt fokus på att fortsätta att driva ärenden om utsläppsförbud mot de fastighetsägare som har utsläpp av avloppsvatten från anläggningar som inte lever upp till miljöbalkens krav. Under 2022 påbörjades ny tillsyn på anläggningar som senast kontrollerades för tolv år sedan. Denna tillsyn planeras fortsätta under 2023 och för detta år är det socknarna Remmene och Skölvene (inklusive Norra Säm) som kommer att tillsynas. Under 2023 förväntas antalet ärenden som avser nyanläggning av enskilda avlopp fortsatt minska, då de flesta anläggningar vid den tidpunkten har åtgärdats och då anmärkningar vid tillsyn oftast handlar om små åtgärder som inte är tillstånds- eller anmälningspliktiga.

Inom livsmedelsområdet kommer en organisationsförändring att krävas på sikt eftersom Livsmedelsverket har gått ut med att varje kontrollmyndighet behöver ha en personalstyrka motsvarande tre heltidstjänster som jobbar med livsmedel. Små kommuner behöver sannolikt lösa problemet genom avtal med större kommuner.

Under 2023 kommer uppföljning av tidigare avvikelser vid hälsoskyddsverksamheter att prioriteras, då det fortfarande kvarstår avvikelser vid vissa skolor och förskolor avseende bland annat hantering av farligt avfall, UV-strålning i utomhusmiljöer och kemikalier i material.

Inom området lantbruk utfördes mycket tillsyn under de senaste åren, därför planeras lantbrukstillsynen bli mindre under 2023 för att istället frigöra tid för kontroll avseende växtskyddsmedel på framför allt försäljningsställen. Även kontroller av användare som inte är lantbruk, bl.a. golfbanor, växthus, planeras under 2023.

Inom förorenade områden har Herrljunga kommun ett stort tillsynsansvar, men förvaltningen har svårt att prioritera detta område då förutsättningarna att täcka den nedlagda handläggningstiden genom att ta ut avgifter är begränsade. Förvaltningen planerar att göra en mindre insats inom detta område, där fokus kommer att ligga på det/de ärenden som bedöms vara kopplade till de största miljö- och hälsomässiga riskerna.

Under 2022 är målsättningen att fortsätta arbetet med att sätta fler e-tjänster och att i större utsträckning jobba med vårt ärendehanteringssystem EDP och digitalisering generellt. Förhoppningen är att förvaltningen ska beviljas medel från effektiviseringsfonden 2022 för detta arbete.

Miljöenheten kommer under hösten ta fram en mer specificerad behovs- och tillsynsplan för 2023 - 2025 där tillsynsbehovet och den föreslagna prioriterade tillsynen för 2023 framgår med större noggrannhet.

Plan- och byggenhet

Antalet bygglov förväntas ligga på en relativt hög nivå genom att ett flertal nya områden för villabyggnation samt flerbostadshus är under framtagande. Dock finns en viss osäkerhet beroende på omvärldsläget vilket kan göra att antalet bygglov minskar något. Även nya industriområden planeras vilket gör att bygglov för denna typ av verksamheter också kan fortsätta i en bra takt.

Plan- och byggenheten har under 2022 utökat med ytterligare en bygglovshandläggare vilket gör att enheten nu kan starta i gång ett tillsynsarbete som varit nedprioriterat tidigare år.

Detaljplanering kommer startas av ett flertal nya bostadsområden samt industriområde. Planeringen är främst koncentrerad till Herrljunga tätort samt Ljung/Annelund där det finns en ökad efterfrågan på kommunala tomter samt mark för exploatering av flerbostadshus.

GIS-systemet kommer fortsätta utvecklas med nya karttjänster och moduler.

Under 2022 är totalt 1300 energirådgivningstimmar i samarbetet budgeterade varav ca 200 timmar är budgeterade för Herrljunga kommun. Energimyndighetens har beslutat att förlänga detta avtal även över 2023.

Räddningstjänst

Rekrytering av brandmän kommer att prioriteras då det är en brist: Ett sammangående med Alingsås och Vårgårda kommer att utredas under 2023 för en eventuell sammanslagning 1/1 2024.

Verksamhetsförändringar till följd av tilldelad budgetram

I budgetprocessen för 2023 äskades extra medel för att få räddningstjänstens budget och därmed Bygg och miljönämndens budget i balans. Några extra medel tilldelades inte och därför måste förändringar ske för att undvika underskott 2023.

Mål

En hållbar och inkluderande kommun

Vi tar ansvar för vår gemensamma framtid. Hållbarhetsbegreppet genomsyrar alla beslut och aktiviteter

1. Herrljunga ska ta miljöansvar och effektivt hushålla med naturens resurser, nu och i framtiden.

Vara resurseffektiva och agera hållbart vid inköp och förvaltande.

Vi ska informera om rutiner i organisationen för att vid varje givet tillfälle avväga om återbruk kan komma ifråga gällande om befintliga möbler, inventarier och utrustning skall ersätts eller avvecklas.

Titel	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
Antal återanvända förbrukningsinventarier (st)	-	3	3	öka

Främja hållbara och säkra verksamheter, både interna och externa

Vi ska utföra tillsyn enligt bland annat miljöbalken, livsmedelslagen och lagen om skydd mot olyckor. Tillsynen ska hålla en godtagbar nivå, både när det gäller kvalitet (inriktas på de områden där nyttan är som störst och eventuella avvikelser ska leda fram till rättssäkra beslut som i praktiken ger en reell nytta) och kvantitet (mängden kontroller ska motsvara tillsynsplanen).

Titel	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
Antal kontroller jämfört med planerat, miljö (%)	84%	80%	100%	100%
Antal kontroller jämfört med planerat, räddning (%)		100%	100%	100%

2. Herrljunga kommun ska ha en god ekonomisk hushållning.

Ha en långsiktig ekonomi i balans

Titel	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
Budgetavvikelse (tkr)	-832	-802	0	0

En välkomnande och attraktiv kommun

Vi arbetar för en trygg och stimulerande miljö med medborgare, företagande och besökare i fokus. En småstadsidyll nära storstad och fritid, du är i centrum!

4. Att aktivt marknadsföra och lyfta fram Herrljunga kommuns goda egenskaper och företagande.

Utveckla kommunikationen med medborgare och företagare för att främja samarbete och ge en positiv upplevelse vid kontakt med kommunen oavsett utfall på ärende

Ge våra sökanden möjlighet att lämna in ett ärende på det sätt som passar bäst för dem själva, dvs. antingen genom e-tjänst, blankett, personligt möte eller annat. Erbjud e-tjänster som möjlighet för alla våra handlägningsärenden.

Titel	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
Andel ärenden utförda genom e-tjänster, bygg (%)	-	1,8	10	10
Andel ärenden utförda genom e-tjänster, miljö (%)	-	3	10	10
Handläggningstid, bygg (dagar)		34	50	50
Handläggningstid, miljö (dagar)		21	20	20

Skapa möjligheter för boenden och verksamhetsetablering i hela kommunen

Analysera presumtiva tomter som kommunen äger och strategiskt planera in dessa för avstyckning. Därutöver inventera privatägd mark i strategiska lägen för att på ett offensivt sätt kunna bearbeta markägare och övriga tomtägare att tillgängliggöra tomter till försäljning i hela kommunen. Ta fram en hållbar och effektiv process över tid för marknadsföring och försäljning av tomter för att nå framtida önskad effekt.

Vidare planera in aktiviteter som tex personlig inbjudan efter kartläggning, öppet hus för fastighetsägare och privatpersoner.

Titel	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
Antal planlagda tomter till försäljning i kommunen		45	50	50
Antal kvm planlagd industrimark till försäljning		65 000	100 000	100 000

En utvecklande kommun

Vi skapar infrastrukturer i framkant, och tillsammans uppnår vi tillväxt genom nytänkande

8. Herrljunga kommun främjar ett aktivt och starkt lokalt näringsliv.

Som ambassadör för Herrljunga kommun verka för en god service och rättssäkerhet vid bemötande av invånare och kunder

Vi ska hålla en hög servicenivå vid kundkontakter och genom ett effektivt bemötande underlätta och visa att vi värdesätter organisationens och medborgarens tid. Den som kontaktar kommunen ska snarast få hjälp, mottagaren har ett personligt ansvar för att se till att medborgaren, företagare och övriga intressenter får den hjälp som efterfrågas i enlighet med kommunens riktlinje.

Vi utbildar våra medarbetare inom kundbemötande och service, ständigt arbete med att informera om att vi alla är ambassadörer för Herrljunga kommun. Tydliga processer och rutiner tas fram för hantering av tex inkommande samtal och implementeras under året i organisationen

Titel	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
Ranking Företagsklimat enligt svenskt Näringsliv	10	11	10	behålls

Ekonomi

Budgetförutsättningar

Utgångspunkt för budgetramen är Kommunfullmäktiges beslut i juni 2022. Ramförändringen som visas i tabellen nedan utgår från ursprungsbudget 2022. Under innevarande år fördelas sedan ytterligare ramar för tillkommande kapitalkostnader samt lönerrevision.

Område	Summa	Ev förtydligande
Lönervidering 2022		ej klart till KFs junibeslut
Förändring kapitalkostnader	-9	Räddningstjänst
Prisuppräkning	-14	negativ pga intäkter överskrider kostn exkl löner
Ramväxlingar	-2	Adato
Totalt	-25	

Drift

Fördelning per ansvarsområde

DRIFT (tkr)	Bokslut 2021	Ursprungs Budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023
Nämnd + adm	715	725	725	759
Miljö	1 674	1 136	1 341	1 074
Bygg	844	2 013	1 099	1 970
Räddningstjänst	12 573	12 127	13 760	12 172
Summa	15 806	16 001	16 925	15 976
Kommunbidrag	15 004	16 001	16 525	15 976
Resultat	-802	0	-400	0
Intäkter	-6 794	-6 497	-6 297	0
Kostnader	22 600	22 498	23 222	0
Nettokostnad	15 806	16 001	16 925	0

Kommentar till fördelning av kommunbidrag

Kommunbidraget per ansvarsområde är fördelat med utgångspunkt i fördelning av kommunbidrag på kommunövergripande nivå. Förändring kapitalkostnader tillfaller räddningstjänst. Prisuppräkning tillfaller respektive ansvarsområde efter budget 2022. Att den blir negativ beror på att löne- och kapitalkostnadsbudget exkluderas i underlaget för prisuppräkning. Löner och kapitalkostnader beräknas separat.

Investeringar

INVESTERING (tkr)	Bokslut 2021	Budget 2022 inkl ombudg	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Räddningsmaterial	263	250	250	250	250	300
Inventarier		150	150			
Lastväxlare inkl tank		3 400	3 400			
Insatsledarbil		0	0	800		
Släckbil					6 000	
TOTALA INVESTERINGAR	263	3 800	3 800	1 050	6 250	300

Räddningsmaterial

Uppdatering av räddningsmaterial.

Insatsledarbil

Utbyte av befintlig bil

Släckbil

Utbyte av befintlig bil

SN § 109

DNR SN 6/2022 7706

Budget och verksamhetsplan 2023 för socialnämnden

Sammanfattning

Från Socialnämnden tilldelades 227 306 tkr för att bedriva verksamhet år 2023 i kommunfullmäktiges beslut i juni 2022. Utifrån den tilldelade ramen har socialnämnden tvingats inta en stram budgethållning och genomföra effektiviseringar inom verksamheterna. Nedbruten budget på verksamhetsnivå presenteras på nämndens sammanträde i december 2022.

Sandra Saljö, socialchef, tillägger att det inte går få fram siffror på hur många som slutar i verksamheten och den stora frågan är hur man ska lyckas med att rekrytera utbildad personal i framtiden.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-10-10

Budgetbeslut KF § 110/2022-06-21

Budget och verksamhetsplan 2023 socialnämnden

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Att budget och verksamhetsplan 2023 godkänns och lämnas vidare till kommunfullmäktige.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens beslut

1. Att budget och verksamhetsplan 2023 godkänns och lämnas vidare till kommunfullmäktige.

Expedieras till: Kommunfullmäktige

DIARIENUMMER:	SN 2022-6
FASTSTÄLLD/INSTANS:	2022-10-25
VERSION:	1
SENAST REVIDERAD:	2022-09-30
GILTIG TILL:	2023-12-31
DOKUMENTANSVAR:	Förvaltningschef

Budget och verksamhetsplan 2023

Socialnämnden

HERRLJUNGA KOMMUN

Värthkraft 10 000

Innehåll

Innehåll	1
Ansvar och uppdrag.....	2
Organisationsskiss	3
Verksamhetsbeskrivning.....	4
Vad händer i verksamheten under 2023?.....	6
Mål.....	10
En hållbar och inkluderande kommun.....	10
En välkomnande och attraktiv kommun.....	10
En utvecklande kommun.....	12
Ekonomi	13
Budgetförutsättningar.....	13
Drift.....	13
Investeringar	15

Ansvar och uppdrag

Socialnämnden har till uppgift att fullgöra kommunens uppgifter inom socialtjänsten. Socialnämnden skall säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har beslutat om samt utifrån gällande lagstiftning, förordningar och föreskrifter. Socialnämnden följer Barnkonventionen. De viktigaste lagstiftningarna är:

- Socialtjänstlagen (SoL)
- Förvaltningslagen (FL)
- Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
- Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga, (LVU)
- Lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM)
- Hälso- och sjukvårdslagen (HSL)
- Patientsäkerhetslagen (PSL)
- Offentlighets- och sekretesslagen (OSL)
- Föräldrabalken (FB)
- Färdtjänstlagen
- Alkohollagen.

Socialtjänsten omfattar myndighetsutövning och verkställighet inom;

- Äldreomsorg
- Personer med funktionsnedsättning
- Individ- och familjeomsorg

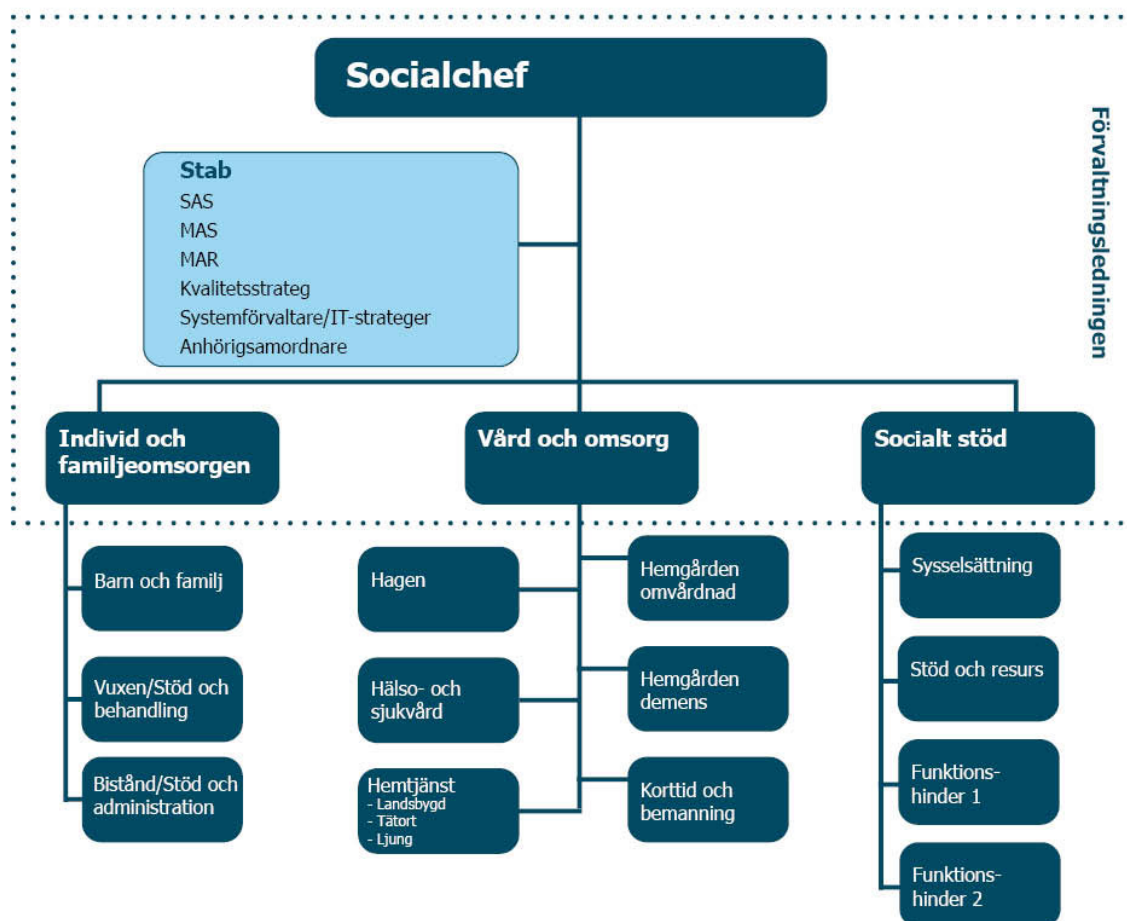
Socialnämnden skall också arbeta förebyggande, ha medborgardialoger och delta i samhällsplaneringen.

Socialtjänsten skall med hänsyn till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupper egna resurser.

Verksamheten skall bygga på frivillighet och respekt för människors självbestämmanderätt och integritet.

Organisationsskiss

Socialförvaltningen

HERRLJUNGA KOMMUN

Verksamhetsbeskrivning

Nämnd och förvaltningsledning

Förvaltningsledningen skall leda och styra verksamheten i enlighet med de lagar, riktlinjer och beslut som fattas. I förvaltningsledningen finns socialchef, tre verksamhetschefer (Individ och familjeomsorg, Vård och omsorg samt Socialt stöd) och staben (MAS/MAR, SAS, kvalitetsstrateg, systemansvarig/IT-strategier, anhörigsamordnare).

Individ- och familjeomsorgen (IFO)

Verksamheten är delad i tre enheter; Vuxen, stöd och behandling, Barn- och familjeenheten och Bistånd, stöd och administration. Verksamhetens uppdrag är att ta emot ansökningar och orosanmälningar från våra kommuninvånare, att utreda, fatta beslut och följa upp beviljade insatser. Verksamheten möter kommuninvånare i alla åldrar.

Vuxen - stöd och behandlingsenheten

Enheten handlägger ärenden som rör personer över 18 år. Enheten är indelad i tre arbetsgrupper; försörjningsstöd, missbruk/våld och ett behandlingsteam.

Försörjningsstöd – möter personer som ansöker om försörjningsstöd. Uppdraget är tvådelat; dels utreds rätten till ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd) och dels utreds eventuella behov av stöd och samordning i syfte att den sökande ska bli självförsörjande. Utöver det ansvarar enheten för integrationsuppdraget kring flyktingar, budget- och skuldrådgivning samt dödsbohandläggning.

Missbruk/våld - möter personer som ansöker om stöd och hjälp för missbruksproblematik eller för våldsproblematik. Ett ärende kan också initieras genom en orosanmälan om missbruk eller våldsutsatthet. Här handläggs förutom ärenden enligt SoL också ärenden enligt Lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM).

Behandlingsteamet – möter barn, unga, vuxna och familjer i olika konstellationer och verkställer biståndsbedömda öppna insatser, insatser i egen regi enligt SoL. Teamet erbjuder stöd- och motivationssamtal, familjebehandling, missbruksbehandling och stöd vid våldsutsatthet. I behandlingsteamet finns också en tjänst som till 50% är förlagd på Familjecentralen.

Bistånd – stöd och administration

Enheten är organiserad i två arbetsgrupper; Biståndshandläggning och administration/reception.

Bistånd möter personer med funktionsvariation, psykisk funktionsnedsättning och äldre personer som har behov av stöd i sin livsföring. Handläggarna utreder behoven enligt Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt ärenden som gäller Färdtjänst.

Administration ansvarar för att våra medborgare får ett gott bemötande i vår reception. De hanterar all avgiftshandläggning och fakturahantering inom förvaltningen samt ett flertal andra administrativa uppgifter som stöd för myndighetsutövningen inom IFO.

Barn - och familjeenheten

Barn- och familjeenheten handlägger ärenden som rör barn 0-18 (20 i vissa fall) år. Enheten är indelad i två arbetsgrupper; socialsekreterare barn (utredare) och barn- och familjehemssekreterare (BarnFam).

Socialsekreterare barn/utredare – möter barn, unga i åldrarna 0-20 år och deras familjer efter inkommen ansökan eller orosanmälan rörande misstanke om att barn far illa. Stöd till barnet, den unge eller till föräldrarna kan efter utredning beviljas enligt SoL. Vid stor oro för att barn far illa och när samtycke inte finns handläggs också ärenden enligt Lagen om vård av unga (LVU).

Barn – och familjehemssekreterare – barnsekreterarna möter barn som har beviljats bistånd i form familjehem. Uppdraget är att följa upp insatsen och stödja barnet under placeringstiden. Även stödet till vårdnadshavarna och umgängesplanering utifrån barnets bästa och barnets behov ingår i uppdraget. Familjehemssekreterarna rekryterar nya familjehem, möter och utbildar, handleder och följer upp de familjehem som får uppdrag av socialnämnden.

Verksamhetsövergripande arbetsgrupp

Våld i nära relationsgruppen (VIN-gruppen) är en verksamhetsövergripande grupp som har en utökad kompetens i ärenden som rör våld i nära relation. Gruppens medlemmar har både en konsultativ och en operativ roll.

Förutom ovan nämnda lagar så handläggs till exempel ärenden enligt eller i samverkan med andra myndigheter enligt Föräldrabalken (FB), Lag om psykiatrisk tvångsvård (LPT), Hälso- och sjukvårdslagen (HSL), Offentlighets- och sekretesslagen (OSL).

Vård och omsorg

Verksamhetens uppdrag är att ge stöd och hjälp till främst äldre personer så att de kan tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Insatserna ska utformas så de stärker den enskildes möjlighet att leva ett tryggt och självständigt liv. Insatser ges i form av hemtjänst, hemsjukvård (sjuksköterske/rehab insatser och hjälpmedel) dagverksamhet för personer med minnesproblematik, avlösning, samt korttidsverksamhet. Då behovet inte kan tillgodoses i den ordinarie bostaden finns möjlighet att ansöka om plats på särskilt boende. Det är socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen samt kommunala riktlinjer som reglerar stödet

Verksamheten är indelad på fyra områden: hemtjänst, särskilt boende, hemsjukvård samt korttid och bemanning. Enheterna leds av åtta enhetschefer, samt en biträdande enhetschef inom hälso-och sjukvård. Geografiskt ligger enheterna i Herrljunga och Ljung.

Socialt stöd

Verksamheten är indelad i fyra enhetschefsområden; sysselsättning, funktionshinderenhet 1 och 2 samt stöd och resurs.

Inom funktionshinderenheten verkställs insatser enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS) samt till viss del även insatser enligt socialtjänstlagen (SoL). Insatserna inom LSS ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet med målet att den enskilde får möjlighet att leva som andra. På hemmaplan verkställs beslut om bostad med särskild service både gruppboende samt serviceboende, personlig assistans samt korttidsvistelse, ledsagar-och avlösarservice, även kontaktpersonsinsatser verkställs här, besluten kan då vara både enl. SoL och LSS. Externt verkställs beslut om bostad med särskild service gruppboende, korttidsvistelse och boende i familjehem.

Enheten för sysselsättning innehåller arbetsmarknadsenheten, daglig verksamhet (enl LSS) samt tvätten. Arbetsmarknadsenhetens uppdrag är att främja enskildas möjligheter till egen försörjning. Uppdraget för daglig verksamhet är att erbjuda meningsfull sysselsättning för personer med beslut om daglig verksamhet enligt LSS. Tvättenheten handhar den kommunala tvätten av både arbetskläder samt tvätt från de båda särskilda boendena. Sysselsättningsenheten arbetar även mot målgrupp nyanlända.

Inom enheten stöd och resurs verkställs insatser både inom Socialtjänstlagen (SoL) samt inom lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS). Insatser utifrån SoL är tex boendestöd och insatser

utifrån LSS är bostad med särskild service i form av servicebostad. Stöd och resurs verkställer även boendestödsbeslut för nyanlända som en del i kommunens integrationsuppdrag.

Kommunens praktiska mottagande för nyanlända är placerad under både sysselsättningsenheten samt stöd och resurs. Enheterna delar på uppdraget avseende praktisk mottagning och integration av målgruppen vuxna och barnfamiljer.

Vad händer i verksamheten under 2023?

Nämnd och förvaltningsledning

Ett fortsatt arbete måste ske med att bygga upp förvaltningsledningsgruppen i samverkan med enhetschefer och stab. Detta fokus har funnits sedan 2020 och kommer att behöva fortgå, förvaltningen har inte lyckats att behålla sina chefer i den utsträckning som varit önskvärd. Under 2022 har en enhetschef gått i pension och fyra enhetschefer bytt arbete. Dessutom har förvaltningen fått en ny MAS, MAR, SAS, IT-strateg och Controller. Detta medför att en ny grupp återigen måste arbeta ihop sig för att tillsammans leda förvaltningen. Under 2023 kommer förvaltningen också att få en ny socialnämnd. Detta kommer att medföra en del utbildningsinsatser och att förvaltningen arbeta sig samman med gamla och nya politiker.

Under 2021/22 har ett omfattande arbete med fokus på kvalitet inletts detta kommer att fortsätta. Flera projekt har startats i gång så som effektiviseringsprojekt inom hemtjänsten, genomlysning framtidens LSS, genomlysning personlig assistans samt kontaktpersoner. Detta kommer att fortsätta under 2023 tillsammans med nya identifierade utvecklingsområden. Ett identifierat utvecklingsområde för hela socialförvaltningen är dokumentation och rekrytering. Försättningsvis kommer förvaltningen att arbeta för att fler skall arbeta heltid för att klara framtida rekryteringsbehov. Förvaltningen har gått från 53 % faktisk heltid till 80,2 % faktisk heltid och att andelen vikarier som brukarna möter har minskat från 488 personer till 242 personer.

Inför 2023 räknar förvaltningen med att bli certifierade i Vård- och omsorgs collage detta innebär att förvaltningen ingår i en samverkan där kommunen nu kan ta emot studenter från kvalitetssäkrad och samverkad utbildningsinsats. Detta innebär att förvaltningen skall bidra med utbildade handledare till studenterna, detta kommer att kräva en arbetsinsats under 2023.

Under 2023 kommer förvaltningens nya demenscentrum på Hagen att stå klart vilket innebär en fysisk förflyttning av avdelningar från Hemgården till Hagen samt förflyttning av sjuksköterskor och dagverksamhet för personer med minnesproblematik från Ljung. När denna förflyttning är genomförd påbörjas ett arbete för ombyggnad av Hemgården för att inrymma fler somatiska avdelningar samt daglig verksamhet LSS. Under 2023 planeras även en nybyggnation av gruppboende och korttidsvistelse jml LSS i centrala Herrljunga. Detta som ett led i att alla LSS beslut skall kunna verkställas i Herrljunga.

Under 2023 går förvaltningen in i upphandling av nytt verksamhetssystem, detta kommer att ta tid och resurser av förvaltningens IT-strateger med flera för att kravställa och därefter planera inför ett eventuellt byte av verksamhetssystem.

Nya mål har tagits fram under 2021 och kopplat till dessa har socialnämnden beslutat om målkriterier. Förvaltningens verksamheter har arbetat med aktiviteter för att nå upp till målen. Under 2023 kommer

fortsatt fokus finnas på måluppfyllnad och analys av målindikatorernas hjälpsamhet att mäta om förvaltningen är på rätt väg.

Utveckling av verksamheten med digitala lösningar är en förutsättning för att klara framtidens omsorg då fler blir äldre. Förvaltningen har rustat sig för att kunna utreda, planera och genomföra flertalet projekt inom digitalisering. Under 2022 aviserades att framtidens vårdinformationsmiljö (FVM) skulle implementeras i kommunen detta har förskjutits på framtiden. Systemet kommer att ersätta nuvarande SAMSA och är ett system för säker vårdinformationsöverföring mellan två huvudmän.

Individ och familjeomsorg

IFO:s ledningsgrupp kommer under 2023 att fokusera det övergripande målet att skapa stabilitet och tillit inom verksamheten. För att uppnå detta mål kommer ledningen på IFO att fokusera på tre områden;

- Ökad upplevd delaktighet för medarbetarna genom att följa upp och trygga den nya organisationen och i dialog skapa förutsättningar för det nära och tillitsbaserade ledarskapet.
- Uppnå budget i balans genom ett aktivt arbete med att lära känna sin verksamhet i siffror och på det sättet strukturerat kunna följa upp nyttjandet av budgeterade personalresurser och placeringskostnader.
- Öka reell samverkan genom gemensamma processkartläggningar som skapar en gemensam bild av uppdraget och ökar känslan av ett vi gör det tillsammans.

Ett särskilt fokus kommer att ligga på att efter processkartläggningen under hösten 2022, arbeta med att kvalitetssäkra våra biståndsbeslut gällande korttidsvård och den samverkan som sker vid vårdplaneringen i relation till Västra Götalandsregionen genom det gemensamma verksamhetssystemet SAMSA. Arbetet med att kvalitetssäkra våra beslut inom äldreomsorgen med fokus på biståndsbeslut i form av hemtjänst har avvaktats under den granskning som gjorts av och i samarbete med Ensolution men detta arbete kommer fullföljas under 2023.

Arbetsbelastningen för våra socialsekreterare kommer fortsatt att mätas och följas upp kontinuerligt enligt den modell som implementerades inom BoF under 2021 och våren 2022. Metoden ger en tydlig systematisk uppföljning när det gäller arbetsbelastningen både på individ- och på gruppnivå. Under hösten kommer metoden att implementeras även på VSB med målet att i förläggningen omfatta all handläggningen inom IFO.

Behandlingsteamets fortsatta metod- och kvalitetsutveckling har som mål att skapa fler möjligheter att kunna erbjuda tydliga och kvalitativa insatser som alternativ till köpta tjänster och externa placeringar. Fokus under hösten kommer att ligga på att skapa kvalitativa insatser för att möta våldsutsatta och våldsutövare bland annat enligt modellen 'Efter barnförhöret'.

De oroande prognoserna om ökad psykisk ohälsa, ökat missbruk och en ökad våldsutsatthet har till viss del visat sig stämma. En generell ökning av våldsärenden har skett under 2021 och våren 2022 och även när det gäller med anledning av psykisk ohälsa finns det tecken på ökning. Verksamheten följer denna utveckling och dess effekter på bland annat arbetsbelastningen inom verksamheten.

Verksamheten har nu funnits i de nya lokalerna i ungefär ett år och verksamheten börjat landa in i de nya lokalerna. Dock kvarstår visst arbete med att anpassa delar av besöksytorna vad gäller både tillgänglighet och ljudklassning. Tillgängligheten för personer med fysiska funktionsnedsättningar behöver ses över och i möjligaste mån öka och ljudklassningen på besöksutrymmena behöver ses över för att säkerställa

att verksamheten lever upp till de sekretesskrav som finns på verksamheten. Detta sker i samarbete med samhällsbyggnadsförvaltningen.

Vård och omsorg

Nationella värdegrunden är ett led i det fortsatta arbetet inom samtliga verksamheter. Inom hemtjänsten läggs fokus att erbjuda fast omsorgskontakt. Huvudregeln är att en fast omsorgskontakt alltid ska *erbjudas*, om det inte bedöms vara uppenbart obehövligt. Omsorgsarbetet är en central del av omsorgskontaktens uppdrag. Enhetscheferna har påbörjat en planering för att kunna tillgodose fast omsorgskontakt för brukare med flera insatser.

Arbetet med heltid som norm och deltid som möjlighet har implementerats ute i verksamheterna. Det medför att antalet timvikarier minskar. Öka kunskapen hos enhetscheferna kring schemaläggning, planering och optimering pågår med olika utbildningsinsatser.

En bemanningspool startades upp i slutet av maj för att kunna täcka vakanser och sjukdom.

Genomlysning av hemtjänsten pågår på grund av de höga kostnaderna för hemtjänst. Sista åren har en ökning skett trots att antalet hemtjänststimmar minskat och förvaltningen behöver få en analys att arbeta vidare med för att kunna minska kostnaderna då hemtjänsten har effektiviseringskrav under 2022 och 2023 som behöver genomföras på ett patientsäkert sätt.

På gång inom verksamhetsområdet;

- Genomlysning av hemtjänsten pågår med hjälp från Ensolution.
- Värdegrundsarbete fortsätter.
- Äldreomsorgsstrategi kommer att påbörjas under hösten 2022 för att slutföras under 2024 (strategisk plan för upp till 10 år framåt i tiden)
- Ökat arbete kring att analysera resultat och avvikelser samt hitta gemensamma åtgärder.
- Äldreomsorgslyftet – för omvårdnadspersonal pågår. Klart under 2023. Det är både grundutbildning till undersköterska samt till specialistundersköterska. Inom ramen ligger även utbildning av en sjuksköterska till distriktsköterska
- Planering påbörjas inför flytt till Nya Hagen.
- Vård – och omsorgscollege kommer införas i alla verksamheter under 2023
- Ung omsorg startar upp med aktiviteter på säbo
- FVM framtidens vårdinformationsmiljö är på intågande, men försening har skett på grund av att Cerner (leverantören) inte haft kontroll på GDPR lagstiftningen.
- TES/HSV planeringsverktyg för hälso- och sjukvårdsenheten kommer att införas under hösten 2021
- Digitala läkemedelsskåp i ordinärt boende kommer installeras under senhösten 2022/2023
- Utbildning av certifierad utbildare för BPSD kommer ske början av 2023. Certifierade utbildaren kommer i sin tur utbilda chefer samt omvårdnadspersonal.
- Starta upp med teammöten på samtliga enheter där även Senior Alert och BPSD kommer vara en viktig del.
- Inflyttning till Nya Hagen under hösten 2023.
- Fortsatt arbete med LOV inom Hemtjänst under 2023

Socialt stöd

Socialt stöd kommer under hösten 2022 få en ny enhetschef för funktionshinder 1. Rekrytering och tillsättning av enhetschefstjänsten på funktionshinder 2 som nu innehas av ett tillfördordandenskap skall också genomföras. Arbetet på ledningsnivå kommer under 2023 fortsätta avseende att bygga en stabil och effektiv ledningsgrupp.

Övergripande inom socialt stöd är fokusområdet socialdokumentation och det kommer kvarstå även 2023. Verksamhetsområdet har upptäckt brister i dokumentationen och har därför satt fokus på dokumentation där varje enhetschef har i uppdrag att förstärka och utveckla kompetenser för att förbättra dokumentationen. Verksamhetschef har ett uppföljningsansvar och ansvarar för att strategiskt planera uppföljningen av satsningen. Arbetet pågår och utvecklas under hela 2022 och 2023.

Under hösten 2022 kommer socialt stöd starta upp teamet av stödpedagoger som nu finns anställda på resp. enhet. Stödpedagogernas tjänster är tillsatta så att respektive enhet skall ha den kompetens som krävs för att utveckla och kvalitetssäkra metoder och arbetssätt inom målgruppen. Samverkan och kvalitetssäkring kommer stå i fokus. Teamet kommer sedan att fortlöpande driva kvalitetsarbetet under 2023.

Arbetet med Framtidens LSS dvs planera för och starta upp två helt nya verksamheter, en gruppbostad samt korttidsvistelse för barn fortlöper och kommer att intensifieras avseende verksamhetsplanering under 2023. De nya verksamheterna beräknas stå inflyttningsklara i början av 2024. En strategisk plan avseende kartläggning, behovsanalys samt målsättning och planering kommer att utformas och vara klar under 2023. Den strategiska planen kommer att omfatta all kommunens LSS verksamhet och kartlägga både bostadsförsörjning, behovet av LSS-insatser utifrån olika målgrupper och åldersgrupper kopplat till resursplanering och kompetenskrav hos personal som kommunen behöver rusta sig för.

Sysselsättningsenheten kommer under 2023 dels som övriga enheter ingå i bildandet av stödpedagogteam och utveckla evidensbaserade metoder inom dagligverksamhet. Enheten kommer fortsätta utveckla och stärka den interna samverkan med IFO för att öka kvalitén i de insatser som ges, bibehålla och utveckla samverkan med arbetsförmedlingen samt utveckla samverkan med privata företagare i kommunen. Även fortsätta arbetet med stärkande insatser till både ungdomar genom det kommunala aktivitetsansvaret och mot vuxna att nå egen försörjning, både via egna insatser men även i projektform i samverkan med samordningsförbundet.

Övergripande på socialt stöd och IFO genomförs även två genomlysningar; en avseende kontaktpersonsuppdragen där genomlysningen sker internt och en genomlysning avseende handläggning av verkställande av personlig assistans som genomförs externt. Även riktlinjer är under upparbetning som avser LSS insatser, beslut och utförande.

Målarbetet kommer att fortsätta på enheterna, både individuellt för medarbetare och i arbetsgruppen. Varje enhetschef har en plan för hur aktiviteter kopplat till måluppfyllelse genomförs samt följs upp på respektive enhet.

Utbildningssatsningar fortlöper under 2023 och varje enhetschef kompetensinventerar utifrån behov hos brukarna. Inom Stöd och resurs kommer tex tre medarbetare att gå den s.k. GRUNDEN utbildning som riktar sig till medarbetare inom både socialpsykiatri och även LSS. Utbildningen sträcker sig över 2022 - 2023.

Övergripande sker även ett förbättringsarbete avseende samplanering av resurser på hela socialt stöd för att hantera heltid som norm och optimera bemanningen.

Mål

De övergripande målen för 2023 är desamma som för 2022. Några av målindikatorerna har däremot tagits bort och några nya har tillkommit, för att säkerställa att socialnämnden följer upp relevant statistik.

En hållbar och inkluderande kommun

Vi tar ansvar för vår gemensamma framtid. Hållbarhetsbegreppet genomsyrar alla beslut och aktiviteter.

Nämndsmål: Socialförvaltningen ska eftersträva resurseffektivitet i de insatser som erbjuds, genom att utveckla och stärka samverkan.

Mätetal	Utfall 2021	Mål 2022	Prognos 2022	Mål 2023
Antal externt samordnade planer (SIP), upprättade (källa SAMSA)	12 st.	öka 10%	12 st	öka 10%
Ta fram och implementera en rutin för interna samordnade individuella planer (SIP)	54 st **	10 st	51	***
100 % av alla enheter (ansvar) skall redovisa en budget i balans - mål 2021	72%	100%	80%	100%

*Antalet registrerade SIP:ar i SAMSA.

** SIP:ar internt i kommunen, utanför SAMSA.

*** Målindikator utgår 2023 då målet är uppnått

Nämndsmål: Socialförvaltningen ska utveckla/förstärka det förebyggande arbetet och tidiga insatser samt bidra till medborgarnas möjlighet till aktivt liv och god hälsa.

Mätetal	Utfall 2021	Mål 2022	Prognos 2022	Mål 2023
Antal registreringar i Senior alert och Svenskt register för Beteendemässiga och Psykiska Symptom (BPSD)	25 SA 12 BPSD	32 SA 62 BPSD	55 SA 30 BPSD	60 SA 40 BPSD

En välkomnande och attraktiv kommun

Vi arbetar för en trygg och stimulerande miljö med medborgare, företagande och besökare i fokus. En småstadsidyll nära storstad och fritid, du är i centrum!

Nämndsmål: Socialförvaltningen ska skapa förutsättningar för att vara en god och attraktiv arbetsgivare.

Mätetal	Utfall 2021	Mål 2022	Prognos 2022	Mål 2023
Arbetet känns meningsfullt	4,4	4,7***	*	4,7
Sjukfrånvaro (%)	9,5 %	5%	11%	8%
Personalomsättning, chefer	5/17	2/18	5/19	3/19
Personalomsättning tillsvidareanställda medarbetare i hela socialförvaltningen samt pensionsavgångar.			Omsättning: X/336 Pension 7/336 ****	8%
Andel heltidsanställda	90,1%	92%	92%	95%
Andel heltidsanställningar med hänsyn till tjänstledighet			80%	85%
Andel arbetad tid (av total arbetad tid) utförd av timanställda.	VoO 18,9% SS 16,24%	VoO 12% SS 10%	VoO 17% SS 16%	VoO 12% SS 10%
Nöjdhet med sysselsättningsgrad bland anställda	**	100%	**	*****
Antal tillsvidareanställda undersköterskor inom vård och omsorg			145/186	100%

*Det utfördes ingen medarbetarenkät 2020 och 2022, därav saknas detta utfall.

**Förvaltningen har inte genomfört någon egen undersökning under 2021 eller 2022.

*** Skala 1-5, där 5 är mycket meningsfullt.

**** Antalet tillsvidareanställda per 2022-10-01, uppgifter om antalet som slutat kan vid datumet inte fås ut från HR

***** Målindikator utgår 2023 då målet är uppnått

Nämndsmål: Socialförvaltningen ska vara förtroendeskapande och verka för ökad trygghet, jämlikhet och rättssäkerhet.

Mätetal	Utfall 2021	Mål 2022	Prognos 2022	Mål 2023
Ökad nöjdhet avseende brukarbedömning IFO (%)	20%***	90%	*	80%
Ökad nöjdhet avseende brukarbedömning hemtjänst – helhetssyn (%)	**	94%	82%	94%
Ökad nöjdhet avseende brukarbedömning särskilt boende – helhetssyn (%)	**	86%	78%	86%

Mätetal	Utfall 2021	Mål 2022	Prognos 2022	Mål 2023
Ökad nöjdhet avseende brukarbedömning LSS (vartannat år), trivsel daglig verksamhet (%)	57%	88%	*	88%
Antal personal en hemtjänsttagare möter under 14 dagar (medelvärde)	18	13	20	13

*Mätningen görs vartannat år; därav saknas värde.

** Detta värde har ej publicerats i Kolada.

*** endast ett fåtal svarade på enkäten, därav kan inga slutsatser dras av resultatet. Arbetet fortgår för att öka svarsfrekvensen i kommande enkäter.

****Mätning sker under hösten 2022.

En utvecklande kommun

Vi skapar infrastrukturer i framkant, och tillsammans uppnår vi tillväxt genom nytänkande

Nämndsmål: Socialförvaltningen ska arbeta aktivt och strategiskt med hjälp av digitala lösningar/ny teknik och utvecklande arbetssätt för att skapa nytta för välfärden, medborgare och medarbetare.

Mätetal	Utfall 2021	Mål 2022	Prognos 2022	Mål 2023
Antal nattkameror inom hemtjänsten	7	14	7	14
Antal nyckelfria lås inom hemtjänsten	162/327 50% av brukarna	50% av brukarna	100% av brukarna	*
Antal lägenheter inom särskilt boende som har hotellås	38%	100%	100%	*
Antal digitala lösningar inom IFO	5	5	8	10
Antal digitala läkemedelsskåp i ordinärt boende, inskrivna kommunal hälso- och sjukvård	0	20	38	75

* Målindikator utgår 2023 då målet är uppnått

Ekonomi

Budgetförutsättningar

Område	Summa (tkr)	Ev. förtydligande
Lönerevision 2022	3 740	Lönerevision 2022
Förändring kapitalkostnader 2023	437	
Förändring kapitalkostnader 2022	153	
Effektiviseringsfond 2022	542	Utdelade medel 2022
Politiska prioriteringar 2023	-2 200	Effektivisering hemtjänst (– 2400 tkr), anhörigsmordnare (+200 tkr)
Prisuppräknig	2 601	Extern och intern prisuppräknig
Volymförändringar	778	Demografiförändring
Nationella beslut	627	Se tabell nedan
Ramväxlingar	-23	
Totalt	6 655	

I ovan uppställning finns även årets utfördelning från lönepott, kapitalkostnadspott samt från effektiviseringsfonden.

Nationella beslut	Summa (tkr)
Föräldrastödsprogram	182
Fast omsorgskontakt	624
Tillkommande medel totalt	805
Stärkt rätt till assistans	-178
Utökad ram	627

Drift

I budgetförslaget från KS/KF finns ingen ramtilldelning gällande åren 2024-2025. Dessa finns därför inte med här.

Fördelning per ansvar kommer att presenteras på nämnden i december.

Fördelning per ansvarsområde

DRIFT	Bokslut	Budget	Reviderad budget	Prognos	Budget
Belopp netto (tkr)	2021	2022	2022	2022	2023
Nämnd	489	559	559	509	559
Förvaltningsledning	11 411	15 312	16 429	14 429	16 806
Individ och familjeomsorg	45 457	36 920	36 938	33 588	37 478
Vård och omsorg	120 072	127 889	130 444	131 694	127 526
Socialt stöd	32 608	44 407	45 152	49 302	44 937
Summa	210 037	225 086	229 521	229 521	227 306
Kommunbidrag	216 175	225 086	229 521	229 521	227 306
Resultat	6 139	0	0	0	0

Kommentar till fördelning av kommunbidrag

Budgetmedel har fördelats om inom förvaltningen för att tillgodose ökade och minskade behov inom de olika verksamhetsområdena. Fördelningen kan komma att justeras ytterligare under hösten utifall att behoven inom förvaltningen förändras.

I tabellen ovan finns två kolumner med avseende budget 2022, ursprungsbudgeten (som återfinns i kommunfullmäktiges junibeslut avseende socialnämndens budgetram 2022) samt reviderad budgetram 2022 som inkluderar ramförändringar och utfördelningar som gjorts under 2022. Dessa finns specificerade i tabellen ovan som specificerar budgetförutsättningar (kapitalkostnads- och lönepott samt utfördelade medel från kommunstyrelsens effektiviseringsfond). Notera att dessa ramförändringar ännu inte beslutats avseende budget 2023. Därav är budgetramen för 2023 lägre än reviderad budget 2022. Dessa justeringar tas i kommunfullmäktiges beslut i december och justeras i socialnämndens budgetdokument i december.

Investeringar

Investeringsbudget antagen av kommunfullmäktige i juni 2022.

Belopp netto (tkr)	Bokslut 2021	Budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Förstudie Hagen demenscentra	2 665	0	0	0	0	0
Renovering Hemgården	0	0	0	500	500	0
Hagen ombyggnation samt nybyggnation	4 571	65 429	65 429	50 000	0	0
S:a investeringar gm TN	7 236	65 429	65 429	50 500	500	0
Inventarier	417	500	500	500	500	500
Infrastruktur IT	182	200	200	200	200	300
Nytt verksamhetssystem	0	1 000	0	0	0	0
Hjälpmedel	193	200	200	200	200	200
Inventarier Hagen	0	700	0	1 925	0	0
Inventarier dagträff/hemtjänst	0	300	0	0	0	0
Läkemedel- och värdeskåp med digital teknik SÄBO	0	600	600	0	0	0
Förstudie framtidens LSS	0	200	200	0	0	0
Hotellås	424	263	263	0	0	0
Förstudie ombyggnad Hemgården	133	67	67	0	0	0
Inventarier tvättenheten	0	0	0	0	200	200
IT konferensrum mm IFO:s nya lokaler	0	0	0	100	100	100
Inventarier och infrastruktur IT ny gruppboad LSS	0	0	0	375	0	0
Inventarier och infrastruktur IT ny korttidsvistelse barn LSS	0	0	0	750	0	0
Hotellås och säkra läkemedel- o värdeskåp i gruppboad LSS	0	0	0	0	0	150
Inventarier Hemgården	0	0	0	0	1 300	0
Läkemedel- och värdeskåp med digital teknik HSV	0	0	0	150	150	300
Ombyggnation Hemgården	0	0	0	0	10 500	10 500
Spoldesinfektorer SÄBO	0	0	0	0	240	240
S:a investeringar egna	1 349	4 030	2 030	4 200	13 390	12 490
TOTALA INVESTERINGAR	8 585	69 459	67 459	54 700	13 890	12 490

Inventarier

Investeringen innebär inköp av inventarier i form av kontors-, konferens – och verksamhetsmöbler.

Infrastruktur IT

IT-infrastrukturen inom socialnämndens lokaler ansvarar socialnämnden för. Detta avser sådant som kabeldragningar, accesspunkter, projektorer mm.

Hjälpmedel

Löpande utbyte av diverse hjälpmedel med längre livslängd där vi inte ser någon snabbare utveckling av nya/bättre produkter, tex. EVA stöd, madrasser och vårsängar.

Inventarier Hagen

I samband med nya avdelningar på Hagen behöver inköp göras av allt som behövs på en avdelning. Denna investering är beslutad sedan tidigare och förskjuts framåt i samma takt som tidplanen för om- och nybyggnationen av Hagen skjuts fram.

Inventarier tvättenheten

Löpande utbyte av tvättmaskiner och torktumlare inom tvättenheten.

IT konferensrum mm IFO:s nya lokaler

Befintliga konferens- och mötesrum behöver utrustas med teknik för digitala möten. Ett rum kostar ca 80 tkr. Utöver detta krävs en komplettering till befintligt bokningssystem.

Inventarier och infrastruktur IT ny gruppbostad LSS

I början av 2024 beräknas inflytt i den nybyggda gruppbostad på Lyckan i Herrljunga. Dessa medel ska täcka inköp av inventarier samt IT infrastruktur (tex. accesspunkter) till verksamheten.

Inventarier och infrastruktur IT ny korttidsvistelse barn LSS

I början av 2024 beräknas inflytt i den nybyggda korttidsvistelsen på Lyckan i Herrljunga. Dessa medel ska täcka inköp av inventarier samt IT infrastruktur (tex. accesspunkter) till verksamheten.

Hotellås och säkra läkemedel- och värdeskåp gruppbostad LSS

Låsbara läkemedel- och värdeskåp med digital teknik som möjliggör spårning. Inköp samt installation av hotellås och läkemedel – och värdeskåp till befintlig gruppbostad LSS.

Inventarier Hemgården

I samband med ombyggnationen på Hemgården krävs det inköp av inventarier, hotellås, läkemedel- och värdeskåp, IT infrastruktur och personalskåp.

Läkemedel- och värdeskåp med digital teknik HSV

Låsbara läkemedelsskåp med digital teknik som möjliggör spårning. Totalt planeras det för inköp av 150 skåp 2023-2025.

Ombyggnation Hemgården

Efter att demensenheterna har flyttat till Hagen behöver Hemgårdens lokaler byggas om och anpassas för delvis nya verksamheter men också fräscha upp de enheterna som avser somatisk vård.

Spoldesinfektorer SÄBO

Det finns en spoldesinfektor på respektive avdelning inom SÄBO. Tre utav dessa behöver bytas ut under 2024 (en på Hemgården och två på Hagen) och tre (en på Hemgården och två på Hagen) behöver bytas under 2025. Respektive maskin kostar 80 tkr inklusive inköp och inkoppling.

TN § 80

DNR TK 4/2022 206

Budget och verksamhetsplan 2023 tekniska nämnden

Sammanfattning

Tekniska nämnden har för år 2023 tilldelats en driftbudget 27 208 tkr samt en investeringsbudget på 119 275 tkr. 2022 års mål och målandikatorer föreslås oförändrade till 2023.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-10-10

Budget och verksamhetsplan 2023 för Tekniska nämnden.

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Budget och verksamhetsplan 2023 för Tekniska nämnden godkänns.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Tekniska nämndens beslut

1. Budget och verksamhetsplanen för 2023 godkänns.

Expedieras till: Kommunstyrelsen

DIARIENUMMER: 2022-04

FASTSTÄLLD/INSTANS: 2022-11-03/TN

VERSION: 2

SENAST REVIDERAD: 2022-11-03

GILTIG TILL: 2023-12-31

DOKUMENTANSVAR: Förvaltningschef

Budget och verksamhetsplan 2023

Tekniska nämnden

HERRLJUNGA KOMMUN

Växtkraft 10 000

Innehåll

Innehåll	1
Ansvar och uppdrag	2
Organisationsskiss	3
Verksamhetsbeskrivning	4
Vad händer i verksamheten under 2023?	5
Verksamhetsförändringar till följd av tilldelad budgetram	7
Mål	8
En hållbar och inkluderande kommun	8
En välkomnande och attraktiv kommun	9
En utvecklande kommun	10
Ekonomi	12
Budgetförutsättningar	12
Drift	13
Investeringar	14

Ansvar och uppdrag

Tekniska nämnden är väghållare för kommunens gatunät samt ansvarar för drift och underhåll av kommunens gator, vägar, broar, fastigheter, allmänna platser, gatubelysning och parkmark. Ansvaret innefattar även kommunal parkeringsövervakning och förändring i lokala trafikföreskrifter samt flaggning och dekorerings av allmänna platser.

Nämnden ansvarar för bidrag till enskilda vägar och vägsamfälligheter samt kommunens trafik- och trafiksäkerhetsarbete.

Nämnden handlägger ärenden angående försäljning av tomter för bostadsändamål och ansvarar för den kommunala tomtkön.

Nämnden handlägger och genomför mark- och fastighetsaffärer på uppdrag av kommunstyrelsen.

Nämnden ansvarar för projektering, upphandling och genomförande av beslutade investeringar i fastigheter och anläggningar.

Nämnden ansvarar för kommunens verksamhetslokaler, inklusive drift och underhåll, samt hyr externa lokaler åt andra förvaltningar.

Nämnden handlägger ärenden angående statligt och kommunalt bostadsstöd.

Nämnden tillhandahåller måltider, vaktmästeri och lokalvård till kommunens förvaltningar.

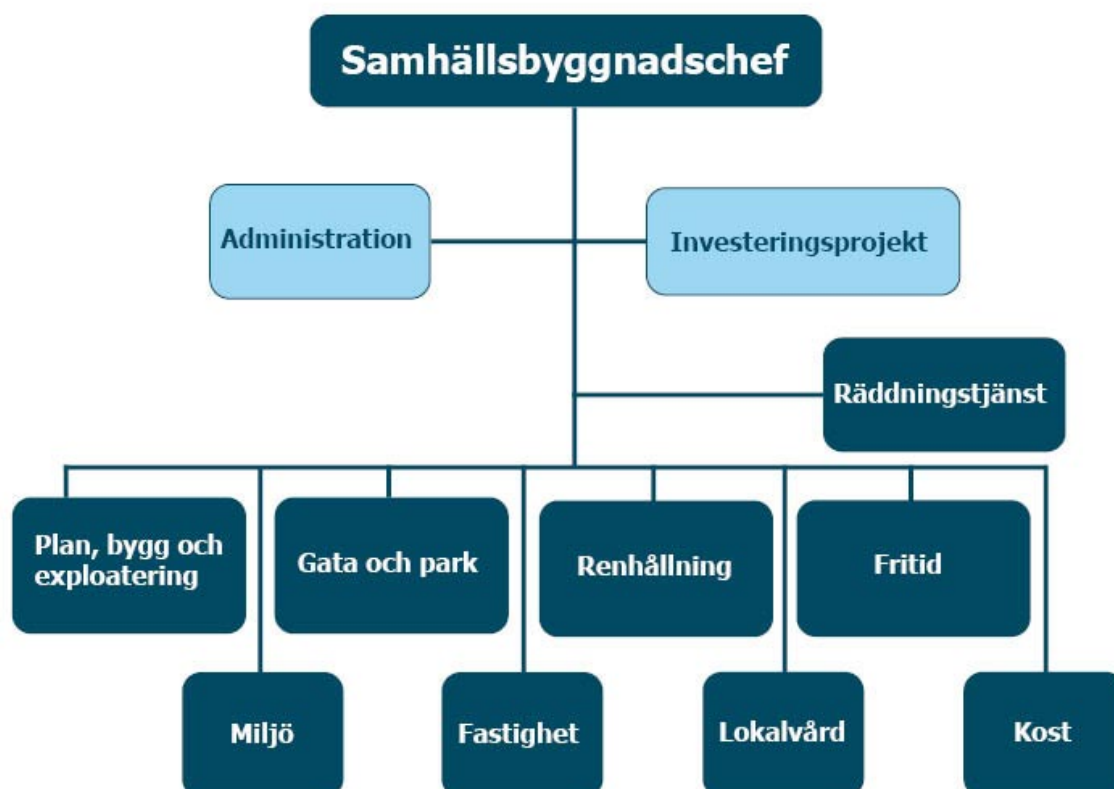
Nämnden ansvarar för kommunens fritidsverksamhet och handlägger ärenden gällande kommunalt bidrag till föreningar.

Nämnden handlägger ärenden angående marknadsverksamheten och torghandeln i Herrljunga.

Nämnden ska verka för att utveckla renhållningskollektivet och ansvarar för renhållning, avfallshantering, återvinning och behandling av hushållsavfall.

Organisationsskiss

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Verksamhetsbeskrivning

Förvaltningsledning

Ledning, uppföljning samt rapportering av förvaltningens verksamhetsområden säkerställs inom denna funktion. Verksamheter som projekt, administrativ hantering av ärenden, markförsörjning och fastighetsreglering ingår.

Gata och park

Enheten för gata och park innehåller väghållning av kommunala gator och allmänna platser, gatubelysning, trafiksäkerhet, trafikföreskrifter, arrendeavtal, samt vinterväghållning och vägbidrag till enskilda och privata vägar. Detta inkluderar såväl drift och underhåll som investeringar samt koordinering med regionala och nationella infrastruktur- och trafikrelaterade program. Även förvaltning av park- och grönytor samt upprätthållande av skogsbruksplan med tillhörande skogsbruk ingår.

Fastighet

Fastighetsenheten förvaltar i dagsläget ca 73.000 kvm. Enheten ansvarar för underhåll, drift och skötsel av fastighetsbeståndet samt bistår verksamheterna med vaktmästeritjänster. Vidare ansvarar enheten även för skalskydd, lås och larm samt byggnadstekniskt brandskydd. Från 2022 ingår även ansvaret för bostadsanpassning.

Måltid

Måltidsservice ska leverera kostnadseffektiv service av rätt kvalitet till beställande förvaltningar och dess gäster i form av måltider efter de ekonomiska förutsättningar som ges. Måltiderna styr mot livsmedelsverkets rekommendationer för respektive målgrupp inom förskola, skola, vård- och omsorg.

Verksamheten ska tillsammans med köpande förvaltningar verka för att höja måltidskvaliteten utifrån kundens och gästens önskemål. I uppdraget ingår att följa och implementera det kostpolitiska programmet från 2020. Verksamheten ska verka för hållbara livsmedelsinköp, ur ekonomiskt, svenskt och ekologiskt perspektiv. Svenska inköp går före ekologiskt importerat.

Verksamheten ska verka för att minska matsvinnet i kommunens kök.

Lokalvård

Genom att använda rätt städmetoder, material och övrig utrustning skapas en effektiv lokalvård i kommunens samtliga förvaltningar.

Fritid

Enheten handlägger bidrag till föreningar och har ett strategiskt ansvar för utveckling av fritidsverksamheten i kommunen samt kontakten med föreningar.

Sim- och idrottshallen bedriver aktiviteter för alla kommunens innevånare. Det bedrivs simundervisning för alla elever i kommunen från förskoleklass till år 6, simskola, babysimkurser

och vattengympa. Simhallen hyrs ut till föreningar och privatpersoner. I huset finns även ett gym med gruppträning som drivs i kommunal regi (Herrljunga Sportcenter).

Idrottshallen, Altorpshallen, Horsbyhallen och Mörlandahallen hyrs ut på dagtid till skolan och på kvällstid och helger hyrs den ut till föreningar, lägerverksamhet, evenemang och privatpersoner.

Fritidsverksamheten ansvarar också för kommunens elljusspår, vandringsleder, grillplatser samt kommunal badplats.

Renhållning

Renhållningsavdelningen ansvarar för ett miljöriktigt omhändertagande av avfall under kommunalt ansvar. Kommunens renhållningsverksamhet är avgiftsfinansierad. Insamlingen av rest- och matavfall samt slam från enskilda brunnar sker inte i egen regi utan utförs av upphandlade entreprenörer. Renhållningsavdelningen ansvarar för kommunens två bemannade återvinningscentraler (ÅVC) som tar emot grovsopor och farligt avfall. Bemanningen sköts av kommunens arbetsmarknadsenhet. Tumbergs avfallsanläggning drivs och ägs gemensamt.

Vad händer i verksamheten under 2023?

Förvaltningsledning

Från och med 2023 kommer nämnder gällande samhällsbyggnad och internservice att träda i kraft. Det innebär att Lokalvård, Fastighet och Kost kommer ligga under internservice, Exploatering, Gata-Park och Renhållning kommer ligga under samhällsbyggnad. Detta gör att förvaltningarna fortsättningsvis har en tydlig och robust organisation som kan fortsätta att arbeta för Herrljunga kommuns attraktivitet och tillväxt.

Fortsättningsvis kommer utvecklingsarbete gällande exploateringsfrågor samt med att se över processer och digitalisering att fortsätta. Arbete och implementering av aktiviteter i vårt arbete med måluppfyllnad kommer fortsätta 2023.

Gata och park

Vinter, gatu- och grönytedrift genomförs enligt de driftsavtal som finns för respektive område. Nytt driftsavtal för vinter, gatu- och grönytedrift kommer att upphandlas under våren 2023. Reinvesteringar gata och lekplatser utförs i paritet med budgetram. Även övriga investeringar planeras att utföras enligt tilldelad budget. Skogsbruk enligt gällande skogsbruksplan.

Fastighet

Under 2023 är det planerat att fortsätta arbetet med den underhållsplan som fastighetsenheten arbetat fram och som man systematiskt arbetar med för kommande år. Behov finns att bland annat byta fönster på Mörlandaskolan, Mörlandagården och Mollaskola utifrån en energiåtgärd. Invändigt är det flera av fastigheterna som behöver renoveras och upprustas. I samband med detta

pågår arbetet med att energieffektivisera våra fastigheter utifrån förbrukning. Ett led i detta är att fasa ut äldre och energikrävande belysningsanordningar till moderna med en lägre energiåtgång. En ökad prisbild och en inflation gör det svårare att veta vad enskilda åtgärder kommer att kosta kommande period samt att det är en bristvara på komponenter pga. senaste årets oro i Europa.

Måltid

Fortsatt arbete med att minska matsvinnet i förskola, skola och äldreomsorg.

Matsvinnsmätningar utföres minst tre gånger per år. Implementering av kostdataprogram där alla fritidsenheter ska kunna beställa matportioner och varor på ett enklare och tydligare sätt för verksamheterna. Utbildning i Brandskydd och Ergonomi.

Lokalvård

Arbetet med att implementera digitalt städverktyg/program (Clean Pilot) fortgår. Avhängt av vad systemet kommer att påvisa kommer städområden och städytor anpassas efter det. Målet är att senast december 2023 skall samtliga städområden vara inlästa.

Upphandling av papper-kem-plast och städmaterial skall utföras, nuvarande avtal med Procurator går ut 2023-05-31. Upphandling utförs tillsammans med Vårgårda kommun.

Fritid

2023 ny organisation Kultur o Fritid. Fritid och bibliotek, samt besöksnäring och turism slås ihop och bildar en ny enhet under kommunstyrelsen.

Ombyggnad av simhall beräknas starta hösten/vinter 23/24, vilket kommer ha stor påverkan på aktiviteter i Herrljunga Sportcenter. Prognos renovering innebär en stängning i ca 6 månader. Privatpersoner, lägerverksamhet och föreningar som nyttjar simhallen kan ej bedriva verksamhet under tiden renovering pågår, alternativt kan föreningar hyra in sig grannkommuners anläggningar i begränsad omfattning. Det är i dagsläget svårt att bedöma vilka merkostnader som tillkommer och hur stort inkomstbortfallet blir i form av minskade intäkter.

Invigning av Discgolfbanor våren 23. Fritidsbanken beräknas vara öppen för utlåning av idrottsmateriel, vinter/vår 22/23.

Renhållning

Nuvarande entreprenad gällande insamling av mat- och restavfall löper ut 2023-09-30. Om det blir ett entreprenörsbyte kommer det krävas en stor arbetsinsats för att introducera en ny entreprenör.

Med start den 1 januari 2024 kommer alla Sveriges kommuner att ta över ansvaret för insamlingen av förpackningar från hushåll. Till en början planeras ett övertagande av insamlingen på samma sätt som idag sker på återvinningsstationerna. Planeringen inför detta övertagande kommer genomföras under 2023.

Verksamhetsförändringar till följd av tilldelad budgetram

I kommunfullmäktiges beslut för budget 2023 har de medel som tom 2021 tilldelades Tekniska nämnden för att täcka kostnader för outhyrda lägenheter dragits bort. Det innebär att verksamheten måste hitta åtgärder för att täcka kostnaderna då de kvarstår även 2023. De direkta konsekvenserna för att täcka kostnaderna är att minska det planerade underhållet och reinvesteringarna motsvarande hyresbortfallet. Detta kan på lång sikt innebära att kommunen bygger upp en större underhållsskuld där en del arbeten får bortprioriteras och senareläggas.

En stor osäkerhet för verksamheten på Herrljunga Sportcenter är hur det blir med renovering av simhall, installation av ny rutschkana och hopptorn. Om simhallen stänger under en längre period, sjunker automatiskt intäkterna, vilket påverkar möjligheten att hålla tilldelad budget negativt. Om anläggningen måste stänga en längre period får verksamheten förläggas utomhus alternativt i grannkommuners anläggningar i begränsad omfattning. Det är i dagsläget svårt att bedöma vilka merkostnader som tillkommer och hur stort inkomstbortfallet blir i form av minskade intäkter.

Mål

En hållbar och inkluderande kommun

Vi tar ansvar för vår gemensamma framtid. Hållbarhetsbegreppet genomsyrar alla beslut och aktiviteter

- Herrljunga ska ta miljöansvar och effektivt hushålla med naturens resurser, nu och i framtiden.**

Energieffektivisering

Vi ska aktivt arbeta med att minska miljöpåverkan på hållbart och långsiktigt sätt genom att om möjligt öka andel förnybar energi och minska energiförbrukningen i kommunens fastigheter.

Titel	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
Energiförbrukning i kommunens fastigheter	143	129	154	minska
Förbrukning Värme kWh/kvm	89	76	98	minska
Förbrukning el kvh/kvm	54	53	56	minska

Vara resurseffektiva och agera hållbart vid inköp och förvaltande

Vi skall informera om rutiner i organisationen för att vid varje givet tillfälle avväga om återbruk kan komma ifråga gällande om befintliga möbler, inventarier och utrustning skall ersätts eller avvecklas.

Titel	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
Antal återanvända förbrukningsinventarier	-	10	10	öka
Totalt svinn per port (g) förskola/skola	77,0 g	62,5 g	67,0 g	62,0 g
Totalt svinn per port (g) äldreomsorg	93,8 g	73 g	82,0 g	65,0 g

En välkomnande och attraktiv kommun

Vi arbetar för en trygg och stimulerande miljö med medborgare, företagande och besökare i fokus. En småstadsideyll nära storstad och fritid, du är i centrum!

4. Att aktivt marknadsföra och lyfta fram Herrljunga kommuns goda egenskaper och företagande.

Skapa möjligheter för boenden och verksamhetsetablering i hela kommunen

Analysera presumtiva tomter som kommunen äger och strategiskt planera in dessa för avstyckning.

Därutöver inventera privatägd mark i strategiska lägen för att på ett offensivt sätt kunna bearbeta markägare och övriga tomtägare att tillgängliggöra tomter till försäljning i hela kommunen. Ta fram en hållbar och effektiv process över tid för marknadsföring och försäljning av tomter för att nå framtida önskad effekt. Vidare planera in aktiviteter som tex personlig inbjudan efter kartläggning, öppet hus för fastighetsägare och privatpersoner.

Titel	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
Antal planlagda tomter till försäljning i kommunen	10	45	50	50
Antal kvm planlagd industrimark till försäljning	80 000	65 000	100 000	100 000

5. Herrljunga kommun är en trygg plats att besöka, och leva och verka i.

Verka för att skapa en trygg närmiljö och för våra medborgare samt kommunicera ett attraktivt Herrljunga för potentiella nya kommuninvånare

Förvaltningen skall arbeta med trygghetsskapande åtgärder, enskilt genom översyn av utemiljöer, gatubelysning, kameraövervakning, lås och larm.

Medverka tillsammans med våra grannkommuner i trygghetsskapande projekt såsom (Säker och trygg kollektivtrafik), där Herrljunga kommun är representerade tillsammans med Lerum kommun, Alingsås kommun, Vårgårda kommun, Polisdistrikt Alingsås, Västtrafik samt Trafikverket har under 2021–2022 mynnat ut i ett medborgarlöfte.

Titel	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
Totalt antal kamerapunkter	43	43	60	öka
Trygghet och säkerhet -Kommunindex ¹ (alla kommuner)	67 (59)		56	öka
Anmällda brott om skadegörelse per 1000 inv (riket) ²	9 (19,9)	9,3 (20,7)	7,6	minska

En utvecklande kommun

Vi skapar infrastrukturer i framkant, och tillsammans uppnår vi tillväxt genom nytänkande

Som ambassadör för Herrljunga kommun verka för en god service och rättssäkerhet vid bemötande av invånare och kunder

Vi skall hålla en hög servicenivå vid kundkontakter och genom ett effektivt bemötande underlätta och visa att vi värdesätter organisationens och medborgarens tid. Den som kontaktar kommunen ska snarast få hjälp, mottagaren har ett personligt ansvar för att se till att medborgaren, företagare och övriga intressenter får den hjälp som efterfrågas i enlighet med kommunens riktlinje.

Vi utbildar våra medarbetare inom kundbemötande och service, ständigt arbete med att informera om att vi alla är ambassadörer för Herrljunga kommun. Tydliga processer och rutiner tas fram för hantering av tex inkommande samtal och implementeras under året i organisationen

Titel	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
Företagsklimat (ranking svenskt näringsliv)	10	11	10	behålls

1 Kolada

2 KolAda Anmällda brott om skadegörelse per 1000 inv

Stödja föreningslivet för ett jämlikt samhälle

Föreningslivet är en viktig del för att inkludera och främja jämlikhet för medborgarna

Vi kommer föra dialog med föreningarna och upplysa om vilka möjligheter till hjälp som kommunen kan erbjuda och premiera åtgärder som anses inkluderande och främjar jämlikhet.

Titel	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2023
Antal riktade aktiviteter	-	0	3	3

Ekonomi

Budgetförutsättningar

Utgångspunkt för budgetramen är Kommunfullmäktiges beslut i juni 2022. Ramförändringen som visas i tabellen nedan utgår från ursprungsbudget 2022. Under innevarande år fördelas sedan ytterligare ramar för tillkommande kapitalkostnader samt lönerevision.

Område	Summa	Ev förtydligande
Lönerevidering 2022		ej klart till KFs junibeslut
Förändring kapitalkostnader	753	Exkl kapitalkostnader för fastighet
Driftkostn pga invest	165	främst Gata
Politiska prioriteringar	492	Idrottsbibliotek
Prisuppräkning externt	558	5%
Prisuppräkning internt	169	4,8%
Ramväxling	-4	Adato
Totalt	2 133	

Prisuppräkning internprismodell (%)	
Hyra	4,78
Lokalvård	5,28
Måltid	5,17
Vaktmästeri	5,47
Snitt	5,13

Drift

Fördelning per ansvarsområde

DRIFT (tkr)	Bokslut 2021	Ursprungs Budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023
Teknisk nämnd	196	275	275	289
Förvaltningsledning	1 724	1 093	823	1 171
Gata Park	13 443	12 680	12 970	13 674
Fastighet	15 849	2 737	6 364	2 849
Måltid	-988	0	-620	0
Lokalvård	-356	0	13	0
Fritid	8 848	8 290	8 758	9 226
Summa	38 716	25 075	28 583	27 208
Kommunbidrag	42 255	25 075	29 783	27 208
Resultat	3 539	0	1 200	0

Kommentar till fördelning av kommunbidrag

Kommunbidraget per ansvarsområde är fördelat med utgångspunkt i fördelning av kommunbidrag på kommunövergripande nivå. Förändring kapitalkostnader tillfaller förvaltningsledning, gata/park och fastighet. Prisuppräknings tillfaller respektive ansvarsområde med kommunbidrag efter budget 2022. Löner och kapitalkostnader beräknas separat. För verksamheter som finansieras med enbart intäkter (vaktmästeri, lokalvård, måltid) räknas intäkterna upp enligt internprismodellen och justeras därefter med eventuella volymförändringar.

Investeringar

INVESTERING (tkr)	Bokslut 2021	Budget 2022 inkl ombud	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Förstudie Altorpskolan	-22	0	0			
Ombyggnad Altorp		6 000	6 000	15 000	11 000	
Horsby förskola/skola	9 089	0	0			
Ombyggnad Mörlanda skola/fsk	9 950	8 471	8 471			
Ombyggnad Od	6 782	0	0			
Förstudie Hagen demenscentra	2 665	-1 263	-1 263			
Hagen ombyggn + nybyggn	4 571	65 429	65 429	50 000		
S:a investeringar gm TN	33 036	78 637	78 637	65 000	11 000	0
<u>Gata</u>						
Mindre gatuanläggningar/GC-vägar				1 000	1 000	1 000
Asfaltering/reinvestering gata				2 000	2 000	1 500
Upprustning allmänna lekplatser				200	200	200
Juldekoration				500		
<u>Fastighet</u>						
Verksamhetsanpassningar				1 000	1 000	1 500
Säkerhetshöjande åtgärder				1 000	800	800
Reinvesteringar fastigheter				9 000	9 200	9 200
Tillgänglighetsanpassning				500	500	500
Maskiner fastighetsskötsel				200	200	200
Utrustning kök				500	600	
Gäsenegården attraktivare lägenheter				0	5 000	4 000
Renovering simhall				5 000	5 000	
Renovering Hemgården				500	500	
<u>Måltid</u>						
Inventarier måltid				350	350	350
<u>Lokalvård</u>						
Städ och tvättmaskiner				300	720	300
<u>Fritid</u>						
Idrottsmateriel/redskap				125	125	250
Materiel simhall					100	

INVESTERING (tkr)	Bokslut 2021	Budget 2022 inkl ombud	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Översyn komplettering av utegym Herrljunga och Annelund					350	
Utveckling av Vandringsleder					400	
Reinvestering löparspår tätort				300	300	300
Renovering belysning elljusspår				400	400	400
Bryggor badplats				400		
Upprustning utemiljöer						200
S:a investeringar egna	15 470	31 003	27 003	23 275	28 745	20 700
Exploatering				1 000	1 000	1 000
Furulund					25 000	
Skoghälla/Skogsgatan				10 000		
Skolvägen Mörlanda				10 000		
Industrimark Hudenevägen				10 000		
S:a exploatering	6 094	17 108	8 008	31 000	26 000	1 000
TOTALA INVESTERINGAR	54 600	126 748	113 648	119 275	65 745	27 275

Altorp Skola

Förstudie genomförd tillsammans med bildning under 2021-2022 för att identifiera framtida behov av renovering och ombyggnation.

Om- och tillbyggnad Hagen äldreboende

Projektet upphandlades Q4 2021 och byggnation startad januari 2022. Hösten 2021 inleddes förberedande åtgärder inför tillbyggnaden där omläggning av dag-och spillvattenledningar erfordrades och en pumpstation installerades på tomten. Kostnader för detta arbete ingick ej i den ursprungliga budgeten.

Projektet har påbörjat den första etappen av två, vilket innebär tillbyggnaden av 38 st boendelägenheter med tillhörande ytor för personal så som kontor och samvaro.

Etapp 2 innebär tillskapande av ytterligare 10 boendelägenheter, växelvård samt tillhörande personalytor och beräknas påbörjas när socialtjänsten kan flytta den befintliga verksamhet som finns i de lokaler som planeras för ombyggnation i befintlig byggnad.

Mindre gatanläggningar/GC-vägar

Mindre arbeten i gatumiljön som ej är egna investeringsprojekt.

Asfaltering/reinvestering gata

Reinvestering av asfaltsbeläggningar på kommunala gator och GC-vägar. Följer underhållsplanen. För 2023 planeras underhåll av Storgatan.

Upprustning allmänna lekplatser

Utbyte av äldre lekutrustning på kommunens lekplatser.

Juldekoration

Nya juldekorationer utmed Storgatan i Herrljunga tätort.

Verksamhetsanpassningar

Investeringen avser mindre verksamhetsanpassningar utifrån verksamhetens behov eller myndighetskrav. Initiativ till Anpassningar tas av verksamheten och Tekniska genomför önskade/uppkomna Anpassningar/behov.

Säkerhetshöjande åtgärder

Investeringen avser större och mindre åtgärder på kommunens fastighetsbestånd i syfte att höja säkerheten och åtgärda lagkrav. Kommunens satsning med kameraövervakning är en del i det säkerhetsarbete som bedrivs.

Reinvesteringar fastigheter

Reinvesteringarna ska täcka planerade underhållsåtgärder i de, av kommunens fastigheter, som idag förvaltas av Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Alla byggnader ska underhållas så länge detta kan göras på ett lönsamt och kostnadseffektivt sätt med avseende på hur de fungerar för den verksamhet som bedrivs eller kan förväntas drivas i framtiden

Tillgänglighetsanpassningar

Tillgänglighetsanpassningar i kommunens fastigheter och i dess utemiljö

Maskiner fastighet

Investeringen avser utbyte och nyanskaffning av maskiner för fastighetsskötsel

Utrustning kök

Inköp utav nya inventarier och maskiner till storköken.

Gäsenegården attraktivare lägenheter

Skapa attraktiva lägenheter och ytor som motsvarar de förväntningar och krav dagens hyresgäster ställer på ett boende. Gäsenegården kan användas till både trygghetsboende, studentboende/ungdomsboende, kontor och bibliotek samt caféverksamhet.

Simhallen renovering och upprustning

Besiktning av simhallen har skett under 2020 och rivning och lagning utfördes 2021. Simhallen ifrån 1974 står i begrepp av att renoveras och komponenter behöver ersättas med nytt. Delar av ytskikt kommer behöva bytas ut, fast inventarier så som hopptorn och ruschkana har tidigare demonterats ner och behöver ersättas med nya. Inre underhåll så som fönster och belysning behöver bytas samt inre målning och förnyelse

Renovering Hemgården

Påbörja arbetet med att kartlägga Socialförvaltningens framtida behov gällande Hemgårdens lokalyta. Verksamheten vill centralisera delar till Hemgården och på så sätt kunna nyttoeffektivisera de ytor som finns att förfoga över.

Inventarier Måltid

Värmevagnar för leverans av mat och livsmedel från Nyhagaköket (Hagen) till Hemgårdens äldreboende. Värmevagnar till Hagens boende för leverans mellan kök och enheter.

Städ och tvättmaskiner lokalvård

Investeringer avser inköp och utbyten av städmaskiner och tvättmaskiner enligt utbytesplan.

Idrottsmaterial/redskap

Underhåll och inköp av materiel i Idrottshallar och simhall.

Reinvestering löparspår tätort

Upprustning av löparspår

Renovering belysning elljusspår

Byte av belysning Elljusspår är akut. Delar av nuvarande belysning är trasig och föråldrad, byts ut

Bryggor badplats

Bryggor byts ut vid Säms badplats

Exploatering

Avsatt belopp för i dagsläget oplanerad exploatering.

Exploatering Skoghälla/skogsgatan, Skolvägen Mörlanda samt Industrimark Hudenevägen

Projektering och exploatering av områdena

ITVT § 25

DNR ITVT 1/2022

Budget och verksamhetsplan 2023 för servicenämnd IT, växel och telefoni

Sammanfattning

Servicenämnd IT, växel, telefoni har för år 2023 tilldelats en driftbudget på 25 306 tkr samt en investeringsbudget på 3 350 tkr.

Vårgårdas budget för Servicenämnd IT, växel och telefoni uppgår till 13 570 tkr, vilket är ökning med 5 424 tkr mot föregående år. Herrljungas budget för servicenämnd IT, växel och telefoni uppgår till 11 736 tkr, vilket är ökning med 5 615 tkr mot föregående år.

Budgetbeloppen utgår från KF:s beslut i juni samt förändringar i kommunbidrag som ligger för beslut i KF nov/dec.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-10-27

Budget och verksamhetsplan 2023 för Servicenämnd IT, växel, telefoni

Förslag till beslut

Budget och verksamhetsplan 2023 för Servicenämnd IT, växel, telefoni godkänns.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Gemensam servicenämnd för IT, växel och telefoni beslut

Budget och verksamhetsplan 2023 för Servicenämnd IT, växel, telefoni godkänns.

Expedieras till:

Kommunstyrelsen i respektive kommun

DIARIENUMMER: ITVT 2022-1
FASTSTÄLLD/INSTANS: Servicenämnd IT
2022-11-08
VERSION: 1
SENAST REVIDERAD:
GILTIG TILL: 2023-12-31
DOKUMENTANSVAR: Digitaliseringschef

Budget och verksamhetsplan 2023

Servicenämnd IT, Växel och Telefoni

HERRLJUNGA KOMMUN

Vårgårda kommun

Innehåll

Innehåll	1
Ansvar och uppdrag.....	2
Verksamhetsbeskrivning	3
Vad händer i verksamheten under 2023?	3
Verksamhetsplan 2023.....	4
Ekonomi	5
Budgetförutsättningar	5
Budgetfördelning.....	5
Drift	6
Investeringar	7

Ansvar och uppdrag

Två gemensamma servicenämnder inrättades 1 januari 2015 mellan Herrljunga kommun och Vårgårda kommun. En servicenämnd där verksamheterna består av ekonomi och personal med Vårgårda kommun som huvudman. Den andra servicenämnden består av verksamheterna IT, växel och telefoni vilken har Herrljunga kommun som huvudman. En utvärdering av samarbetet har skett och legat till underlag för fortsatt utveckling och utökning av det kommunövergripande samarbetet.

I den nya kommunutredningen så lyfts samverkan och samarbete mellan kommunerna fram för att öka effektivitet och undvika kommunsammanslagningar och förvaltningen kommer att arbeta med att identifiera nya verksamhetsområden som skulle vara lämpliga för interkommunal samverkan.

Verksamhetsbeskrivning

Servicenämnden IT/Växel/Telefoni inrättades den 1 januari 2015 och är en gemensam funktion för både Herrljunga och Vårgårda kommun. Nämndens arbetsuppgifter finns reglerat i reglementet som antogs av kommunfullmäktige den 17 juni 2014. Nämnden ska skapa förutsättningar för en fördjupad demokrati och förbättrad medborgarservice genom att öka användarvänligheten för kommunala IT/Växel- och telefonitjänster. Nämnden ska vara en gemensam resurs för att stödja verksamhetsutveckling med hjälp av IT i samtliga verksamhetsområden i de båda kommunerna. Nämnden ska svara för IT-säkerheten i de kommunala verksamheterna. Nämnden ska verka för en rationell, ekonomisk och säker hantering av IT/Växel/Telefoni i kommunerna genom att ansvara för infrastruktur knutna till IT-tjänster samt av verksamheterna kravställda tjänster kopplade till dessa. Herrljunga kommun är huvudman och den gemensamma nämnden ingår i dess organisation.

Vad händer i verksamheten under 2023?

Under 2022 och 2023 gör IT enheten ett införande av SEFOS som är ett filter som gör att verksamheter med behov av säkra videomöten och krypterad email utbildas i att använda filtret. Detta för att säkerhetsställa att kommunen arbetar med säkra metoder gällande ovan.

Kommun Kim är en annan etablering som kommer ske under hösten 2022 och våren 2023. Kommunens tjänster levererade dygnet runt till våra medborgare.

2023-2024 kommer vi dela IT enheten i fyra ben under samma ledning

Digitaliseringsgruppering med uppdrag om att

- Att vara verksamhetens självklara partner i verksamhetsutveckling
- Rådgivande funktion
- Meddrivande i digitalisering
- Upphandla rätt verktyg för att hålla verksamheten toppmodern

Livscykelhanterad drift och support

- Hålla livscykelhantering och drift av våra kärnsystem
- Rätt support och leverantörsavtal
- Upprätthålla hög säkerhet för våra verksamheter/System/Verktyg

Arkitektur

- Ta fram och upprätthålla en målarkitektur
- Rådgivande funktion för verksamheten

Arbetsplats som tjänst

- Livcykelhantera inköp/support/återtag av våra enheter

Systemförvaltarorganisation

- Livcykelhantera våra verktyg och system
- Utveckla våra verktyg och system

Verksamhetsplan 2023

- Digitaliseringsstrategi

Färdigställa och lansera den övergripande strategi för både Herrljunga och Vårgårda Kommuner som kommer att identifiera ett antal gemensamma förmågor och initiativ som krävs för att höja och driva övergripande mognad runt förmågan till digitalisering.

- Förändrat arbetssätt inom IT enheten

Under 2023 kommer IT enheten arbeta för, en väg in. Dvs arbeta med ärendehanteringssystemet fullt ut. Många nyrekryteringar gör att enheten kommer genomgå en renodling av våra spetskompetenser. Detta för att få fram den effektivitet verksamheterna kräver.

- Digitaliseringsteam

Leda och ge rådgivning till våra verksamheters behov inom digitalisering. Hjälpa ta fram nyttokalkyler på effektivisering, dvs leverera förändrings- och avvecklingsprojekt med minimal risk för verksamheten och med bibehållen IT- och informationssäkerhet. Omvärldsbevaka och samarbeta med andra kommuner och myndigheter för att återanvända tjänster inom digitalisering.

- Systemförvaltarorganisation

IT Enheten kommer att ta över flera av systemförvaltaruppdragen som verksamheterna ansvarar för idag. Det här göra att processer görs på likvärdiga sätt och följer en livscykelhantering.

- Ny finansieringsmodell

Fortsatt arbete med att ta fram en ny finansieringsmodell för hur vi ska fördela kostnaderna för IT inkl system, underhåll och drift.

Ekonomi

Budgetförutsättningar

Herrljunga och Vårgårda kommuner har liknande resursfördelningsmodeller. Modellerna utgår från föregående årsbudget som sedan justeras för löneökningar, prisökningar, ramväxlingar, besparingar, effektiviseringar och politiska prioriteringar. Budgetårets löneökningar läggs i en central pott som fördelas ut under budgetåret efter att lönerevisionen är färdig. Kapitalkostnadsförändringar hanteras på liknande sätt som lönepotten och fördelas ut under budgetåret allteftersom eventuella investeringar färdigställs.

Förutom prisuppräknig och tilldelning av kapitalkostnader och löneökning enligt resursfördelningsmodellen har politiska prioriteringar gjorts motsvarande 6 443 tkr.

Område	Summa Herrljunga	Summa Vårgårda	Totalt	Ev förtydligande
Lönerevidering 2022	223		223	nov beslut KF
justering PO	228		228	nov beslut KF
Förändring kapitalkostnader	2 028	2 064	4 092	
Prisuppräknig	-176	232	56	PKV 5%
Ramväxling Adato	-3		-3	nov beslut KF
Politisk prioritering	3 315	3 128	6 443	
Summa	5 615	5 424	11 039	

Budgetfördelning

De två kommunernas beslutade budgetar för IT, växel och telefoni läggs ihop till en total budget för verksamheten. Utfallen för gemensamma kostnader för servicenämnden fördelas under året efter befolkningsantalet per 1/11 2021, vilket kommer innebära en fördelning om 56,1 procent (fg år 56,2%) till Vårgårda kommun och 43,9 procent (fg år 43,8%) till Herrljunga kommun. Övriga kostnader är kommunspecifika.

Vårgårdas budget för Servicenämnden IT, växel och telefoni uppgår till 13 570 tkr, vilket är ökning med 5 424 tkr mot föregående år.

Herrljungas budget för servicenämnden IT, växel och telefoni uppgår till 11 508 tkr, vilket är ökning med 5 615 tkr mot föregående år.

DRIFT (tkr)	Bokslut 2021	Budget 2022	Rev budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023
IT Herrljunga	7 554	6 121	8 168	10 418	11 736
IT Vårgårda	12 168	8 146	9 515	12 215	13 570
Summa	19 722	14 267	17 683	22 633	25 306
Kommunbidrag	15 855	14 267	17 683	17 683	25 306
Resultat	-3 867	0	0	-4 950	0

Drift

I budgetförslaget från KS/KF finns ingen ramtilldelning gällande åren 2024–2025. Dessa finns därför inte med här.

RESULTAT NETTO (tkr)	Bokslut 2021	Budget 2022	Rev budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023
Kommungemensamma	16 094	13 505	16 703	21 653	25 306
Herrljungaspecifika	436	596	946	946	0
Vårgårdaspecifika	3 192	166	34	34	0
Summa verksamhet	19 722	14 267	17 683	22 633	25 306

Kommentar till fördelning av kommunbidrag

Större delen av ITs kostnader är gemensamma och fördelas mellan Vårgårda och Herrljunga enligt beslutad fördelningsmodell.

Kommunspecifika kostnader är kostnader som beror på olika satsningar och lösningar mellan kommunerna. Från 2023 budgeteras allt som kommungemensamt. Eventuella kostnader och intäkter som uppstår under året och som inte beror på den kommungemensamma verksamheten kommer att bokföras som kommunspecifikt.

Den tänkta ramväxlingen mellan IT och verksamheten för kostnader för enheter blir först i budgetprocessen 2024.

Investeringar

Investeringsbudget antagen av KF juni 2022

Belopp netto (tkr)	Bokslut 2021	Budget 2022 inkl ombud	Prognos 2022 aug	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Nätverk	151	1 000	1 000	-	-	-
Reinvestering IT	359	3 500	3 500	2 350	2 350	2 350
S:a investeringar gemensamma	510	4 500	4 500	2 350	2 350	2 350
Digitalisering	-	1 000	1 000	-	-	-
Ombyggnation Wifi Bildning	177	400	400	-	-	-
Genomf IT-strategi	420	-	-	-	-	-
Reinv trådlöst nätverk Hlj	-	500	500	500	500	500
S:a investeringar Herrljungaspecifika	597	1 900	1 900	500	500	500
Nätverk	-	500	500	500	500	500
IT-strategi genomförande	429	-	-	-	-	-
S:a investeringar Vårgårdaspecifika	429	500	500	500	500	500
S:a investeringar Servicenämnd IT	1 536	6 900	6 900	3 350	3 350	3 350

Reinvestering IT /Nätverk

Ersätta uttjänta servers och lagringsenheter i vår driftsmiljö.

- Switchar
- Routers
- Clearpass hårdvara
- Storage
- WmWare servrar

Reinvestering trådlöst nätverk Herrljunga/Vårgårda

Switchar, accesspunkter samt tillhörande utrustning IT nätverk för respektive kommun.

Ärende 3

§ 22

Dnr 2022-000447

Budget och verksamhetsplan 2023

Gemensam servicenämnd Ekonomi/Personals beslut

Servicenämnden godkänner budget och verksamhetsplan 2023.

Sammanfattning

Servicenämnden beslutade den 2 mars 2022 om budget för 2023. Det förslag som nu presteras utgår från respektive kommuns kommunfullmäktiges beslut i juni samt förändringar i kommunbidrag som ligger för beslut i kommunfullmäktige i november respektive december 2022.

Den totala budgeten för servicenämnden ekonomi och personal för budgetåret 2023 är 27 290 tkr, vilket är en ökning med 424 tkr jämfört med marsbeslutet.

Budgetförslaget innehåller följande förändringar jämfört med marsbeslutet:

* Ökat prisindex från 2,9 % till 5,0 %: + 105 tkr

* Ramväxlingar inom kommunbidragets uppdelningar: + 319 tkr

Budgeten har även kompletterats med en verksamhetsplan för ekonomi och personal.

Förvaltningens förslag till beslut

Servicenämnden godkänner budget och verksamhetsplan 2023.

I servicenämnden

Hanna Larsson redogör för ärendet.

Paragrafen skickas till

Lars Björkqvist, kommunchef

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Vårgårda kommun

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sida
8(13)

Sammanträdesdatum
2022-11-08

HERRLJUNGA KOMMUN

Gemensam servicenämnd Ekonomi/Personal

Ärende 3

Kaisa Lundqvist, ekonomichef
Kristian Larsson, personalchef
Hanna Larsson, controller

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

HERRLJUNGA KOMMUN

Vårgårda kommun

Budget och verksamhetsplan 2023

**Servicenämnd
Ekonomi/Personal**

Sammanfattning

Den totala budgeten för servicenämnden ekonomi och personal för 2023 är **27 290 tkr**. Budgeten inkluderar alla kostnader för verksamhetsområdena ekonomi och personal. Kostnaderna består av två delar i respektive verksamhet och kommun, gemensamma kostnader där utfallet ska fördelas enligt fördelningsnyckel utefter befolkningsandel samt kommunspecifika kostnader. I de kommunspecifika kostnaderna ingår främst kostnader för facklig verksamhet.

Ekonomiavdelningens totala budget för 2023 är **11 843 tkr** och personalavdelningens totala budget för 2023 är **15 447 tkr**. Dessa två budgetar är i sin tur fördelade på respektive kommun med fördelning enligt respektive kommunfullmäktiges förslag till beslut i november respektive december 2022.

Budgetförutsättningar

Herrljunga och Vårgårda kommuner har liknande resursfördelningsmodeller. Modellerna utgår från föregående års budget som sedan justeras för löneökningar, prisökningar, ramväxlingar, besparingar, effektiviseringar och politiska prioriteringar. Budgetårets löneökningar läggs i en central pott som fördelas ut under budgetåret efter att lönerevisionen är färdig. Kapitalkostnadsförändringar hanteras på liknande sätt som lönepotten och fördelas ut under budgetåret allteftersom eventuella investeringar färdigställs.

Område	Summa (tkr)
Budget 2022	26 720
Lönerevidering 2022	485
PKV Vårgårda*	-275
PKV Herrljunga*	526
Ramväxling Herrljunga	179
Ramväxling Vårgårda	-345
Politiska prioriteringar Vårgårda	478
Politiska prioriteringar Herrljunga	-478
Budget 2023	27 290

**PKV är ett prisindex där kostnader exkl. personalkostnader samt intäkter räknas upp. Detta för att matcha kostnadsutvecklingen som sker på grund av inflation.*

Servicenämndens budget ökar med 570 tkr jämfört med föregående år.

Löneökningar avseende 2022 års lönerevidering har tillförts till kommunbidraget med 485 tkr. Övriga kostnader räknas upp med PKV i respektive kommun, 5,0 % i Vårgårda och 5,0 % i Herrljunga.

Jämfört med föregående budgetbeslut har följande ramväxlingar genomförts:

Herrljunga

- Miljöadato ramväxlas från verksamheterna till Personal baserat på antal chefer, totalt 148 tkr.
- PO-justering, ekonomi och personal har tillförts 31 tkr för att täcka 2023 års ökning.

Vårgårda

- Miljöadato ramväxlas från verksamheterna till Personal baserad på antal chefer, totalt 139 tkr.
- PO-justering, ekonomi och personal har tillförts 591 tkr för att täcka 2023 års ökning.
- Medel avseende Friskvårdsbidraget ramväxlas från Personal till Kommunövergripande, 1 075 tkr.

En politisk prioritering i respektive kommun har också genomförts om 478 tkr vilket är en korrigering av befolkningsandel av kommungemensamma kostnader utefter befolkningsandel per 1/11 2021. Det innebär en ökad budget om 478 tkr i Vårgårda. I Herrljunga innebär befolkningsförändringen en minskad budget med 478 tkr.

Budgetfördelning

De två kommunernas beslutade budgetar för ekonomi och personal läggs i en total budget för verksamheterna. Utfallen för gemensamma kostnader för servicenämnden fördelas under året efter befolkningsantalet per 1/11 2021, vilket kommer att innebära en fördelning om 56,1 procent till Vårgårda kommun och 43,9 procent till Herrljunga kommun. Övriga kostnader är kommunspecifika.

Budget 2023 per kommun

Vårgårda

Vårgårdas budget för servicenämnden ekonomi och personal uppgår till 15 328 tkr, vilket är en ökning med 313 tkr, jämfört med år 2022.

	2022	2023	Avvikelse
Ekonomi	6 247	6 789	542
Personal	8 768	8 539	-229
Totalt	15 015	15 328	313

Vårgårdas budget för ekonomienheten uppgår till 6 789 tkr och består av gemensamma kostnader.

Vårgårdas budget för personalenheten uppgår till 8 539 tkr och består fackliga kostnader för 1 140 tkr och gemensamma kostnader på 7 399 tkr. Nytt från och med budget 2023 är att budgeten för strategiska åtgärder, friskvårdsbidrag, på 1 075 tkr har ramväxlats från personal till kommunövergripande.

Uppräkning för löner år 2023 har gjorts med 3,0 % och ligger i en central lönepott. Lönepotten kommer att fördelas ut under 2023 efter lönerevisionens utfall. För övriga intäkter och kostnader har budgeten skrivits upp med 5,0 %.

Herrljunga

Herrljungas budget för servicenämnden ekonomi och personal uppgår till 11 962 tkr, vilket är en ökning med 257 tkr jämfört med år 2022.

	2022	2023	Avvikelse
Ekonomi	5 027	5 054	27
Personal	6 678	6 908	230
Totalt	11 705	11 962	257

Herrljungas budget för ekonomienheten uppgår till 5 052 tkr och består av kommunspecifika kostnader för 94 tkr och gemensamma kostnader på 4 960 tkr.

Herrljungas budget för personalenheten uppgår till 6 908 tkr och består av fackliga kostnader på 1 197 tkr samt gemensamma kostnader på 5 711 tkr.

Budget 2023 per enhet

Ekonomienheten

Ekonomienheten har en budget på totalt 11 843 tkr för 2023. Det innebär en ökning med 569 tkr jämfört med budget 2022. Löneuppräknings för 2022 års löner uppgår till 205 tkr och ökat PO 2023 uppgår till 244 tkr. PKV-uppräknings uppgår till 116 tkr.

Personalenheten

Personalenheten har en budget på 15 447 tkr för 2023. Det innebär en ökning med 1 tkr jämfört med budget 2022. Främsta anledningen till att budgeten inte ökar mer beror på en ramväxling från personal till kommunövergripande i Vårgårda för friskvårdsbidraget på 1 075 tkr. Löneuppräknings för 2022 uppgår till 280 tkr och ökat PO 2023 uppgår till 378 tkr. PKV-uppräknings uppgår till 134 tkr och ramväxlingen för Miljöadato uppgår till 290 tkr.

Verksamhetsplan 2023

Ekonomienheten

Ekonomiavdelningen kommer under de kommande åren att fortsätta arbetet med att vara en professionell och proaktiv avdelning som ger stöd och service till medborgare, politiker, chefer och medarbetare i kommunen inom ekonomi och upphandlingsfrågor. Ekonomiavdelningen kommer också att tillse att lagar, regler, policy och andra styrdokument efterföljs inom ekonomi- och upphandlingsområdet. Ekonomiavdelningen arbetar vidare med att hitta kommunövergripande och välfungerande internprissättning, arbetssätt för personalekonomisk uppföljning och digitalisering. Under kommande år ska arbetet med att identifiera kvalitetsbristkostnader och planering för upphandling av ekonomisystem påbörjas

Personalenheten

Personalavdelningen kommer att fortsätta arbetet med att ge det stöd till kommunens chefer som dessa behöver i sin vardag gällande HR- samt lönefrågor. Arbetet med att sänka sjukfrånvaron fortsätter, bland annat genom att fånga upp behoven av specifika och fortsatta insatser på de personalekonomiska uppföljningarna tillsammans med respektive chef.

Förvaltningen fokuserar på ledarutveckling, då den har direktinverkan på personalens motivation och styrning av verksamheten. Fokus kommer också att vara kvalitetskultur, hur man på bästa sätt arbetar tillsammans chefer och medarbetare för att uppnå en god arbetsmiljö och därmed goda resultat i verksamheten. Ledarutvecklingsprogrammet startades upp våren 2022 med målet att påbörja två omgångar per år från Vårgårda och Herrljunga.

Personalenheten genomför en stor översyn av samtliga personalpolitiska styrdokument, mallar och rutiner för att dessa ska vara uppdaterade och gå i linje med en god arbetsgivarkultur.

Löneenheten fortsätter arbetet med att stärka och kvalitetssäkra sina processer och stödsystem för lönehantering bland annat genom att flera delar av anställningsprocessen digitaliseras. På sikt kommer denna digitalisering av bland annat anställningsavtal och lönebesked leda till helt digitala personakter.

Motion om behov av budgetförstärkning till bildningsnämnden

Sammanfattning

Socialdemokraterna har lämnat in en motion om behov av budgetförstärkning till bildningsnämnden. Ärendet överlämnades till kommunstyrelsen för beredning vid kommunfullmäktiges sammanträde 2021-12-13 § 179. I motionen yrkas att

1. Det utreds hur mycket av Tekniska nämnds överskott 2021 som kan ramväxlas till Bildningsnämnden för 2022
2. En dialog inleds med Bildningsnämndens förvaltningsledning som utreder hur stor förändring av resultat 2022 som behöver ianspråk tas för att säkerställa en god skola i Herrljunga kommun.

Kommunens budgetprocess och över- och underskottshantering regleras i policy för verksamhets- och ekonomistyrningsprinciper. I policyn framgår att både underskott och överskott ska redovisas i den nämnd där under- eller överskottet redovisades. Vidare framgår att ett disponerat överskott inte är nivåhöjande vilket innebär att nämndens budgetramar vare sig ökar eller minskar inför nästkommande års budgetprocess. Enligt gällande regelverk kan således inte ett överskott i en nämnd ramväxlas till en annan nämnd.

Om en nämnd redovisar ett underskott skall det avstämda underskottet i första hand avräknas mot tidigare års ackumulerade överskott. Saknas denna möjlighet ska underskottet vara reglerat inom tre år efter det år det redovisades. Bildningsnämndens överskott 2021 täcker därför tidigare uppkomna överskott. Utgående balans för bildningsnämndens över- och underskottshantering i samband med årsbokslut 2021 var ett underskott på 946 tkr. Nämndens månadsuppföljning per 2022-10-31 visar en prognostiserad avvikelse mot budget på 200 tkr.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2022-11-15

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSE-
FÖRVALTNING
Kaisa Lundqvist

Ärende 4

Tjänsteskrivelse

2022-11-13

DNR KS 9/2022 942

Sid 2 av 2

Förslag till beslut

Förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsens föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen

Förslag till kommunfullmäktige och nämnder:

Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen

Kaisa Lundqvist
Ekonomichef

Expedieras till: Mats Palm, Bert-Åke Johansson
För kännedom till: ekonomichef, controller bildningsnämnd

KF § 179

DNR KS 260/2021 942

Motion om behov av budgetförstärkning till bildningsnämnden

Sammanfattning

Följande motion inkom 2021-12-10 från Bert-Åke Johansson (S) och Mats Palm (S):

”Många av oss har säkert läst och reagerat med stor oro av den Risk och Konsekvensanalys som presenterades på Bildningsnämndens möte nu i december. Som beslutande och styrande politiker är det omöjligt att inte snabbt och med kraft vilja avvärja de konsekvenser som nuvarande finansiering ser ut att innebära. Särskilt stora beskrivs konsekvenserna vara i Eriksbergs skola, Mörlanda och Molla skolor, och vårt gymnasium Kunskapskällan. Gällande Kunskapskällan beskrivs effekten så stor att detta förutom att Rektor inte längre kan ta det fulla ansvaret för sin enhet, även att det i praktiken beskrivs som ett första steg mot att avveckla gymnasiet.

En budgetförstärkning till Bildningsnämnden blir här alldeles nödvändigt. Teknisk nämnd har ett prognosticerat överskott som skulle kunna ianspråktagas vid över och underskottshanteringen, 2022 års beslutade resultat är en annan post som kan komma att behöva revideras.

Den beskrivning av Bildningsnämndens verksamheter som ges, får inte realiseras. Det vore troligen förödande med de neddragningar som beskrivs, samtidigt som kommunen säger sig vilja arbeta förebyggande och Vålds och Drogprenventivt.”

Jag yrkar nu att:

- Det utreds hur mycket av Teknisk nämnds överskott för 2021 som kan ramväxlas till Bildningsnämnden för 2022.
- En dialog inleds med BN's förvaltningsledning som utreder hur stor förändring av Resultat 2022 som behöver ianspråktagas för att säkerställa en god skola i Herrljunga kommun.

Beslutsgång

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning och finner att så sker.

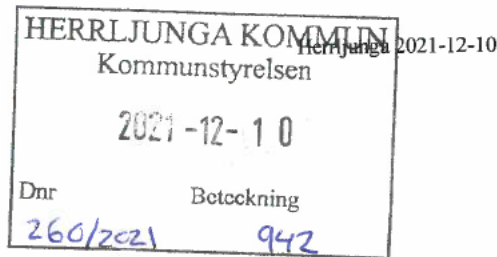
KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Till kommunfullmäktige.

Motion.

Många av oss har säkert läst och reagerat med stor oro av den Risk och Konsekvensanalys som presenterades på Bildningsnämndens möte nu i december. Som beslutande och styrande politiker är det omöjligt att inte snabbt och med kraft vilja avvärja de konsekvenser som nuvarande finansiering ser ut att innebära. Särskilt stora beskrivs konsekvenserna vara i Eriksbergs skola, Mörlanda och Molla skolor, och vårt gymnasium Kunskapskällan. Gällande Kunskapskällan beskrivs effekten så stor att detta förutom att Rektor inte längre kan ta det fulla ansvaret för sin enhet, även att det i praktiken beskrivs som ett första steg mot att avveckla gymnasiet.

En budgetförstärkning till Bildningsnämnden blir här alldeles nödvändigt. Teknisk nämnd har ett prognosticerat överskott som skulle kunna ianspråktagas vid över och underskottshanteringen, 2022 års beslutade resultat är en annan post som kan komma att behöva revideras. Den beskrivning av Bildningsnämndens verksamheter som ges, får inte realiseras. Det vore troligen förödande med de neddragningar som beskrivs, samtidigt som kommunen säger sig vilja arbeta förebyggande och Vålds och Drogpreventivt.

Jag yrkar nu att:

1. Det utreds hur mycket av Teknisk nämnds överskott för 2021 som kan ramväxlas till Bildningsnämnden för 2022.
2. En dialog inleds med BN's förvaltningsledning som utreder hur stor förändring av Resultat 2022 som behöver ianspråktagas för att säkerställa en god skola i Herrljunga kommun.

Bert-Åke Johansson
Gruppledare BN (S).

Mats Palm
Oppositionsråd (S).

Upphandlingsfunktionen i Herrljunga och Vårgårda kommuner

Sammanfattning

Under 2019 organiserades upphandlingsfunktionen under servicenämnd ekonomi och personal. Samtidigt omorganiserades upphandlingsfunktionen i Herrljunga och Vårgårda kommuner från att ha genomförts av en person anställd i Vårgårda till att outsourcas till ett externt företag. Upphandling genomfördes och företaget Zango AB tilldelades uppdraget. Vårgårda och Herrljunga kommuner tecknade ett fyraårigt avtal kring upphandlingstjänster som löper ut under våren 2023.

Kommunstyrelsen i Vårgårda gav till förvaltningen i uppdrag att utreda hur upphandlingsfunktionen organiseras efter avtalstidens slut, KS 2022-03-23 §63. Förvaltningen har tagit fram en rapport där resultatet av utredningen redovisas.

Utifrån slutsatserna i rapporten är förvaltningens rekommendation att för ytterligare en period upphandla en extern leverantör av upphandlingsfunktionen. Under avtalstiden kan dialog fortsatt föras kring ett eventuellt framtida kommunsamarbete på längre sikt.

Upphandlingsorganisation i egen regi bedöms utifrån kompetensförsörjningsperspektiv för sårbar för att genomföras med goda resultat. Däremot kan en upphandlad funktion med fördel kombineras och kompletteras med tvärfunktionella team inom kommunerna. Upphandlingsfunktionens roll kan förtydligas i inköpssammanhang, ledningsgrupperna involveras och den interna styrningen mot kommunernas mål förstärkas.

Rapporten redovisades för servicenämnden ekonomi/personal vid sammanträdet 2022-11-02 § 23.

Beslutsunderlag

Rapport Utredning kring organisation av upphandlingsfunktionen
Beslut Servicenämnd ekonomi/personal 2022-11-08 § 23

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att återigen upphandla upphandlingsfunktionen.

Kaisa Lundqvist
Ekonomichef

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSE-
FÖRVALTNING
Kaisa Lundqvist

Ärende 5

Tjänsteskrivelse

2022-05-31

DNR KS 9/2022 942

Sid 2 av 2

Expedieras till: ekonomichef

För kännedom till: kommundirektör, förvaltningschefer

Gemensam servicenämnd Ekonomi/Personal

§ 23

Dnr 2022-000358

Upphandling - information

Gemensam servicenämnd Ekonomi/Personals beslut

Servicenämnden tar emot informationen.

Servicenämnden rekommenderar respektive kommuns kommunstyrelse att i november fatta beslut om att återigen upphandla upphandlingsfunktionen.

Sammanfattning

Ekonomiavdelningen har fått i uppdrag att utreda upphandlingsfunktionens organisatoriska form. Bakgrunden är att det nuvarande avtalet med Zango AB löper ut i maj 2023. Ekonomichefen ger en lägesrapport.

Utredningen belyser bland annat verksamheternas behov av stöd och service i upphandlingsfrågor, göra en analys av kostnaderna och belysa strategiska aspekter av upphandlingsfunktionens organisation.

Ärendet kompletteras med utkast till rapport om upphandlingsfunktionens organisatoriska form.

Förvaltningens förslag till beslut

Servicenämnden tar emot informationen.

I servicenämnden

Kaisa Lundqvist tar emot informationen.

Yrkande

Gunnar Andersson (M) yrkar att servicenämnden rekommenderar respektive kommuns kommunstyrelse att i november fatta beslut om att återigen upphandla upphandlingsfunktionen.

Gemensam servicenämnd Ekonomi/Personal

Propositionsordningar

Ordföranden ställer proposition på förvaltningens förslag till beslut och kommer fram till att det antas.

Ordföranden ställer proposition på Gunnar Anderssons (M) tilläggsförslag och kommer fram till att det antas.

Paragrafen skickas till

Lars Björkqvist, kommunchef

Kaisa Lundqvist, ekonomichef

Kaisa Lundqvist
Ekonomichef

UTREDNING KRING ORGANISATION AV UPPHANDLINGS- FUNKTIONEN

Uppdragsgivare:

Innehållsförteckning

1	Inledning och bakgrund	3
2	Uppdrag och syfte	4
3	Beskrivning av nuläget	5
3.1	Zangos tjänster	5
4	Upphandlingsprocessen	8
4.1	Vad krävs för en lyckad upphandling?	9
4.2	Olika roller i en upphandlingsfunktion	9
5	Perspektiv att beakta	11
5.1	Strategisk upphandling	11
5.2	Kostnadsperspektivet	12
5.2.1	Kostnader för upphandlingstjänsten idag	12
5.2.2	Kostnader för upphandling i egen regi	13
5.2.3	Upphandlingsfunktionen som kostnadsreglerare	14
5.3	Kompetensförsörjning	16
5.4	Verksamheternas behov av stöd och service	17
6	Intervjuer med verksamhets/förvaltningschefer	18
7	Möjliga vägval	21
7.1	Egen regi	21
7.2	Samarbeten	21
7.3	Upphandling	22
8	Slutsatser och rekommendationer	23
8.1	Fördelar och nackdelar	23
8.1.1	Egen regi	23
8.1.2	Samarbeten	24
8.1.3	Upphandling	24
8.2	Slutsats	25
8.3	Rekommendation	25

1 Inledning och bakgrund

Under hösten 2018 beslutade Herrljunga och Vårgårda kommuner om att upphandlingsfunktionen ska organiseras under servicenämnd ekonomi och personal. Ek-onomiavdelningen fick ansvaret över upphandlingsfunktionen från och med den 1 februari 2019. I samband med beslutet omorganiserades upphandlingsfunktionen från att ha genomförts av en person anställd i Vårgårda till att outsourcas till ett externt företag.

Syftet med att lägga ut upphandlingsfunktionen på extern part var att höja kompetensen, kvaliteten och effektiviteten inom området. En upphandling med förhandlat förfarande av upphandlingsfunktionen genomfördes under våren 2019. Modellen som efterfrågades av externa leverantörer bestod i två delar; en bastjänst och tjänst för löpande upphandlingar. Bastjänsten har ett fast pris per månad medan tjänster för löpande upphandlingar har ett rörligt pris som baseras på antalet utförda timmar.

Företaget Zango AB tilldelades uppdraget utifrån att de hade högst poäng vad gäller pris och kvalitet inom upphandlingsområdet. Vårgårda och Herrljunga kommuner tecknade ett fyraårigt avtal kring upphandlingstjänster som löper ut under våren 2023.

Under avtalstiden har sammanlagt 80 upphandlingar genomförts, 33 upphandlingar under första avtalsåret, 21 under andra året och 26 under det tredje avtalsåret. Av dessa är 12 upphandlingar kommungemensamma, 36 har upphandlats i Vårgårda kommun och 32 i Herrljunga kommun.

I dialoger med verksamheterna framkommer att många är nöjda med den kompetenshöjningen som samarbetet med Zango har bidragit till inom upphandlingsområdet. Oavsett organisationsform måste kompetensnivån bibehållas även i fortsättningen.

2 Uppdrag och syfte

Kommunstyrelsen i Vårgårda har gett till förvaltningen i uppdrag att utreda upphandlingsfunktionens organisatoriska form, KS 2022-03-23 §63. I denna rapport redovisas resultatet av utredningen, där syftet är att ge underlag till beslut om vilka vägval som är möjliga efter det att avtalstiden med Zango AB löpt ut.

Utredningen ska beakta olika perspektiv så som kostnader för upphandling, kompetensförsörjning, organisationens sårbarhet och service till verksamheterna. Utifrån dessa perspektiv ska utredningen ge förslag på upphandlingsfunktionens framtida organisatoriska form.

Rapporten redovisas för servicenämnden i november 2022 och därefter till kommunstyrelserna i Herrljunga och Vårgårda.

3 Beskrivning av nuläget

Herrljunga och Vårgårda kommuner har tillsammans tillgång till Zangos tjänster och får kontinuerligt råd och hjälp med upphandlingar och avtalsrelaterade frågor. Upphandlingar som genomförs i kommunerna avser många olika produkter och tjänster och omfattar olika kompetensområden.

Tjänster som Zango tillhandahåller till Vårgårda och Herrljunga bemannas av tre personer hos Zango, en bemanning som företaget bedömer täcker det behovet av expertis som krävs för att kunna hjälpa verksamheterna med upphandlingar.

Zango har årligen kontakt med ett 50 tal personer i kommunernas verksamheter. Zango hjälper till vid val av leverantör, utförande och utvärdering samt uppföljning. För att göra sitt uppdrag är Zango beroende av inköps- och upphandlingsansvariga i kommunerna. Personal i upphandlande verksamhet måste stå till tjänst med kunskap om deras behov, verksamhetens behov och vilka krav som måste ställas på leverantör och de levererade varor/tjänster.

3.1 Zangos tjänster

Zangos tjänster består av en bastjänst och en tjänst för löpande upphandlingar. Tjänsterna som Zango levererar är motsvarande arbetsuppgifter som en upphandlingsorganisation i egen regi skulle hantera.

Bastjänsten som Zango levererar innehåller följande delar:

- Identifiering behov av upphandling
- Kostnadsanalyser *
- Uppföljning av leverantörsavtal **
- Bevaka kommunernas deltagande i nationella ramavtal (t ex via SKL Kommentus Inköpscentral) samt framtagna ramavtal i samverkan med annan upphandlande kommun (Sjuhäradsnätverket)
- Utmana och ifrågasätta behovet (business case)
- Förvalta befintliga avtal och ramavtal
Förvaltning av avtal och ramavtal innebär bland annat inregistrering av nytecknade avtal, sköta allt från avtalsskrivning till förvaltning och bevakning. I bastjänsten ska dialog ske med verksamheterna kring befintliga avtal och behov av nya upphandlingar. Beslut om upphandling sker av ansvarig chef inom kommunen.
- Bevaka när avtal löper ut och i god tid initiera ny upphandling eller invänta nationella ramavtal
- Agera stöd/bollplank vid frågor kopplat till upphandling och inköp
- Informera lokala leverantörer om kommande upphandlingar i samverkan med kommunernas näringslivsfunktioner
- Vid behov informera/utbilda chefer/politiker om upphandlingsprocessen och vad som är aktuellt inom området (ca 2 ggr/år och kommun)
- Identifiera brister i avtalsefterlevnad och förhandla

- Adjungerande i kommunernas ledningsgrupper. Kontinuerlig avrapportering om status avseende pågående och planerade upphandlingar
- Leverera underlag för internkontroll 3 ggr/år
- Driva eventuella processer kopplat till överprövningar
- Svara på enkäter och externa förfrågningar gällande upphandlingar (skickas oftast via kommunmailadresserna)
- Förnyad konkurrensutsättning inom ramavtalet
- Tillgänglighet för verksamheterna kl 8-17 varje helgfri vardag.
- Arbeta proaktivt och initiera förbättringar i upphandlingsprocessen och förvaltningsprocessen.
- Vara behjälpliga i framtagande och revidering av policys, riktlinjer och rekommendationer kopplat till upphandling.
- Ta fram långsiktig upphandlingsplan i dialog och samråd med verksamheterna. Uppdatera och revidera planen vid behov.
- Förhandla om avtal där möjligheter till kostnadseffektivisering finns.
- Vid behov uppdatera processerna för upphandling

* *Kostnadsanalys* syftar till att upptäcka eventuella upphandlingsområden där upphandlat avtal saknas. Tillvägagångssätt: Zango tar del av kommunernas leverantörsreskontra. Zango går igenom listan och undersöker om avtal finns eller inte. I januari granskas om avtal finns med alla leverantörer över 500 000 kr och i juni alla över 200 000 kr. Zango genomför även stickprovskontroll på 10 fakturor som överstiger 100 000 kr. Verksamheten kontaktas för frågor gällande inköp och om upphandling behöver genomföras. Ekonomienheten är behjälpliga med att ta ut leverantörsfakturor.

** *Uppföljning av leverantörsavtal* syftar till att se om leverantörer fakturerar enligt avtal och uppfyller krav enligt avtal. Tillvägagångssätt: Tio avtal väljs ut och granskas. Har fakturering skett på rätt sätt? Tre avtal väljs ut och granskas i detalj mot avtal. Några väljs ut av Zango och några av kommunen.

Tjänsten för löpande upphandling omfattar bland annat följande:

- Genomgång av nuvarande avtal och avtalspriser samt bedömning av tidigare upphandlingar inom området
- Uppstatsmöte med branschbevakning, aktuella/potentiella leverantörer och bedömning av konkurrensen på marknaden
- Upprättande av tidsplan i dialog med verksamheten
- Förslag till förfarande, anbudsområden, prissättning och ansvarsområden.
- Utkast till upphandlingen
- Genomförande av kravanalyser tillsammans med verksamheten
- Annonsering
- Leverantörspresentation

- Utvärderar, begär in förtydliganden och kompletteringar samt förhandlar om priser
- Upprättar tilldelningsbeslut, upphandlingsprotokoll och utvärderingsprotokoll
- Tar fram avtalsförslag och bjuder in till startmöte

4 Upphandlingsprocessen

En inköpsprocess består av flera steg. På Upphandlingsmyndighetens hemsida¹ finns en modell där myndigheten illustrerar processen på följande sätt:

Offentliga upphandlingar regleras av lagen om offentlig upphandling (LOU) (SFS 2016:1145). Lagen reglerar inköp av varor, tjänster och byggentreprenader med syfte att skapa en effektiv konkurrens på marknaden och se till att skattemedel används på ett kostnadseffektiv och ändamålsenligt sätt.

Den upphandlande myndigheten ska upprätta ett upphandlingsdokument där det tydliggörs vad som ska upphandlas och tar fram en annons för publicering. I upphandlingen ingår ett förfrågningsunderlag, eller kravspecifikation, som innehåller förutsättningarna för upphandlingen. Förfrågningsunderlaget kan inte ändras när annonsen har publicerats utan att upphandlingen måste avbrytas. Leverantörerna måste uppfylla de krav och förutsättningar som finns i förfrågningsunderlaget. Därför är det viktigt att arbeta fram ett genomtänkt och fullständigt förfrågningsunderlag för att undvika problem senare i upphandlingen, och för att möjliggöra en lyckad upphandling och bra affär.

Förfrågningsunderlaget, eller kravspecifikationen, ska bland annat innehålla krav på leverantören, krav på varan eller tjänsten som ska upphandlas, tilldelningskriterier och de villkor som ska gälla under avtalstiden.

¹ <https://www.upphandlingsmyndigheten.se/inkopsprocessen/var-modell-for-inkopsprocessen/>

Alla leverantörernas anbud öppnas efter slutdatumet för inlämnande av anbud och de potentiella leverantörerna bedöms utifrån de krav som har specificerats i upphandlingen. Sedan bedöms själva anbuden, och när kommunen har bestämt sig för det anbud som bedöms vara den bäst lämpade, skickas beslutet till alla leverantörer som varit inblandade. De leverantörer som inte blivit tilldelade kontraktet har möjlighet att överklaga beslutet.

4.1 Vad krävs för en lyckad upphandling?

En av de viktigaste faktorerna är att involvera slutanvändaren i upphandlingen redan i planeringsstadiet för att säkerställa att det som köps in motsvarar verksamhetens behov. Därför kan inte upphandlingsarbetet ses som en avknoppad del av kommunens verksamhet, utan upphandlingen är alltid beroende av information och behovsanalys av slutanvändaren. I fallet med kommuner är det ofta verksamhets/förvaltningschefen som är ansvarig för de upphandlingar som berör den egna verksamheten. Hur upphandlingen utformas beror sedan på av komplexiteten, omfattningen och upphandlingens värde.

Hur upphandlingen utformas beror också på om upphandlingen avser varor eller tjänster. För att en upphandling av tjänster ska bli lyckad krävs en bredare kännedom om leverantörsmarknaden, och personliga relationer med leverantörerna är viktigare vid köp av tjänster. Alla tjänster är unika och det kan upplevas som svårare att skriva kravställningar till tjänster än till varor. Vid inköp av tjänster kan den som upphandlar specificera vilka resurser och färdigheter som krävs hos leverantören, vilka processer leverantören måste ha för att kunna erbjuda tjänsten, eller vilket utfall man vill uppnå med hjälp av tjänsten.

Beroende på om upphandlingen avser varor eller tjänster kan det således krävas olika kompetenser av upphandlarna för att hantera olika inköp. Ibland kan vara att föredra att enbart specificera det utfall som önskas. Då ges leverantörerna större frihet att själva utforma arbetsprocessen. Detta är en av anledningarna till att kännedom om leverantörsmarknaden blir allt viktigare.

En lyckad upphandling förutsätter också goda kunskaper om upphandlingslagstiftningen. Direktupphandling kan enligt LOU göras om upphandlingens värde understiger 700 tkr. Båda kommunerna har egna policyer och riktlinjer där det framgår att om det upphandlade värdet överstiger 100 tkr så ska en direktupphandling genomföras och dokumenteras. En direktupphandling innebär att minst tre leverantörer får frågan om att lämna anbud till den aktuella vara eller tjänsten.

4.2 Olika roller i en upphandlingsfunktion

Förutom upphandlare kan en upphandlingsfunktion bestå av flera roller som fångar in olika delar av processen. För att fånga helhetsperspektivet i

försörjningsprocessen kan rollen som upphandlare kombineras med roller som inköpsstrateg, inköpsanalytiker eller inköpssamordnare. Dessa kan kompletteras med exempelvis olika specialister eller avtalscontroller för att fånga upp avtalstrohet och avtalsuppföljning.

Rollerna i en upphandlingsfunktion kan kombineras med tvärfunktionella team för bättre kravställande och för att höja träffsäkerheten i upphandlingarna.

5 Perspektiv att beakta

5.1 Strategisk upphandling

Många faktorer påverkar kommunens möjligheter att lyckas med upphandlingar. Faktorer som vilka mål och policys kommunen har, vilka behov, tillgång på resurser, kunskap om inköp och upphandling, hur upphandlingsarbetet fungerar och hur uppföljning sker påverkar slutresultatet.

Det strategiska inköpsarbetet kopplar ihop inköp och styrning mot organisationens mål, omvärld och leverantörsmarknad. Det bidrar till att på ett effektivt sätt uppfylla kommunens olika uppdrag och mål utifrån beslutade strategier.

Upphandling kan ses som ett medel för att öka kvaliteten och effektiviteten i verksamheterna. Att utveckla det strategiska arbetet kan innebära stora besparingar. Det strategiska arbetet börjar med en analys av hur det egentliga behovet ser ut, vad vi köper och vilka leverantörer används. Vilken kategori av inköp har störst effektiviseringspotential och hur ser inköpsplanen ut framöver? Har vi fokuserat på funktion och resultat eller har vi låst in oss i en lösning på förväg?

Det strategiska arbetet innebär en långsiktig handlingsplan där effekterna ofta kommer flera år efter implementeringen.

En utmaning med att börja arbeta utifrån en inköpsstrategi är att visa på värdet som inköpsfunktionen och inköpsstrategin kan innebära för verksamheterna.

Det kan vara svårt att implementera ett teoretiskt styrdokument till en praktisk tillämpning. Det kräver kunskap och erfarenhet inom många verksamhetsområden. I den processen är det en fördel att använda interna resurser, såsom en kommunikationsfunktion och personer med erfarenhet av strategisk planering och förändringsledning för att hjälpa till med införandet.

För att en inköpsfunktion ska bli framgångsrik måste dess status uppmärksammas i organisationen, och inköpsarbetet ses som ett verktyg för att nå organisationens mål. För att kunna arbeta strategiskt på ett effektivt sätt krävs att inköpsfunktionen har den nödvändiga kunskapen och kompetensen. Detta innefattar kunskaper om leverantörsmarknader och kommunens mål, samt kompetens gällande analys, kommunikation och även ledarskap. Strategiska inköpsfunktioner ska kunna planera, utvärdera, implementera och kontrollera inköpsaktiviteter samt koppla ihop kommunens behov med leverantörernas erbjudande. Att inköpsfunktionen får tillgång till information från övriga verksamheter är en nödvändighet för att inköpsfunktionen ska kunna arbeta strategiskt med att hitta leverantörer.

Helhetsperspektiv i inköpsarbetet är viktigt eftersom brist på helhetsperspektiv riskerar att leda till suboptimering av resurser. På sin hemsida listar Upphandlingsmyndigheten framgångsfaktorer för strategiskt inköp²:

- Organisationens uppdrag och mål är i fokus
- Arbetet är integrerat i organisationens övergripande strategier och mål.
- Beslut och förankring sker på ledningsnivå
- Det finns en helhetssyn och ett långsiktigt perspektiv
- Det är utvecklingsinriktat
- Faktabaserad analys sker
- Det finns samspel med leverantörsmarknaden
- Strategiskt inköpsarbete utgör grund för inköpsaktiviteter på taktisk nivå (upphandling, leverantörsrelationer mm) och operativ nivå (beställningar, leveransbevakning mm)

5.2 Kostnadsperspektivet

5.2.1 Kostnader för upphandlingstjänsten idag

Kostnaderna för dagens upphandlingstjänst består av en bastjänst och en tjänst för löpande upphandling. Tjänsternas innehåll beskrivs i avsnittet 3.1 Zangos tjänster.

Ekonomiavdelningen betalar 77,5 tkr/månad, totalt 929 tkr/år för bastjänsten.

I tjänsten ”löpande upphandling” kommer respektive chef överens med upphandlingsfunktionen kring upplägg och servicegrad i antalet timmar för genomförande av upphandling. Det är verksamheten själva som betalar upparbetade timmar för upphandlingstjänsten inom respektive upphandling. Timpriset för tjänsten löpande upphandling är för närvarande 1 256 kr per timme.

Utöver bastjänsten och tjänster för löpande upphandling har även en modell för extra granskning och nedförhandling av tveksamma avtal och/eller dålig avtalsefterlevnad tagits fram. När insatsen inom avtalsgranskning är av mer omfattande karaktär och när det kan vara någon slags systematik i felaktigheter och eventuella jävssituationer som behöver extra utredning kan Herrljunga och Vårgårda använda sig av denna modell. Modellen kallas win-win och utgår ifrån att Zango genomför granskning och förhandling och utifrån resultatet erhåller en procentuell ersättning av det belopp som kommunerna sparar på insatsen.

Sammanställningen visar kostnaderna för de tre första avtalsåren med Zangos upphandlingstjänst.

² <https://www.upphandlingsmyndigheten.se/forbered-organisationen/strategiskt-inkopsarbete/>

Nedanstående uppställning är uttagna fakturor exklusive moms under avtalsåren 1/6 2019 till 31/5 2020, 1/6 2020 till 31/5 2021 och 1/6 2021 till 31/5 2022.

1/6 2019 till 31/5 2020	Löpande			Total kostnad
	Bastjänst	upphandlingstjänst	Win-Win	
Herrljunga	405 000	486 950	179 159	957 259
Vårgårda	495 000	403 884	556 363	1 569 096
Total kostnad	900 000	890 834	735 522	2 526 355

1/6 2020 till 31/5 2021	Löpande			Total kostnad
	Bastjänst	upphandlingstjänst	Win-Win	
Herrljunga	405 000	313 200	0	718 200
Vårgårda	495 000	324 900	60 072	879 972
Total kostnad	900 000	638 100	60 072	1 598 172

1/6 2021 till 31/5 2022	Löpande			Total kostnad
	Bastjänst	upphandlingstjänst	Win-Win	
Herrljunga	411 602	344 182	0	755 784
Vårgårda	503 069	334 596	0	837 665
Total kostnad	914 671	678 778	0	1 593 449

Av de totalt 890 834 kr för löpande upphandlingstjänst under avtalets första år ingår 253 000 kr för införandeprojekt som belastat ekonomiavdelningen (55 % Vårgårda och 45 % Herrljunga). Om införandeprojektet räknas bort för bättre jämförelse mellan åren blir första årets kostnad för löpande upphandlingstjänst 637 834 kr.

Ekonomiavdelningen har stått för införandeprojektets kostnader och därmed belastats med 2 967 500 kr totalt under avtalsperioden. Verksamheterna har belastats totalt i kommunerna med 1 954 700 kr under avtalets tre första år. Kostnaderna över tre årsperioden motsvarar en månadskostnad på 158 832 kr.

Kostnader för systemstöd tillkommer med 85 tkr/år. Systemet som idag används är Visma Tendsign.

5.2.2 Kostnader för upphandling i egen regi

Enligt SCB:s lönestatistik hade en upphandlare en genomsnittlig lön på 44 300 kr under 2021. Om Vårgårda och Herrljunga kommuner skulle anställa en egen upphandlare skulle månadskostnaden utifrån genomsnittet bli $44\,300\text{ kr} \cdot 1,4275 = 63\,240\text{ kr}$ vilket motsvarar en årslön på 758 880 kr. Detta är en generalisering och den faktiska lönekostnader beror på vilka roller och vilken kompetens och erfarenhet som rekryteras till upphandlingsfunktionen.

Utifrån det genomsnittliga löneläget motsvarar priset som kommunerna har betalat till Zango de senaste tre avtalsåren ungefär 2,1 anställda i egen regi.

Kostnader för systemstöd tillkommer med 85 tkr/år oavsett organisationsform. Systemet som idag används är Visma Tendsign.

5.2.3 Upphandlingsfunktionen som kostnadsreglerare

Det kan vara svårt att jämföra vilket resultat upphandlingsfunktionen åstadkommer enbart genom att jämföra kostnader för olika organisationsformer utan att ta hänsyn till själva upphandlingens syfte. Upphandlingar görs för att på ett systematiskt sätt konkurrensutsätta leverantörer av varor och tjänster, och för att på detta sätt få bästa möjliga pris och kvalitet för varje betalt skattekrona. Hur väl upphandlingsfunktionen lyckas med detta är svårt att mäta.

Nedanstående tabell visar de besparingar kommunerna gjort genom att Zango inom ramen för bastjänst förhandlat ner priser.

Datum	Område	Kommun	Belopp per år tkr	Antal år	Trolig besparing tkr	Kommentar
Mars 2021	IT-plattform Microfocus	Vårgårda och Herrljunga	1 500	1	1 500	Leverantören ville debitera kommunerna nästan 2 000 000 kr för överutnyttjande av licenser tidigare år. Zango utredde och bevisade samt förhandlade. Resultatet blev att det slutligen landade på ca 500 000 kr i kostnad för kommunerna.
Januari 2021	Familjerådgivning	Herrljunga och Vårgårda	11	2	22	Efter förhandling sänktes timpriset från 1440 till 1380 kr. Den årliga omfattningen uppgår till 180 timmar för båda kommunerna. Avtal tecknas för två år, men kan

						förlängas att gälla i maximalt 4 år.
December 2020	Debiteringssystem VA	Vårgårda	188	3	565	I upphandling fick kommunen ett pris. Efter förhandling sänktes priset med 565 tkr uppdelat på tre år. Maximal avtalstid är sju år.
Mar 2020	System Bemanningsplanering	Herrljunga och Vårgårda	210	5	1 050	Kommunerna fick en offert. Efter förhandling sänktes priset med 1 052 tkr uppdelat på 5 år.
Jan 2020	ESRI	Herrljunga och Vårgårda	60	3	180	Billigare pris för båda kommunerna efter förhandling. Beloppet är uppskattat eftersom det innehåller konsultkostnader.
Nov 2019	Fastighetssystem	Vårgårda och ev Herrljunga	230	3	690	Leverantören aviserade en höjning från 40 tkr till 155 tkr. Avtalet gäller troligtvis båda kommunerna. Annars 115 000 kr/kommun
Dec 2019	Beläggningsarb.	Herrljunga och Vårgårda	80	2	160	2 % billigare pris vid förlängning. Belopp räknat på beläggningsarb. för ca 2 mnkr per kommun/år
Nov 2019	Camping	Vårgårda	180	5	900	Ursprungligt anbud var 900 tkr. Avtalspriset blir 720 tkr.
Apr 2019	Vintervägh.	Herrljunga	528	4	2 112	Ursprungligt anbud var 5 701 tkr. Efter förhandling blev avtalspriset 5 173 tkr. Avtalstiden är maximalt 4 år.

						Mängderna är fiktiva.
Totala summor för perioden			2 987		7 179	

Under avtalets första år har kommunerna totalt sett sparat 1 288 tkr genom att offerter och avtalsförslag förhandlats ner inom ramen för bastjänst. Under det andra avtalsåret är det sparade beloppet 1 699 tkr. Den troliga besparingen blir högre då avtalsperioderna är längre än 1 år. Den troliga besparingen baseras på avtalsåren och visar att båda kommunerna har en trolig besparing på 5 092 tkr genom de förhandlingar som genomförts under första avtalsåret. Motsvarande besparing under andra avtalsåret är 2 087 tkr.

5.3 Kompetensförsörjning

En upphandlingstjänst genom extern leverantör innebär att kommunen inte ansvarar för personalförsörjningen för upphandlingsfunktionen. Kommunen är beställare av företagets tjänster och kan ställa krav för tjänstens bemanning, tillgänglighet och kvalitet.

En upphandlingsorganisation i egen regi kan bestå av flera roller kopplade till inköpsprocessen. Utifrån dagens kostnader kan en uppskattning göras för hur många årsarbetare kommunerna kan anställa utan att förändra kostnadsläget. Antalet anställda i organisationen skulle utifrån detta antagande vara 2,1 tjänster.

En upphandlingsorganisation bestående av ett fåtal anställda är mer begränsad i sin möjlighet att parera partiell frånvaro i form av exempelvis semester, tjänstledigheter och sjukdom och blir därför mer sårbar.

Personer med upphandlings- och inköpskompetens är mycket eftertraktade på arbetsmarknaden. I september 2022 fanns 93 annonser på Arbetsförmedlingens platsbank i Västra Götalands län för personer med upphandlingskompetens. Flera av våra grannkommuner konkurrerar om arbetskraften. Det kan nämnas att Stenungssund, Borås, Göteborgs stad, Öckerö, Uddevalla, Bollebygd och Lerums kommuner sökte samtidigt denna kompetens till sina respektive kommuner. Roller som erbjuds är bland annat upphandlare, inköpsstrateg, upphandlingsstrateg och inköpssamordnare.

Konkurrensen pressar också upp löneläget på arbetsmarknaden. Medellönen för en upphandlare är var ca 44 300 kr under 2021, vilket tillsammans med arbetsgivaravgifter motsvarar en lön på ca 63 240 kr i månaden.

Ur kompetensförsörjningssynpunkt kan det vara en fördel att se efter möjligheter till upphandlingssamarbete med aktörer som har en större upphandlingsorganisation med bemanning som möjliggör flexibilitet för arbetstoppar och partiell frånvaro.

5.4 Verksamheternas behov av stöd och service

Det är mycket viktigt att involvera slutanvändaren i upphandlingen i ett tidigt skede för att säkerställa att det som köps in motsvarar verksamhetens behov. Många upphandlingar görs årligen i kommunerna och behovet av stöd är olika mellan verksamheterna.

I dialoger med verksamhetschefer framkommer att samarbetet med Zango har bidragit till en kompetenshöjning inom upphandlingsområdet.

Samarbetet har följts upp vid två tidigare tillfällen. Då har verksamhet/förvaltningscheferna besvarat en enkät med frågor om hur samarbetet upplevs och för att identifiera utvecklingsområden.

I enkäten som genomfördes under hösten 2021 framkommer att det som uppfattades som positivt ur servicesynpunkt är att det är lätt att snabbt komma i kontakt med upphandlingsfunktionen, samarbetet fungerar bra, professionalitet, bra bemötande och god kompetens.

Det som ibland saknades men efterfrågades av kommunernas verksamheter var bland annat mer uppsökande verksamhet, spetskompetens inom t ex bygg, juridisk kompetens, större behov av utbildning och tydligare rutiner kring upphandling.

6 Intervjuer med verksamhets/förvaltningschefer

Verksamheterna ansvarar för sina egna upphandlingar. Upphandlingarna genomförs idag med rådgivning och stöd av Zango. Verksamheterna genomför många olika typer av upphandlingar och behovet av stöd och service kan variera mellan verksamheterna.

Intervjuer med verksamhets/förvaltningscheferna har genomförts utifrån följande frågeställningar:

1. Vilka verksamhetsspecifika behov finns det av stöd och service när det gäller upphandling?
2. Hur ser organisationen kring upphandlingsfrågor ut i din verksamhet?
3. Hur följer ni upp ingångna avtal i din verksamhet?
4. Hur kan vi arbeta mer strategiskt kring upphandling?
5. Hur ser utbildningsbehovet ut i din verksamhet?

Samhällsbyggnadsverksamhet

Dialog med t f samhällsbyggnadschef Emil Hjalmarsson (Herrljunga) och samhällsbyggnadschef Alfred Dubow (Vårgårda)

1. Inom samhällsbyggnadsverksamheten finns en vana att göra upphandlingar. Nästan alla enhetschefer har upphandlingskompetens och projektledare upphandlar regelbundet. Konsulter tas in vid behov av specifika kompetenser som exempelvis vid bedömning av miljöreglverk. Inköpen hanteras inom projekten. Inom dessa verksamheter hanteras också upphandling av livsmedel. Zango upplevs som bra vid möten med leverantörer men har ingen egen juridisk kompetens.
2. Verksamheten har många olika grenar men gemensamma upphandlingar görs där det är lämpligt. Samarbetar med andra kommuner på eget initiativ vid behov. Gata/park och fastighet i Vårgårda har mycket samarbete med Herrljunga. Exempelvis konsulttjänster har upphandlats tillsammans med Herrljunga.
3. Gör lite olika. Enheterna sköter uppföljningen själva. Bristfällig avtalsjuridisk kompetens i verksamheten – hur hanterar man om leverantörer krånglar? Alfred behöver hoppa in i avtalstvister. Flera lokala leverantörer där det kan vara känsligt. Får hjälp av Zango till en viss del. När det kommer till stämningar mm så lämnar Zango över, Alfred anlitar jurister själva. Tar hjälp av Zango när det blir bekymmer med ett avtal eller upphandling. Zango känner till vilka jurister som kan användas till vilka områden.
4. Antigen att rollsätta centralt i kommunen, eller forum ”upphandlingsforum” via Zango.
Hur får vi till de politiska målen i samband med upphandling?
Ständig kalibrering av målen. Miljömässig hållbarhet, social hållbarhet mm.
Finns behov av inköpssystem.
5. Det finns inget akut behov av utbildning. Avtalstrohet behövs i inköpsledet.

Bildningsverksamhet

Dialog med bildningschef Annica Steneld (Herrljunga) och bildningschef Malin Lindberg, gymnasiechef Thomas Johansson och Maria Eriksson Svanberg (Vårgårda)

1. Just nu finns det behov av stöd i samband med kommande upphandling av verksamhetssystem. Upplägget med Zango har fungerat bra. Personer på Zango har varit bra på att stötta verksamheten och varit med i dialoger. Vi skulle kunna utnyttja Zango ännu mer och verksamheterna skulle kunna driva mer gemensamma frågor mot Zango. Övriga upphandlingar som gymnasieverksamheten har varit involverade i är elevregistret, språkresor och lastbilar till yrkesprogrammet. Läromedel köps in inom ramavtal.
2. I Herrljunga är det mest förvaltningschef och utvecklingsledare som arbetar med upphandlingar. Verksamheterna sköter inköpen, men vill helst inte ha för många personer med behörighet att göra inköp. I Vårgårda är verksamhetschef och utvecklingsledare inblandade i upphandlingar. Olika funktioner inom verksamheten är inblandade i olika typer inköp. Zango bevakar avtal som är på väg att gå ut och upplevs som serviceinriktade. Servicenivån kan inte jämföras med tidigare organisation med en egen upphandlare. Vi skulle kunna bli bättre på att ha bra information om våra avtal på båda kommunernas hemsida.
3. I Vårgårda håller en utbildningsassistent koll på avtalen. I Herrljunga hjälps man åt att bevaka inköpen. Avtalsuppföljning kan halta i båda kommunerna. Gymnasiet är nöjda med uppföljningen som hanteras av en administratör.
4. Kring t ex verksamhetssystem. Bättre samarbete med gemensamma verksamheter och kommunchefer för att identifiera vinsterna. Samordnande och strategisk roll behövs som håller i de kommunövergripande processerna. Svårt att hitta beställare som har helhetssyn och helhetskunskaper när det gäller verksamhetssystem. Utvecklingsledare kanske också har en roll? I dagsläget finns inga synergieffekter i upphandlingssammanhang mellan bildningsverksamheten i Herrljunga och Vårgårda. Verksamheten ser att det skulle finnas stora vinster av att upphandla samma program/verksamhetssystem i båda kommunerna. Detta skulle också möjliggöra gemensamma systemförvaltare. Gemensamma leveransforum skulle vara önskvärda. Vinst också att spara timmar. Det finns ett behov av att titta på vad vi köper. Det kan vara en trygghet att ”lyfta” ut upphandlingen från kommunen ibland, men behöver vara ett bra samarbete med lokalt näringsliv.
5. Starkare kompetensutveckling för administratörer. Utbildning genom introduktion till anställda.

Social verksamhet

Socialchef Maria Olsson (Vårgårda)

1. Verksamhetsspecifikt är avtal kring HVB-hem, utöver detta finns också en del kring kommunens bilar. Verksamhetssystemet VIVA är upphandlat tillsammans med Herrljunga. Inom sjukvården vänder man sig ofta till Alingsås. Generellt sett är verksamheten mycket nöjda med Zango, och upplever att man får hjälp i avtalsfrågor.
2. Det finns ingen organisation för upphandling. Verksamheten har bra koll på LOU och avtalstrohet. Mona sitter med upphandling och inköp av t ex familjerådgivning. Upphandlar till största del HVB platser.
3. De avtal som verksamhetens själv är ansvarig för följer man upp. Zango har jobbat proaktivt mot verksamheten och påmint när det är dags att upphandla igen. Zango har förstått uppdraget och har hög tillgänglighet.
4. Högsta chefer behöver ha kunskap om lagstiftning, även chefer i andra led. Lyfta på varför avtalstrohet är viktigt. Behöver ta med sociala villkor i upphandling, t ex praktikplatser.
5. Mer om avtalstrohet, lyfta blicken lite grann från sin egen detaljbudget mot helheten.

IT och HR

Dialog med personalchef Kristian Larsson (Herrljunga/Vårgårda) och IT-chef Susanne Ljungqvist (Herrljunga/Vårgårda)

1. Verksamheten har själv koll på upphandlingar och upphandlingstider, men önskar att Zango skulle haft bättre avtalsbevakning. Det som skulle behövas är längre plan och livcykelhantering av upphandling. Som det är idag behöver Zango styra processen och vara rådgivande. Upplevelsen är att det inte alltid finns tid på behovet uppkommer i verksamheterna.
2. På IT är det IT chefen tillsammans med ytterligare en person som är med på alla upphandlingar. Kompetens tas in från resten av gruppen internt när det behövs. På HR är det personalchefen som är inblandad i upphandlingar och tar hjälp av Zango.
3. Avtalen följs upp löpande med leverantörerna. Ibland är Zango med och ibland inte. Möte sker på verksamhetens initiativ.
4. Jobba mer med upphandling kontinuerligt. Det skulle vara önskvärt med egen intern personal för det strategiska arbetet. Upplevelsen är att Zango har mycket att göra och tar inte i den strategiska delen av upphandling. Önskar mer proaktivt arbete.
5. Alla i verksamheten behöver en grundutbildning i LOU. De som arbetar med digitalisering på IT ska kunna stötta verksamheterna och måste kunna LOU för att hjälpa verksamheterna. Förändringar sker hela tiden och därför är behovet av utbildning kontinuerligt. S-maker kan användas för att skapa e-learning.

7 Möjliga vägval

7.1 Egen regi

Utförandet i egen regi innebär att en upphandlingsenhet bildas med egen personal inom kommunerna. Herrljunga och Vårgårda kommuner betraktas i det här fallet som en enhet i likhet med organisering av övriga servicefunktioner som är gemensamma för båda kommunerna.

Innan 2019, då avtal med Zango tecknades, bestod organisation kring upphandling av en anställd upphandlare samt till viss del köpt tjänst inför upphandlingar inom framförallt byggprojekt. Inköpare och ansvariga i verksamheterna hade allt från låg till god kännedom om LOU och vad som krävs vid inköp och upphandling. Syftet med att köpa in upphandlingstjänsten var bland annat att förbättra kvaliteten och effektiviteten inom upphandlings- och inköpsområdet.

Det är viktigt att upphandlingsenheten arbetar nära verksamhetsenheterna och utifrån ett närhetsperspektiv finns det fördelar av en organisation i egen regi. Det kan finnas strategiska vinster av att utreda både inköpsorganisationen och upphandlingsfunktionen tillsammans samt att skapa ett forum för upphandling med koppling till kommunernas ledningsgrupper.

Hur många personer och vilka kompetenser som behövs för att täcka hela upphandlingsprocessen är däremot svårt att uppskatta. Om kostnaderna för organisationen ska bibehållas på dagens nivå kan kommunerna anställa ca 2,1 heltidstjänster till upphandlingsfunktionen. Detta är en uppskattning och den faktiska kostnaden beror på vilka roller och vilken kompetens och erfarenhet som rekryteras till upphandlingsfunktionen.

Idag finansieras en del av upphandlingskostnaderna av ekonomiavdelningen och en del betalar verksamheterna själva. Om upphandling görs i egen regi behöver finansieringsprincipen ses över.

7.2 Samarbeten

Ett samarbete med andra kommuner kan vara en väg framåt och kan organiseras på olika sätt. Herrljunga och Vårgårda kommuner kan genom ett samarbete få tillgång till större personalresurser än vad som skulle vara möjligt inom den egna organisationen eftersom befintliga och tillkommande resurser kan delas. Hur samarbetet ser ut och vilka som kan vara lämpliga samarbetspartners behöver utredas vidare. Utifrån en inledande dialog finns intresse till samarbete hos några av våra grannkommuner.

Ur kompetensförsörjningssynpunkt kan det vara en fördel att se efter möjligheter till upphandlingssamarbete med kommuner med större upphandlingsorganisationer för att möjliggöra flexibilitet för arbetstoppar och partiell frånvaro.

7.3 Upphandling

Erfarenhet av en upphandlad upphandlingsfunktion har byggts upp under avtalstiden med Zango. Idag har organisationen större erfarenhet av krav och förväntningar på en extern leverantör jämfört med införandet för fyra år sedan.

Kommunen köper tjänster för att täcka behovet av kompetens och stöd kring upphandlingar och har således inte ansvar för kompetensförsörjningen. Genom att bli kund till en extern leverantör kan kommunerna ställa krav på leverans av tjänsten avseende bemanning, service, kompetens och tillgänglighet. Det är upp till leverantören att uppfylla kraven som ställts i samband med upphandlingen.

En faktor som alltmer lyfts i upphandlingssammanhang är att kännedom om leverantörsmarknaden blir allt viktigare. Ytterligare en fördel kan därför vara att en extern upphandlad tjänst också kan antas arbeta mot leverantörssidan, och kan därför förväntas ha goda kunskaper om vilka leverantörer som kan bli aktuella för kommande upphandlingar och vad dessa kan erbjuda.

Om kommunerna väljer att upphandla tjänsten ytterligare en gång är det viktigt att specificera exakt vilka delar som ingår i tjänsten och krav på dessa. Likaså är det viktigt att veta vilka roller, om tjänsten skulle utföras inom egen regi, som den upphandlade tjänsten motsvarar.

8 Slutsatser och rekommendationer

Upphandlingsfunktionen är en viktig del av kommunens verksamhet och ett medel för att öka kvaliteten och effektiviteten i verksamheterna.

Helhetsperspektiv i inköpsarbetet är viktigt och brist på helhetsperspektiv kan leda till oönskade suboptimeringseffekter. För bästa resultat ska rollerna i en upphandlingsfunktion kombineras med tvärfunktionella team för bättre kravställande och för att höja träffsäkerheten i upphandlingarna. Arbete i tvärfunktionella team bidrar till en bredare ämneskompetens och en mer behovsanpassad slutprodukt. Ett tvärfunktionellt team kan exempelvis bestå av specialister inom kommunens olika verksamheter tillsammans med en IT-resurs och en inköp/ekonomiresurs.

Rapportens syfte är att utreda upphandlingsfunktionens organisatoriska form. Det finns några slutsatser som är viktiga att belysa kring upphandlingsfunktionen som inte är avhängiga organisationsformen men som ändå bör belysas för ett välfungerade och effektivt arbete med upphandling och inköp:

- Den uppnådda kompetensnivån måste bibehållas
- Upphandlingsarbetet får inte bli en avknoppad del av kommunens verksamhet
- Det finns effektiviseringsvinster av att tänka mer strategiskt kring upphandling och inköp
- Helhetsperspektivet kan förbättras med tvärfunktionella team

8.1 Fördelar och nackdelar

Det finns olika för- och nackdelar med olika typer av organisatoriska alternativ. Här nedan följer en sammanställning utifrån olika vägval.

8.1.1 Egen regi

Det finns flera fördelar med en egen upphandlingsorganisation. Den största fördelen kan sägas vara närheten till organisationen, organisationskulturen och till organisationen mål. Det kan också finnas effektivitetsvinster och synergieffekter om upphandling kombineras med andra roller i befintlig organisation. Det kan också upplevas lättare att skapa tvärfunktionella team och att involvera ledningsgruppen om upphandlingsfunktionen finns inom organisationens väggar. Rollerna inom upphandlingsgruppen kan vara olika för att motsvara organisationens behov.

Den största nackdelen är att en upphandlingsfunktion i egen regi kan antas bestå av få personella resurser. Dagens kostnadsnivå motsvarar ca 2,1 heltidstjänster, och gruppen skulle således bestå av högst tre personer. Konkurrensen om upphandlingskompetensen är stor på arbetsmarknaden och det kan vara svårt att rekrytera och behålla kompetens. Färre personer

innebär också större sårbarhet vid vakanser, tjänstledigheter, sjukdom och semester.

8.1.2 Samarbeten

Samarbeten med en annan kommun innebär att sårbarheter kring kompetensförsörjning minskas eftersom en större upphandlingsenhet redan finns på plats eller kan bildas. En fördel ur bemanningssynpunkt kan vara att inleda ett samarbete med en större kommun som redan har en etablerad upphandlingsfunktion på plats. En större upphandlingsenhet innebär också större flexibilitet kring olika roller i gruppen. En kommunal samarbetspart innebär också att det finns en god förståelse för den kommunala verksamhetens behov av stöd och service. Det kan också finnas större möjligheter till tvärfunktionella team om flera specialister i kommunens olika verksamheter kan samverka med varandra.

Även om samarbete inleds med en annan kommun så finns det i många fall organisatoriska och kulturella skillnader. Ett samarbete kräver tid och god planering för att verksamheterna även vid en övergång fortsätter att få den hjälpen som de behöver. Det kan också upplevas svårare att ställa krav på en kommunal samarbetspart jämfört med extern leverantör.

8.1.3 Upphandling

Genom att använda en extern leverantör blir kommunen kund till leverantören och kan ställa krav på upphandlingstjänsten när det gäller krav på kompetens och tillgänglighet. Det innebär att eventuella svårigheter kring exempelvis bemanning eller kompetensförsörjning är något som hamnar på leverantören att lösa. Kommunen har rätt till den upphandlade tjänsten och företagets leverans kan följas upp. Modellen i den nuvarande tjänsten innebär att kommunen betalar för en bastjänst och därutöver per timme för de upphandlingar som görs vilket bidrar till kostnadseffektivitet.

En extern leverantör arbetar ofta även med företag som är nuvarande eller potentiellt kommande leverantörer av kommunens varor och tjänster. Detta kräver god konkurrensetisk disciplin av leverantören men kan också ses som en fördel eftersom kunskapen om leverantörsmarknaden kan antas vara god.

En upphandlingstjänst som levereras av en extern aktör innebär att en upphandlingsfunktion utanför den egna organisationen. Personalen arbetar längre bort från kommunens organisation och de kommunala målen. Upplägget förutsätter gott samarbete och blir sårbart om samarbetet inte fungerar.

8.2 Slutsats

Oavsett vilken organisatorisk form som väljs för upphandlingsfunktionen framöver behöver strategiska perspektiv och helhetssyn beaktas i kommunerna. Om vägvalet handlar om samarbete med en annan kommun eller upphandlad tjänst kan det ändå finnas behov av att komplettera detta med ett team i kommunerna.

Det som försvårar kostnadsjämförelser är att det är svårt att bedöma hurmycket kommunerna har vunnit, eller kommer att vinna, på bra upphandlingstjänster som lyckas med konkurrensutsättning och pressa ned priserna i samband med upphandling. Kvalitetsaspekten är också viktig. En förenkling kan resultera i fokus på kostnadsminskning och taktiskt arbete, snarare än prisvärdhetsresonemang och strategiskt arbete.

Ur kompetensförsörjningssynpunkt är det en fördel att se efter möjligheter till upphandlingssamarbete med aktörer som har större upphandlingsorganisation med bemanning som möjliggör flexibilitet för arbetstoppar och partiell frånvaro.

8.3 Rekommendation

Utifrån slutsatserna i rapporten är förvaltningens rekommendation att för ytterligare en period upphandla en extern leverantör av upphandlingsfunktionen. Under avtalstiden kan dialog fortsatt föras kring ett eventuellt framtida kommunsamarbete på lägre sikt.

Upphandlingsorganisation i egen regi bedöms utifrån kompetensförsörjningsperspektiv för sårbar för att genomföras med goda resultat. Däremot kan en upphandlad funktion med fördel kombineras och kompletteras med tvärfunktionella team inom kommunerna.

Upphandlingsfunktionens roll kan förtydligas i inköpssammanhang, ledningsgrupperna involveras och den interna styrningen mot kommunernas mål förstärkas.

Plan för intern kontroll kommunstyrelsens förvaltning 2023

Sammanfattning

Intern kontroll är verktyg som syftar i att identifiera verksamhetens mest relevanta risker och arbeta förebyggande för att motverka riskerna. Genom intern kontroll säkrar och utvecklar organisationer kvalitet i sina verksamheter och säkerställer effektiv användning av skattepengarna och en bra service till kommunmedlemmar. Genom intern kontroll kan organisationen kontrollera om de av fullmäktige fastställda målen uppfylls genom en effektiv, ändamålsenlig och säker förvaltning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-11-15

Internkontrollplan 2023 för kommunstyrelsens förvaltning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner plan för intern kontroll för kommunstyrelsens förvaltning 2023.

Ior Berglund
Kommundirektör

Bakgrund

Intern kontroll är verktyg som syftar i att identifiera verksamhetens mest relevanta risker och arbeta förebyggande för att motverka riskerna. Genom intern kontroll säkras och utvecklar organisationer kvalitet i sina verksamheter och säkerställer effektiv användning av skattepengarna och en bra service till kommunmedlemmar. Genom intern kontroll kan organisationen kontrollera om de av fullmäktige fastställda målen uppfylls genom en effektiv, ändamålsenlig och säker förvaltning. Arbetet med intern kontroll genomförs systematisk under ett verksamhetsår enligt den plan som nämnden har fastställt.

Förvaltningen har upprättat:

- riskanalys
- förslag på interkontrollplan

Förvaltningen arbetar i två spår, dels kommungemensamma granskningsområden, dels kommunstyrelseförvaltnings egna granskningsområden då förvaltning i flera frågor arbetar kommunövergripande. Uppföljning av intern kontroll 2023 kommer att presenteras till kommunstyrelsen i delårs- och helårsrapport.

Ekonomisk bedömning

Genom intern kontroll förebyggs risker för allvarliga brister som kan leda till ekonomisk förlust för kommunen. Utveckling av processororienterat och systematiskt arbetssätt bidrar till effektivisering vilket i sin tur på sikt innebär effektiv användning av skattemedel.

Juridisk bedömning

Genom intern kontroll ämnar kommunstyrelsens förvaltning att öka verksamhetens och medarbetarens medvetenhet och efterlevnad av gällande lagstiftning och rutiner

Samverkan

Ärendet bedöms inte vara föremål för facksamverkan.

Risk- och konsekvensanalys och åtgärdsplan för:						
Förvaltning Kommunstyrelseförvaltning		År 2023			Datum genomförd 221107	
Beskrivning		Bedömning			Nuläge	
Riskbenämning Förutsägbara händelser som kan påverka verksamhet/miljö/säkerhet negativt.	Beskrivning Definiera, beskriv dessa förhållanden/händelser/risker.	Sannolikhet Bedöm sannolikhet att händelsen inträffar.	Konsekvens Värdera konsekvens om händelsen inträffar	Riskvärdering $S \times K =$ Riskvärdering	Ansvar/Status Kan riskerna accepteras eller minskas till en acceptabel nivå? Om svaret är nej, omdefiniera åtagande, ansvar.	Prioritering/Åtgärd Gör en prioritering. Behövs det en åtgärdsplan för att minska negativa konsekvenser?
Digitalisering	Bristsituation mellan behov och resurser/kompetens för att klara av att införa digitalisering och välfärdsteknik i den takt som behövs och realisera nyttorna av dessa	3	4	12	nej	- Införande och uppföljning av nyttokalkyl. - Införande av kommunövergripande digitaliseringsråd
Kompetensförsörjning	Kostnad för nyrekrytering och introduktion. Svårighet att attrahera och behålla rätt kompetenser vilket kan leda till kvalitetsbrister, påverka arbetsmiljö och brukare samt ge finansiella konsekvenser.	4	4	16	nej	- Samarbete med lärosäten för att attrahera nyex. arbetskraft. - Ökat anta praktikplatser från YH eller högskoleutbildning. - Analys av pensionsavgångar - Utveckla interna karriärvägar och chefsutbildning.
Delegationsbeslut	Fattade delegationsbeslut anmäls inte till nämnden	3	2	6	Nej	- Interna utbildningar av personal - Kontroll av arbetsrutiner
Diarietföring	Registrering av allmänna handlingar sker inte på rätt sätt.	2	3	6	Nej	- Rättssäkert ärendehanteringssystem. - Interna utbildningar av personalKontroll av arbetsrutiner
Ärendebereidning	Bristfällig ärendebereidning, beslut fattas på felaktigt grund	2	3	6	Ja	
Politiska uppdrag	Bristande uppföljning av beslut av KS/KF	2	3	6	Ja	Periodisk återkoppling av beslut som rör nämnd i samband med del/helårsrapport samt verksamhetsdialog.

Ärende 7

Arkivverksamhet	Hantering av kommunens arkivverksamhet sker inte på ett korrekt och rättssäkert sätt. Införande av e-arkiv blir inte så effektiv som den borde	2	3	6	Nej	• Ha bra godkända arkivlokaler. • Ha ordning i arkiven. • Ha kompetent personal och tillräckligt med personalresurser. • Öppet arkiv enligt Arkiv- och Offentlighetslagarna.
Informationssäkerhet	Förlust av information i samband med cyberattacker, felaktig hantering eller dyl. Konsekvensen innebär att kommunen förlorar vital information för myndighetsutövning. Information som skyddas av sekretess och hanteras felaktigt kan medföra men för organisation och medborgare samt skadar förtroendet för kommunen. Kan ytterst påverka kommunens/ rikets säkerhet och leda till viten/ skadeståndsanspråk.	4	3	12	Nej	• Förnyat arbete med handlingsplan för informationssäkerhet. • Införa krypterad e-post. • Jobba med interna utbildningar för att höja kompetensen i informationshantering. • Revidera och inför informations-säkerhetsrutin. • Inför systematisk uppföljning/stickprov av loggar m.m. • Skapa säker förvaring.
Kommunikation	Nyhetsflöden och information på externa kanaler återspeglar inte verksamheternas och medborgarnas behov	3	2	6	Ja	• Statistik på webbanvändande och i sociala medier (från medborgarna) • Statistik från Kommun-Kim för att se faktiskt informationsbehov.
Kommunikation	Vår digitala kommunikation lever inte upp till webb-tillgänglighetsdirektivet	3	2	6	Ja	• Utbildning med nyckelpersoner • Stickprov i webben.
Brist på förtroende från allmänheten Partiska/jäviga beslut	Tvivel på tjänstemännens neutralitet eller engagemang på grund av personliga kopplingar, t.ex. vänskapsband, påverkan på förening man är aktiv i eller dylikt	2	4	8	Ja	• Tydliga beslutsunderlag och tjänsteskrivelser. • Utbildning inom jäv och korruption • Identifiera riskpunkter och utveckla processer och kontrollmoment
Generell resursbrist	Svårigheter att hinna bevaka kommunens intressen i externa processer och projekt. Svårigheter att ta fram styrdokument/processer/rutiner som är obligatoriska eller av stor betydelse för kommunen. Leverans på utredningar etc. blir fördröjda/försenade. Förvaltningen tvingas prioritera akuta uppgifter och effekten blir att det saknas tid för långsiktig, strategisk verksamhetsutveckling. Låg redundans vid personalfrånvaro.	3	4	12	nej	• Tydlig prioritering av aktiviteter och handlingsplaner, resursallokering samt riskanalys av nedprioriterade åtgärder. • Identifiera de kompetenser och tjänster som behöver utvecklas och tillföra den kommunala organisationen. Vidareutveckla kommunövergripande samverkan för specialistfunktioner med kommuner inom Sjuhärad och Skaraborg, i likhet med existerande tjänsteköpsavtal för att skapa redundans/robustare organisation. • Ökad samverkan med SmåKom.

Nämnd/Styrelse/Bolag					
Verksamhetsansvar					
Risk	Kontrollmoment	Risk- och konsekvens bedömning RxK			Ansvar för kontroll och rapportering
Digitalisering	1. Införande och uppföljning av nyttokalkyl. 2. Införande av kommunövergripande digitaliseringsråd	3	4	12	1. IT-digitaliseringschef 2. IT-digitaliseringschef
Kompetensförsörjning	1. Utökat och formalisera samarbete med lärosäten. 2. Ökat antalet praktikplatser från YH eller högskoleutbildningar i alla förvaltningar 3. Analys av pensionsavgångar 4. Utveckla interna karriärvägar och chefsutbildning.	4	4	16	1. HR-chef 2. Kommundirektör 3. HR-chef 4. HR-chef
Informationssäkerhet	1. handlingsplan för informationssäkerhet. 2. Införa krypterad e-post. 3. Interna kompetensutbildningar i informationshantering. 4. Revidera och inför informations-säkerhetsrutin. 5. Inför systematisk uppföljning/stickprov av loggar m.m. 6. Skapa säker förvaring	4	3	12	1. Kanslichef 2. IT-chef 3. Kanslichef 4. Kanslichef 5. Kanslichef 6. Säkerhetschef
Generell resursbrist	1. Tydligare prioritering samt riskanalys vid nedprioritering. 2. Identifiera kompetenser och tjänster som behövs. 3. Vidareutveckla kommunövergripande samverkan för specialistfunktioner.	3	4	12	1. Kommunchef 2. Kommunchef 3. Kommunchef/Ekonomichef/kanslichef
Bristande eller uteblivna leveranser/tjänster	1. Genomgång av alla kritiska leverantörsavtal och utveckla tydliga service level agreements (SLA). 2. Se över force major klausuler	3	3	9	1. Ekonomichef/IT-digitaliseringschef/säkerhetschef 2. Upphandlingsfunktion

Internkontrollplan 2023 Herrljunga kommun

Sammanfattning

Intern kontroll syftar till att säkerställa kvaliteten i den kommunala verksamheten. Senast under oktober månad ska respektive nämnd fastställa en upprättad internkontrollplan för det kommande året. Kommunstyrelsen ska samla alla nämnders internkontrollplaner och fastställa helheten inklusive kommunstyrelsens egen internkontroll. I samband med årsbokslutet sker uppföljning av föregående års genomförda kontroll till kommunstyrelsen.

Internkontrollplanerna följs även upp i samband med de verksamhetsdialoger som kommunstyrelsen har tillsammans med representanter från nämnderna och förvaltningsledningen inom ramen för kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Nämnderna har antagit sina interna kontrollplaner för 2023. Interna kontrollplanen för Herrljunga kommun för år 2023 har i beredningen sammanställts en och samma mall för att skapa tydlighet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-11-14

Intern kontrollplan för Herrljunga kommun år 2023

Bildningsnämnden § 105/2022-10-03

Socialnämnden §110/2022-10-25

Bygg- och miljönämnden § 60/2022-11-02

Tekniska nämnden § 86/2022-11-03

Förslag till beslut

1. Internkontrollplan 2023 för Herrljunga kommun fastställs.
2. Kommunstyrelsen uppmana servicenämnden i uppdrag att ta fram en internkontrollplan för 2023.

Ior Berglund
Kommundirektör

För kännedom till: Samtliga nämnder

Intern kontrollplan för Herrljunga kommun 2023

Kommunstyrelsen					
Verksamhetsansvar					
Risk	Kontrollmoment	Risk- och konsekvens bedömning RxK			Ansvar för kontroll och rapportering
Digitalisering	1. Införande och uppföljning av nyttokalkyl. 2. Införande av kommunövergripande digitaliseringsråd	3	4	12	1. IT-digitaliseringschef 2. IT-digitaliseringschef
Kompetensförsörjning	1. Utökat och formalisera samarbete med lärosäten. 2. Ökat antalet praktikplatser från YH eller högskoleutbildningar i alla förvaltningar- 3. Analys av pensionsavgångar 4. Utveckla interna karriärvägar och chefsutbildning.	4	4	16	1. HR-chef 2. Kommundirektör 3. HR-chef 4. HR-chef
Informationssäkerhet	1. handlingsplan för informationssäkerhet. 2. Införa krypterad e-post. 3. Interna kompetensutbildningar i informationshantering. 4. Revidera och inför informations-säkerhetsrutin. 5. Inför systematisk uppföljning/stickprov av loggar m.m. 6. Skapa säker förvaring	4	3	12	1. Kanslichef 2. IT-chef 3. Kanslichef 4. Kanslichef 5. Kanslichef 6. Säkerhetschef
Generell resursbrist	1. Tydligare prioritering samt riskanalys vid nedprioritering. 2. Identifiera kompetenser och tjänster som behövs. 3. Vidareutveckla kommunövergripande samverkan för specialistfunktioner.	3	4	12	1. Kommunchef 2. Kommunchef 3. Kommunchef/Ekonomichef/kanslichef
Bristande eller uteblivna leveranser/tjänster	1. Genomgång av alla kritiska leverantörsavtal och utveckla tydliga service level agreements (SLA). 2. Se över force major klausuler	3	3	9	1. Ekonomichef/IT-digitaliseringschef/säkerhetschef 2. Upphandlingsfunktion

Intern kontrollplan för Herrljunga kommun 2023

Bildningsnämnden					
Verksamhetsansvar					
Risk	Kontrollmoment	Risk- och konsekvens bedömning RxK			Ansvar för kontroll och rapportering
Kontroll av GDPR efterlevnad	Kontroll av PUB-avtal och tredjelandsöverföringar	3	2	6	Registeransvarig
Rättssäkra betyg – kontroll av skillnader mellan nationella prov och slutbetyg i årskurs 9	Följa upp för att kontrollera att strukturella bedömningsavvikelser inte förekommer.	2	3	6	Utvecklingsledare
Att rutinerna för närvaro inte följs	Säkerställa rutinefterlevnad.	3	3	9	Utvecklingsledare
Att rutinerna för skolpliktsbevakning inte följs	Säkerställa rutinefterlevnad	3	3	9	KAA-ansvarig
Volymuppföljning mot barn/elevpeng/programpeng (snitt under perioden)	Uppföljning av snitt	2	3	6	Controller

Intern kontrollplan för Herrljunga kommun 2023

Tekniska nämnden					
Verksamhetsansvar					
Risk	Kontrollmoment	Risk- och konsekvens bedömning RxK			Ansvar för kontroll och rapportering
Kontroll av ekonomiefterlevnad på ingångna ramavtal och driftsavtal	Stickprov av slumpmässigt uttagna fakturor för uppföljning av efterlevnad mot avtal. 3 fakturor per verksamhet 4 ggr/år	3	2	6	Förvaltningschef
Uppföljning av utförda arbete ramavtalsleverantörer är enligt överenskommelse.	Uppföljningsmöten med leverantör 2 ggr/år	3	2	6	Förvaltningschef
Inkomna ärenden förblir ohanterade efter tio veckors tid	Filtrering i Edp, månadsvis	2	3	6	Förvaltningschef
Beslutade ärenden i nämnd ej blir genomförda	Uppföljning av ärendelistan i EDP kvartalsvis	2	3	6	Förvaltningschef

Intern kontrollplan för Herrljunga kommun 2023

Socialnämnden					
Verksamhetsansvar					
Risk	Kontrollmoment	Risk- och konsekvens bedömning RxK			Ansvar för kontroll och rapportering
1. Följsamhet till Ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete i den del som avser analyser av resultat samt åtgärder brister <i>IFO</i> <i>Socialt stöd</i> <i>Vård och omsorg</i>	Chefer använder de verktyg som finns för analys av resultat, gör bedömningar, planerar och genomför åtgärder med ett helhetsperspektiv - <i>framgår av dokumentationen</i>	4	3	12	MAS/Kvalitetssamordnare SAS/Kvalitetsstrateg
2. Tidsbegränsade beslut följs inte upp och förlängs innan beslutet upphör att gälla <i>IFO</i> <i>Barn och familj</i>	Uppföljningar och beslut sker rättssäkert <i>tidsbegränsade beslut där insats ska fortgå uppdateras i tid</i>	3	3	9	Enhetschef SAS/Kvalitetsstrateg
3. Utredningstid IFO, barn och unga följer inte alltid lagstadgad tid <i>IFO</i> <i>Barn och familj</i>	Utredningstid, ska vara relevant till ärendets omfattning och pågå max 4 månader. Utredningar, uppföljningar och beslut ska ske rättssäkert - <i>utredningstid, barn ska hålla lagstadgad tid, som längst 4 månader</i>	4	3	12	Enhetschef SAS/Kvalitetsstrateg
4. Dokumentation ska ske på ett rättssäkert sätt <i>Socialt stöd, LSS</i> <i>Vård och omsorg</i> <i>IFO, vuxen - behandlingsteam</i>	Genomförandeplaner finns upprättade - <i>den enskildes delaktighet och uppgift om datum för uppföljning finns dokumenterat</i> - <i>mål för aktiviteterna</i>	3	3	9	Enhetschef SAS/Kvalitetsstrateg

Intern kontrollplan för Herrljunga kommun 2023

5. Dokumentation ska ske på ett rättssäkert sätt <i>Vård och omsorg - hälso och sjukvård</i>	Omvårdnadsplaner finns upprättade Funktions- och aktivitetsplaner finns upprättade - <i>patientens delaktighet och uppgift om datum för uppföljning finns dokumenterat</i> - <i>mål för insatserna</i>	3	3	9	Enhetschef MAS/Kvalitetssamordnare MAR
6. Dokumentation ska ske på ett rättssäkert sätt <i>Socialt stöd</i> <i>Vård och omsorg</i>	Dokumentation enligt lagstiftning Socialtjänstlagen, SoL Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, Hälso- och sjukvårdslagen, HSL - <i>löpande journalanteckningar</i>	3	3	9	Enhetschef SAS/Kvalitetsstrateg MAS/Kvalitetssamordnare MAR
7. Brister i följsamhet till hygienrutiner <i>IFO</i> <i>Socialt stöd</i> <i>Vård och omsorg</i>	Följsamhet till rutin i lednings-systemet <i>hygienrutinen är väl känd i verksamhet och följs</i>	4	4	16	Enhetschef Verksamhetschef MAS/Kvalitetssamordnare

Intern kontrollplan för Herrljunga kommun 2023

Bygg- och miljönämnden					
Verksamhetsansvar – Plan- och byggenheten					
Risk	Kontrollmoment	Risk- och konsekvens bedömning RxK			Ansvar för kontroll och rapportering
Ej rättssäkra myndighetsbeslut	Uppföljning av överklagade ev. beslut	2	2	4	Plan- och byggchef
Felaktig diarieföring	Stickprov 2 ärenden/månad ur Edp	2	2	4	Plan- och byggchef
Inkomna ärenden förblir ohanterade efter tio veckors tid	Filtrering i Edp	2	3	6	Plan- och byggchef
Verksamhetsansvar - Miljöenheten					
Ej rättssäkra myndighetsbeslut	Uppföljning av överklagade ev. beslut	2	4	8	Miljöchef
Felaktig diarieföring	Stickprov 2 ärenden/månad ur Edp	2	2	4	Miljöchef
Inkomna ärenden förblir ohanterade efter tio veckors tid	Filtrering i Edp	2	3	6	Miljöchef
Verksamhetsansvar - Räddningstjänsten					
Hot och våld vid myndighetsutövning	Uppföljning av ev. hot- och våldssituationer	2	4	8	Räddningschef
Inkomna ärenden förblir ohanterade efter sex veckors tid	Daedalos	2	3	6	Räddningschef
Otillräcklig personalstyrka, kompetens och antal resurser	Daedalos	2	2	4	Räddningschef

TN § 86

DNR TK 9/2022 306

Internkontrollplan 2023 för tekniska nämnden

Sammanfattning

Nämnderna i Herrljunga kommun har ansvar för internkontroll inom sitt verksamhetsområde.

Internkontroll syftar till att kontrollera de risker som finns inom nämndens ansvarsområde och på så sätt undvika misstag och samtidigt utveckla verksamheten. För 2023 har förslag till internkontrollplan tagits fram för tekniska nämndens verksamhetsområden.

De föreslagna kontrollmomenten är valda utifrån risk- och väsentlighetsbedömning. Tekniska nämnden kan komplettera internkontrollplanen med risker som behöver fokuseras på av politiska skäl, snarare än den väsentlighetsbedömning som förvaltningen gör.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-10-24
Plan för internkontroll 2023

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Tekniska nämnden godkänner internkontrollplan 2023 och överlämnar den till kommunstyrelsen.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Tekniska nämndens beslut

1. Internkontrollplan 2023 godkänns och skickas vidare till kommunstyrelsen.

Expedieras till: Kommunstyrelsen

BN § 105

DNR UN 6/2022 606

Internkontrollplan 2023 för bildningsnämnden

Sammanfattning

Internkontroll inför 2023 har genomförts i enlighet med riktlinje för interkontroll. Efter genomförd riskanalys har följande kontrollmoment tagits fram:

- Kontroll av GDPR efterlevnad
- Rättssäkra betyg – kontroll av skillnader mellan nationella prov och slutbetyg i årskurs 9
- Att rutinerna för närvaro inte följs
- Att rutinerna för skolpliktsbevakning inte följs
- Volymuppföljning mot barn/elevpeng/programpeng (snitt under perioden)

Jämfört med internkontrollplan för 2022 har ytterligare ett kontrollmoment inom skolpliktsbevakning tagits fram, samt att kontrollen inom GDPR inriktats mot säkerställande av PUB-avtalens efterlevnad gällande tredjelandsöverföringar. Rättvisande redovisning, uppföljning av myndighetsbeslut, kötid till förskolan och genomförd modersmålsundervisning har tagits bort. Rättvisande redovisning var korrekt vid de senaste kontrollpunkterna, kötiden till förskolan har legat inom legal tid länge. Modersmål har fått en egen verksamhetsuppföljning, varför denna inte behöver redovisas dubbelt. Förvaltningen ämnar även informera nämnden löpande gällande eventuella överklagande som inkommit till förvaltningen, varför även det väljs av plockas bort. Samtliga av dessa kontrollpunkter skattades lågt vid årets skattning.

Beslutsunderlag

Presidieskrivelse i ärendet daterad 2022-09-21

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-07-21

Internkontrollplan 2023, 2022-07-21

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Internkontrollplan för 2023 godkänns.

Presidiets förslag till beslut:

- I enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om presidiets förslag till beslut antas och finner att så sker.

Bildningsnämndens beslut

1. Internkontrollplan för 2023 godkänns. (Bilaga 3, BN § 105/2022-10-03)

BMN § 60

B 7/2022 306

Internkontrollplan 2023 för bygg- och miljönämnden

Sammanfattning

Nämnderna i Herrljunga kommun har ansvar för internkontroll inom sitt verksamhetsområde. Internkontroll syftar till att kontrollera de risker som finns inom nämndens ansvarsområde och på så sätt undvika misstag och samtidigt utveckla verksamheten. För 2023 har förslag till internkontrollplan tagits fram för bygg och miljönämndens verksamhetsområden. De föreslagna kontrollmomenten är valda utifrån risk- och väsentlighetsbedömning. Bygg- och miljönämnden kan komplettera internkontrollplanen med risker som behöver fokuseras på av politiska skäl, snarare än den väsentlighetsbedömning som förvaltningen gör.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-10-24
Plan för internkontroll 2023

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Bygg- och miljönämnden godkänner upprättad internkontrollplan 2023 och överlämnar den till kommunstyrelsen.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Bygg- och miljönämndens beslut

1. Internkontrollplan 2023 för bygg- och miljönämnden godkänns.

För kännedom till: Kommunstyrelsen

SN § 110

DNR SN 104/2022 700

Intern kontrollplan

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har antagit reglemente för intern kontroll. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret. Nämnderna har ansvar för intern kontroll inom sitt verksamhetsområde.

För 2023 har förslag till intern kontrollplan tagits fram för socialnämndens verksamhetsområden. Utgångspunkt för intern kontrollplan 2023 har varit en upprättad risk- och konsekvensanalys, i dialog, inom socialförvaltningens ledningsgrupp. Utifrån risk- och konsekvensanalysen som bland annat bygger på uppmärksammade brister under det gångna året och i övrigt viktiga områden som bör uppmärksammas för särskild kontroll, har ett förslag till intern kontrollplan 2023 tagits fram.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2022-10-06
Intern kontrollplan 2023 för socialförvaltningen
Bilaga Risk- och konsekvensanalys

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Socialnämnden godkänner Intern kontrollplan 2023.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden godkänner Intern kontrollplan 2023.

Svar på granskningsrapport avseende kommunstyrelsens ärendeberedningsprocess

Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Herrljunga kommun har Deloitte genomfört en granskning av kommunstyrelsens ärendeberedningsprocess. Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer en ändamålsenlig och effektiv beredning av ärenden i enlighet med lagstiftning, gällande riktlinjer och allmän praxis.

Revisorernas sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen i Herrljunga kommun till stor del har en ändamålsenlig och effektiv beredning av ärenden. Vidare har kommunrevisorerna även identifierat följande förbättringsområden i beredningsprocessen:

- för en dialog i kommunstyrelsen om kvalitet på beslutsunderlagen, framför allt med avseende på allsidighet och konsekvensbedömning.
- fastställ vad som är en accepterad kvalitetsnivå på beslutsunderlag.
- utveckla former för kvalitetskontroll av beslutsunderlag framför allt tjänsteskrivelsernas kvalitet.
- förtydliga riktlinjer gällande kravet och ev. undantag på tjänsteskrivelser.
- säkerställ att tjänsteskrivelser utformas i enlighet med tjänsteskrivelsemallen.
- ta fram och besluta om kriterier för prioriteringsordning.
- överväga att inkludera ärendeberedningsprocessen i den interna kontrollen.

Förvaltningens yttrande

Förvaltningen delar granskningsrapportens bedömning att kommunstyrelsens beredningsprocess till stor del är ändamålsenlig och effektiv. Men likaså att det finns utrymme för förbättring.

Kommunstyrelsens beredningsprocess är bred och sträcker sig över flera veckor med möten mellan presidiet, sekreterare och kommundirektör. Processen startar med tjänstemannaberedning för ärenden till kommande kommunstyrelsesammanträde cirka fyra veckor innan sammanträdet där planerade ärenden diskuteras. Därefter följer presidieberedningar med sekreterare, kommundirektör och vid behov även med berörda handläggare innan kallelse till sammanträdet går ut, cirka en vecka innan sammanträdet. syftet med beredningsprocessen är att förvaltningen ska kunna presentera ärenden och förslag till beslut.

Detta skapar förutsättningar för en muntlig dialog med presidiet och hur denna ställer sig till respektive ärende innan beslutsunderlagen skickas till kommunstyrelsen för beslut. Om behov finns så justeras tjänsteskrivelser och förslag till beslut efter beredningsmötena.

Förvaltningen håller med om att god kvalitet i tjänsteskrivelser och övriga beslutsunderlag är av stor vikt för att politiska instanser ska kunna fatta ändamålsenliga och juridiskt korrekta beslut. Beredningsmötena inför kommunstyrelsesammanträdena är en viktig aspekt i att uppnå god kvalitet i beslutsunderlag. Presidiet tar med sig revisorernas medskick att ta med kvalitet i beslutsunderlag i framtida presidieberedningar. Kvalitets- och utvecklingsarbete kräver utöver detta även långsiktiga uppföljningar och dialog i flera nivåer mellan tjänstepersoner, ledare och förtroendevalda.

Förvaltningen vill även lyfta fram om att kommunen under 2023 står inför en upphandling och byte av övergripande IT-system för ärende- och dokumenthantering. Införandet av det nya systemet kommer kräva översyn av interna arbetsrutiner i framtagande av beslutsunderlag samt olika utbildningsinsatser för handläggare och chefer. I samband med införandet av det nya systemet kommer bland annat tjänsteskrivelsemallen att ses över för att skapa ytterligare tydlighet i hur tjänsteskrivelse ska skrivas.

När det kommer till rekommendationen att ta med ärendeberedningsprocessen i den interna kontrollplanen görs bedömningen i stället att processen behöver kontinuerligt följas upp mellan förvaltningen och presidiet för att skapa de bästa förutsättningarna för god ärendeberedning. Då ett nytt presidium kommer tillträda efter årsskiftet i och med ny mandatperiod, skapar det ett naturligt tillfälle att ha dialog kring beredningsprocessens utformning och syfte.

Utifrån granskningsrapportens rekommendationer föreslår förvaltningen att följande åtgärder genomförs under 2023:

- utformning av beslutsunderlag såsom utredningar och tjänsteskrivelser och kvalitet i beslutsunderlagen tas med som en del av politikerutbildningar till nya kommunstyrelsen som tillträder 2023-01-01
- utbildning i tjänsteskrivelseberedning samt skrivarstugor erbjuds till alla handläggare
- kriterier för kvalitet i beslutsunderlag arbetas fram och förslag presenteras till kommunstyrelsen
- beredningsprocess för 2023 tas fram och genomgång med det nya presidiet genomförs
- beredningsprocessen och tidigare beslutsunderlag utvärderas en gång i halvåret och återkoppling presenteras till kommunstyrelsen för dialog

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-11-14

Granskningsrapport avseende kommunstyrelsens beredningsprocess

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen antar förvaltningens yttrande som sitt eget och lämnar detsamma som svar till kommunrevisorerna.
2. Kommunstyrelsens ger förvaltningen i uppdrag att genomföra föreslagna åtgärder under 2023.

Expedieras till: Kommunens revisorer

Bakgrund

I en kommun fattas politiska beslut på flera olika nivåer och flödet av handlingar är omfattande. Ärendeberedning i en kommun regleras framför allt i förvaltningslagen och kommunallagen, men också i sekretesslagen och i annan speciallagstiftning. I förvaltningslagen regleras bland annat den allmänna serviceskyldigheten samt att ärendeberedning ska vara snabb/skyndsam, enkel och kostnadseffektiv.

Med hänvisning till den demokratiska processen är det viktigt att det finns fungerande system och rutiner för ärendeberedning i kommunen. Kommunfullmäktige är enligt kommunallagen kommunens högsta beslutande politiska organ. I styrelse och nämnders uppdrag ingår att bland annat att bereda ärenden som ska beslutas av kommunfullmäktige. Syftet med ärendeberedning är bland annat att ge fullmäktige, styrelse och enskilda nämnder ett fullgott underlag för beslut. Styrelsen har både beredningsansvar och ett samordnande ansvar i de fall där annan än styrelsen har berett ärenden. Att fattade beslut kommuniceras och följs upp är också viktigt.

De förtroendevalda revisorerna i Herrljunga kommun har med hänsyn till ovanstående bedömt det angeläget att genomföra en granskning av kommunstyrelsens ärendeberedningsprocess. Granskningens syfte är bedöma om kommunstyrelsen säkerställer en ändamålsenlig och effektiv beredning av ärenden i enlighet med lagstiftning, gällande riktlinjer och allmän praxis. Granskningen avser kommunstyrelsens ärendeberedning under 2022 med återblick på 2021. I granskningen har revisorerna genomfört intervjuer med politiker och tjänstemän, webbenkät samt stickprovsgranskning.

Revisorernas sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen i Herrljunga kommun till stor del har en ändamålsenlig och effektiv beredning av ärenden. Iakttagelser som görs är bland annat att det finns tydliga riktlinjer, beredning och mallar för ärendeberedning men det saknas kriterier för bedömning av kvalitet i underlagen samt att kvalitet i beslutsunderlag behöver ta mer plats i beslutsberedningen.

Ekonomisk bedömning

Ekonomisk bedömning är inte aktuell i detta ärende.

Juridisk bedömning

Enligt kommunallagen ska kommunfullmäktige utse revisorer för granskning av den kommunala verksamheten.

Kommunallagen anger också vad som gäller kring beredning av ärenden till kommunfullmäktige. Ett ärende i kommunfullmäktige ska i regel förberedas av kommunstyrelsen och den nämnd vars verksamhetsområde ärendet berör.

Kommunstyrelsens och nämndernas beredningsprocesser är därför en viktig aspekt för att beredning av ärenden ska kunna följa lagstiftningen.

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljökonsekvensbeskrivningen bedöms inte vara aktuell i detta ärende.

Samverkan

Då granskningsrapport berör endast kommunstyrelsens beredningsprocess har ingen översyn gjorts av andra nämnders beredningsprocesser.

Motivering av förslag till beslut

Granskningsrapportens sammanfattande bedömning av kommunstyrelsens beredningsprocess går hand i hand med förvaltningens bedömning. Det vill säga att beredningsprocessen är i stort sett ändamålsenlig och rättssäker kan bedömningen göras att den nuvarande modellen har skapat god grund inför kommande år. Med uppföljningar och riktade åtgärder möjliggörs ytterligare stärkning i granskningsrapportens anda.

HERRLJUNGA
KOMMUN

Kommunstyrelsens ärendeberedningsprocess

Herrljunga kommun

Oktober 2022

Innehåll

Innehåll	1
Sammanfattning	2
1. Inledning	4
2. Granskningsresultat	8
Bilagor	20

Sammanfattning

Deloitte AB har av de förtroendevalda revisorerna i Herrljunga fått uppdraget att genomföra en granskning avseende kommunstyrelsens ärendeberedningsprocess.

Revisionsfråga

Säkerställer kommunstyrelsen en ändamålsenlig och effektiv beredning av ärenden i enlighet med lagstiftning, gällande riktlinjer och allmän praxis?

Svar på revisionsfråga

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen i Herrljunga kommun till stor del har en ändamålsenlig och effektiv beredning av ärenden.

Iakttagelser

- Riktlinjer, rutiner och mallar ger en tydlig beskrivning av hur ärenden inom kommunstyrelsen ska beredas.
- Ansvarsfördelningen vid initiering och beredning av ärenden är tydlig.
- Alla nya handläggare får utbildning i ärendehanteringssystem. Sedan 2021 erbjuder kansliet 4ggr per år skrivartugor för de som önskar få hjälp med tjänsteskrivelser.
- Normalt sker ärendeprocessen inför kommunstyrelsens sammanträde i en "månadsprocess" med fyra måndagar inkluderade.
- Det saknas tydliga kvalitetskriterier kring vad som är en accepterad kvalitetsnivå på beslutsunderlag.

- Det finns inga särskilda krav i vilken ordning ärenden ska beredas.
- För vissa ärenden saknas en tjänsteskrivelse.
- Vid politisk beredning diskuteras själva sakfrågan och inte kvalitén i beslutsunderlaget.
- KS internkontrollplan för 2022 omfattar inte kontroller gällande beredningsprocessen eller kvalitet i beslutsunderlagen.
- Det råder oenighet bland förtroendevalda när det gäller kvalitet och ändamålsenligheten i beslutsunderlaget. Detta gäller framför allt allsidigheten och omfattningen av beslutsunderlaget.
- Beslutsunderlag innehåller sällan flera alternativ på lösningar, än den alternativ som ges som förslag till beslut i tjänsteskrivelsen. I beslutsunderlag ges inte heller beskrivningar av förslagets konsekvenser.
- Visa av granskade ärenden har inte fullt ut beretts i enlighet med riktlinjer och rutiner, detta gäller framför allt tjänsteskrivelser.
- De flesta områden som enligt tjänsteskrivsemallen kan konsekvensbedömas är av frivillig karaktär.
- Få ärenden återemitteras för komplettering av underlag.
- Dagens ärendehanteringssystem upplevs som ej ändamålsenligt ur en kvalitets- och effektivitetsaspekt. Det pågår dock upphandling av ett nytt ärendehanteringssystem.
- Sammanträdesprotokoll följer till stor del den angivna mallen för hur protokoll ska utformas. Protokollen anses vara informativa och enkla att förstå samt en tydlig ärendegång.

Rekommendationer

Med utgångspunkt i granskningen rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- för en dialog i kommunstyrelsen om kvalitet på beslutsunderlagen (framför allt med avseende på allsidighet och konsekvensbedömning).
- fastställ vad som är en accepterad kvalitetsnivå på beslutsunderlag.
- utveckla former för kvalitetskontroll av beslutsunderlag framför allt tjänsteskrivelseernas kvalitet.
- förtydliga riktlinjer gällande kravet och ev. undantag på tjänsteskrivelser.
- säkerställ att tjänsteskrivelser utformas i enlighet med tjänsteskrivelsemallen.
- ta fram och besluta om kriterier för prioriteringsordning.
- överväga att inkludera ärendeberedningsprocessen i den interna kontrollen.

Jönköping den 3 oktober 2022

DELOITTE AB

Revsul Dedic
Projektledare

Shkurte Bilalli
Projektdeltagare

Torbjörn Bengtsson
Kvalitetsgranskare

1. Inledning

Bakgrund

I en kommun fattas politiska beslut på flera olika nivåer och flödet av handlingar är omfattande. Ärendeberedning i en kommun regleras framför allt i förvaltningslagen och kommunallagen, men också i sekretesslagen och i annan speciallagstiftning. I förvaltningslagen regleras bland annat den allmänna serviceskyldigheten samt att ärendeberedning ska vara snabb/skyndsam, enkel och kostnadseffektiv.

Med hänvisning till den demokratiska processen är det viktigt att det finns fungerande system och rutiner för ärendeberedning i kommunen.

Kommunfullmäktige är enligt kommunallagen kommunens högsta beslutande politiska organ. I styrelse och nämnders uppdrag ingår att bland annat att bereda ärenden som ska beslutas av kommunfullmäktige. Syftet med ärendeberedning är bland annat att ge fullmäktige, styrelse och enskilda nämnder ett fullgott underlag för beslut.

Styrelsen har både beredningsansvar och ett samordnande ansvar i de fall där annan än styrelsen har berett ärenden. Att fattade beslut kommuniceras och följs upp är också viktigt.

De förtroendevalda revisorerna i Herrljunga kommun har med hänsyn till ovanstående bedömt det angeläget att genomföra en granskning av kommunstyrelsens ärendeberedningsprocess.

Syfte och avgränsning

Granskningens syfte är bedöma om kommunstyrelsen säkerställer en ändamålsenlig och effektiv beredning av ärenden i enlighet med lagstiftning, gällande riktlinjer och allmän praxis. Granskningen avser kommunstyrelsens ärendeberedning under 2022 med återblick på 2021.

Revisionsfråga

Säkerställer kommunstyrelsen en ändamålsenlig och effektiv beredning av ärenden i enlighet med lagstiftning, gällande riktlinjer och allmän praxis?

Underliggande frågeställningar

- Finns dokumenterade, aktuella och ändamålsenliga styr- och stöddokumentet för ks ärendeberedning?
- Finns en tydlig och ändamålsenlig roll- och arbetsfördelning vid initiering och beredning av ärenden? Efterlevs dessa? Sker tillräcklig dialog mellan ks och nämnderna i samband med ärendeberedningar?
- Finns det riktlinjer och rutiner som säkerställer en ändamålsenlig ärendeberedningsprocess?
- Är beslutsunderlagen ändamålsenligt utformade utifrån variablerna tydlighet, allsidighet och saklighet? Återremittering av ärenden sker inte i en oproportionerligt stor andel?

- Ger protokollen tillräcklig och begriplig information för att mottagaren ska förstå besluten?

Metod och granskningsinriktning

Granskningen har delats in i följande sju faser:

- Planering av intervjuer.
- Samla fakta/underlag genom dokumentgranskning, intervjuer och webbenkät-
- Genomgång, sammanställning och analys av insamlat material. Vid behov komplettering med mer material.
- Framtagning av viktiga iakttagelser och rekommendationer samt svar på revisionsfråga.
- Rapportskrivning inkl. sakavstämning.
- Presentation av granskning till revisorer.
- Godkänd rapport skickas till berörda nämnder & revisorer.

Insamling av granskningsunderlag har skett genom:

Dokumentgranskning

Samtliga dokument som bedöms ha bäring på ärendeberedning i Herrljunga kommun har samlats in, genomgått/analyserats och bedömts. Vilka dokument som granskats redovisas under kapitlet som berör styr- och stöddokumentet.

Intervjuer

Intervjuer har genomförts med följande politiker inom och tjänstemän.

- Ordförande i kommunstyrelse.
- Oppositionsråd, kommunstyrelse.
- Nämndsamordnare för kommunfullmäktige.
- Nämndsamordnare för kommunstyrelsen.
- Kommundirektör.

Webbenkät

För att få en bild över hur ledamöter i kommunfullmäktige och kommunstyrelsen uppfattar och bedömer ärendeberedningsprocessen och kvalitet på beslutsunderlag fick samtliga ledamöter (både ordinarie och ersättare) möjlighet att besvara ett antal frågor och påståenden.

Av totalt 50 ledamöter i kommunfullmäktige (31 ordinarie och 19 ersättare) besvarades frågor av 24 ledamöter, varav 20 avser ordinarie ledamöter (*svarsfrekvens 64%*) och 4 avser ersättare (*svarsfrekvens 21%*).

Av totalt 22 ledamöter i kommunstyrelse (11 ordinarie och 11 ersättare) besvarades frågor av 8 ledamöter, varav 7 avser ordinarie ledamöter (*svarsfrekvens 64%*) och en avser ersättare (*svarsfrekvens 5%*).

Stickprovsgranskning

För att få en uppfattning i vilken mån interna riktlinjer och rutiner följs har vi översakligt granskat fem utvalda beredningsärenden under 2021. Vi har även bedömt kvalitet i underlaget med utgångspunkt i de bedömningskriterier som vi valt att tillämpat i denna granskning (mer om bedömningskriterier senare).

Kvalitetssäkring

Kvalitetssäkring har skett genom Deloitte's interna kvalitetssäkringssystem. Rapporten har även kvalitetssäkrats av de intervjuade personerna.

Revisionskriterier

Lagstiftning

5 kap, kommunlagen anger vad som gäller kring beredning till kommunfullmäktige (KF). Av 26–37 §§ framgår bland annat att; för ärende som beslutas av KF finns regler i kommunallagen om beredningstvång, ett ärende i KF ska som regel beredas av KS och den nämnd vars verksamhetsområde ärendet berör, innan det får avgöras av KF.

För KS innebär beredningstvånget att styrelsen ska yttra sig i ärende som beretts av annan nämnd, samt lägga fram förslag till beslut om ingen annan nämnd gjort det. Alla ärenden som inte omfattas av undantagen måste beredas.

Beredningen syftar till att ge KF ett tillförlitligt och allsidigt belyst underlag för beslut. I detta måste ingå ett visst mått av sakprövning. I kommunallagen följer detta av att nämnderna och fullmäktigeberedningarna förutsätts utforma förslag till beslut i ärenden.

I kommunallagen finns inte beredningstvång för nämnder, men regler för beredning kan finnas i nämndernas reglementen.

Enligt regeringsformens allmänna krav på saklighet och opartiskhet ska beslutsunderlag vara korrekta till sitt innehåll. Vidare, ställer förvaltningslagen krav på beredning av ärenden som överklagas som förvaltningsbesvär. Därtill finns speciallagstiftning som föreskriver särskilt beredningsförfarande. Bristande beredning kan leda till att fullmäktiges beslut upphävs.

Allmän praxis och bedömningskriterier

Nedan redogörs kortfattat för Deloitte's iakttagelser och tolkning av lagstiftning kopplade till ärendehantering och ärendeberedning. Dessa utgör till stor del bedömningskriterier i denna granskning.

Hantering och beredning av ärenden och beslutsunderlag utgör en viktig del i den demokratiska processen och det politiska arbetet. De förtroendevalda som fattar beslut ska ha tillräckligt underlag för att kunna göra väl avvägda bedömningar som grund för sina beslut och ha insikt i vilka beslutsalternativ som finns och vilka konsekvenser de medför. Det är av stor vikt för demokratin att ärenden som de förtroendevalda beslutar om är analyserade, lagliga, konsekvensbedömda, objektiva, förståeliga och innehåller tillräcklig information.

Beredningsprocessen ska vara transparent så att det tydligt kan utläsas hur ärenden initierats, vem eller vilka som svarar för olika delar av ett beslutsunderlag och på vilket sätt ärendet beretts i olika led i organisationen.

Vidare är det viktigt att beredningsprocessen inte påverkas av brister inom tjänsteorganisationen eller av brister i samarbetet mellan tjänstemän och förtroendevalda. Det är de anställda tjänstemännen som ska ta fram underlag till de politiska besluten och underlagen ska omfatta bedömningar som hjälper de förtroendevalda att se vilka sakliga och rättsliga utrymmen det finns för att fatta olika former av beslut.

För att svensk lag och dess intentioner ska uppfyllas behöver det finnas en tydlig ordning avseende ärendeberedning och styrning för att säkerställa tjänstemäns saklighet och oberoende och motverka informell styrning i form av politiserade beredningsunderlag.

En informell styrning kan vara problematisk utifrån ett medborgarperspektiv eftersom medborgarnas insyn och granskning av den kommunala organisationen försvåras när det inte längre är tydligt vem som i realiteten fattat vilket beslut, berett ett ärende eller upprättat ett beredningsunderlag. På så vis kan även en informell styrning försvåra de förtroendevalda revisorernas arbete med ansvarsutkrävande och arbetet för den politiska oppositionen.

Det ställs också krav på beredningsarbetet där följsamhet inför lagen, saklighet, objektivitet och allsidighet är tvingande principer. De beslutsförslag som tas fram under beredningen ska dessutom vara konsekvensbedömda. När det är möjligt ska också flera förslag till beslut presenteras.

Det är dessutom angeläget att kunna fastställa vem som arbetat fram vilket beslutsunderlag när det kommer till ansvarsutkrävande. Det behöver alltså framgå tydligt av materialet vilken tjänsteman som författat underlaget enligt gällande lagstiftning och antagna politiska riktlinjer samtidigt som de kommunala protokollen tydligt dokumenterar de förtroendevaldas bedömningar och ställningstaganden.

Om ärendeberedningsprocessen inte är tillräcklig finns risk att besluten inte blir väl underbyggda, vilket till exempel enligt vår bedömning kan leda till:

- Beslutet är inte juridiskt hållbart och kan bli upphävt.
- Beslutet får oönskade ekonomiska och verksamhetsmässiga konsekvenser.
- Förtroendet för kommunen kan påverkas negativt.

Det finns också en risk att ärenden inte blir behandlade. Dessutom kan ärendehandläggningstiden förlängas vid återremiss p.g.a. bristfälliga underlag.

Sammanfattningsvis bör en ärendeberedning enligt vår bedömning präglas av:

- En tydlig ordning för ärendeberedning.
- En tydlig rollfördelning mellan förtroendevalda och tjänstemän avseende ärendeberedning.
- Transparens avseende författare och handläggare i beredningsprocessen, där det av färdigställda underlag framgår vem som författat underlagets olika delar och i vilken roll de utfört sina uppdrag.
- Tjänstemännens saklighet, oberoende och allsidiga beredningsarbete inom ärendeprocessen där underlagen innehåller alternativa och konsekvensbedömda beslutsförslag i enlighet med gällande lagstiftning. När det är möjligt bör flera beslutsförslag presenteras.

2. Granskningsresultat

Utifrån genomförda intervjuer och granskat material har en övergripande beskrivning av kommunstyrelsens ärendeberedningsprocess gjorts nedan. De iakttagelser som framkommit till följd av intervjuer och dokumentstudier redogörs under den rubrik som ansetts mest lämplig.

Finns dokumenterade, aktuella och ändamålsenliga styr- och stöddokumentet för ks ärendebereidning?

Kommunallagen uppger inte några krav på kvaliteten i beredningen, utan det är kommunfullmäktige i kommunen som avgör om beredningen ger ett tillräckligt underlag för att fatta beslut. Därför, för att ärendebereidningen ska vara effektiv och kvalitetssäker behöver det finnas aktuella styrdokument som anger hur olika typer av ärenden ska beredas inom kommunen.

Nedan anges och beskrivs kortfattat för styr- och stöddokumentet som reglerar ärendebereidningen i Herrljunga kommunen.

Lokala styrdokument och rutiner

Kommunfullmäktiges arbetsordning

Med utgångspunkt i kommunallagen anger dokumentet "arbetsordningen för Herrljunga kommunfullmäktige (KS 233/2020 910)" anvisningar om fullmäktiges arbetsuppgifter samt åligganden. Av arbetsordningen framgår bland annat att om fullmäktige inte beslutar något annat, avgör kommunstyrelsen hur de ärenden som fullmäktige ska behandla ska beredas. Kommunstyrelsen får uppdra åt en förtroendevald eller åt någon anställd att besluta om remiss av sådana ärenden. Vidare, framgår det att kommunfullmäktiges ordföranden bereder i samråd med vice ordföranden revisorernas budget.

Till viss del beskriver arbetsordning beredning av motion och medborgslag. Hanteringen beskrivs även i ärendehanboken. Enligt arbetsordning ska medborgarförslag och motioner besvaras av kommunfullmäktige senast ett år efter att de inkommit. Ej besvarade medborgarförslag och motioner ska återrapporteras till kommunfullmäktiges sammanträden i april och september. Administration- och kommunikationsenheten ansvarar för återrapporteringen av ej besvarade medborgarförslag och motioner.

Reglemente för kommunstyrelsen (KS)

Utöver vad som framgår i lagstiftning och kommunfullmäktiges arbetsordning regleras kommunstyrelsens övergripande ansvar, strategiskt ansvar och fastställda funktionsansvar i reglemente för kommunstyrelse.

I reglementsbestämmelser för kommunstyrelsen Herrljunga kommun (KS 87/2018 101) beskrivs även kommunstyrelsens ansvar avseende ärendebereidning. Av 48 § framgår att de ärenden som skall avgöras av kommunstyrelsen i dess helhet skall beredas av presidiet, arbetsutskott eller på delegation av tjänsteperson om beredning behövs. Efter beredning ansvarar ordföranden för ärenden till kommunstyrelsen och fastställer dagordning.

Riktlinjer för dokument- och ärendehantering (Ärendehandboken)

I syfte att dokumentation och handläggning av ärenden sker på ett enhetligt, effektivt samt professionellt har kommunstyrelsen fastställt Riktlinjer för

dokument- och ärendehantering (fastställd: KS § 14/2016-01-18, reviderad KS § 186/2019-11-18).

Riktlinjen beskriver strukturen för ärendeberedningen samt anger vad som åligger i respektive roll och gedigen beskrivning av dokumenthanteringsprocessen. Riktlinjer är ett gemensamt dokument och gäller samtliga förvaltningar i Herrljunga kommun.

I kommunens riktlinje dokument- och ärendehantering konkretiseras främst chef, handläggare och nämndsamordarens roll och arbetsuppgifter för respektive moment inom ärendeberedningsprocessen.

Den redogör för dokumenthanteringsprocessen och respektive medarbetares roll inom processen. Detta innebär att alla medarbetare i kommunen åläggs ett ansvar för dokumenthanteringen som är lika för alla. Alla anställda inom Herrljunga kommun är skyldiga att följa dessa riktlinjer och använda anvisade IT-verktyg och mallar.

I ärendehandboken redogörs för hur handläggning av motioner och medborgarförslag ska hanteras från initiation till slutredovisning.

Ansvar för att ärendehandboken följs ligger på förvaltningscheferna och nämndordföranden. Med stöd av detta får nämndsamordnaren skicka tillbaka beslutsunderlag till handläggarna om dokumenten inte uppfyller handbokens regler. Nämndsamordnaren får också ta bort ärenden ur dagordningen om underlagen inte lämnas in i tid inför utskick av kallelse.

Rutin för beredningsprocess för kommunstyrelsen

Rutinen reglerar hur kommunstyrelsens beredning ska hanteras i praktiken. Sammantaget redogörs den politiska processen vid beredningen inför ett sammanträde samt vilka som deltar vid beredningen.

Mall tjänsteskrivelse

Utöver ovannämnda riktlinjer, rutiner och instruktionen finns en mall för tjänsteskrivelser. Mallen ska utgöra ett stöd för handläggarna för struktur på tjänsteskrivelse samt vad respektive rubrik ska innehålla.

Mallen anger att tjänsteskrivelsen ska innehålla följande rubriker; sammanfattning, beslutsunderlag, förslag till beslut, bakgrund, konsekvensanalyser (*Ekonomisk bedömning, Juridisk bedömning, Miljökonsekvensbeskrivning, FN:s barnkonvention, Jämställdhetsbeskrivning och Samverkan. Ekonomisk bedömning och samverkan är två obligatoriska rubriker*), motivering av förslag till beslut, expedieras till/För kännedom samt signering.

Mallen ska även fungera som en checklista över de saker ett beslutsunderlag ska innehålla.

Finns en tydlig och ändamålsenlig roll- och arbetsfördelning vid initiering och beredning av ärenden? Efterlevs dessa? Sker tillräcklig dialog mellan KS och nämnderna i samband med ärendeberedningar?

Kommunstyrelsens presidium

Kommunstyrelsens presidiums beredningsansvar beskrivs i dokumentet "Instruktion till kommunstyrelsens presidium för mandatperioden 2019-2022".

Av instruktionen framgår att de ärenden som skall avgöras av kommunstyrelsen, skall beredas av ks presidium eller på delegation av tjänsteman om beredning behövs. Ordföranden eller kommundirektören överlämnar sådana ärenden till presidiets beredning.

För mandatperioden 2019-2022 består ks presidium av tre ledamöter; ordförande, förste vice ordförande och andre vice ordförande.

Kommunstyrelsens ordförande

Ordförande är ytterst ansvarig för ärenden beredda till kommunstyrelsens sammanträde. Efter att presidiet berett ärenden inför ks sammanträde, fastställer ordföranden slutgiltigt ärendelistan och fastställer ordförandens förslag till beslut i samtliga beredda ärenden.

Det är ordföranden (i diskussion/samråd med övriga ledamöter i presidiet) som bedömer vilka ärenden som ska behandlas vid kommande sammanträde och i vilken ordning, den så kallade föredragningslistan. Vid beredningen avgör ordföranden även om det finns ärenden som bör flyttas till senare sammanträdesdatum.

Kommundirektör

Kommundirektören har det yttersta ansvaret för beredningen av samtliga ärenden till kommunstyrelsens presidium. Hen har övergripande ansvar för hanteringen av ärenden inom egen förvaltning samt att säkerställa att beslutsunderlag och handlingar till kommunstyrelsens sammanträde lämnas in enligt schema. Vidare, ska kommundirektören säkerställa att arbetsprocessen håller god kvalitet och att de handlingar som lämnar förvaltningen följer gällande regelverk, styrdokument samt principen om saklighet och opartiskhet. Kommundirektören bedömer dock inte sakfrågorna endast om det är tillräckligt underlag.

Kommundirektören är även ansvarig att kompletterade uppgifter inkommer från nämnd eller bolagsstyrelser.

Enligt intervjun har kommundirektören till viss del uppdrag att fördela ärenden från KF till lämplig nämnd/förvaltning/handläggare. Detta sker oftast igenom dialog vem som bäst kan utreda denna fråga.

Kommundirektören ansvarar för att beviljade motioner/medborgarförslag inom det egna verksamhetsområdet verkställs. Hen ansvarar för att ärendehandboken följs.

Nämndsamordnare

De administrativa delarna kring kf och ks sammanträden hanteras av nämndsamordnare. I dagsläget finns två samordnare, en som fokuserar mot kf och en som fokuserar mot ks. Deras arbetsuppgifter finns beskrivna i dokumentet "arbetsbeskrivning" framtagen år 2019. Samordnare arbetar framför allt efter politikerns frågor och ansvar bland annat för att bevaka ärenden som ska tas upp till beslut, sammanställa och skicka ut kallelse, upprättning av protokoll samt expediering av protokollsutdrag. Utöver detta ansvarar samordnaren att bereda och samverka med förvaltningar.

Enligt intervjuer har samordnare möjlighet att lämna synpunkter på exempelvis förslag på ärenden. Och om ärendet inte är inlämnat i tid kan de hänvisa ärendet till nästa sammanträdestillfälle.

Handläggare

Handläggarens ansvar och uppgifter finns beskrivna i ärendehandboken.

Handläggaren ansvarar för handläggning av ärenden och diarieföring av in- och utgående e-post i kommunens interna ärendehanteringssystem (EDP), egenupprättade handlingar och tjänsteskrivelser. Handläggare är ansvarig att skapa sakliga och opartiska beslutsunderlag. Utöver handläggning och diarieföring har respektive handläggare genom sin sakkunskap i ansvar att utarbeta beslutsunderlag till nämnd samt en plan för när ärendet ska behandlas. Fortsatt ansvarar handläggaren för att beslut tas i rätt instans och med hänsyn till riktlinjer och befintliga styrdokument. Handläggare närvarar oftast vid presidieberedningen (såvida inte ärendet är ren rutin) och föredrar för presidiet bakgrunden samt förslag till beslut.

När det gäller dialogen mellan tjänstepersoner och beslutsfattare menar representanter från KS att den över lag är välfungerande. Under den politiska beredningen sker en genomgång av dagordningen för kommande sammanträde och de förtroendevalda har möjlighet att ställa frågor om ärenden som ska upp för beslut till kommundirektören samt eventuellt andra tjänstepersoner som är närvarande.

Bedömning och kommentar

Vår samlade bedömning är att det till stor del finns dokumenterade, aktuella och ändamålsenliga styr- och stöddokumentet för kommunstyrelsens ärendeberedning.

Vår bedömning baseras på nedanstående iakttagelser/slutsatser.

Av fullmäktiges arbetsordning och kommunstyrelsens reglemente framkommer i begränsad utsträckning vägledning eller krav på ärendeberedningens form och innehåll. Det är i första hand ärendehandboken och rutin för beredningsprocess i kommunstyrelsen som utgör en vägledning för handläggning och utformning av ärenden och dokument inom kommunstyrelsen.

Mallen för tjänsteskrivelsen med tillhörande beskrivning bör också ge ett gott stöd för handläggare när det gäller struktur och utformning och innehåll i tjänsteskrivelse. Vår uppfattning att kombinationen av befintliga riktlinjer, rutiner och anvisningar bör ge goda förutsättningar för en effektiv beredning av ärenden och en god kvalitet på beslutsunderlaget. I vilken utsträckning riktlinjer, rutiner och anvisningar efterlevs behandlas inte i detta kapitel.

Av ärendehandboken framgår att alla beslut som ska upp till KF behöver en tjänsteskrivelse. I våra stickprov (mer om detta i senare kapitel) har vi noterat att det förekommer beslutsunderlaget som innehåller en ordförandeskrivelse i stället för tjänsteskrivelser. Vi menar inte att det är fel med ordförandeskrivelsen, vi anser att det är oklart vad som gäller vid ev. undantag från riktlinjer gällande tjänsteskrivelse. Vi anser att det är otydligt i vilka situationen är det ok med undantaget från tjänsteskrivelse.

Vår samlade bedömning är att det till stor del finns en tydlig och ändamålsenlig roll- och arbetsfördelning vid initiering och beredning av ärenden.

Vår bedömning baseras på nedanstående iakttagelser/slutsatser.

Det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning vid initiering och beredning av ärenden. Bedömningen grundar sig i att det finns dokumenterade rutiner som beskriver processen och roller för beredning av ärenden. De aktuella styr- och stöddokumentet tydliggör och konkretiserar tydligt politikerns och tjänstemannarollen samt vad som åligger i deras ansvar.

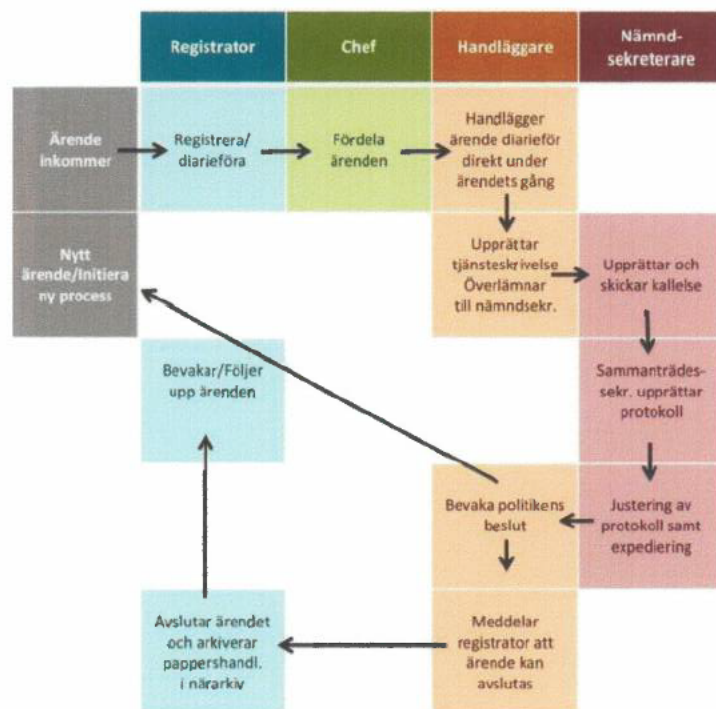
Vi noterar att handläggare bär relativt stort ansvar när det gäller tjänstemannaberedningen, både på bredden och djupet. De ansvarar för hela ärendeprocessen från inkommen handling till verkställt beslut och återrapportering av beslut. inkl. myndighetsutövning, verkställighet och delegeringsbeslut.

De intervjuade politiker och tjänstemän anser att beslutade roll- och arbetsfördelning i huvudsak efterlevs.

Finns det riktlinjer och rutiner som säkerställer en ändamålsenlig ärendeberedningsprocess?

Rutiner och flöden för ärendeberedningsprocessen beskrivs framför allt i riktlinjer för dokument- och ärendehantering (Ärendehandboken) men även i rutiner beredningsprocessen inom kommunstyrelsen. Nedan redogörs kortfattat för hur vi har uppfattat att ärendeberedningsprocessen går till, från början till slut.

Nedan bild redogör för ärendeberedningsprocessen och ansvarsfördelning i Herrljunga kommun.

Källa: Riktlinjer för dokument- och ärendehantering.

Ärendehanteringsprocess och ansvarsfördelning

Initiering

Ärenden till kommunstyrelsen kan komma från en nämnd, kommunalt bolag, tjänsteperson inom ks förvaltning, uppdrag från kommunfullmäktige, och/eller en extern part. Ärenden kan initieras genom uppdrag från politiken eller chef, eget initiativ eller inkommande post/e-post.

Beroende på hur ett ärende initieras hanteras det på olika. Samtliga ärenden upprättas i ärendehanteringssystemet.

Ett ärende som initieras av politiken i kommunen hanteras av kansliet i samband med expediering. Första handlingen i ärendet övergår till en beslutsparagraf och fördelas därefter. Ärenden som initieras på uppdrag av chef eller eget initiativ tilldelas till en handläggare som ansvarar för att ärendet upprättas. Inkommande ärenden genom post/e-post registreras till ett ärende av kommunens registrator i samråd med chef eller handläggare.

Kommunkansliet hanterar upprättandet av ärendet i EDP och pappersarkivet.

Av kommunallagen (2017:725) framgår att varje ledamot i fullmäktige får väcka motioner, inkl. ledamöter i styrande majoritet. Motioner väcks oftast av oppositionen.

Beredningsorgan avseende motioner utses av kommunfullmäktige.

Ärendefördelning

Kommundirektören ansvarar för att inkomna ärenden behandlas och handläggare för respektive ärende utses. Detta sker genom forum för ärendefördelning, bestående av kommundirektör, nämndsmordnare samt kommunikationschef. Hur ärendefördelningen i praktiken sker hanteras separat på varje förvaltning. Nämndsamordnare informera berörd handläggare om beredningsansvar enligt överenskommelse vid tjänstepersonberedningen.

Enligt intervjuer finns det möjlighet för en handläggare som tilldelats en ärende att återlämna uppdraget ifall den bedömer att den inte är lämplig för detta uppdrag.

Tjänstemannaberedning

Generellt

Utsedd handläggaren utreder och bereder ärenden. Vid beredningen använder handläggaren den kommunövergripande mallen för tjänsteskrivelse samt tar stöd av riktlinjen för dokument- och ärendehantering. Handläggare beslutar i samråd med närmaste chef om ärendet ska skickas på remiss, internt eller

externt. Vid behov bifogas ytterligare underlag till ärendet utöver tjänsteskrivelsen (ex. rapport, karta, beräkningar etc).

Efter att ärendet är slutberett anmäls det av ansvarig handläggare till kommunstyrelsens sammanträde. Ifylld tjänsteskrivelse bifogas underlag till ärendet i tjänsteskrivelse. Vid behov bifogas ytterligare underlag utöver tjänsteskrivelsen (ex. rapport, karta, beräkningar etcetera).

Ärenden som bereds av kommunstyrelsens egen förvaltning

Vid en tjänstemannaberedning av ärenden som bereds av kommunstyrelsens egen förvaltning sker i form av en mjuk- och skarp beredning.

Vid den mjuka beredningen efterfrågas ytterligare kompletterande underlag som är av relevans till den skarpa beredningen. Den intervjuade menar att det sker ytterst sällan att allt underlag är komplett i samband med den mjuka beredningen.

Politisk beredning

Ks presidiet sammanträder måndagar. Normalt sker ärendeprocessen inför kommunstyrelsens sammanträde i en månadsprocess med fyra måndagar inkluderade, enligt nedan.

Måndag 1 (3 veckor till sammanträdet) = Presidiet bereder ärenden, inför presidiet formella ärendeberedning, med kanslichef/ersättare och kommundirektör.

Måndag 2 (2 veckor till sammanträdet) = Kommunstyrelsens presidium. Slutberedning av ärenden inför ks sammanträde. Ordförande fastställer därefter ärendelista och beslutsförslag från ordföranden.

Måndag 3 (1 vecka till sammanträdet) = Presidieöverläggning med kommundirektör.

Måndag 4 (ks sammanträdet).

Vid den politiska beredningen går presidiet igenom de ärenden som anmälts till sammanträdet. Ks presidiet, kommundirektör och samordnare är alltid med på beredningsmötena.

Vid ärenden som bereds av andra nämnder går ks presidium igenom underlaget och beslutar om underlaget är tillfredsställande. Om underlaget bedöms bristfälligt begärs komplettering av ansvarig handläggare. När underlaget anses tillräckligt beslutar kommunstyrelsens ordförande att anta nämndens/förvaltningens förslag till beslut som sitt eget eller att ett eget förslag (presidie- eller ordförandeförslag). Vi behov tas även tjänstemän med på presidie- och ordförandeförslag. Vi behov tas även tjänstemän med på presidie- och ordförandeförslag. Vi behov tas även tjänstemän med på presidie- och ordförandeförslag.

Vid ärenden som bereds av kommunstyrelsens förvaltning föredrar handläggare för presidiet bakgrund samt förslag till beslut. Ks presidiet tar ställning till om underlagen är tillräckliga eller om de behöver kompletteras och diskuterar med handläggaren förslag till beslut. Vid beredningen diskuteras även behovet av att handläggare föredrar ärendet muntligt vid kommunstyrelsens sammanträde eller om de skriftliga underlagen anses tillräckliga.

Efter att ordföranden har antagit förslaget fastställs därpå dagordning och utskick av kallelse sker.

Av intervju framgick att vid politisk beredning diskuteras själva sakfrågan och inte kvalitén i underlaget. Diskussioner förs på politisk nivå om tjänsteskrivelsen bedöms gå igenom. Om tjänsteskrivelsen håller en god kvalitet bedöms inte i den politiska beredningen. Ks presidium brukar inte ifrågasätta tjänsteskrivelser vid beredning.

I samband med faktakontroll uppger en representant från kansliet följande: " Att enbart sakfrågan diskuteras på beredningarna stämmer inte riktigt. På beredningen kan det hända att man anser att underlaget är otydligt eller inte komplett, då sänds det ju tillbaka för komplettering. Inte kring själva förslaget till beslut, men underlaget. Detta händer med underlag som går direkt till KS, inte

de som har passerat nämnd så klart". Vår skrivning baseras på vad som framkommit i intervjuer med politiker inom KS. Vi har bedömt att den nya informationen inte påverkar vår slutliga bedömning och/eller rekommendationer och därför kvarstår dessa. Baserad på ovanstående förefaller det finnas olika uppfattningen vad som gös/inte görs i samband med politisk beredning. Som i sig är en intressant lakttagelse att fundera vidare på.

Ks presidie beslutar även hur ärendet ska hanteras och i vilken ordning vid sammanträdet.

För att förbereda sig och kunna ta ställning till förslag till beslut från ks ordförande diskutera ärenden innan nästkommande sammanträde inom gruppmötena.

I intervjuer uppger ks presidium att de upplever att de har en bra ärendeberedningsprocess och diskussion kring ärenden. Ks presidium ser hela ärendelistan och har tillgång till de via ärendehanteringssystemet. Vidare uppges att nämndsamordnaren är stor och värdefullt stöd i ärendeberedningsprocessen.

Nämndsamordnare uppger att underlag som skickas till ks presidium inte alltid är komplett och korrekt. I de fallen måste nämndsamordnare informera handläggare om saknat eller bristfälligt underlag. Detta sker oftast vid mjukberedning. Vid den skarpa beredningen blir det inga fler ändringar.

Sammanställning och utskick av kallelse

Nämndsamordnaren sammanställer kallelse och föredragningslista inför sammanträdet. Formellt hanteras utskicket av kallelsen av ordföraren. I praktiken görs detta av nämndsamordnaren och sker 5 dagar innan ett sammanträde ska ske. Vid utformning av kallelse har kommunen en mall att utgå ifrån.

Mötesprotokoll, anslag och publicering

Mötesprotokoll förs vid sammanträden, formellt hanteras det av ordföraren. I praktiken hanteras det av nämndsamordnaren. Vid sammanträdet antecknas närvaro, förslag till beslut, reservationer och omröstningar samt beslut av sekreteraren.

Ett protokoll ska justeras senast 14 dagar efter sammanträdet av ordförare och utsedd justerare. Sammanträdesprotokoll publiceras på kommunens digitala anslagstavla.

Stödsystem/ Ärendehanteringssystem EDP

Kommunen har idag ett ärendehanteringssystem EDP som upplevs inte fullt ut fungera enligt de intervjuade. Kommunen har i dagsläget en pågående upphandling av ett nytt ärendehanteringssystem.

Rutiner och former finns för att kvalitetssäkra beslutsunderlag?

Ärendehandboken redogör för dokumenthanteringsprocessen och respektive medarbetares roll i processen. Ärendehandboken redogör även för syfte med mallen för tjänsteskrivelse. Enligt handboken fungerar tjänsteskrivelsemallen som checklista över vad beslutsunderlaget ska innehålla. Bland annat ska en tjänsteskrivelse innehålla förslag eller begäran som syftar till att kommunstyrelse ska fatta ett beslut, till exempel godkänna en åtgärd eller verksamhet. Ärendehandboken redogör även för innehåll under respektive rubrik i tjänsteskrivelse.

Ärendehandboken anger även handläggarens ansvar kopplat till kvalitet på underlaget; att skapa sakliga och opartiska beslutsunderlag, kontrollera att hänsyn tagits till gällande styrdokument, att riktlinjer för styrdokument har beaktats.

I mallen för tjänsteskrivelse förtydligas ytterligare vad skrivelsen ska innehålla. Under varje rubrik finns kommentarer och anvisningar kring vad som ska ingå

och göras under denna rubrik. För vissa rubriker anges även syfte med innehållet.

Enligt intervjuade finns inga konkreta kriterier om vad som anses som accepterad kvalitetsnivå på beslutsunderlag. Det finns ingen mall att stämma av att beslutsunderlag har en accepterad kvalitetsnivå förutom det som beskrivs tidigare.

När det gäller kvalitetskontroll av underlaget uppges i intervjuer att i samband med politisk beredning inte bedöms kvalitet på beslutsunderlag (till exempel att lagstadgade krav uppfylls). Enligt de intervjuade har politiker tillit till tjänstepersonerna och utgår ifrån att beslutsunderlaget är korrekt och komplett. Det som dock vanligtvis kontrolleras är att tjänsteskrivelse och beslutsunderlag innehåller all nödvändig information och är komplett. Det är normalt nämndsamordnaren som utför kontroll av underlaget.

Enligt kansliet följs riktlinjer och anvisningar inte alltid av handläggare. Det blir därför nämndsamordnares uppgift se till att tjänsteskrivelsen innehåller det som krävs. Det händer att samordnare måste påpeka för handläggare att ändra något, till exempel om något inte tagits med. Det händer även att tjänsteskrivelse har ett komplicerat språk, vilket öppnar möjlighet för tolkningsutrymme.

Inom ramen för kvalitetssäkring av beslutsunderlag får enligt intervjuade alla handläggare utbildning i ärendehantering. I utbildningen ingår hur ärende anmäls, process, förslag till beslut etc. Vidare erbjuder kansliet sedan 2021, skribarstugor, 4 ggr/år, för hjälp med tjänsteskrivelser, till exempel formuleringar.

Bedömning och kommentar

Vår samlade bedömning är det till stor del finns riktlinjer och rutiner som säkerställer en ändamålsenlig ärendeberedningsprocess i Herrljunga kommun.

Vår bedömning baseras på nedanstående iakttagelser/slutsatser.

Baserat på dokumentgranskning är bedömningen att ärendeberedningsprocessen är väl beskriven. Bör ge goda förutsättningar för en effektiv och ändamålsenlig ärendeberedning. Ärendeberedningsprocess är konkretiserat, preciserat samt formaliserat i form av rutiner och riktlinjer. Vi ser positivt på att de riktlinjer som avser kommunstyrelsens beredningsprocess är beslutade av kommunstyrelsen.

I vilken utsträckning riktlinjer för ärendehanteringsprocessen och/eller ansvarsfördelning efterlevs i praktiken är svårt att dra någon säker slutsats om. Enligt de intervjuade är efterlevnaden hög och vi har inte sett något som tyder på att så inte är fallet. Huruvida efterlevnad av riktlinjer leder till att beslutsunderlag är av god kvalitet behandlas i nästa avsnitt.

Vi noterar att gällande riktlinjer och anvisningar finns inga särskilda formkrav som avser vilket ordning ärenden ska beredas i de beredningsorganen.

I gällande riktlinje och anvisningar saknas tydliga kvalitetskriterier för beslutsunderlagens kvalitet (acceptabel kvalitetsnivå), förutom det som anges i tjänsteskrivelsemallen. Tjänsteskrivelsemallen fungerar dock som en checklista över vad ett beslutsunderlag ska innehålla och inte direkt acceptabel kvalitetsnivå.

Ärendehandboken redogör framför allt för ärendeberednings – och dokumenthanteringsprocessen och respektive medarbetares roll inom processen. Tjänsteskrivelsemallen med förklarande text är tänkt att fungera som en checklista över de saker ett beslutsunderlag ska innehålla.

Det ses även som en kvalitetskontroll att den handläggare som har skrivit fram ärendet också är den som i vissa fall deltar vid politisk beredning och i sammanträde för att redovisa ärendet. Vidare, får alla handläggare utbildning hur ärende anmäls, process, förslag till beslut etcetera. De har även möjlighet

att få hjälp med tjänsteskrivelser, till exempel formuleringar i samband med skrivarstugor. Deltagande i skrivarstugor är dock frivillig.

Att ha tillit till professionen (tjänstepersonerna) ser vi inga problem med, däremot ställer vi oss tveksamma till att man utgår ifrån att beslutsunderlaget som levereras av professionen alltid är rätt och inte behöver kvalitetskontrolleras. Enligt vår uppfattning finns ingen motstridighet mellan tillit och kontroll, tvärtom dessa kompletterar varandra.

intervjuer visar att det i samband med politisk beredning inte bedöms kvalitet på beslutsunderlag (till exempel att lagstadgade krav uppfylls). Enligt de intervjuade har politiker tillit till tjänstepersonerna och man utgår ifrån att beslutsunderlaget är korrekt och komplett. Det som dock vanligtvis kontrolleras är att tjänsteskrivelse och beslutsunderlag innehåller all nödvändig information och är komplett. Det är normalt nämndsamordnare som utför kontroll av underlaget.

Vi har i granskningen tagit del av kommunstyrelsens internkontrollplan för 2022. Vi kan konstatera att planen inte omfattar kontroller av beredningsprocessen eller kvalitet i underlagen. Kommunstyrelsen har inte bedömt området som riskfyllt.

Är beslutsunderlagen ändamålsenligt utformade utifrån variablerna tydlighet, allsidighet och saklighet? Återremittering av ärenden sker inte i en oproportionerligt stor andel?

Laktager från intervjuer och webbenkäten

Som tidigare nämnts har det inom ramen för denna granskning genomförts en enkätundersökning. I enkätundersökning ingick frågor avseende de förtroendevaldas uppfattning om ärendenas kvalitet.

I nedanstående diagram presenteras resultatet för såväl kommunfullmäktige som för kommunstyrelsen (Då få ersättare besvarade enkäten redovisas endast

resultat för ordinarie ledamöter). Ett urval av iakttagelserna framgår under respektive diagram.

I diagram 1 framgår att en majoritet av de svarande ledamöterna i kommunfullmäktige och kommunstyrelse anser att beslutsunderlagen är av tillräckligt god kvalitet för att de ska kunna fatta välgrundade beslut. Ledamöterna i kommunfullmäktige är något nöjdare än ledamöter i kommunstyrelsen.

Diagram 1:

Sammanlagt 75 % av enkätens respondenter från kommunfullmäktige och 71% från kommunstyrelsen instämmer helt eller till stor del att beslutsunderlagen är av tillräckligt god kvalitet.

Även de intervjuade politikerna anser att beslutsunderlagen håller tillräckligt hög kvalitet för att fatta välgrundade beslut. Även om det förekommer individuella skillnader i beslutsunderlagen beroende av handläggare i ärendet samt vem som har skrivit tjänsteskrivelsen.

I diagram 2 redovisas sammanställning av enkätsvar avseende frågan om beslutsunderlag inkl. tjänsteskrivelse är ändamålsenligt utformade med avseende på omfattning, begriplighet, saklighet, allsidighet samt tydlighet.

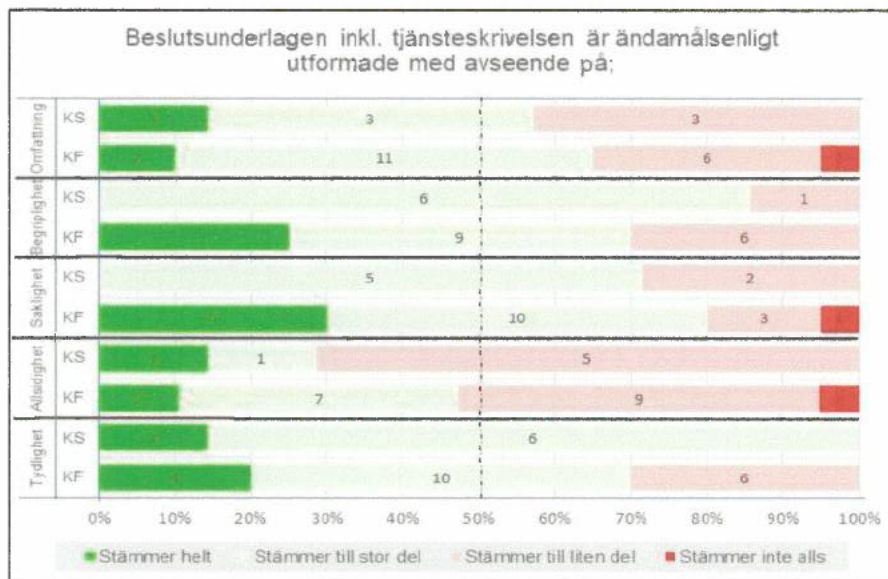

Diagram 2: (KS=kommunstyrelse, KF = Kommunfullmäktige)

Enkätundersökning indikerar oenighet bland respondenter när det gäller ändamålsenligheten i beslutsunderlaget. Detta gäller framför allt allsidigheten, där 52% av respondenter från KF och 71% från KS uppgav att beslutsunderlaget inte är allsidigt (svarat med instämmer inte alls eller instämmer till liten del).

Relativ stor oenighet gäller även omfattning av beslutsunderlag. Drygt 35% av respondenter från KF och 43% från KS anser att beslutsunderlagen är för omfattande. När det gäller området tydlighet i beslutsunderlaget anser samtliga respondenter från KS att det är ändamålsenligt. Samma uppfattning har drygt 70% av respondenter från KF. Dvs. det finns en viss diskrepans i uppfattningen mellan KF och KS när det gäller tydligheten i beslutsunderlag. Nästan samma resultat ses gällande begriplighet av beslutsunderlag. Drygt 80% av

respondenter från KF och drygt 71% från KS anser att beslutsunderlag är ändamålsenliga med avseende på saklighet.

Samtliga respondenter uppger att beslutsunderlag inte innehåller några alternativa lösningar (Se diagram 3). Och mer än hälften av respondenterna uppger att beslutsunderlagen inte beskriver konsekvenserna av förslaget.

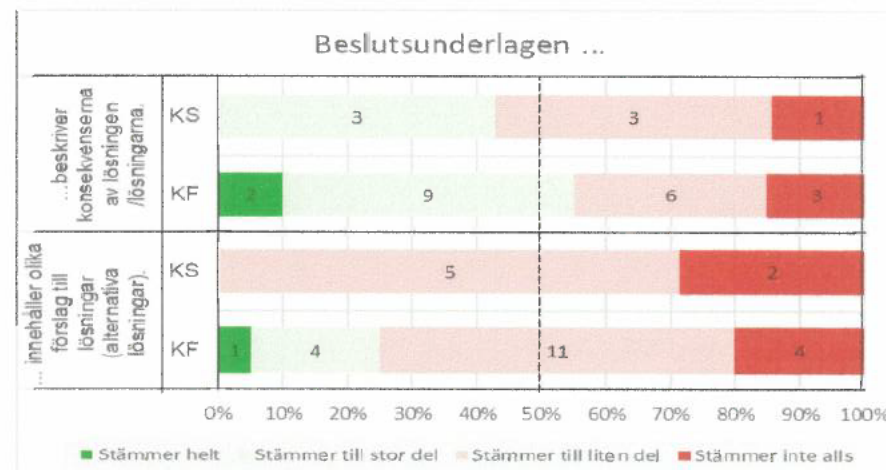

Diagram 3: (KS=kommunstyrelse, KF = Kommunfullmäktige)

Då enkätfrågan endast gällde om att beslutsunderlag innehåller alternativa lösningar eller inte, är det oklart om respondenter anser att avsaknad av alternativa lösningar är ett problem eller inte.

Utöver frågor kopplade till ändamålsenlighet och kvalitet i beslutsunderlag innehåller webenkäten en fråga gällande huruvida utskicket av beslutsunderlaget sker i så god tid innan sammanträdet att ledamöter hinner sätta sig in i ärendet/frågan. I diagram 4 framgår att en majoritet respondenter anser att utskick av beslutsunderlagen sker i så god tid innan sammanträdet att de hinner sätta sig i ärendet/frågor. (KF 80% och KS 85%).

Diagram 4: (KS=kommunstyrelse, KF = Kommunfullmäktige)

För att få en uppfattning om faktiskt antal/andel återremitteringar inom kommunstyrelsen och kommunfullmäktige har vi gått igenom samtliga KS och KF protokoll perioden april 2021 – april 2022. Genomgången visar att kommunstyrelsen återremitterat två ärenden och KS två ärenden.

I vår webbenkät till politikerna i KF och KS har vi haft följande påstående "Återremittering av ärenden på grund av att beslutsunderlagen". I enkätsvar uppger respondenter i både KS och KF att få ärenden återremitteras för att underlagen behöver kompletteras.

Iakttagelser från ärendegenomgången

I vår ärendegenomgång har vi översiktligt analyserat beslutsunderlag för fem ärenden som behandlades av kommunstyrelsen under åren 2021-2022. Då det saknats tydliga riktlinjer kring kvalitetskrav, har en genomgång utifrån sådana riktlinjer inte kunnat göras, dvs. bedömning på ändamålsenlighet och kvalitet av beslutsunderlag har inte kunnat göras.

Vi har granskat huruvida delar/punkter som anges i ärendehandboken och tjänsteskrivelsemallen finns med i beslutsunderlagen. Vi har också granskat huruvida det finns adekvat underlag för beslut, utifrån ärendets karaktär. Vidare, har vi tittat på om riktlinjer för ärendeberedningsprocess och ansvarsfördelning har följts. I bilaga A redovisas resultat av vår ärendegenomgången.

Bedömning och kommentar

Vår samlade bedömning är att beslutsunderlagen delvis är ändamålsenligt utformade utifrån variablerna tydlighet, allsidighet och saklighet

Vår bedömning baseras på nedanstående iakttagelser/slutsatser:

Enkätresultatet visar att det sällan förekommer flera alternativ på lösningar, dvs. att det i tjänsteskrivelser ges några andra handlingsalternativ, utan enbart ett förslag till beslut. Detta i kombination med att flera svaranden uppger att det nästan aldrig ges beskrivningar av förslagets konsekvenser visar på ett behov av att tydliggöra kraven på beslutsunderlagens innehåll. Detta skulle även innebära att ledamöternas förväntningar på förvaltningarnas handläggning tydliggörs.

I vår ärendegenomgång av utvalda ärenden har vi inte utvärderat noga om beslutsunderlagen varit ändamålsenliga, men kan vi konstatera att kvaliteten på underlagen i de granskade ärendena är varierande.

Enkätresultatet visar att beslutsunderlag/handlingar till sammanträden skickas ut i tillräckligt god tid för att respektive ledamot ska kunna sätta sig in i ärendena. Enligt intern rutin ska utskick ske senast en vecka före kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges sammanträde vilket vi bedömer som rimlig tid. Detta efterlevs i stor utsträckning enligt de intervjuade, vilket även framgår i enkätresultatet.

Alla ärenden i vår ärendegenomgång har inte fullt ut beretts enligt riktlinjer och rutiner. Vi anser vidare att ärendenas beslutsunderlag inte fullt ut motsvarar de krav som ställs i riktlinjerna, detta gäller framför allt tjänsteskrivelsen.

Enkätresultatet indikerar att det råder delade meningar bland ledamöter i KS och KF gällande kvaliteten i beslutsunderlaget, framför allt när det gäller allsidighet. Eftersom det är kommunstyrelse och dess enskilda ledamöter som bär ansvaret för beslut och verkställighet är det av stor vikt att alla ledamöter i

kommunstyrelse upplever att beredningen av ärendena sker på ett korrekt sätt och med hög kvalitet.

Endast två ärenden har remitterats från kommunstyrelse och två ärende från kommunfullmäktige under perioden april 2021-april 2022. Dessutom uppger respondenter i enkäten att få ärenden återremitteras på grund av bristande underlag. Huruvida låg antal återremisser innebär att beslutsunderlag är av god kvalitet har inte bedömts i denna granskning.

Kommunstyrelsens beredning följer lagstiftningens regler. Detta då alla ärenden som ska behandlas i kommunfullmäktige bereds av kommunstyrelse.

Ger protokollen tillräcklig och begriplig information för att mottagaren ska förstå besluten?

I kommunallagens 5 kap 65–67, 69§§ och i 8 kap § 12 ställs kraven på protokollen. Reglerna ska tillämpas av Kommunfullmäktige, Kommunstyrelsen och nämnderna. De juridiska kraven på hur protokollet ska vara uppbyggt är minimikrav. Protokollet bör innehålla all information allmänheten behöver för att förstå hur beslut fattats och på vilka grunder.

Vid vår granskning av ärendehanteringsprocessen har protokoll från kommunstyrelse och styrelsens arbetsutskott granskats. De publicerade protokollen för perioden 2021-04-26 tom. 2022-04-25 har översiktligt granskats.

Kommunstyrelsens protokoll uppfyller lagkraven för hur protokoll ska presenteras. Av underlag Deloitte delgivits finns i ärendehandboken en protokollsmall till stöd för nämndsamordnaren. Dokumentet utgör riktlinje för vilka åtagande som bör finnas med i sammanträdesprotokollen och går i linje med de juridiska kraven.

Av överskådlig granskning samt läsning av sammanträdesprotokoll för Herrljunga kommun har samtlig information behövlig för att få en uppfattning vad ärendet gäller givits. Detta har även gjorts i begriplig form med tydlig

struktur och tydligt språk. Då handläggaren har den förskrivna mallen att utgå ifrån.

Formellt i kommunens styrdokument ska protokoll skivas under på första sida av ordföraren, sekreteraren och justeringspersonen. I paragrafsidorna i protokollet och tillhörande bilagor ska signatur finnas. Signering ska ske av ordföranden och justeringsperson/er. I vår granskning noteras att inga signaturer finns i protokollets paragrafsidor, ytterst få bilagor är signerade perioden 2021-04-26 -- 2022-04-25.

Kommentar och bedömning

Vår samlade bedömning är att protokollen till stor del ger tillräcklig och begriplig information för att mottagaren ska förstå besluten.

Vår bedömning baseras på nedanstående iakttagelser/slutsatser.

Protokollen följer till stor del den angivna mallen för hur protokoll ska utformas.

Vi noterar att protokollen anses vara informativa och enkla att förstå samt en tydlig ärendegång. De publicerade beslutsunderlagen hjälper läsaren förstå på vilka grunder beslutet tagits. Detta gör även att det finns en spårbarhet för tagna beslut.

Protokollen möjliggör att som extern part följa ärendegången för hur besluten är tagna. Noterats att merparten ärenden saknar hur ärendet initierats, vilket skapar en upplevelse av otydlighet och svårt att hänga med i processen för externa.

Av kommunens övergripande riktlinjer för ärendeberedning ska protokoll signeras, av vår granskning kan vi konstatera att inga signaturer framgår i protokollets paragrafsidor, ytterst få bilagor är signerade.

Bilagor

Bilaga A – Resultat ärendegenomgången

ÄRENDE	BEDÖMNING	KOMMENTAR
Utökad ram för nyupplåning 2022 i Herrljunga kommun. (DNR KS 22/2022 942)	Bristfällig	Ärendeberedning har skett i enlighet med kommunens ärendeberedningsprocess. Det finns en tjänsteskrivelse, innehållet i tjänsteskrivelsen avviker dock från tjänsteskrivelsemallen, främst när det gäller uppbyggnad och struktur. Skrivelsen saknas bakgrundsbeskrivning, samverkan, motivering av förslag till beslut samt beslutsunderlag. Tjänsteskrivelsen avviker vad gäller namn, titel - det datum då dokumentet färdigställs samt ett diarienummer för ärendet. Det är svårt att se hur ärendet har initierats. Ovanstående gör att ärendet upplevs otydligt och därmed föreligger risk för den inte har tillräckligt underlag för politikerna att fatta beslut.
Motion om införande av visselblåsarfunktion i Herrljunga kommun. (DNR KS 114/2021 947).	Godtagbar	Ärendeberedning har skett i enlighet med kommunens ärendeberedningsprocess. Det är tydligt hur ärendet har initierats. Tjänsteskrivelsen följer tjänsteskrivelsemallen när det gäller struktur och innehåll, vi noterar dock att förslag till beslut anges i tjänsteskrivelsens sammanfattning, vilket enligt den angivna mallen för Herrljunga kommun inte ska göras. Utöver saknar tjänsteskrivelsen bakgrund och ekonomisk bedömning som enligt mall är obligatoriska rubriker och därmed inte frivilliga.
Om-budgetering av investeringar 2021 för Herrljunga kommun. (DNR KS 3/2022 942)	Bra	Ärendeberedning har skett i enlighet med kommunens ärendeberedningsprocess. Det finns en tjänsteskrivelse. Syftet med ärendet framgår inte tydligt av tjänsteskrivelsen. Det svårt att utläsa utifrån underlaget hur ärendet har initierats. Det saknas även motivering till beslut. I övrigt har tjänsteskrivelsen tagit hänsyn till de förskrivna rubrikerna i mallen för tjänsteskrivelse.
Handlingsprogram för skydd mot olyckor. (DNR KS 84/2022 435)	Bristfällig	Ärendeberedning har skett i enlighet med kommunens ärendeberedningsprocess. Tjänsteskrivelsen saknas som bilaga i KF:s kallelse, Däremot finns den med som bilaga i bygg- och miljönämndens kallelse som hanteras ärenden. Tjänsteskrivelsen följer i huvudsak mallen vad gäller utformning, det saknas dock motivering till beslut. Tjänsteskrivelsen innehåller ekonomiska bedömning, den upplevs dock som otydlig.
Medborgarförslag gällande förändring av hemtjänsten i Herrljunga kommun. (DNR KS 139/2021 733)	Godtagbar	Ärendet har initierats i form av ett medborgarförslag och har beretts i enlighet med kommunens ärendeberedningsprocess. Beslutsunderlaget innehåller tjänsteskrivelse som i huvudsak följer tjänsteskrivelsemallen. Förvaltningens förslag för beslut anges i sammanfattningen. Tjänsteskrivelse innehåller ingen ekonomisk bedömning.

HERRLJUNGA KOMMUN	
Kommunstyrelsen	
2022 -10- 1 1	
Dnr	Beteckning
234/2022	200

Revisorerna i Herrljunga kommun

3 oktober 2022

Kommunstyrelsen

Granskning av ärendeberedningsprocess

Kommunens revisorer har med stöd av Deloitte AB genomfört en granskning av kommunstyrelsens ärendeberedning för att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer en ändamålsenlig och effektiv beredning av ärenden i enlighet med lagstiftning, gällande riktlinjer och allmän praxis.

I samband med granskningen har en rapport upprättats. I rapportens sammanfattning finns iakttagelser och rekommendationer. Vår granskning bifogas detta brev.

Vi önskar få del av kommunstyrelsens syn på rapportens rekommendationer senast 2022-12-02.

För kommunens revisorer

Jonny Gustafsson

Ordförande

Äskande ur kommunstyrelsens effektiviseringsfond gällande framtagande av strategiskplan för äldreomsorgen

Sammanfattning

Ett äskande ut Kommunstyrelsens effektiviseringsfond på 400 tkr har inkommit från socialnämnden, ändamålet är att skapa en strategi för äldreomsorgen 2023–2033.

Beslutsunderlag

Presidiets förslag till beslut 2022-11-07

Socialnämndens beslut 2022-09-27

Tjänsteskrivelse 2022-09-23

Presidiet förslag till beslut

Presidiet föreslår att äskandet avslås

Gunnar Andersson (M)
Ordförande kommunstyrelsen

Mats Palm
1:e vice ordförande

Emma Blomdahl
2:e vice ordförande

Expedieras till: Socialnämnden
För kännedom KS Controller
till:

Bakgrund

Socialnämnden vill tillsammans med förvaltningen ta fram en strategi som tillser att framtidens utmaningar kanske med så låga kostnadsökningar som möjligt med visionen att bibehålla eller helst högre kvalitet. Socialnämndens bedömning är att en långsiktig planering och inriktning som är väl förankrad gör denna resa möjlig. Denna strategi skall vara den inriktning som förvaltningen skall ha för att göra den omställning som äldreomsorgen står inför de kommande åren, den skall också beskriva åt vilket håll förvaltningen skall gå.

Kommunstyrelsen delar den uppfattningen men anser att detta borde ingå i det löpande arbetet och den ordinarie budgeten. Efter att strategin är framtagen och kostnaderna för effektiviseringen är identifierade kan medel för detta sökas.

Ekonomisk bedömning

Om medel ur effektiviseringsfonden inte blir beviljade under budgetåret, flyttas kvarvarande över till nästa årsbudget.

Juridisk bedömning

Ingen juridisk bedömning anses vara nödvändigt.

Miljökonsekvensbeskrivning

Ingen miljökonsekvensbeskrivning bedöms vara nödvändig.

FN:s barnkonvention

Ingen bedömning utifrån FN:s barnkonvention bedöms vara nödvändig.

Jämställdhetsbeskrivning

Ingen jämställdhetsbeskrivning bedöms vara nödvändig.

Samverkan

Samverkan ej aktuell.

Motivering av förslag till beslut

Kommunstyrelsen skapade inför 2022 en effektiviseringsfond ur vilken nämnder och styrelser har haft möjlighet att ansöka om medel för effektiviseringsåtgärder och utveckling utanför ordinarie verksamhet och ramanslag. Prioriterat har varit åtgärder som bedömts driva kommunens digitala utveckling.

Kommunstyrelsen delar socialnämndens uppfattning om behovet av en äldreomsorgsstrategi men anser att detta bör ingå i det löpande arbetet och ordinarie budget. Efter att strategin är framtagen och kostnaderna för effektiviseringen är identifierade kan medel för detta sökas.

SN § 102

DNR SN 103/2022 7781

Äskande ur kommunstyrelsens effektiviseringsfond för att ta fram en strategisk plan för äldreomsorgen 2023-2033**Sammanfattning**

Socialförvaltningen vill ta fram en strategi som tillser att framtidens utmaningar kan ske med så låg kostnadsökning som möjligt och med visionen om bibehållen eller helst högre kvalitet. Socialförvaltningen behöver därför en långsiktig planering och inriktning som är väl förankrad för att göra denna resa möjlig. Denna strategi ska vara den inriktning som förvaltningen ska ha för att genomföra den omställning som äldreomsorgen står inför de kommande åren samt beskriva åt vilket håll förvaltningen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-09-23

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Socialnämnden beslutar att äska 400 tkr ur kommunstyrelsens effektiviseringsfond för att skapa en strategi för äldreomsorgen för 2023 – 2033.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden beslutar att äska 400 tkr ur kommunstyrelsens effektiviseringsfond för att skapa en strategi för äldreomsorgen för 2023 – 2033.

Expedieras till: Kommunstyrelsen

Äskande ur kommunstyrelsens effektiviseringsfond för att ta fram en strategisk plan för äldreomsorgen 2023 - 2033

Sammanfattning

Socialförvaltningen vill ta fram en strategi som tillser att framtidens utmaningar kan ske med så låg kostnadsökning som möjligt och med visionen om bibehållen eller helst högre kvalitet. Socialförvaltningen behöver därför en långsiktig planering och inriktning som är väl förankrad för att göra denna resa möjlig. Denna strategi ska vara den inriktning som förvaltningen ska ha för att genomföra den omställning som äldreomsorgen står inför de kommande åren samt beskriva åt vilket håll förvaltningen.

För att klara ta fram denna behöver förvaltningen tillsätta en projektledare.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-09-23

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att äska 400 tkr ur Kommunstyrelsens effektiviseringsfond för att skapa en strategi för äldreomsorgen för 2023 – 2033.

Sandra Säljö

Expedieras till: Kommunstyrelsen
För kännedom
till:

Bakgrund

Herrljunga står inför en demografisk förändring där det är fler som blir allt äldre och de kommer att öka kraftigt de kommande 10 åren. Idag är 25 % av Herrljungas befolkning över 65 år. Samtidigt väntas antalet personer i arbetsför ålder, därmed andelen sysselsatta och skatteintäkter, utvecklas med en lägre takt. Det innebär stramare ekonomiska förutsättningar för kommunen samtidigt som det finns svårigheter att rekrytera personal. Alla faktorer pekar därmed på att kommunerna kommer ställas inför effektiviseringskrav. Detta samtidigt som invånarna kommer att ställa allt högre krav på innehållet i tjänsterna som samhället erbjuder. Effektiviseringen behöver därför ske med underliggande krav på bibehållen eller till och med förbättrad kvalitet, vilket medför att arbetssätten behöver förändras.

Prognoserna visar att andelen äldre ökar mer i Herrljunga än i likvärdiga kommuner och medelåldern i Herrljunga är högre än Sverige medlet. Bara från 2020 till 2022 har befolkningen i Herrljunga ökat med 155 personer över 65 år. Totalt i Herrljunga finns idag 1833 personer mellan 65 år och 79 år samt 540 personer över 80 år. Kostnaden om äldreomsorgen bedrivs exakt som idag framåt år 66 643 kr per invånare mellan 65 - 79 år samt 263 575 kr invånare över 80 år. Andelen mellan 65 - 79 år kommer att vara ganska oförändrat fram tills 2030 medan personer över 80 år ökar med 271 personer. Omräknat i kostnader per invånare ökar kostnaden med **71,4 mkr** fram tills 2030 (263 575 kr x 271 personer). Tilldelningen i budget utifrån demografi är **32 mkr** vilket medför att det kommer att saknas **39,4 mkr** för att bedriva äldreomsorgen precis som idag.

Detta innebär att kommunens långsiktiga planering måste ta sikte på ett ökat behov av resurser riktade till den äldre delen av kommunens invånare. I och med att invånarna lever längre kommer fler personer ha insatser under längre tid samtidigt som antalet personer i de högre ålderskategorierna ökar. För att tillhandahålla dagens nivå på insatser kommer resurstillskott till äldreomsorgen att vara ofrånkomligt. Det är därför viktigt att besluta vilken ambitionsnivå som är möjlig framöver utifrån de resurser som finns tillgängliga.

Revisionen har vid granskningen av kommunens kvalité i äldreomsorgen år 2021 rekommenderat socialnämnden att ta fram en strategisk plan för äldreomsorgen. Förvaltningen har haft detta som en av de prioriterade frågorna under 2022 men trots hög prioritet har den fått stå tillbaka utifrån att andra delar av verksamheten har prioriterat sig och tagit tid av den strategiska ledningen.

Socialförvaltningen vill ta fram en strategi som tillser att framtidens utmaningar kan ske med så låg kostnadsökning som möjligt och med visionen om bibehållen eller helst högre kvalitet. Socialförvaltningen behöver därför en långsiktig planering och inriktning som är väl förankrad för att göra denna resa möjlig. Denna strategi ska vara den inriktning som förvaltningen ska ha för att genomföra den omställning som äldreomsorgen står inför de kommande åren samt beskriva åt vilket håll förvaltningen.

Bedömning av måluppfyllelse

En strategisk plan för äldreomsorgen är en förutsättning för att kunna identifiera de områden som förvaltningen måste arbeta med för att hitta de områden som är möjliga att effektivisera. Att ta fram en strategi som medför att förvaltningen får ett underbyggt underlag att arbeta vidare med knyter an till en hållbar och inkluderande kommun. Både utifrån ansvaret att klara en framtida svår ekonomisk utmaning inom äldreomsorgen med fler äldre samt inkludering av den äldre befolkningen.

Ekonomisk bedömning

För att kunna ta fram en genomarbetad strategisk plan krävs att tid avsätts till att skapa en plan med planeringsförutsättningar för äldreomsorgen. Förvaltningen bedömer att kostnaden för att ta fram en sådan plan ligger runt 400 tkr för att ta in en projektledare under hösten 2022. Projektledaren kommer tillsammans med förvaltningsledning arbeta fram ett förslag till strategi. Planeras vara klart till januari 2023. Planen kommer inte ge effekt direkt men den kommer att skapa en möjlighet att planera effektiviseringsåtgärder strukturerat den närmsta tio åren samt en möjlighet även för andra förvaltningar och för politiken att fatta beslut för att klara Herrljunga kommuninvånares behov.

En strategisk plan som visar förutsättningarna framåt gör att förvaltningen kan ta mer förankrade beslut i fakta och därmed skjuta in resurserna rätt samt arbeta på effektiviseringar där de är möjliga.

Bedömning av bidrag till digital utveckling

Den strategiska planen kommer med största sannolikhet peka på att förvaltningen tillsammans med kommunen i sin helhet behöver ta kliv in i digitaliseringen och innovationen för att klara framtidens utmaningar inom äldreomsorgen.

Samverkan

Ärendet samverkas på FSG 2022-10-20

BMN § 53

M 450/2022 MIL

Ansökan om att få del av effektiviseringsfond**Sammanfattning**

Miljöenheten har två fall där effektiviseringsfonden kan vara aktuell.

Effektivisering av rapportering till Havs- och vattenmyndigheten

Varje år rapporterar landets alla miljöenheter in uppgifter kring hur många tillstånd för nya avloppsanläggningar som har beviljats under året.

Rapporteringen sker till havs- och vattenmyndigheten. Rapporteringen har hittills skett manuellt, vilket tagit mycket arbetstid i anspråk. År 2023 öppnas för en möjlighet som innebär digital rapportering med hjälp av ärendehanteringssystemet EDP. Det som behövs för att miljöenheten i Herrljunga kommun ska kunna ersätta den manuella rapporteringen med en digital rapportering är dels att uppdra åt EDP att utföra massåtgärder, dels att gå igenom alla avloppsobjekt (ca 2 500) för att göra små manuella justeringar. Miljöenheten ser möjlighet att kunna utföra detta under hösten 2022 och möjligen en bit in på våren 2022 till en kostnad på 115 000 kr, se bilaga för beräkning.

Digitalisering av riskklassning för livsmedelsverksamheter

Under 2023 så kommer det nationella systemet för riskklassning av livsmedelsverksamheter att göras om. I detta arbete så har Herrljunga kommuns e-tjänsteleverantör erbjudit möjlighet att på konsultbasis ordna en e-tjänst för denna riskklassning, där indatan från verksamheten går rakt in i verksamhetssystemet EDP. Det är en funktion som skulle effektivisera miljöenhetens arbete. Miljöenheten ser möjlighet att kunna utföra detta under vintern 2022 – våren 2023, till en kostnad på 100 000 kr, se bilaga för beräkning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-09-07

Bilaga, beräkning av kostnader för effektivisering

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Bygg- och miljönämnden föreslår att kommunstyrelsen beviljar miljöenhetens ansökan om att få ta del av effektiviseringsfonden motsvarande 215 t.kr.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Bygg- och miljönämndens beslut

- Bygg- och miljönämnden föreslår att kommunstyrelsen beviljar miljöenhetens ansökan om att få ta del av effektiviseringsfonden motsvarande 215 t.kr.

Expedieras till: Kommunstyrelsen

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Ansökan om att få del av effektiviseringsfond

Sammanfattning

Miljöenheten har två fall där effektiviseringsfonden kan vara aktuell.

Effektivisering av rapportering till Havs- och vattenmyndigheten

Varje år rapporterar landets alla miljöenheter in uppgifter kring hur många tillstånd för nya avloppsanläggningar som har beviljats under året. Rapporteringen sker till havs- och vattenmyndigheten. Rapporteringen har hittills skett manuellt, vilket tagit mycket arbetstid i anspråk.

År 2023 öppnas för en möjlighet som innebär digital rapportering med hjälp av ärendehanteringssystemet EDP. Det som behövs för att miljöenheten i Herrljunga kommun ska kunna ersätta den manuella rapporteringen med en digital rapportering är dels att uppdra åt EDP att utföra massåtgärder, dels att gå igenom alla avloppsobjekt (ca 2 500) för att göra små manuella justeringar. Miljöenheten ser möjlighet att kunna utföra detta under hösten 2022 och möjligen en bit in på våren 2023 till en kostnad på 115 000 kr, se bilaga för beräkning.

Digitalisering av riskklassning för livsmedelsverksamheter

Under 2023 så kommer det nationella systemet för riskklassning av livsmedelsverksamheter att göras om. I detta arbete så har Herrljunga kommuns e-tjänsteleverantör erbjudit möjlighet att på konsultbasis ordna en e-tjänst för denna riskklassning, där indatan från verksamheten går rakt in i verksamhetssystemet EDP. Det är en funktion som skulle effektivisera miljöenhetens arbete. Miljöenheten ser möjlighet att kunna utföra detta under vintern 2022 – våren 2023, till en kostnad på 100 000 kr, se bilaga för beräkning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-09-07

Bilaga, beräkning av kostnader för effektivisering

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

Bygg- och miljönämnden föreslår att Kommunstyrelsen beviljar miljöenhetens ansökan om att få ta del av effektiviseringsfonden motsvarande 215 t.kr.

Elaine Larsson
Miljöchef

Expedieras till: Kommunstyrelsen

2022-06-07
M2021/01783 (delvis),
M2022/00641 (delvis),
M2022/00906

Miljödepartementet

Länsstyrelserna i Kalmar,
Norrbottens, Västernorrlands,
Västmanlands och Västra
Götalands län

Vattenmyndigheternas förslag till åtgärdsprogram för vatten 2021–2027

Regeringens beslut

Regeringen ändrar inte de förslag till åtgärdsprogram för 2021–2027 som vattenmyndigheterna har omarbetat.

Regeringen lämnar tillbaka förslagen till vattenmyndigheterna som ska fastställa de åtgärdsprogram som ska gälla för 2021–2027.

Ärendet

Vattenmyndigheterna för Bottenvikens, Bottenhavets, Norra Östersjöns, Södra Östersjöns och Västerhavets vattendistrikt har enligt 6 kap. 4 § vattenförvaltningsförordningen (2004:660) gett regeringen möjlighet att pröva vattenmyndigheternas förslag till åtgärdsprogram för 2021–2027.

Av 6 kap. 4 § andra stycket vattenförvaltningsförordningen framgår att vattenmyndighetens begäran om regeringens prövning av åtgärdsprogram ska lämnas till regeringen inom en vecka från samråd tidens utgång. Regeringen konstaterar att begäran om prövning har kommit in i tid.

Vattenmyndigheterna överlämnade åtgärdsprogrammen till regeringen dels med stöd av 6 kap. 4 § första stycket 2 vattenförvaltningsförordningen efter begäran från Havs- och vattenmyndigheten avseende samtliga vattendistrikt, dels med stöd av 6 kap. 4 § första stycket 3 i fråga om Västerhavets vattendistrikt efter begäran från Arvika, Eda, Essunga, Falköpings, Filipstads, Färgelanda, Grums, Grästorps, Gullspångs, Götene, Hagfors, Herrljunga, Hjos, Karlsborgs, Karlstads, Kils, Kristinehamns, Kungälv, Lidköpings, Mariestads, Marks, Melleruds, Mölndals, Orusts, Skara, Skövde, Stenung-

sunds, Sunne, Svalövs, Säffle, Tanums, Tidaholms, Torsby, Trollhättans, Töreboda, Vara, Varbergs, Vänersborgs, Åmåls och Årjängs kommuner, i fråga om Södra Östersjöns vattendistrikt efter begäran från Gotlands, Hjo, Karlsborgs, Osby, Nyköpings och Svalövs kommuner, och i fråga om Norra Östersjöns vattendistrikt efter begäran av Nyköpings kommun.

Skrivelser avseende vattenmyndigheternas förslag till åtgärdsprogram har kommit in till regeringen från Svenskt Vatten och Lantbrukarnas riksförbund.

Efter det att förslagen till åtgärdsprogram överlämnats till regeringen har vattenmyndigheterna omarbetat förslagen med utgångspunkt i de synpunkter som kommit in till vattenmyndigheterna under samrådstiden. Regeringen begärde in de omarbetade åtgärdsprogrammen i oktober 2021.

Regeringen har kommunicerat handlingarna i ärendet med vattenmyndigheterna, Havs- och vattenmyndigheten och de kommuner som har begärt regeringens prövning. Efter vattenmyndigheternas omarbetning av förslagen till åtgärdsprogram anmodade regeringen Havs- och vattenmyndigheten och de berörda kommunerna att meddela om de vidhåller sin begäran om prövning och närmare precisera sina skäl. Svalövs och Gotlands kommuner framförde att de avstår sin begäran om prövning till följd av de omarbetningar av åtgärdsprogrammen som vattenmyndigheterna gjort. Övriga kommuner och Havs- och vattenmyndigheten uppgav att deras begäran om prövning kvarstår.

Vattenmyndigheterna för samtliga vattendistrikt beslutade i månadsskiftet november-december 2021 att fastställa de omarbetade förslagen till åtgärdsprogram för perioden 2021–2027 under förutsättning att regeringen inte prövar åtgärdsprogrammen. Vattenmyndigheterna har därefter gjort ytterligare förtydligande av de omarbetade förslagen till åtgärdsprogram utifrån samrådssynpunkterna.

Regeringen meddelade i beslut den 16 december 2021 att regeringen avsåg att pröva förslagen till åtgärdsprogram. Regeringen beslutade samtidigt att åtgärdsprogrammen för perioden 2016–2021 ska fortsätta gälla i de delar som ännu är aktuella tills dess att regeringen har beslutat i prövningsfrågan.

Regeringen begärde i april 2022 in åtgärdsprogrammen som lades fram för vattendelegationernas beslut i månadsskiftet november-december 2021.

Bakgrund

Vatten är vårt viktigaste livsmedel. Vårt vatten bidrar med många ekosystemtjänster och upprätthåller eller förbättrar våra levnadsvillkor, både socialt och ekonomiskt. Vatten är en avgörande resurs för att hela vårt samhälle ska kunna fungera och för vår välfärd. Vatten är också en gemensam tillgång och ett gemensamt ansvar som vi delar med våra grannländer. Ett bevarande och förbättrande av grund- och ytvattnets kvalitet och kvantitet är grundläggande för att i ett långsiktigt perspektiv kunna säkerställa fortsatt välfärd.

EU:s ramdirektiv för vatten (direktiv 2000/60/EG) anvisar en metod för medlemsstaternas arbete med att förvalta de gemensamma vattenresurserna på ett hållbart sätt. Genomförandet av ramdirektivet för vatten i Sverige är en central utgångspunkt för att nå de vattenanknutna miljökvalitetsmål som riksdagen har beslutat.

I Sverige genomförs ramdirektivet för vatten huvudsakligen med miljöbalken och vattenförvaltningsförordningen. Det framgår av 2 kap. 2 § andra stycket vattenförvaltningsförordningen att en länsstyrelse i varje vattendistrikt ska vara vattenmyndighet med ansvar för förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön i distriktet. Av 15 § förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion framgår att det inom de länsstyrelser som är vattenmyndigheter ska det finnas en vattendelegation, som är ett särskilt beslutsorgan med uppgift att besluta inom vattenmyndighetens ansvarsområde, vilket innebär att delegationen beslutar om miljökvalitetsnormer, åtgärdsprogram och förvaltningsplaner. Vattenförvaltningens organisation har utretts av Vattenförvaltningsutredningen som lämnade sitt betänkande till regeringen i slutet av 2019. Det ärendet bereds i Regeringskansliet.

Miljökvalitetsnormerna är det centrala rättsliga verktyget för att uppnå de kvalitativa miljömålen som följer av ramdirektivet för vatten, det vill säga god status och icke-försämring. Regeringen har bemyndigat de länsstyrelser som är vattenmyndigheter att meddela de miljökvalitetsnormer, inklusive mindre stränga krav, tidsfrist och förklarande av vatten som konstgjorda eller kraftigt modifierade, som ska gälla i vattendistriktet (se 4 kap. 8 b § vattenförvaltningsförordningen). Regeringen har med ändringar i vattenförvaltningsförordningen infört en skyldighet för vattenmyndigheterna att vid beslut om miljökvalitetsnormer fullt ut använda alla de möjligheter som ramdirektivet för vatten ger avseende undantag och förklarande av vatten som konstgjorda eller kraftigt modifierade. Regeringen följer arbetet noga.

Åtgärdsprogram ska tas fram om det behövs för att följa en miljökvalitetsnorm. Av 5 kap. 7 § miljöbalken (1998:880) följer att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska upprätta ett förslag till åtgärdsprogram om det behövs för att följa en miljökvalitetsnorm. Vattenmyndigheterna ansvarar enligt 6 kap. 1 § vattenförvaltningsförordningen för att upprätta och fastställa åtgärdsprogram. Syftet med åtgärdsprogrammen är att ange de åtgärder som myndigheter och kommuner behöver vidta för att följa miljökvalitetsnormerna.

Det framgår av 5 kap. 11 § miljöbalken att myndigheter och kommuner inom sina ansvarsområden ska vidta de åtgärder som behövs för att miljökvalitetsnormerna ska följas enligt de åtgärdsprogram som fastställs av vattenmyndigheterna. Det framgår vidare av 5 kap. 3 § miljöbalken att det är myndigheter och kommuner som ska ansvara för att miljökvalitetsnormerna följs. Bestämmelsen innebär att miljökvalitetsnormerna ska få verkan för verksamheter och åtgärder som är föremål för myndigheters och kommuners offentligt rättsliga uppgifter såsom planering, prövning och tillsyn.

Utformningen av åtgärder i åtgärdsprogrammen

Det framgår av 5 kap. 9 § miljöbalken och 6 kap. vattenförvaltningsförordningen vad ett åtgärdsprogram ska innehålla. Åtgärdsprogrammen ska bland annat innehålla uppgifter om de åtgärder som myndigheter och kommuner behöver vidta för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. Av 6 kap. 1 och 5 §§ vattenförvaltningsförordningen framgår att åtgärdsprogrammen ska innehålla sådana åtgärder och hänvisningar till övrig lagstiftning som avses i bland annat artikel 11.3 och 11.4 i ramdirektivet för vatten, det vill säga grundläggande och kompletterande åtgärder.

Grundläggande åtgärder anger de minimikrav som ska uppfyllas och utgör således en utgångspunkt för det åtgärdsarbete som ska bedrivas av myndigheter och kommuner för att följa miljökvalitetsnormerna. Kompletterande åtgärder utformas och genomförs utöver de grundläggande åtgärderna, om det behövs för att följa miljökvalitetsnormerna.

Vattenmyndigheternas förslag till åtgärdsprogram för vatten består nästan uteslutande av grundläggande åtgärder. Till sin art är de administrativa åtgärder i form av styrmedel. En övervägande del av dessa administrativa åtgärder handlar om att myndigheter och kommuner ska bedriva tillsyn och

prövning med stöd av befintlig lagstiftning med avseende på verksamheter som påverkar vattenförekomster. De administrativa åtgärderna anger således inte vilka närmare fysiska och tekniska åtgärder som ska vidtas, utan ska leda till att sådana fysiska och tekniska åtgärder vidtas i nästföljande led vid till exempel tillsyn och prövning i sådan omfattning att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas.

I databasen Vatteninformationssystem Sverige (VISS) ger vattenmyndigheterna förslag till de fysiska och tekniska åtgärder som är lämpliga i förhållande till en specifik vattenförekomst i syfte att följa miljökvalitetsnormerna. Genom denna ordning säkerställs att myndigheterna kan anpassa de fysiska och tekniska åtgärderna till förutsättningarna för varje enskild verksamhet, dess påverkan på vattenförekomsten och möjligheterna till specifika och ändamålsenliga åtgärder. Vattenmyndigheterna utgår från dessa förslag på fysiska åtgärder i den ekonomiska analysen av åtgärdsprogrammen som görs enligt 6 kap. 6 § vattenförvaltningsförordningen. Analysen är en scenarioanalys vilket betyder att den är baserad på ett antagande om vilket styrmedel som kan komma att användas av respektive åtgärdsmyndighet och vilka fysiska åtgärder i vatten dessa i sin tur leder till.

Riksdagens tillkännagivanden om regeringens prövning av åtgärdsprogram för vatten

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den ska pröva vattenmyndigheternas åtgärdsprogram för vatten för 2021–2027 samt säkerställa plats-specifika bedömningar av alla nyttor och konsekvenser (bet. 2021/22:MJU5, rskr. 2021/22:2. M2021/01783).

Regeringen har nu prövat vattenmyndigheternas förslag till dessa åtgärdsprogram. I beredningen av ärendet har regeringen kunnat konstatera att den ekonomiska analysen uppfyller kraven i 6 kap. 6 § vattenförvaltningsförordningen samt att en konsekvensutredning genomförts som uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Med detta anser regeringen att den del av riksdagens tillkännagivande (bet. 2021/22:MJU5, rskr. 2021/22:2, M2021/01783) som avser prövning av åtgärdsprogram för vatten 2021–2027 respektive den del som rör platsspecifika bedömningar är tillgodosedda.

Vidare har riksdagen tillkännagett för regeringen att den bör senarelägga tidsfristen för kommande prövningsgruppers ansökningar – enligt den

nationella planen för att förse vattenkraften med moderna miljövillkor – för att undvika att flera provningsgrupper bedöms utan att åtgärdsprogrammen för 2021–2027 har fastställts (bet. 2021/22:CU33, M2022/00641).

Regeringen konstaterar att omprövningarna enligt den nationella planen för moderna miljövillkor kan påbörjas innan vattenmyndigheterna fastställt åtgärdsprogrammen för 2022–2027. Detta beror på att åtgärder i vattenkraft hanteras i den nationella planen för moderna miljövillkor för vattenkraften och inte genom åtgärdsprogrammen för vatten. Med detta anser regeringen att den del av riksdagens tillkännagivande (bet. 2021/22:CU33, M2022/00641) som avser att senarelägga tidsfristen för kommande provningsgruppers ansökningar är tillgodosedd.

Skälen för regeringens beslut

Det är viktigt att åtgärdsprogrammen skapar goda möjligheter för att följa miljökvalitetsnormerna och att de åtgärder som ingår i åtgärdsprogrammen vidtas av berörda kommuner och myndigheter.

Regeringen vill i sammanhanget uppmärksamma betydelsen av en tryggad livsmedels- och råvaruförsörjning.

Regeringen vill även uppmärksamma betydelsen av att hänsyn tas till vattenanknutna kulturmiljöer i genomförandet av åtgärderna.

Regeringen har noga analyserat och övervägt de underlag som kommit in under beredningen av ärendet, de skäl för prövning som anförts av Havs- och vattenmyndigheten och kommunerna samt vattenmyndigheternas förslag till åtgärdsprogram.

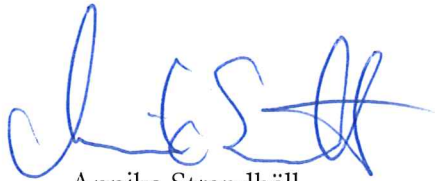
Regeringen konstaterar att förslagen till åtgärdsprogram har omarbetats av vattenmyndigheterna efter samråd tidens utgång.

Regeringen konstaterar vidare att de föreskrifter om miljökvalitetsnormer, inklusive mindre stränga krav, tidsfrist och förklarande av vatten som konstgjorda eller kraftigt modifierade, som vattenmyndigheterna meddelat med stöd av normgivningsbemyndigandet i vattenförvaltningsförordningen inte är föremål för prövning inom ramen för prövningen av vattenmyndigheternas förslag till åtgärdsprogram (se 6 kap. 4 § vattenförvaltningsförordningen).

Sammantaget bedömer regeringen att den prövning som regeringen genomfört inte föranleder någon ändring av de omarbetade åtgärdsprogrammen.

Vattenmyndigheterna ska därför fastställa de åtgärdsprogram som ska gälla för perioden 2022–2027.

På regeringens vägnar

Annika Strandhäll

Malin Rinnan

Kopia till

Finansdepartementet
Infrastrukturdepartementet
Justitiedepartementet
Kulturdepartementet
Näringsdepartementet
Statsrådsberedningen
länsstyrelserna
Havs- och vattenmyndigheten
Sveriges Geologiska Undersökning
Arvika kommun
Eda kommun
Essunga kommun
Falköpings kommun
Filipstads kommun
Färgelanda kommun
Gotlands kommun
Grums kommun
Grästorps kommun
Gullspångs kommun
Götene kommun
Hagfors kommun
Herrljunga kommun
Hjo kommun
Karlsborgs kommun
Karlstads kommun
Kils kommun
Kristinehamns kommun
Kungälv kommun
Lidköpings kommun
Mariestads kommun
Marks kommun
Melleruds kommun
Mölnåls kommun
Nyköpings kommun
Orusts kommun
Osby kommun
Skara kommun
Skövde kommun
Stenungsunds kommun
Sunne kommun
Svalövs kommun
Säffle kommun
Tanums kommun
Tidaholms kommun
Torsby kommun
Trollhättans kommun
Töreboda kommun
Vara kommun
Varbergs kommun
Vänersborgs kommun
Åmåls kommun
Årjängs kommun

KS § 207

DNR KS 237/2020 540

Begäran till regeringen om överprövning av åtgärdsprogrammet för Västerhavets vattendistrikt

Sammanfattning

Vid kommunstyrelsens sammanträde den 30 april 2021 så beslutade kommunstyrelsen att begära omprövning av åtgärdsprogrammet för Västerhavets vattendistrikt, eftersom innebörden i åtgärdsprogrammet verkar riskera att strida mot befintlig lagstiftning.

Den 29 oktober 2021 tog Herrljunga kommun emot en remiss från vattenmyndigheten där kommunen uppmanas att ta del av Vattenmyndighetens reviderade förslag till åtgärdsprogram, yttra sig över justeringarna och lämna besked om kommunen står fast vid sin begäran om regeringens prövning. Det två punkter som Herrljunga kommun lyfte fram som riskpunkter för strid mot befintlig lagstiftning vid överprövningsbeslutet den 30 april 2021 var:

- Myndigheter får bara ingripa om åtgärden kan antas leda till det avsedda resultatet (Förvaltningslagens 5 §)
- Åtgärdsprogrammet saknar tillräcklig analys av programmets konsekvenser från allmän och enskild synpunkt (Miljöbalkens 5 kap 9 §, punkt 6).

Några justeringar utifrån punkt nr. 1 verkar inte finnas i det reviderade åtgärdsprogrammet. Justeringar har däremot gjorts enligt punkt nr. 2., men den osäkerhetsfaktor för jordbruksverksamheter som Herrljunga kommun lyfter fram i överprövningsbegäran kvarstår. Herrljunga kommun förutsätter att kommunens överprövningsbegäran i sin helhet behandlas om överprövning på regeringsnivå blir aktuellt, och inte Vattenmyndighetens egen omskrivning/sammanfattning av kommunens överprövningsbegäran.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2021-11-09

Kommunstyrelsen § 87/2021-04-30

Vattenmyndighetens reviderade åtgärdsprogram för vatten 2021 – 2027

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunstyrelsen har tagit del av vattenmyndighetens reviderade åtgärdsprogram och står fast vid den överprövningsbegäran som beslutades 2021-04-30.

Emma Blomdahl Wahlberg (C) bifaller förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Fortsättning KS § 207

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen har tagit del av vattenmyndighetens reviderade åtgärdsprogram och står fast vid den överprövningsbegäran som beslutades 2021-04-30.

Expedieras till:

Vattenmyndigheten

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

BMN § 54

M 273/2020 MIL

Taxa inom området för miljöbalken m.fl.

Sammanfattning

Grunden när det gäller kostnader för tillsyn och handläggning i ärenden enligt miljöbalken m.fl. är att det inte är samhället utan den som är föremål för tillsynen eller handläggningen som ska stå för kostnaderna som uppstår.

Kommunfullmäktige i Herrljunga kommun antog i december 2020 en ny taxa inom området för miljöbalken m.fl. Inför 2023 föreslår förvaltningen ett antal revideringar av den taxan. Det stora revideringar som föreslås är:

- Höjning av timavgiften från 1 050 kr/h (ett schablonvärde från 2020 som räknats upp enligt kommunprisindex) till 1 100 kr/h (ett värde som är beräknat enligt SKR:s modell utifrån miljöenhetens faktiska kostnader, men som stämmer väl överens med den taxenivå som ändå skulle gälla för 2023 om tidigare års nivå hade indexuppräknats)
- Förändring för lantbruken, där alla lantbruk får efterhandsdebitering i stället för, som tidigare, en årlig avgift från 100 djurenheter och uppåt
- Differentiering av taxan för betongindustrier

Företagare i Herrljunga har haft önskemål om att Herrljunga ska övergå från årliga avgifter till efterhandsdebitering utifrån faktiskt nedlagd handläggningstid. Detta önskemål infrias för lantbruk i föreslagen debitering. Efterhandsdebitering för lantbruk underlättar även för Herrljunga kommun att prioritera tillsyn av användning av växtskyddsmedel enligt den nationella kontrollplanen eftersom omfattningen av verksamheternas användning av växtskyddsmedel över lag inte är större för verksamheter med mer än 100 djurenheter.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-09-21.

Uppdaterad taxa inom området för området miljöbalken m.fl.

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunfullmäktige i Herrljunga kommun föreslås anta den uppdaterade versionen av Taxa inom området för miljöbalken m.fl. och upphäva tidigare version Taxa inom miljöbalkens område (KF § 156/2020-12-07).

Elaine Larsson, miljöchef, anmäler en ändring av underlaget gällande handläggningskostnaderna och har på sammanträdet med sig den uppdaterade versionen som delas ut till de förtroendevalda.

Ärende 13

HERRLJUNGA KOMMUN
BYGG- OCH MILJÖNÄMNDEN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2022-10-05

Fortsättning BMN § 54

Beslutsgång

Ordföranden frågar om Elaine Larssons, miljöchef, ändring gällande underlaget av handläggningskostnaderna antas och finner att så sker.

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Bygg- och miljönämndens beslut

1. Kommunfullmäktige i Herrljunga kommun föreslås anta den uppdaterade versionen av Taxa inom området för miljöbalken m.fl. och upphäva tidigare version Taxa inom miljöbalkens område (KF § 156/2020-12-07). (Bilaga 2, BMN § 54/2022-10-05)

Expedieras till: Kommunstyrelsen

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

DIARIENUMMER:	M 2020/276
FASTSTÄLLD:	2020-12-07
UPPDATERAD:	2022-11-15
VERSION:	2
SENAS T REVIDERAD:	2022-09-26
GILTIG TILL:	Tills vidare
DOKUMENTANSVAR:	Miljöenheten

Taxa inom området för miljöbalken m.fl.

*Miljöbalk, animaliska biprodukter,
sprängämnesprekursorer och strålskyddslag.*

Taxa för avgifter för Herrljunga kommuns kostnader för prövning och tillsyn enligt miljöbalken m.fl. och tillhörande bestämmelser.

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Ärende 13 Bilaga 2, BMN § 54/2022-10-05

Innehåll

Innehåll	1
Taxebestämmelser	2
Inledande bestämmelser	2
Timavgift	2
Avgifter för ansökningar om tillstånd, dispens eller undantag	3
Avgifter för anmälningsärenden	3
Avgift för återkommande tillsyn	4
Avgift för tillsyn i övrigt	5
Nedsättning av avgift	5
Avgiftens erläggande	5
Verkställighetsfrågor m.m.	5
Förkortningar	6
Taxebilaga 1 - Avgiftsnivåer	7
Taxebilaga 2 – Verksamheter (debiteras per år)	11
Taxebilaga 3 – Åtgärder (debiteras per åtgärdstillfälle)	15
Taxebilaga 4 – Avgift för tillsynsområden utöver miljöbalkens område	16

Taxebestämmelser

Inledande bestämmelser

1 § Denna taxa gäller avgifter för Herrljunga kommuns kostnader för prövning, tillsyn, kontroll och annan offentlig verksamhet enligt miljöbalken, bestämmelser meddelade med stöd av miljöbalken eller EU-förordningar och bestämmelser som genomför EU-direktiv inom miljöbalkens tillämpningsområde eller marknadskontrollagstiftningen inom miljöbalkens tillämpningsområde, bl.a. vad gäller naturvård och kulturvård, skydd av områden, miljöfarlig verksamhet, hälsoskydd, verksamheter som orsakar miljöskador, vattenverksamhet, användning av växtskyddsmedel, skötsel av jordbruksmark, kemiska produkter, biotekniska organismer och varor, avfall och producentansvar.

Utöver vad som anges i denna taxa kan ersättning till kommunen utgå bl.a. enligt 26 kap. 22 § miljöbalken för undersökningskostnader och enligt 25 kap. 2 § miljöbalken för rättegångskostnader.

Taxan gäller även avgifter för Herrljunga kommuns kostnader för handläggning och tillsyn enligt lag om foder och animaliska biprodukter, lagen om sprängämnesprecursorer och strålskyddslagen.

2 § Avgift enligt denna taxa ska betalas för:

1. Handläggning och andra åtgärder med anledning av ansökningar om tillstånd, dispens eller undantag
2. Handläggning och andra åtgärder med anledning av anmälan av verksamhet eller åtgärd, och
3. Handläggning och andra åtgärder vid tillsyn i övrigt, bl.a. administration av miljöskaktionsavgifter.

3 § Avgift enligt denna taxa tas inte ut för:

1. Tillsyn som föranleds av klagomål som är obefogat
2. Handläggning som föranleds av att beslut inom miljöbalkens område överklagas
3. Upprättande av ansökan om utdömande av vite.

4 § Beslut om avgift eller om nedsättning eller efterskänkning av avgiften fattas av den nämnd i Herrljunga kommun som enligt reglementet innehar ansvar för tillsyn enligt miljöbalken.

5 § Enligt 27 kap. 3 § miljöbalken är alla som är skyldiga att betala en avgift enligt denna taxa, eller enligt 26 kap. 22 § miljöbalken, skyldiga att lämna de uppgifter som behövs för att avgiftens eller ersättningens storlek ska kunna bestämmas. Motsvarande uppgiftsskyldighet finns även inom övriga tre lagstiftningsområden.

Timavgift

6 § Avgiftsuttag sker:

1. I förhållande till de avgiftsnivåer som motsvaras av handläggningstid enligt taxebilaga 1 (fast avgift)
2. I förhållande till den årliga handläggningstid som anläggningen eller verksamheten tilldelats i taxebilaga 2 (fast årlig tillsynsavgift)
3. I förhållande till den faktiskt nedlagda tillsynstiden i det enskilda ärendet (timavgift), och
4. Enligt de andra grunder som anges i taxan.

Ärende 13 Bilaga 2, BMN § 54/2022-10-05

7 § Vid tillämpning av denna taxa är timavgiften handläggningskostnaden per hel timme handläggningstid 1 100 kr enligt 2023 års taxenivå.

8 § I de fall timavgift tas ut i förhållande till faktiskt nedlagd handläggningstid avses med handläggningstid den sammanlagda tid som varje tjänsteperson vid nämnden har använt för handläggning och andra åtgärder i ärendet såsom inläsning av ärendet, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, inspektioner, revisioner och provtagning och kontroller i övrigt, beredning i övrigt av ärendet, föredragning av beslut, utskick, fakturering och arkivering.

Avgift tas ut för varje nedlagd halvtimmes handläggningstid. Om den sammanlagda handläggningstiden understiger en halvtimme per år tas ingen timavgift ut. För handläggning av inkommande olägenhetsanmälningar eller klagomål mot enskild, debiteras enbart handläggningstid om den överstiger 2 timmar.

För inspektioner, mätningar, och andra kontroller som utförs vardagar mellan 19:00 och 07:00 lördagar, söndagar, julafton, nyårsafton, påskafton, trettondagsafton, midsommarafton och helgdagar tas avgift ut med en 1,5 gånger ordinarie timavgift.

9 § Taxan räknas upp för varje kalenderår med den procentsats för det innevarande kalenderåret i *Prisindex för kommunal verksamhet* (PKV) som finns publicerad på SKL:s webbplats i oktober månad. Utgångspunkt för indexuppräkningsen är oktober månad.

Avgifter för ansökningar om tillstånd, dispens eller undantag

10 § Avgift för prövning av ansökningar om tillstånd, dispens eller undantag ska betalas som antingen fast avgift genom tillämpning av den avgiftsnivå som anges i taxebilaga 1 eller i form av timavgift genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet multipliceras med timavgiften. Avgift för prövning ska betalas för varje avgiftsbelagt ärende som ansökningen avser.

11 § Avgift för prövning av ansökan om tillstånd, dispens eller undantag ska erläggas av sökanden.

12 § Avgift för prövning ska erläggas även om ansökan avslås. Avgift tas inte ut för en ansökan som återkallas innan handläggning påbörjas.

13 § I ärenden om ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som prövas av kommunen är sökanden i förekommande fall även skyldig att ersätta kommunens kostnader enligt 19 kap. 4 och 5 §§ miljöbalken för sakkunniga som har tillkallats av kommunen och för kungörelser i ärendet. Sökanden är även skyldig att ersätta kommunens kostnader för kungörelser i ärendet om tillstånd, dispens eller undantag enligt 7 kap. miljöbalken eller förordningen (1998:1252) om områdesskydd.

14 § Utöver avgift för prövning av tillstånd, dispens eller undantag, kan avgift för tillsyn komma att tas ut för den verksamhet eller åtgärd som prövningen avser enligt vad som anges i denna taxa.

Avgifter för anmälningsärenden

15 § Avgift för handläggning av anmälan av verksamhet eller åtgärd ska betalas i form av fast avgift motsvarande den för verksamheten eller åtgärden föreskrivna avgiftsnivån i bilaga 1, eller genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet multipliceras med timtaxan, eller enligt de grunder i övrigt som anges i taxebilaga 1. Avgift tas inte ut för en anmälan som återkallas innan handläggningen har påbörjats.

16 § Avgift med anledning av handläggning av anmälan ska betalas för varje avgiftsbelagt ärende som anmälan avser. Om en anmälan omfattar flera miljöfarliga verksamheter enligt taxebilaga 1 ska full

Ärende 13 Bilaga 2, BMN § 54/2022-10-05

avgift betalas för den punkt som medför den högsta avgiften med tillägg av 25 procent av summan av de belopp som anges för övriga verksamheter.

17 § Avgift för handläggningen av anmälan ska betalas av den som driver eller avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden.

I ärenden om anmälan av miljöfarlig verksamhet med beteckningen C i miljöprövningsförordningen är denne i förekommande fall skyldig att ersätta kommunens kostnader för kungörelse i ärendet.

För animaliska biprodukter (taxebilaga 4) är det den som befattar sig med foder eller animaliska biprodukter vilkas verksamheter är föremål för kontroll som är avgiftsskyldiga.

För sprängämnesprekursorer (taxebilaga 4) är det ekonomiska aktörer som tillhandahåller sprängämnesprekursorer till enskilda som är avgiftsskyldiga.

För strålskyddslagen (taxebilaga 4) är avgiftsskyldig är den som

a) driver solarieverksamhet, tillhandahåller solarium eller annan verksamhet som omfattas av Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter om anmälningsplikt.

b) är fastighetsägare till en bostad eller lokal som allmänheten har tillträde till och som omfattas av skyldigheten att optimera strålskyddet i fråga om radon.

18 § Utöver avgift med anledning av handläggning av anmälan, kan avgift för tillsyn komma att tas ut för den verksamhet eller åtgärd som anmälan avser enligt vad som anges i denna taxa.

Avgift för återkommande tillsyn

19 § För återkommande tillsyn över sådan verksamhet eller åtgärd med fastställd anmälningsplikt (C) enligt miljöprövningsförordningen, eller hälsoskyddsverksamheter som ska anmälas enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (H), ska en avgift betalas enligt vad som framgår av taxebilaga 2.

20 § För verksamheter som omfattas av fast årlig tillsynsavgift får nämnden i särskild ordning besluta om extraordinär tillsynsavgift. Denna avgift tas ut för ett visst år om den faktiskt utförda tillsynen överskrider den tillsynstid som motsvaras av den fasta avgiften och denna tillsyn är föranledd av att verksamhetsutövaren bryter mot villkor, inte följer förelägganden eller förbud eller som orsakats av yttre påverkan i större omfattning. Extraordinär tillsynstid beräknas som timavgift enligt § 6 och ska betalas i efterskott av den som är verksamhetsutövare vid tillsynens utförande.

21 § Om en verksamhetsutövare har verksamheter med verksamhetskoder inom två eller flera olika verksamhetsgrupper som har egna rubriker i bilaga 2, så ska total avgift motsvara timmarna från verksamhetsgruppen med det högst angivna timantalet i bilaga 2 med ett tillägg om 25 procent av summan av de belopp som anges för övriga verksamheter.

22 § För regelbunden tillsyn över sådana verksamheter eller åtgärder som saknar fastställda krav på anmälan ("U" och "UH") eller som inte finns med i bilaga 2 (C) ska avgift betalas i form av timavgift genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet multipliceras med timtaxan.

23 § Fast årlig avgift omfattar kalenderår och ska betalas i förskott. Sådan avgift ska betalas från och med det kalenderår som följer efter det att beslut om anmälan har skett. För tillsyn som sker dessförinnan tas timavgift ut.

Ärende 13 Bilaga 2, BMN § 54/2022-10-05

24 § I de fall en verksamhet som betalar årlig avgift upphör under ett pågående kalenderår så ska antingen hela den fasta årliga avgift betalas med helt avgiftsbelopp eller så ska en timavgift utifrån nedlagt handläggningstid för året debiteras, beroende på vilket av dessa två alternativt som är mest relevant i det enskilda fallet. Återbetalning av hela eller del av inbetald årlig avgift ska göras om så behövs.

25 § Avgift för tillsyn betalas av den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärd som föranleder avgiften. Tillsyn över miljöskador enligt 10 kap. miljöbalken ska betalas av den som enligt det 10 kap. miljöbalken är ansvarig för avhjälpande eller kostnader.

Avgift för tillsyn i övrigt

26 § Avgift för tillsyn i övrigt ska betalas i form av timavgift genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden i ärendet multipliceras med timtaxan eller enligt de grunder som i övrigt anges i taxebilagorna.

27 § Avgift för tillsyn betalas av den som bedriver eller avser att bedriva verksamheten, vidtar åtgärd eller i annat fall kan anses ha gett upphov till olägenheter som föranleder tillsynsåtgärden. För tillsyn över miljöskador enligt 10 kap. miljöbalken ska betalas av den som enligt det 10 kap. miljöbalken är ansvarig för avhjälpande eller kostnader.

28 § När kontrollföreläggningen (EU) 2017/625 är tillämplig ska avgift för offentlig kontroll som ursprungligen inte var planerad, och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen, betalas i form av timavgift genom att den faktiskt nedlagda handläggningstiden för kontrollen multipliceras med timtaxan. Sådan avgift tas bara ut om kontrollen blivit nödvändig efter det att bristande efterlevnad upptäcks under en offentlig kontroll och utförs för att bedöma omfattningen och konsekvenserna av denna bristande efterlevnad eller för att verifiera att korrigerande åtgärder har vidtagits.

Nedsättning av avgift

29 § Om det finns särskilda skäl med hänsyn till verksamhetens art, omfattning, tillsynsbehov, nedlagt handläggningstid och övriga omständigheter, får avgift enligt denna taxa i ett enskilt fall sättas ner eller efterskänkas.

Avgiftens erläggande

30 § Betalning av avgift enligt denna taxa ska ske till Herrljunga kommun. Betalning ska ske inom tid som anges i beslutet om avgift eller i faktura.

Verkställighetsfrågor m.m.

31 § Av 1 kap. 2 § och 9 kap. 4 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken framgår att kommunal nämnds beslut om avgift får verkställas enligt utsökningsbalken.

32 § Av 1 kap. 2 § och 9 kap. 5 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken framgår att kommunal nämnd får förordna att dess beslut om avgift ska gälla omedelbart, även om det överklagas.

32 § Enligt 19 kap. 1 § miljöbalken överklagas kommunal nämnds beslut om avgift till länsstyrelsen.

34 § Denna taxa träder i kraft den 1 januari 2021 och beslutade uppdateringar träder ikraft 1 januari 2023. I ärenden som rör tillstånd, anmälningar och dispenser tillämpas taxan på ärenden där beslut fattas efter denna dag.

Förkortningar

FMH = Förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

MB = Miljöbalken

MPF = Miljöprövningsförfordning

MTF = Miljötillsynsförfordning

NFS = Naturvårdsverkets föreskrifter

Ärende 13 Bilaga 2, BMN § 54/2022-10-05

Taxebilaga 1 - Avgiftsnivåer

<u>Miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd</u>		
Prövning av ansökan		
Ansökan om tillstånd till inrättande av avloppsanordning med ansluten WC, 0 - 25 PE	13 § FMH (1998:889)	6 h*
Ansökan om tillstånd till inrättande av avloppsanordning med ansluten WC, 26 - 100 PE	13 § FMH (1998:889)	10 h*
Ansökan om tillstånd till inrättande av avloppsanordning med ansluten WC, 100 - 199 PE	13 § FMH (1998:889)	15 h*
Ansökan om tillstånd till anslutande av en WC till en befintlig avloppsanordning	13 § FMH (1998:889)	3 h*
Ansökan om tillstånd till inrättande av avloppsanordning utan WC, enligt kommunens lokala hälsoskyddsföreskrifter eller vattenskyddsföreskrifter	13 § FMH (1998:889)	4 h*
Omprövning av tillstånd för små avlopp	13 § FMH (1998:889)	Timavgift*
* Vid inrättande av avloppsanordning där entreprenör anlitas som inte är diplomerad enligt maskinentreprenörerna tillkommer 2 h		
Ansökan om tillstånd till inrättande av värmepumpsanläggning inom vattenskyddsområde	17 § FMH (1998:899)	2 h
Ansökan om tillstånd till djurhållning enligt lokala hälsoskyddsföreskrifter	39 § FMH (1998:899)	4 h
Ansökan om tillstånd eller dispens i andra frågor enligt lokala hälsoskyddsföreskrifter	40 § FMH (1998:899) 9 kap 12 § MB	Timavgift
Handläggning av anmälan		
Anmälan om miljöfarlig verksamhet eller hälsoskyddsverksamhet	9 kap 6 §, 1 kap 10 § MPF (2013:251), 38 § FMH (1998:889)	Timavgift
Anmälan om ändring av miljöfarlig verksamhet, och som inte omfattas av fast avgift enligt taxebilaga 2	1 kap 11 § MPF (2013:251)	Timavgift
Anmälan om inrättande av en avloppsanordning utan WC	13 § FMH (1998:889)	4 h
Anmälan om inrättande av en avloppsanordning utan WC men med påkopplad oljeavskiljning	13 § FMH (1998:889)	8 h
Anmälan om ändring av en avloppsanordning	14 § FMH (1998:889)	Timavgift
Anmälan om inrättande av värmepumpsanläggning för utvinning av värme ur mark, ytvatten eller grundvatten	17 § FMH (1998:889)	2 h
Anmälan i ärenden kopplade till kommunens lokala hälsoskyddsföreskrifter	40 § FMH (1998:899) 9 kap 12 § MB	Timavgift
Tillsyn		
Kontroll av små avlopp	2 kap 3 § MB	2,5 h
Annan miljöfarlig verksamhet, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2	26 kap 3 § 3 st MB 2 kap 31 § p 1 MTF	Timavgift
Annan hälsoskyddsverksamhet, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2	26 kap 3 § 3 st MB	Timavgift
<u>Kemiska produkter och biotekniska organismer</u>		
Prövning av ansökan		
Ansökan om särskilt tillstånd till yrkesmässig användning av växtskyddsmedel	2 kap 40 § fo (2014:425)	4 h

Ärende 13 Bilaga 2, BMN § 54/2022-10-05

Ansökan om tillstånd att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel inom ett vattenskyddsområde (föreskrifter beslutade tidigare än 1 januari 2018)	6 kap 1 och 2 §§ NFS (2015:2)	6 h
Handläggning av anmälan		
Anmälan om yrkesmässig användning av växtskyddsmedel	2 kap 41 § fo (2014:425)	Timavgift
Tillsyn		
Information innan installation påbörjas eller hantering inleds av mer än totalt 1 m ³ brandfarliga vätskor och spilloljor i cisterner med anslutna rör- och slangledning. (Inom vattenskyddsområde mer än totalt 150 liter brandfarliga vätskor och spilloljor i cisterner med anslutna rör- och slangledning och i lösa behållare).	3 kap 1 § 1 st NFS (2021:10) 2 kap 31 § p 5 MTF (2011:13)	0,5 h
Information om cistern som tagits ur bruk	7 kap 1 § NFS (2021:10) 2 kap 31 § p 5 MTF (2011:13)	Avgiftsfritt
Övrig tillsyn av hantering av brandfarliga vätskor och spillolja, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2	NFS (2021:10) 26 kap 3 § MB 2 kap 31 § p 5 MTF (2011:13)	Timavgift
Underrättelse och samråd innan installation eller konvertering sker av sådan utrustning som innehåller 14 ton koldioxidekvivalenter f-gas eller mer	14 § fo (2016:1128) 2 kap 31 och 32 §§ MTF (2011:13)	1 h
Rapport om det under någon del av ett kalenderår finns minst 14 ton koldioxidekvivalenter i en stationär anläggning eller i en mobil utrustning som omfattas av läckagekontroll	15 § fo (2016:1128) 2 kap 31 och 32 §§ MTF (2011:13)	2 h
Rapport om det under någon del av ett kalenderår finns minst 14 ton koldioxidekvivalenter i en stationär anläggning eller i en mobil utrustning som omfattas av läckagekontroll, om rapporten föranleder att ärendet måste kompletteras med ytterligare uppgifter.	15 § fo (2016:1128) 2 kap 31 och 32 §§ MTF (2011:13)	3 h
Övrig tillsyn av fluorerade växthusgaser, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2	2 kap 31 och 32 §§ MTF (2011:13)	Timavgift
Ozonnedbrytande ämnen, t.ex. utrustning i motorfordon, flyg och tåg eller laboratorie- och analysarbeten	EU-förordning nr 517/2014 EG nr 1005/2009 EG nr 291/2011 2 kap 31 § p 6 MTF	Timavgift
Tillsyn av växtskyddsmedel/biocidprodukter och underrättelser kopplat till växtskyddsmedel/biocidprodukter, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2	9 kap 1 § NFS (2015:2) 9 kap 3 § NFS (2015:2) 2 kap 31 § p 5 2 kap 32 § 1 st p 2b MPF i lydelsen som gäller fr o m 1 juli 2018 4 kap 2 § NFS (2015:3) 2 kap 31 § p 5 MTF (2011:13)	Timavgift

Ärende 13 Bilaga 2, BMN § 54/2022-10-05

Tillsyn av PCB-varor och PCB-produkter som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2	Fo (2007:19) 26 kap 3 § 3 st MB 2 kap 31 § p 5 MTF (2011:13)	Timavgift
Tillsyn av kosmetiska produkter och rådgörande med Läkemedelsverket innan åtgärder vidtas	EG-förordning 1223/2009 2 kap 34 § MTF (2011:13)	Timavgift
Övrig tillsyn av kemiska produkter, biotekniska organismer och varor (oavsett miljöfarlig verksamhet), som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2	1 kap 19 och 20 §§ 2 kap 32 § 2 kap 19 § p 7-9, p 11-14, p 16, p 17, p 19 31 § p 5 MTF (2011:13) 26 kap 3 § 3 st MB	Timavgift
Renhållning		
Prövning av ansökan		
Ansökan om tillstånd från en fastighetsinnehavare att på fastigheten själv återvinna eller bortskaffa avfall även om ett sådant tillstånd inte krävs	15 kap 25 § p 2 MB	Timavgift
Ansökan om dispens från förbudet att hantera avfall när kommunen ska ansvara för en viss hantering av avfall	15 kap 25 § p 1 MB	Timavgift
Ansökan om dispens avseende anmälan om uppehåll i hämtning, gemensam behållare, total befrielse från hämtning av avfall enligt kommunens föreskrifter om avfallshantering	75 § fo (2011:927)	Timavgift
Övriga ansökningar	75 § fo (2011:927)	Timavgift
Handläggning av anmälan		
Anmälan från fastighetsägare att på fastigheten själv kompostera eller på annat sätt återvinna eller bortskaffa annat hushållsavfall än trädgårdsavfall	15 kap 19 och 24 §§ MB 45 § fo (2011:927)	Timavgift
Anmälan enligt kommunens föreskrifter om avfallshantering av fastighetsinnehavare att på fastigheten själv återvinna eller bortskaffa avfall	75 § fo (2011:927)	Timavgift
Anmälan enligt kommunens föreskrifter om avfallshantering av uppehåll i hämtning, gemensam behållare, total befrielse från hämtning av avfall	75 § fo (2011:927)	1 h
Övriga anmälningar enligt kommunens föreskrifter om avfallshantering	75 § fo (2011:927)	Timavgift
Tillsyn		
Avfallshantering, som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2	26 kap 3 § 3 st MB	Timavgift
Verksamheter som orsakar miljöskador		
Handläggning av anmälan		
Anmälan om avhjälpande av vissa föroreningsskador	28 § FMH (1998:899)	Timavgift
Tillsyn		
Underrättelse om upptäckt av en förorening på en fastighet där föroreningen kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön	10 kap 11 § MB	Timavgift
Underrättelse om upptäckt av en överhängande fara för att en verksamhet eller åtgärd medför en allvarlig miljöskada	10 kap 12 och 14 §§ MB	Timavgift
Underrättelse om upptäckt av att en allvarlig miljöskada har uppstått	10 kap 13 och 14 §§ MB	Timavgift

Ärende 13 Bilaga 2, BMN § 54/2022-10-05

Övrig tillsyn av föroreningsskador som omfattas av kommunens tillsynsansvar.	2 kap 31 § p 3 MTF (2011:13) 26 kap 3 § 3 st MB	Timavgift
Övrig verksamhet		
Prövning av ansökan		
Ansökan om dispens från strandskyddsföreskrifter	7 kap 18 b § MB	Regleras i plan- och byggtaxa
Ansökan om tillstånd till verksamhet eller åtgärd som inte får utföras utan tillstånd enligt föreskrifter för natur- eller kulturreservat eller vattenskyddsområde	Gällande föreskrifter	Timavgift
Ansökan om tillstånd till åtgärd som är förbjuden för att den strider mot syftet med det tilltänkta skyddet som omfattas av ett interimistiskt beslut	7 kap 24 § MB	Timavgift
Ansökan om dispens, undantag från föreskrifter eller ändrade villkor för natur- eller kulturreservat, naturminne, djur- och växtskyddsområde eller vattenskyddsområde	Gällande föreskrifter 7 kap 7 § MB 9 § fo (1998:1252)	Timavgift
Ansökan om dispens från förbudet att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön i ett biotopskyddsområde	7 kap 11 § 2 st MB1 kap 19 och 20 §§ samt 2 kap 8 § MTF (2011:13)	Timavgift
Handläggning av anmälan		
Anmälan om en verksamhet eller åtgärd inom natur- eller kulturreservat eller vattenskyddsområde som kräver anmälan enligt föreskrifter meddelade för natur- eller kulturreservat eller vattenskyddsområde	Gällande föreskrifter	Timavgift
Anmälan för samråd av en åtgärd som inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt andra bestämmelser i miljöbalken och som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön	12 kap 6 § MB	Timavgift
Tillsyn		
Vattenskyddsområden som kommunen har beslutat om, område eller föremål som omfattas av ett interimistiskt beslut, strandskydd utom det som länsstyrelsen har tillsyn över när det gäller väg- och järnvägsanläggningar	2 kap 9 § MTF (2011:13)	Timavgift
Verksamhet som berörs av föreskrifter i fråga om 1. begränsningar av antalet djur i ett jordbruk, 2. försiktighetsmått för gödselhanteringen, och 3. växtodlingen och som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2	12 kap 10 § MB 2 kap 32 § MTF (2011:13)	Timavgift
Övrig tillsyn av skötsel av jordbruksmark och annan markanvändning i jordbruket och som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2	2 kap 8 § p 7 1 kap 19 och 20 §§ MTF (2011:13) 26 kap 3 § 3 st MB	Timavgift
Övrig tillsyn över att miljöbalkens hänsynsregler efterlevs, i verksamhet eller vid vidtagande av åtgärd som inte omfattas av fast avgift för tillsyn enligt taxebilaga 2	2 kap 9 § MTF (2011:13)	Timavgift

Ärende 13 Bilaga 2, BMN § 54/2022-10-05

Taxebilaga 2 – Verksamheter (debiteras per år)

Ver.kod	Nivå	Tillsyn	Bransch	Verksamhet
1.20	C	Timavgift	Jordbruk	Anläggning med stadigvarande djurhållning med mer än 100 djurenheter men färre än 400 djurenheter, ej inhägnad.
15.30	C	3 h	Livsmedel och foder	Anläggning för slakteri med en produktion baserad på mer än 50 ton men högst 7 500 ton slaktvikt per kalenderår.
15.180	C	6 h	Mjölksprodukter	Anläggning för framställning av mjölkprodukter med en produktion baserad på en invägning av mer än 500 ton per kalenderår men högst 200 ton per dygn som kalenderårsmedelvärde.
15.240	C	6 h	Råsprit och alkoholhaltiga drycker	Anläggning för framställning av råsprit eller alkoholhaltig dryck genom jäsning eller destillation motsvarande en årlig produktion av mer än 10 ton men högst 5 000 ton ren etanol per kalenderår.
15.260	C	6 h	Malt och läskedrycker	Bryggeri eller annan anläggning för framställning av malt, maltdryck eller läskedryck med en produktion av mer än 1 000 ton men högst 10 000 ton per kalenderår.
15.310	C	4 h	Paketering av livsmedel	Anläggning för yrkesmässig industriell förpackning av animaliska eller vegetabiliska produkter som inte sker i någon tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet enligt någon av 1–27 §§.
20.02	C	6 h	Anaerob biologisk behandling	Anläggning som genom anaerob biologisk behandling av stallgödsel, grödor eller annat biologiskt material producerar biogas. Anmälningsplikten gäller även om stallgödseln är avfall och även om det material som inte är stallgödsel består av högst 500 ton icke-farligt avfall per kalenderår.
20.30	C	6 h	Sågning, hyvling och svarvning av trä	Sågverk eller annan anläggning för tillverkning av träprodukter genom sågning, hyvling eller svarvning för en produktion av mer än 6 000 kubikmeter per kalenderår.
20.40	C	2 h	Träbaserade bränslen och bränslen av jordbruksprodukter	Anläggning för framställning eller bearbetning av träbaserat bränsle, eller av bränsleprodukter som är baserade på skogs- eller jordbruksprodukter, i form av 1. träull, trämjöl, flis, spån eller liknande, baserad på mer än 1 000 kubikmeter fast mått eller 3 000 kubikmeter löst mått råvara per kalenderår, eller 2. pellets eller briketter, baserad på mer än 5 000 kubikmeter råvara per kalenderår.
20.80	C	2 h	Lagring av timmer	Anläggning för lagring av 1. mer än 2 000 kubikmeter timmer fast mått under bark (m ³ fub), om lagringen sker på land

Ärende 13 Bilaga 2, BMN § 54/2022-10-05

				utan vattenbegjutning, 2. mer än 500 kubikmeter timmer fast mått under bark (m ³ fub), om lagringen sker på land med vattenbegjutning och inte är tillståndspliktig enligt 8 §, eller 3. mer än 500 kubikmeter timmer fast mått under bark (m ³ fub) i vatten, om lagringen inte är tillståndspliktig enligt 8 §.
25.50	C	6 h	Gummi- och plastvaror	Anläggning där produktionen baseras på mer än 1 ton plastråvara per kalenderår och inte omfattar ytterligare polymerisation, för 1. tillverkning av produkter av plast förutom endast mekanisk montering eller mekanisk bearbetning, eller 2. beläggning eller kalandrering med plast.
26.110	C	4 h	Cement, betong, kalk, krita och gips	Anläggning för tillverkning av mer än 500 ton betong eller lättbetong per kalenderår, eller varor av betong, lättbetong eller cement per kalenderår, där slipning av betongyttskikt inte är en del av processen.
26.110	C	12 h	Cement, betong, kalk, krita och gips	Anläggning för tillverkning av mer än 500 ton betong eller lättbetong per kalenderår, eller varor av betong, lättbetong eller cement per kalenderår, där slipning av betongyttskikt är en del av processen.
40.60	C	8 h	Förbränning	Anläggning för förbränning med en total installerad tillförd effekt av 1. mer än 5 megawatt men högst 20 megawatt, om annat bränsle används än enbart fossil eldningsolja eller biogen eller fossil bränslegas, eller 2. mer än 10 megawatt men högst 20 megawatt, om inget annat bränsle används än fossil eldningsolja eller biogen eller fossil bränslegas.
40.60	C	4 h	Förbränning	Anläggning för förbränning med en total installerad tillförd effekt av 1. mer än 500 kilowatt men högst 5 megawatt, om annat bränsle används än enbart fossil eldningsolja eller biogen eller fossil bränslegas.
50.10	C	4 h	Fordonsservice och drivmedelshantering	Anläggning för tvättning av 1. fler än 5 000 personbilar per kalenderår, 2. fler än 100 tåg eller flygplan per kalenderår, 3. fler än 500 tågagnar eller lok per kalenderår, eller 4. fler än 1 000 andra motordrivna fordon per kalenderår.
50.20	C	8 h	Fordonsservice och drivmedelshantering	Anläggning där det per kalenderår hanteras 1. mer än 1 000 kubikmeter flytande motorbränsle, eller

Ärende 13 Bilaga 2, BMN § 54/2022-10-05

				2. mer än 1 miljon normal kubikmeter gas avsedd som motorbränsle.
90.16	C	6 h	Rening av avloppsvatten	Avloppsreningsanläggning som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd som motsvarar mer än 200 men mindre än 2 000 personekvivalenter.
90.40	C	8 h	Lagring som en del av att samla in avfall	Lagring av fem eller fler fraktioner av icke-farligt avfall som en del av att samla in det, om mängden avfall vid något tillfälle är 1. mer än 10 ton men högst 30 000 ton och avfallet ska användas för byggnads- eller anläggningsändamål, eller 2. mer än 10 ton men högst 10 000 ton annat icke-farligt avfall i andra fall.
90.40	C	3 h	Lagring som en del av att samla in avfall	Lagring av upp till fyra fraktioner av icke-farligt avfall som en del av att samla in det, om mängden avfall vid något tillfälle är 1. mer än 10 ton men högst 30 000 ton och avfallet ska användas för byggnads- eller anläggningsändamål, eller 2. mer än 10 ton men högst 10 000 ton annat icke-farligt avfall i andra fall.
90.60	C	8 h	Lagring som en del av att samla in avfall	Lagra farligt avfall som en del av att samla in det, om mängden avfall vid något tillfälle är 1. mer än 200 kilogram men högst 5 ton och utgörs av olja, 2. mer än 1 500 kilogram men högst 30 ton och utgörs av blybatterier, 3. mer än 1 ton men högst 50 ton och utgörs av elektriska eller elektroniska produkter, 4. mer än 200 kilogram men högst 30 ton och utgörs av impregnerat trä, 5. högst 50 ton och utgörs av motordrivna fordon, eller 6. mer än 200 kilogram men högst 1 ton i andra fall.
90.11	C	4 h	Krossning av avfall	1. yrkesmässigt återvinna icke-farligt avfall mekanisk bearbetning, om den tillförda mängden avfall är högst 10 000 ton per kalenderår, eller 2. genom krossning, siktnings eller motsvarande mekanisk bearbetning återvinna avfall för byggnads- eller anläggningsändamål.
92.20	C	1 h	Skjutfält, skjutbanor och sportanläggningar	Skjutbana som är stadigvarande inrättad för skjutning utomhus med skarp ammunition till finkalibriga vapen (kaliber mindre än 20 millimeter) för mer än 5 000 skott per kalenderår.
92.30	C	1 h	Skjutfält, skjutbanor och sportanläggningar	Permanent tävlings-, tränings- eller testbana för motorfordon.

Ärende 13 Bilaga 2, BMN § 54/2022-10-05

-	C	Tim	-	Övriga C-verksamheter debiteras per timma. Inför varje uppdatering av taxan (minst vart fjärde år) behovsbedöms varje nytillkommen bransch och verksamhet och läggs in i taxan efter hand.
38 § p1 FMH	H	2 h	Stickande/skärande verksamhet	Verksamhet där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygieniska behandlingar som innebär risk för blodsmitta eller annan smitta på grund av användningen av skalpeller, akupunktur nålar, piercningsverktyg eller andra liknande skärande eller stickande verktyg.
38 § p2 FMH	H	4 h	Bassängbad	Bassängbad för allmänheten eller som på annat sätt används av många människor.
38 § p3 FMH	H	4 h	Förskolor	Förskola, öppen förskola.
38 § p3 FMH	H	4 h	Skolor	Förskoleklass, fritidshem, öppen fritidsverksamhet, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, specialskola, sameskola eller internationell skola.

Ärende 13 Bilaga 2, BMN § 54/2022-10-05

Taxebilaga 3 – Åtgärder (debiteras per åtgärdsföreläggelse)

Ver.kod	Nivå	Tillsyn	Bransch	Verksamhet
1.20	C	Timavgift	Jordbruk	Uppodling av annan mark än jordbruksmark för jordbruksproduktion.
10.50	C	Timavgift	Bearbetning av berg, naturgrus och annat	Anläggning för sortering eller krossning av berg, naturgrus eller andra jordarter 1. inom område som omfattas av detaljplan eller områdesbestämmelser, eller 2. utanför område som omfattas av detaljplan eller områdesbestämmelser, om verksamheten bedrivs på samma plats under en längre tid än trettio kalenderdagar under en tolv månadersperiod.
20.90	C	8 h	Lagring av timmer	Anläggning för lagring av timmer som inte sker i eller nära vattentäkt, om lagringen har pågått mer än sex veckor, behövs med anledning av storm eller orkan och omfattar 1. mer än 20 000 kubikmeter timmer fast mått under bark (m ³ fub) på land med begjutning av vatten, eller 2. mer än 10 000 kubikmeter timmer fast mått under bark (m ³ fub) i vatten.
90.141	C	Timavgift	Återvinning för anläggningsändamål	Att återvinna icke-farligt avfall för anläggningsändamål på ett sätt som kan förorena mark, vattenområde eller grundvatten, om föroreningsrisken är ringa.
-	C	Timavgift	-	Övriga C-åtgärder debiteras per timma. Inför varje uppdatering av taxan (minst vart fjärde år) behovsbedöms varje nytillkommen bransch och verksamhet och läggs in i taxan efter hand.

Taxebilaga 4 – Avgift för tillsynsområden utöver miljöbalkens område

<u>Animaliska biprodukter</u>		
Förvaring av animaliska biprodukter i primärproduktionen (kadaverhantering)	Lag om foder och animaliska biprodukter (2006:805)	Timavgift
Anvisning vid nedgrävning av döda djur och slaktbiprodukter	Lag om foder och animaliska biprodukter (2006:805)	Timavgift
Hantering av animaliska biprodukter inom livsmedelsverksamhet	Lag om foder och animaliska biprodukter (2006:805)	Timavgift
Övrig befattning med animaliska biprodukter	Lag om foder och animaliska biprodukter (2006:805)	Timavgift
<u>Sprängämnesprekursorer</u>		
Tillsyn och handläggning	Lagen om sprängämnesprekursorer (2014:799)	Timavgift
<u>Strålskyddslagen</u>		
Tillsyn av solarier	Strålskyddslag (2018:396)	Timavgift
Tillsyn av radon i bostad eller allmän lokal	Strålskyddslag (2018:396)	Timavgift

Taxa inom området för miljöbalken m.fl.

Sammanfattning

Grunden när det gäller kostnader för tillsyn och handläggning i ärenden enligt miljöbalken m.fl. är att det inte är samhället utan den som är föremål för tillsynen eller handläggningen som ska stå för kostnaderna som uppstår.

Kommunfullmäktige i Herrljunga kommun antog i december 2020 en ny taxa inom området för miljöbalken m.fl. Inför 2023 föreslår förvaltningen ett antal revideringar av den taxan. Det stora revideringar som föreslås är:

- Höjning av timavgiften från 1 050 kr/h (ett schablonvärde från 2020 som räknats upp enligt kommunprisindex) till 1 100 kr/h (ett värde som är beräknat enligt SKR:s modell utifrån miljöenhetens faktiska kostnader, men som stämmer väl överens med den taxenivå som ändå skulle gälla för 2023 om tidigare års nivå hade indexuppräknats)
- Förändring för lantbruken, där alla lantbruk får efterhandsdebitering i stället för, som tidigare, en årlig avgift från 100 djurenheter och uppåt
- Differentiering av taxan för betongindustrier

Företagare i Herrljunga har haft önskemål om att Herrljunga ska övergå från årliga avgifter till efterhandsdebitering utifrån faktiskt nedlagd handläggningstid. Detta önskemål infrias för lantbruk i föreslagen debitering. Efterhandsdebitering för lantbruk underlättar även för Herrljunga kommun att prioritera tillsyn av användning av växtskyddsmedel enligt den nationella kontrollplanen eftersom omfattningen av verksamheternas användning av växtskyddsmedel över lag inte är större för verksamheter med mer än 100 djurenheter.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-09-21.

Uppdaterad taxa inom området för området miljöbalken m.fl.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige i Herrljunga kommun föreslås anta den uppdaterade versionen av *Taxa inom området för miljöbalken m.fl.* och upphäva tidigare version *Taxa inom miljöbalkens område* (KF § 156/2020-12-07).

Elaine Larsson
Miljöchef

Expedieras till: Kommunfullmäktige

Ärende 13

HERRLJUNGA KOMMUN

BYGG- OCH MILJÖ-
FÖRVALTNINGEN
Elaine Larsson

Tjänsteskrivelse
2022-09-21
DNR M 273/2020 MIL
Sid 2 av 4

Bakgrund

Grunden när det gäller kostnader för tillsyn och handläggning i ärenden enligt miljöbalken m.fl. är att det inte är samhället utan den som är föremål för tillsynen eller handläggningen som ska stå för kostnaderna.

Taxemodellen

Under de senaste 10 – 20 åren har de flesta kommuner i Sverige, även Herrljunga, fastställt sin taxa utifrån en modell från organisationen *Sveriges kommuner och regioner (SKR)*. Kommunerna har klassat verksamheterna utifrån de timmar som SKR:s schabloner anger att tillsynen ska ta.

SKR har nyligen uppdaterat mallen för taxor och gjort mallen mer flexibel för kommunerna att göra lokala bedömningar av tillsynsbehovet.

Enligt förslaget till taxa så gäller efterhandsdebitering enligt faktiskt nedlagd handläggningstid som grund. Några verksamheter ligger kvar på årlig avgift och dessa verksamheter är:

1. Miljöfarliga verksamheter med beteckningen C, med undantag för lantbruk
2. Anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter, dvs skolor, förskolor, tatuerare, fotvårdare etc.

Den årliga avgiften är behovsbedömd och antalet timmar framgår av bilaga 2. All uppföljning av avvikelser som noteras vid inspektionerna debiteras extra i efterhand

Orsaken till att några verksamheter (1 och 2 enligt ovan) föreslås fortsätta att betala en årlig avgift är:

- att de kräver tillsyn med stor regelbundenhet på grund av sin påverkan på människors hälsa och/eller på miljön
- att nämnden behöver säkerställa att det alltid finns medel till personalförsörjning som rör den allra viktigaste tillsynen
- att jämnar ut intäkterna mellan åren.

I taxan framgår att det finns ärenden som inte går att ta ut avgift för. Exempel på dessa är remisser/förfrågningar, klagomål som visar sig vara obefogade, klagomål där handläggningstiden understiger 2 timmar, ärenden där den totala handläggningstiden understiger 30 minuter, tillsyn enligt tobakslagen, ansökan om LONA-bidrag, arbete med lokala hälsoskyddsföreskrifter, arbete med skydds jakt, mätning av bakgrundsstrålning och provtagning av sjöar. Förorenade områden och strandskydd är exempel på tillsynsområden där det är svårt att debitera för all den handläggningstid som lagts ner, eftersom det krävs ett stort initialt arbete innan ansvarsutredningar och annat är klart. Den tid som inte är debiterbar bekostas av det kommunbidrag som tilldelas miljöenheten inom budgetarbetet.

Timavgiften

Enligt förslaget är den nya timavgiften 1 100 kr per timme i stället för den nuvarande nivån på 1 050 kr per timme. SKR har en modell för att beräkna kommunens handläggningskostnad per timma för tillsynen. Modellen bygger på beräkning av handläggningstid per år, lönekostnader och kommungemensamma kostnader. I modellen är alltså kommungemensamma overheadkostnader som inte kan väljas bort, t.ex. lokalkostnader, kommunledning, arkiv, IT-kostnader, HR-kostnader, kostnader kopplade till ekonomistöd etc. Förvaltningen har, med hjälp av controller, lagt in miljöenhetens kostnader enligt SKR:s modell och fått resultatet att 1 100 kr/h är den avgift som ska debiteras vid tillsyn och handläggning

Påverkan på företagen

Om den nya taxan antas så innebär det förändringar för en del företag. De flesta får en liten avgiftshöjning. Den största skillnaden blir för lantbruken, som går från årlig avgift till efterhandsdebitering. De minsta miljöfarliga verksamheterna går ner i årlig avgift från två timmar per år till en timma per år. Det gäller skjutbanorna och motorbanorna, som enligt förvaltningens behovsbedömning inte behöver så mycket tillsyn.

Ekonomisk bedömning

Det nya taxeförslaget innebär att förvaltningen får in en mindre andel avgifter genom debitering i början av året, men mer avgifter genom löpande timdebitering under året. Uppskattningsvis kommer intäkterna i form av årliga avgifter från lantbruk i början av året minska från ca 200 tkr till 130 tkr. Samtidigt ökar sannolikt löpande timavgifter under året eftersom andelen efterhandsdebitering ökar. Det totala tappet av intäkter prognostiseras till ca 70 tkr.

Juridisk bedömning

Självkostnadsprincipen uttrycks i 8 kap. 3c § kommunallagen; *kommuner och landsting får inte ta ut högre avgifter än som svarar mot kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som kommunen eller landstinget tillhandahåller (självkostnaden).*

I miljöbalkens 27 kapitel 1 § framgår att kommunfullmäktige får fastställa avgifter enligt miljöbalken; *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgift för myndigheters kostnader för*

- 1. prövning och tillsyn enligt denna balk eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken samt för prövning och tillsyn med anledning av EU-förordningar inom denna balks tillämpningsområde,*
- 2. sådan kontroll eller annan offentlig verksamhet som avses i 26 kap. 30 §, och*
- 3. utbildning som krävs enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 14 kap.*

Kommunfullmäktige får meddela föreskrifter om sådana avgifter som avses i första stycket 1 och 2 när det gäller en kommunal myndighetsverksamhet.

Ärende 13

HERRLJUNGA KOMMUN

BYGG- OCH MILJÖ-
FÖRVALTNINGEN
Elaine Larsson

Tjänsteskrivelse
2022-09-21
DNR M 273/2020 MIL
Sid 4 av 4

Den del av taxan som gäller sprängämnesprekursorer är beslutad med stöd av 19 § andra stycket lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer.

Den del av taxan som gäller animaliska biprodukter är beslutad med stöd av 1 § förordning (2006:1165) om avgifter för offentlig kontroll av foder och animaliska biprodukter.

Den del av taxan som gäller strålskyddslagen är beslutad med stöd av 10 kap 4 § strålskyddslagen (2018:396), 8 kap 14 § strålskyddsförordningen (2018:506).

Samverkan

Nytt förslag till taxa innebär ingen väsentlig verksamhetsförändring eller annat som bedöms behöva tas upp för facklig samverkan.

Motivering av förslag till beslut

För att följa de krav på taxeberäkningar som finns, göra taxan mer ändamålsenlig och för att följa de önskemål som företagare i kommunen har haft så föreslås kommunfullmäktige anta taxan.

Statusuppdatering för samordnad beredning angående bildande av kommunalt naturreservat på fastigheten Orraholmen 1:1

Sammanfattning

Ett flertal motioner och medborgarförslag har inkommit till kommunfullmäktige angående bildandet av naturreservat på den kommunägda fastigheten Orraholmen 1:1.

Kommunstyrelsen har lämnat dessa som en samordnad beredning till förvaltningen för vidare utredning. Förvaltningen har sammanställt grundläggande sammanfattning om vad som krävs för att inrätta ett kommunalt naturreservat. En anbudsinbjudan för upphandling av en konsult för att genomföra en Naturvärdesinventering (NVI) för området har gått ut till sju konsultfirmor i avseende att insamla underlag inför beslutsfattande i frågan om huruvida ett kommunalt naturreservat ska bildas eller ej. På grund av den sena tidpunkten på året var det inte möjligt att få till stånd en NVI under innevarande fältsäsong, då NVI behöver genomföras mellan satta tidsintervall enligt svensk standard (SS 199000:2014). Tillfrågade konsultbolag var redan fulltecknade och kunde därmed inte åta sig uppdraget under denna fältsäsong men flertalet uttryckte intresse av att åta sig uppdraget under kommande fältsäsong. Förvaltningen föreslår att uppdraget att upphandla en konsult för att genomföra en NVI skjuts fram för genomförande under fältsäsongen 2023 och att beslut i frågan om att bilda naturreservat för fastigheten Orraholmen 1:1 senareläggs för att inhämtad information skall kunna sammanställas inför beslut.

Förvaltningen föreslår att ärendet tas upp efter sommaren 2023 för att ge upphandlad konsult och förvaltning tillräckligt med tid för att sammanställa resultatet av utredningen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2022-11-14

Kommunstyrelsens beslut 2022-05-30 § 95

Förslag till beslut

1. Förvaltningen ges på nytt i uppdrag att upphandla en konsult som tar fram en naturvärdesinventering för fastigheten Orraholmen 1:1, med genomförande under fältsäsongen 2023.
2. Förvaltningen ges i uppdrag att undersöka vilka justeringar för inventeringstidpunkt samt specifika organismgrupper och klasser som bör ställas som krav i upphandlingserbjudandet.

3. Förvaltningen ges i uppdrag att utreda vilken version av svensk standard för naturvärdesinventeringen som bör användas vid genomförandet då denna genomgår uppdatering, den nu gällande (SS 199000:2014) eller den kommande uppdaterade versionen. Tillämplighet kan till exempel komma att bero på när den nya standarden träder i kraft.
4. Finansiering för naturvärdesinventering sker genom ordinarie budget för enheten för strategisk planering.

Sandra Palmqvist
Miljöstrateg

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom
till:

Bakgrund

Ärenden gällande Orraholmen bedömdes vara av sådan principiell karaktär att kommunstyrelsens presidie beslutade att samtliga motioner och medborgarförslag rörande Orraholmen behövde utredas på en kommunövergripande nivå. Kommunstyrelsens presidie gav därför förvaltningens miljöstrateg i uppdrag att ta reda på vilket förarbete som krävs för att upprätta ett kommunalt naturreservat samt att ge förslag på vidare hantering av inkomna motioner och medborgarförslag. Underlaget skulle tas fram i samverkan med samhällsbyggnadsförvaltningen och genom kontakt med Länsstyrelsen i Västra Götaland, vilket nu har skett. En sammanställning av vad som krävs för att bilda ett naturreservat gjordes av förvaltningen i samverkan med nämnda parter och finns redovisat i tjänsteskrivelse i ärendet, daterad 2022-05-15 (se vidare i KS § 95/2022-05-30). I syfte att insamla ytterligare information inför beslutsfattande i frågan så gavs förvaltningen i uppdrag att upphandla en konsult för att göra en förstudie i form av en Naturvärdesinventering (NVI) för den kommunägda fastigheten Orraholmen 1:1.

Miljöstrategen inhämtade kunskap om upphandlingsförfarandet med hjälp av bland andra upphandlingsenheten. Miljöstrategen insamlade även kunskap om vad en upphandling för en naturvärdesinventering borde innehålla genom kontaktpersoner inom det delregionala nätverket (exempelvis kommunekologer eller liknande kompetenser i andra kommunen då denna kompetens saknas inom kommunens egna organisation) samt från Länsstyrelsen och en konsultfirma. Miljöstrategen kontrollerade även gällande standard för naturvärdesinventering med ansvarig utgivare samt konsultfirma som deltar i uppdateringsarbetet, då standarden visade sig vara under uppdatering. Arbetet var tidskrävande på Miljöstrategens 50% tjänst, där även andra arbetsuppgifter behövde få ta plats. Detta, i kombination med semestertider, gjorde att upphandlingserbjudandet skickades ut först efter semestern.

2022-08-09 skickades anbudsinvitan ut till sju konsultfirmor som genomför naturvärdesinventeringar. Krav var bland annat att uppdraget (naturvärdesinventering i fält samt leverans av rapport) skulle färdigställas innan 2022-10-31. Slutdatumet sattes för att förvaltningen skulle hinna bedöma resultatet av naturvärdesinventeringen och återkoppla sammanställda rekommendationer om vidare hantering av inkomna motioner och medborgarförslag inom utsatt tid till Kommunstyrelsen. Ordinarie fältsäsong för att genomföra en naturvärdesinventering i Götaland sträcker sig annars till den sista november (fältsäsong: 1 april-30 november) enligt gällande svensk standard (SS 199000:2014). Detta datum är under förutsättning att ”det är snö- och isfritt samt att huvuddelen av biotopkvaliteterna och naturvårdsarterna kan identifieras och att artrikedomen kan uppskattas eller mätas” (ur: SS 199000:2014).

Slutdatum för att lämna in anbud för naturvärdesinventeringen sattes till 2022-08-22. Anbudstiden bedömdes vara tillräcklig enligt upphandlingsenheten då upphandlingen var av sådan karaktär att ett snabbt förfarande för anbud kunde genomföras. Detta för att även ge tid att färdigställa slutgiltig upphandling med den vinnande anbudsgivare och sedan fortfarande ge tid till genomförande av uppdraget

innan uppsatt slutdatum (2022-10-31) för den som vunnit upphandlingen. När anbudstiden löpte ut hade tre av de sju tillfrågade konsultbolagen tackat nej till erbjudandet med hänvisning till att de redan var fullbokade under uppdragstiden. Då inga anbud hade kommit in så förlängdes anbudstiden till 2022-09-07 och detta förmedlades till de fyra konsultbolag som inte redan tackat nej till uppdraget. Ytterligare ett konsultbolag tackade då nej till erbjudandet med samma hänvisning om att de var fullbokade under uppdragstiden. Flera av konsultbolagen framförde dock en önskan om att få genomföra uppdraget nästa fältsäsong och ville gärna vara med i anbudsgivning inför det. Tre konsultbolag besvarade inte anbudsinbjudan.

Ekonomisk bedömning

Länsstyrelsen uppskattar att den största kostnaden för inrättandet av ett naturreservat ligger på arbetstid och förankring inom kommunen. För att handlägga reservatsbildningen behövs en projektanställning vilket uppskattningsvis kan komma att kosta ca 300 000-650 000 kronor (beräknat på en månadslön motsvarande 35 000/månad, en arbetstid för projektet på 25-50% av en heltidstjänst, i 3 års tid). Kostnaden är en grov uppskattning och angiven exklusive arbetsgivaravgifter. Om man räknar med arbetsgivaravgifter i kalkylen (kostnad för en heltidsanställd: 632 000 kr/år. Uppgifter från november 2022) så kan en total kostnad för en projektanställning under projektiden bli mellan 475 000-950 000 (beräknat på en månadslön motsvarande 35 000/månad, en arbetstid för projektet på 25-50% av en heltidstjänst, i 3 års tid). Denna kostnad kan komma att täckas upp helt eller delvis med hjälp av bidrag, vilket beskrivs mer utförligt i tjänsteskrivelse i ärendet, daterad 2022-05-15. Utan bidrag kan denna kostnad behöva bedömas mer exakt och planeras in i framtida budget.

Vad det gäller förlorade intäkter för avsättande av skogen till naturreservat istället för avverkning kan kommunen få ersättning för detta med upp till 50%.

Sammanfattningsvis kan sägas att det kostar pengar att bilda ett reservat, men detta kan i viss mån balanseras upp av intäkterna man får i kompensationsersättning för avsättning av skogen. Om detta går jämt upp eller inte beror på vilka kostnader och/eller vinster för de båda delarna det blir. Kommunen förlorar nettovinsten av avverkningen, men skogen står kvar och är exempelvis rekreationsområde vilket är bra för kommuninvånarnas hälsa, biologisk mångfald, luftkvalité, vattenbalans i landskapet med mera.

En naturvärdesinventering (NVI) kan uppskattningsvis komma att kosta ca 60 000 kr (enligt ett konsultbolag som kontaktats under beredningen av ärendet, våren 2022). I detta ingår ca 60 h arbetstid: 3 arbetsdagar i fält inklusive restid, 3 arbetsdagar för rapportskrivning samt tid för projektadministration. I denna prisuppskattning inkluderades kostnad för utdrag ur artportalen och resekostnader. Sedan denna prisuppgift inhämtats har det framkommit att vissa justeringar kan behöva göras i uppdraget vilket kan medföra en högre eller lägre kostnad beroende på utformning av uppdraget samt prisökning över tid. LONA-bidrag för 50% av denna utgift skulle kunna sökas. Kostnaden bedömdes inför

upphandlingserbjudandets publicering dock vara så pass liten att arbetstiden för bidragsansökan och den väntetid det skulle ha kommer att ta innan bidragsansökan behandlats och beviljats gjorde att förvaltningen bedömde att en ansökan inte var motiverad för en första förstudie i form av en NVI. Kostnaden skulle istället rymmas inom budgeten för enhet strategisk planering och debiteras där ur, alternativt kunde förstudien finansieras genom Kommunstyrelsens utvecklingsmedel. Samma förfarande föreslås om uppdraget senareläggs till våren 2023.

Juridisk bedömning

Instiftandet av naturreservat regleras i Miljöbalken, men ett flertal andra lagar, förordningar och föreskrifter kan också komma att bli aktuella.

Miljökonsekvensbeskrivning

Att kommunen får bättre kunskap om naturvärdena i Orraholmens naturområde gör att man kan fatta bättre beslut om vilket skyddsbehov som föreligger. Detta bör vara gynnsamt ur miljöperspektiv.

Motivering av förslag till beslut

Då det inte varit möjligt att genomföra Naturvärdesinventeringen under innevarande fältsäsong så saknas fortfarande underlag för att besluta i frågan om att bilda ett naturreservat i Orraholmens friluftsområde. Förvaltningen föreslår att naturvärdesinventeringen av fastigheten Orraholmen 1:1 skjuts fram till fältsäsongen 2023 och att en ny anbudsinbjudan skickas ut dessförinnan. Rådgivande konsultfirma säger att den bästa tiden för att genomföra en Naturvärdesinventeringen bör vara under försommaren, men vissa organismgrupper eller klasser har mer precisa tider för när de är att bäst att inventera. Om det beslutas att uppdraget ska flyttas fram till 2023 så bör förvaltningen ges i uppdrag att kolla upp mer exakt vilka krav för inventeringstidpunkt som bör ställas i upphandlingen samt vara uppmärksam på om kravställandet bör justeras för specifika organismgrupper och klasser (exempelvis fåglar, fjärilar eller fladdermöss). Eftersom den ultimata tidpunkten för inventeringen redan passerat vid tiden för utskick av den nu utlöpta anbudsinbjudan lades ingen ytterligare tid på detta vid första upphandlingserbjudandet. Uppdraget bedömdes ändå vara genomförbart under innevarande fältsäsong och att resultatet hade varit användbart inför beslutsfattande. Enligt rådgivande konsult så hade resultatet från en inventering under sensommaren/hösten 2022 kunnat kompletteras med ytterligare inventeringar under fältsäsongen 2023 för de parametrar som inte bedömts lämpliga att undersöka vid en första inventering. Uppdragställaren bör även uppmärksammas på att gällande standard (SS 199000:2014) för nuvarande genomgår omarbetning och uppdatering. Det har blivit förseningar i färdigställandet av denna, men den beräknas nu komma ut till den 31 januari 2023. Detta bör tas i beaktning inför en framtida upphandling så att den nya standarden med dess regler blir gällande för uppdraget, om så anses tillämpligt. Tillämplighet kan till exempel komma att bero på när den nya standarden träder i kraft.

Eftersom en utredning om förutsättningarna för ett Naturreservat på fastigheten Orraholmen 1:1 nu är pågående så bedömer förvaltningen att de inkomna motionerna och medborgarförslagen som lett till utredningens påbörjan kan besvaras. Beslut om huruvida ett naturreservat på fastigheten Orraholmen 1:1 skall bildas eller ej får bli ett resultat av vad utredningen visar.

KS § 95

DNR KS 77/2022 392

Naturvärdesinventering för fastigheten Orraholmen 1:1**Sammanfattning**

Kommunstyrelsen har gett Miljöstrategen i uppdrag att utreda vidare hantering av ett antal, via kommunfullmäktige, inkomna motioner och medborgarförslag angående förslag på bildande av naturreservat inom Orraholmens naturområde samt att undersöka vilket förarbete som krävs för att skapa ett naturreservat. Bildandet av ett naturreservat inkluderar flera olika steg inklusive bland annat avgränsning, bestämmande av reservattyp, skötselplan, samråd mellan berörda parter och myndigheter. Bidrag, bland annat LONA, kan sökas för viss del av projekteringskostnaden samt skötsel av reservatet. En projektledare behövs, framför allt för förankring inom kommunen. Förutsättningarna för att bilda ett naturreservat inom området är idag inte känt och Förvaltningen saknar därmed underlag för att kunna ta ett beslut i frågan. Ett första steg för att kunna gå vidare med hantering av ärendet bör därför vara att ta fram en förstudie i form av en naturvärdesinventering av området. Förvaltningen föreslår att en konsult upphandlas för genomförande av naturvärdesinventering och att resultatet av inventeringen presenteras vid kommunstyrelsens sammanträde i november. Inventeringens resultat utgör sedan grunden för förvaltningens fortsatta förslag på hantering av inkomna motioner och medborgarförslag avseende Orraholmen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-05-15
Kommunstyrelsen § 56/2022-03-21

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Förvaltningen ges i uppdrag att upphandla en konsult som tar fram en naturvärdesinventering för fastigheten Orraholmen 1:1.
- Finansiering för naturvärdesinventering sker genom ordinarie budget för enheten för strategisk planering.
- Förvaltningen ges i uppdrag att presentera resultatet av naturvärdesinventeringen vid kommunstyrelsens sammanträde den 21 november 2022. Resultatet utgör grunden för vidare beredning av inkomna motioner och medborgarförslag avseende Orraholmen.

Mats Palm (S) bifaller förvaltningens förslag.

Lennart Ottosson (KV) yrkar avslag på förvaltningens förslag.

Håkan Körberg (L) bifaller förvaltningens förslag.

Ove Severin (KD) bifaller förvaltningens förslag och föreslår att den senaste områdesbeskrivningen med sköselförslag daterad 1998-05-11 tas med som referensmaterial i arbetet med den nya naturvärdesinventeringen.

Fortsättning KS § 95

Alexander Strömborg (SD) yrkar avslag på förvaltningens förslag.

Gunnar Andersson (M) bifaller förvaltningens förslag.

Christina Abrahamsson (M) bifaller förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar i enighet med förvaltningens förslag

Ordföranden frågar om Ove Severin (KD) tilläggsförslag antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens beslut

1. Förvaltningen ges i uppdrag att upphandla en konsult som tar fram en naturvärdesinventering för fastigheten Orraholmen 1:1.
2. Finansiering för naturvärdesinventering sker genom ordinarie budget för enheten för strategisk planering.
3. Förvaltningen ges i uppdrag att presentera resultatet av naturvärdesinventeringen vid kommunstyrelsens sammanträde den 21 november 2022. Resultatet utgör grunden för vidare beredning av inkomna motioner och medborgarförslag avseende Orraholmen.
4. Områdesbeskrivningen med skötsel förslag daterad 1998-05-11 tas med som referensmaterial i arbetet med den nya naturvärdesinventeringen.

Reservation

Lennart Ottosson (KV) och Alexander Strömborg (SD) reserverar sig mot beslutet.

Medborgarförslag om naturreservat på fastigheten Orraholmen 1:1

Sammanfattning

Följande medborgarförslag inkom 2022-01-31 från Håkan Igelström:

"Jag lämnar härmed förslag om att den tätortsnära fastigheten Orraholmen 1:1 ska göras till kommunens första kommunala naturreservat för att säkerställa områdets karaktär av värdefull natur- och kulturmiljö och bevara området för rekreations ändamål för kommunens innevånare. Jag uppfattar att kommunen har ett lågt förtroende hos allmänhet när gäller viljan att bevara området från konventionellt skogsbruk mm och egentligen inte vill ha några synpunkter på hur de vill sköta området även om de pliktskyldigast har gått med på att samråd ska hållas innan en tänkt åtgärd skall utföras. Den senaste tänkta åtgärden, föryngringsanmälan av område 148,149 del av 150, utan att ett samråd hållits visar varför det är nödvändigt!"

Därför vore det bästa att inrätta ett reservat med hjälp av LONA-bidrag som en gång för alla gör att Onaholmen nu och i framtiden sköts med inriktning att bevara områdets karaktär men också utveckla området med tex fler grillplatser, vindskydd, inhägnad hundrastgård och kanske utegym."

Kommunfullmäktige överlämnade medborgarförslaget till kommunstyrelsen för beredning (KF 2022-02-21 § 18).

Eftersom ett flertal motioner och medborgarförslag har inkommit till kommunfullmäktige angående bildandet av naturreservat på den kommunägda fastigheten Orraholmen 1:1 beslutade kommunstyrelsen att lämna dessa som en samordnad beredning till förvaltningen för vidare utredning av ett kommunalt naturreservat på Orraholmen 1:1 (KS 2022-05-30 § 95). Utredningen om kommunalt naturreservat kommer att pågå under våren 2023. Förvaltningen har sammanställt grundläggande sammanfattning om vad som krävs för att inrätta ett kommunalt naturreservat. En anbudsinbjudan för upphandling av en konsult för att genomföra en Naturvärdesinventering (NVI) för området har gått ut till sju konsultfirmor i avseende att insamla underlag inför beslutsfattande i frågan om huruvida ett kommunalt naturreservat ska bildas eller ej. På grund av den sena tidpunkten på året var det inte möjligt att få till stånd en NVI under innevarande fältsäsong, då NVI behöver genomföras mellan satta tidsintervall enligt svensk standard (SS 199000:2014).

Tillfrågade konsultbolag var redan fulltecknade och kunde därmed inte åta sig uppdraget under denna fältsäsong men flertalet uttryckte intresse av att åta sig uppdraget under kommande fältsäsong.

Förvaltningen föreslår att uppdraget att upphandla en konsult för att genomföra en NVI skjuts fram för genomförande under fältsäsongen 2023 och att beslut i frågan om att bilda naturreservat för fastigheten Orraholmen 1:1 senareläggs för att inhämtad information skall kunna sammanställas inför beslut. Förvaltningen föreslår att ärendet tas upp efter sommaren 2023 för att ge upphandlad konsult och förvaltning tillräckligt med tid för att sammanställa resultatet av utredningen.

Med anledning av att det finns en pågående utredning i frågan om att bilda ett kommunalt naturreservat för fastigheten Orraholmen 1:1 föreslår kommunstyrelsen att medborgarförslaget anses vara besvarad.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet, daterat 2022-11-14

KF 2022-02-21 § 18.

Medborgarförslag om naturreservat på fastigheten Orraholmen 1:1, inkom 2022-01-31

KS 2022-05-20 § 95

Tjänsteskrivelse daterad 2022-05-15

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anse att medborgarförslaget är besvarad.

Sandra Palmqvist
Miljöstrateg

Expedieras till: Kommunfullmäktige

Bakgrund

Ärenden gällande Orraholmen bedömdes vara av sådan principiell karaktär att kommunstyrelsens presidie beslutade att samtliga motioner och medborgarförslag rörande Orraholmen behövde utredas på en kommunövergripande nivå. Kommunstyrelsens presidium gav därför förvaltningens miljöstrateg i uppdrag att ta reda på vilket förarbete som krävs för att upprätta ett kommunalt naturreservat samt att ge förslag på vidare hantering av inkomna motioner och medborgarförslag. Underlaget skulle tas fram i samverkan med samhällsbyggnadsförvaltningen och genom kontakt med Länsstyrelsen i Västra Götaland, vilket nu har skett. En sammanställning av vad som krävs för att bilda ett naturreservat gjordes av förvaltningen i samverkan med nämnda parter och finns redovisat i tjänsteskrivelse i ärende KS 77/2022, daterad 2022-05-15 (se vidare i KS § 95/2022-05-30). I syfte att insamla ytterligare information inför beslutsfattande i frågan så gavs förvaltningen i uppdrag att upphandla en konsult för att göra en förstudie i form av en Naturvärdesinventering (NVI) för den kommunägda fastigheten Orraholmen 1:1.

Miljöstrategen inhämtade kunskap om upphandlingsförfarandet med hjälp av bland andra upphandlingsenheten. Miljöstrategen insamlade även kunskap om vad en upphandling för en naturvärdesinventering borde innehålla genom kontaktpersoner inom det delregionala nätverket (exempelvis kommunekologer eller liknande kompetenser i andra kommunen då denna kompetens saknas inom kommunens egna organisation) samt från Länsstyrelsen och en konsultfirma. Miljöstrategen kontrollerade även gällande standard för naturvärdesinventering med ansvarig utgivare samt konsultfirma som deltar i uppdateringsarbetet, då standarden visade sig vara under uppdatering. Arbetet var tidskrävande på Miljöstrategens 50% tjänst, där även andra arbetsuppgifter behövde få ta plats. Detta, i kombination med semestertider, gjorde att upphandlingserbjudandet skickades ut först efter semestern.

2022-08-09 skickades anbudsinvitan ut till sju konsultfirmor som genomför naturvärdesinventeringar. Krav var bland annat att uppdraget (naturvärdesinventering i fält samt leverans av rapport) skulle färdigställas innan 2022-10-31. Slutdatumet sattes för att förvaltningen skulle hinna bedöma resultatet av naturvärdesinventeringen och återkoppla sammanställda rekommendationer om vidare hantering av inkomna motioner och medborgarförslag inom utsatt tid till Kommunstyrelsen. Ordinarie fältsäsong för att genomföra en naturvärdesinventering i Götaland sträcker sig annars till den sista november (fältsäsong: 1 april-30 november) enligt gällande svensk standard (SS 199000:2014). Detta datum är under förutsättning att "det är snö- och isfritt samt att huvuddelen av biotopkvaliteterna och naturvårdsarterna kan identifieras och att artrikedomen kan uppskattas eller mätas" (ur: SS 199000:2014).

Slutdatum för att lämna in anbud för naturvärdesinventeringen sattes till 2022-08-22. Anbudstiden bedömdes vara tillräcklig enligt upphandlingsenheten då upphandlingen var av sådan karaktär att ett snabbt förfarande för anbud kunde genomföras. Detta för att även ge tid att färdigställa slutgiltig upphandling med den vinnande anbudsgivare och sedan fortfarande ge tid till genomförande av uppdraget innan uppsatt slutdatum (2022-10-31) för den som vunnit upphandlingen. När anbudstiden löpte ut hade tre av de sju tillfrågade konsultbolagen tackat nej till erbjudandet med hänvisning till att de redan var fullbokade

under uppdragstiden. Då inga anbud hade kommit in så förlängdes anbudstiden till 2022-09-07 och detta förmedlades till de fyra konsultbolag som inte redan tackat nej till uppdraget. Ytterligare ett konsultbolag tackade då nej till erbjudandet med samma hänvisning om att de var fullbokade under uppdragstiden. Flera av konsultbolagen framförde dock en önskan om att få genomföra uppdraget nästa fåltssäsong och ville gärna vara med i anbudsgivning inför det. Tre konsultbolag besvarade inte anbudsinbjudan.

Ekonomisk bedömning

Länsstyrelsen uppskattar att den största kostnaden för inrättandet av ett naturreservat ligger på arbetstid och förankring inom kommunen. För att handlägga reservatsbildningen behövs en projektanställning vilket uppskattningsvis kan komma att kosta ca 300 000-650 000 kronor (beräknat på en månadslön motsvarande 35 000/månad, en arbetstid för projektet på 25-50% av en heltidstjänst, i 3 års tid). Kostnaden är en grov uppskattning och angiven exklusive arbetsgivaravgifter. Om man räknar med arbetsgivaravgifter i kalkylen (kostnad för en heltidsanställd: 632 000 kr/år. Uppgifter från november 2022) så kan en total kostnad för en projektanställning under projektiden bli mellan 475 000-950 000 (beräknat på en månadslön motsvarande 35 000/månad, en arbetstid för projektet på 25-50% av en heltidstjänst, i 3 års tid). Denna kostnad kan komma att täckas upp helt eller delvis med hjälp av bidrag, vilket beskrivs mer utförligt i tjänsteskrivelse i ärende KS 77/2022, daterad 2022-05-1. Utan bidrag kan denna kostnad behöva bedömas mer exakt och planeras in i framtida budget.

Vad det gäller förlorade intäkter för avsättande av skogen till naturreservat istället för avverkning kan kommunen få ersättning för detta med upp till 50%.

Sammanfattningsvis kan sägas att det kostar pengar att bilda ett reservat, men detta kan i viss mån balanseras upp av intäkterna man får i kompensationsersättning för avsättning av skogen. Om detta går jämt upp eller inte beror på vilka kostnader och/eller vinster för de båda delarna det blir. Kommunen förlorar nettovinsten av avverkningen, men skogen står kvar och är exempelvis rekreatiomsområde vilket är bra för kommuninvånarnas hälsa, biologisk mångfald, luftkvalité, vattenbalans i landskapet med mera.

En naturvärdesinventering (NVI) kan uppskattningsvis komma att kosta ca 60 000 kr (enligt ett konsultbolag som kontaktats under beredningen av ärendet, våren 2022). I detta ingår ca 60 h arbetstid: 3 arbetsdagar i fält inklusive restid, 3 arbetsdagar för rapportskrivning samt tid för projektadministration. I denna prisuppskattning inkluderades kostnad för utdrag ur artportalen och resekostnader. Sedan denna prisuppgift inhämtats har det framkommit att vissa justeringar kan behöva göras i uppdraget vilket kan medföra en högre eller lägre kostnad beroende på utformning av uppdraget samt prisökning över tid. LONA-bidrag för 50% av denna utgift skulle kunna sökas. Kostnaden bedömdes inför upphandlingserbjudandets publicering dock vara så pass liten att arbetstiden för bidragsansökan och den väntetid det skulle ha komma att ta innan bidragsansökan behandlats och beviljats gjorde att förvaltningen bedömde att en ansökan inte var motiverad för en första förstudie i form av en NVI. Kostnaden skulle istället rymmas inom budgeten för enhet strategisk planering och debiteras där ur, alternativt kunde förstudien finansieras genom Kommunstyrelsens utvecklingsmedel. Samma förfarande föreslås om uppdraget

senareläggs till våren 2023.

Juridisk bedömning

Instiftandet av naturreservat regleras i Miljöbalken, men ett flertal andra lagar, förordningar och föreskrifter kan också komma att bli aktuella.

Miljökonsekvensbeskrivning

Att kommunen får bättre kunskap om naturvärdena i Orraholmens naturområde gör att man kan fatta bättre beslut om vilket skyddsbehov som föreligger. Detta bör vara gynnsamt ur miljöperspektiv.

Motivering av förslag till beslut

Då det inte varit möjligt att genomföra Naturvärdesinventeringen under innevarande fältsäsong så saknas fortfarande underlag för att besluta i frågan om att bilda ett naturreservat i Orraholmens friluftsområde. Förvaltningen föreslår att naturvärdesinventeringen av fastigheten Orraholmen 1:1 skjuts fram till fältsäsongen 2023 och att en ny anbudsinbjudan skickas ut dessförinnan. Rådgivande konsultfirma säger att den bästa tiden för att genomföra en Naturvärdesinventeringen bör vara under försommaren, men vissa organismgrupper eller klasser har mer precisa tider för när de är att bäst att inventera. Om det beslutas att uppdraget ska flyttas fram till 2023 så bör förvaltningen ges i uppdrag att kolla upp mer exakt vilka krav för inventeringstidpunkt som bör ställas i upphandlingen samt vara uppmärksam på om kravställandet bör justeras för specifika organismgrupper och klasser (exempelvis fåglar, fjärilar eller fladdermöss). Eftersom den ultimata tidpunkten för inventeringen redan passerat vid tiden för utskick av den nu utlöpta anbudsinbjudan lades ingen ytterligare tid på detta vid första upphandlingserbjudandet. Uppdraget bedömdes ändå vara genomförbart under innevarande fältsäsong och att resultatet hade varit användbart inför beslutsfattande. Enligt rådgivande konsult så hade resultatet från en inventering under sensommaren/hösten 2022 kunnat kompletteras med ytterligare inventeringar under fältsäsongen 2023 för de parametrar som inte bedömts lämpliga att undersöka vid en första inventering. Uppdragställaren bör även uppmärksammas på att gällande standard (SS 199000:2014) för nuvarande genomgår omarbetning och uppdatering. Det har blivit förseningar i färdigställandet av denna, men den beräknas nu komma ut till den 31 januari 2023. Detta bör tas i beaktning inför en framtida upphandling så att den nya standarden med dess regler blir gällande för uppdraget, om så anses tillämpligt. Tillämplighet kan till exempel komma att bero på när den nya standarden träder i kraft.

Eftersom en utredning om förutsättningarna för ett Naturreservat på fastigheten Orraholmen 1:1 nu är pågående så bedömer förvaltningen att de inkomna motionerna och medborgarförslagen som lett till utredningens påbörjan kan besvaras. Beslut om huruvida ett naturreservat på fastigheten Orraholmen 1:1 skall bildas eller ej får bli ett resultat av vad utredningen visar.

KF § 18

DNR KS 36/2022 392

Medborgarförslag om naturreservat på fastigheten Orraholmen 1:1**Sammanfattning**

Följande medborgarförslag inkom 2022-01-31 från Håkan Igelström:

"Jag lämnar härmed förslag om att den tätortsnära fastigheten Orraholmen 1:1 ska göras till kommunens första kommunala naturreservat för att säkerställa områdets karaktär av värdefull natur- och kulturmiljö och bevara området för rekreatiönsändamål för kommunens innevånare.

Jag uppfattar att kommunen har ett lågt förtroende hos allmänhet när gäller viljan att bevara området från konventionellt skogsbruk mm och egentligen inte vill ha några synpunkter på hur de vill sköta området även om de pliktskyldigast har gått med på att samråd ska hållas innan en tänkt åtgärd skall utföras.

Den senaste tänkta åtgärden, förnygringsanmälan av område 148,149 del av 150, utan att ett samråd hållits visar varför det är nödvändigt!"

- Därför vore det bästa att inrätta ett reservat med hjälp av LONA-bidrag som en gång för alla gör att Orraholmen nu och i framtiden sköts med inriktning att bevara områdets karaktär men också utveckla området med tex fler grillplatser, vindskydd, inhägnad hundrastgård och kanske utegym mm så att kommunens innevånare fortsatt kan njuta av det ännu mer."

Beslutsgång

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Medborgarförslag till Herrljunga kommun

Jag lämnar härmed förslag om att den tätortsnära fastigheten Orraholmen 1:1 ska göras till kommunens första kommunala naturreservat för att säkerställa områdets karaktär av värdefull natur- och kulturmiljö och bevara området för rekreatiönsändamål för kommunens innevånare.

Jag uppfattar att kommunen har ett lågt förtroende hos allmänhet när gäller viljan att bevara området från konventionellt skogsbruk mm och egentligen inte vill ha några synpunkter på hur de vill sköta området även om de pliktskyldigast har gått med på att samråd ska hållas innan en tänkt åtgärd skall utföras.

Den senaste tänkta åtgärden, föryngringsanmälan av område 148,149 del av 150, utan att ett samråd hållits visar varför det är nödvändigt!

Därför vore det bästa att inrätta ett reservat med hjälp av LONA-bidrag som en gång för alla gör att Orraholmen nu och i framtiden sköts med inriktning att bevara områdets karaktär men också utveckla området med tex fler grillplatser, vindskydd, inhägnad hundrastgård och kanske utegym mm så att kommunens innevånare fortsatt kan njuta av det ännu mer.

Nedan en kontakt på naturvårdverket för mer information.
För frågor om LONA, kontakta Cathrine Lundin, 010-698 10 79

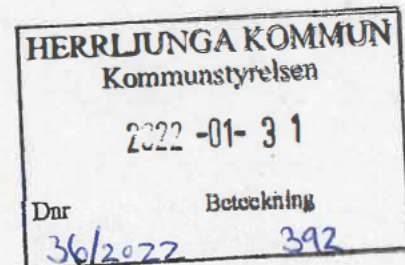
cathrine.lundin@naturvardsverket.se

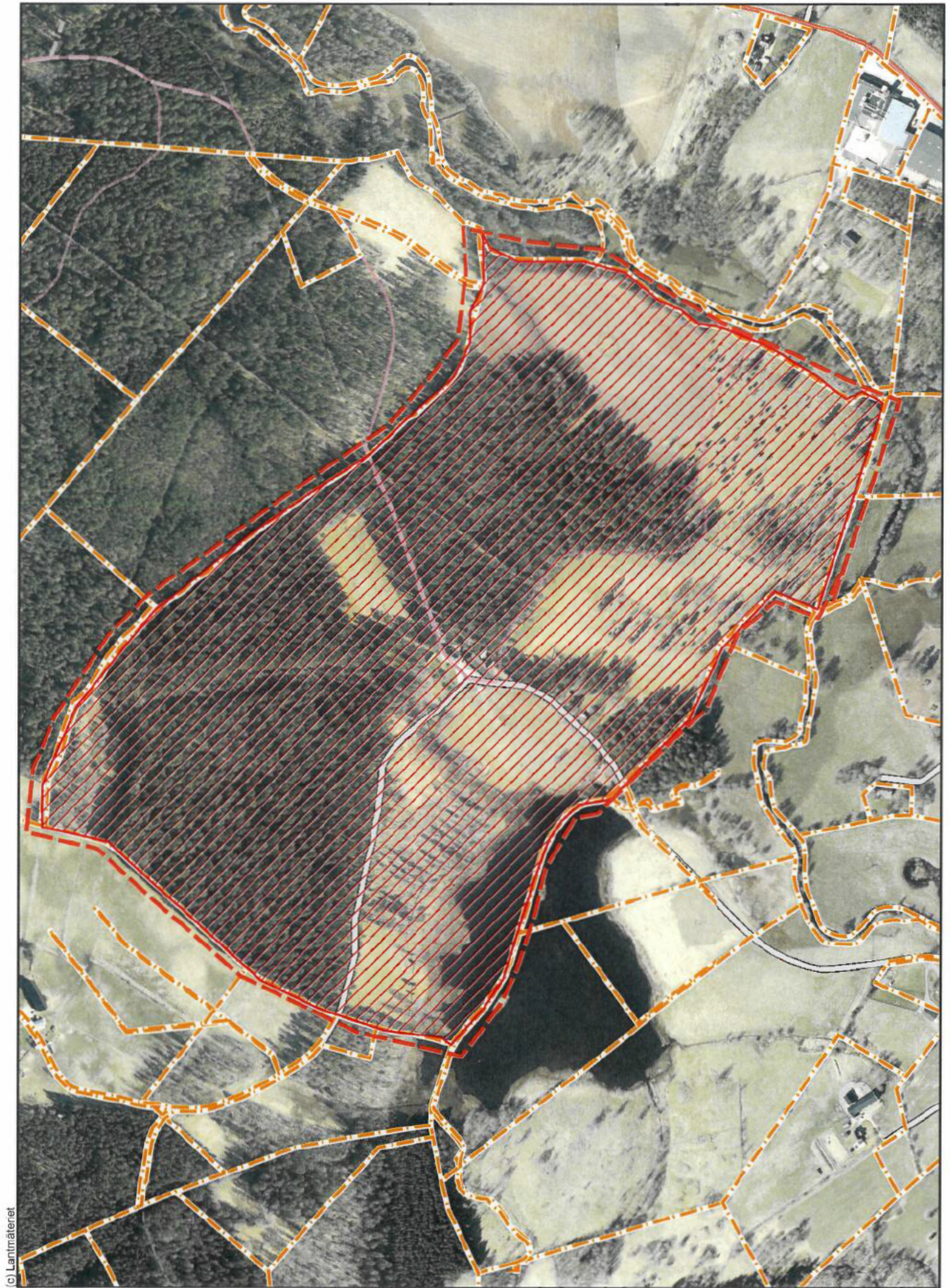
Bilaga: Karta över föreslaget reservatområde

Herrljunga 2022-01-31

Mvh

Håkan Igelström
Håkan Igelström

(c) Lantmäteriet

0 360 Meter

Medborgarförslag om naturreservat på fastigheten Orraholmen 1:1

Sammanfattning

Följande motion inkom 2022-01-25 från Mats Palm (S):

“Orraholmens fritidsområde är en av kommunens absoluta juveler. Föreningslivet och spontana aktiviteter och vandringar sker dagligen i området, en grön tunga för kommunens centralort. På senare tid har dock detta område återkommande hamnat i pressen på grund av olika otydliga förslag på aktiviteter och förslag på avverkningar inom området. Det har under åren fattats otaliga beslut rörande Orraholmen, men osäkerheten och tvistemålen om beslutens innebörd tycks bestå. Då Orraholmsområdet, alldeles oomtvistat, är ett av våra medborgare mycket högt värderat område, måste området få en säkrat status. Den osäkerhet kring områdets status och forttevnad som återkommande har aktualiserats, är för vår kommun inte acceptabel. Området måste få en beslutad status som betyder fortsatt friluftsområde, med tillåtelse för de säkerhets och röjningsåtgärder som behövs ur säkerhets och tillgänglighetsaspekt. Natur och friluftsliv måste förtydligas, på bekostnad av avverkning inom området. Jag yrkar att:

En skyndsam process sätts igång för att hitta beslutsformuleringen som innebär ett tydligt, långsiktigt och långtgående skydd för den kommunala delen av Orraholmsområdets natur.”

Kommunfullmäktige överlämnade medborgarförslaget till kommunstyrelsen för beredning (KF 2022-02-21 § 20).

Eftersom ett flertal motioner och medborgarförslag har inkommit till kommunfullmäktige angående bildandet av naturreservat på den kommunägda fastigheten Orraholmen 1:1 beslutade kommunstyrelsen att lämna dessa som en samordnad beredning till förvaltningen för vidare utredning av ett kommunalt naturreservat på Orraholmen 1:1 (KS 2022-05-30 § 95). Utredningen om kommunalt naturreservat kommer att pågå under våren 2023. Förvaltningen har sammanställt grundläggande sammanfattning om vad som krävs för att inrätta ett kommunalt naturreservat. En anbudsinbjudan för upphandling av en konsult för att genomföra en Naturvärdesinventering (NVI) för området har gått ut till sju konsultfirmor i avseende att insamla underlag inför beslutsfattande i frågan om huruvida ett kommunalt naturreservat ska bildas eller ej. På grund av den sena tidpunkten på året var det inte möjligt att få till stånd en NVI under innevarande fältsäsong, då NVI behöver genomföras mellan satta tidsintervall enligt svensk standard (SS 199000:2014).

Tillfrågade konsultbolag var redan fulltecknade och kunde därmed inte åta sig uppdraget under denna fältsäsong men flertalet uttryckte intresse av att åta sig uppdraget under kommande fältsäsong.

Förvaltningen föreslår att uppdraget att upphandla en konsult för att genomföra en NVI skjuts fram för genomförande under fältsäsongen 2023 och att beslut i frågan om att bilda naturreservat för fastigheten Orraholmen 1:1 senareläggs för att inhämtad information skall kunna sammanställas inför beslut. Förvaltningen föreslår att ärendet tas upp efter sommaren 2023 för att ge upphandlad konsult och förvaltning tillräckligt med tid för att sammanställa resultatet av utredningen.

Med anledning av att det finns en pågående utredning i frågan om att bilda ett kommunalt naturreservat för fastigheten Orraholmen 1:1 föreslår kommunstyrelsen att medborgarförslaget anses vara besvarad.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet, daterat 2022-11-14

KF 2022-02-21 § 20.

Motion

KS 2022-05-20 § 95

Tjänsteskrivelse daterad 2022-05-15

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anse att medborgarförslaget är besvarad.

Sandra Palmqvist
Miljöstrateg

Expedieras till: Kommunfullmäktige

Bakgrund

Ärenden gällande Orraholmen bedömdes vara av sådan principiell karaktär att kommunstyrelsens presidie beslutade att samtliga motioner och medborgarförslag rörande Orraholmen behövde utredas på en kommunövergripande nivå. Kommunstyrelsens presidium gav därför förvaltningens miljöstrateg i uppdrag att ta reda på vilket förarbete som krävs för att upprätta ett kommunalt naturreservat samt att ge förslag på vidare hantering av inkomna motioner och medborgarförslag. Underlaget skulle tas fram i samverkan med samhällsbyggnadsförvaltningen och genom kontakt med Länsstyrelsen i Västra Götaland, vilket nu har skett. En sammanställning av vad som krävs för att bilda ett naturreservat gjordes av förvaltningen i samverkan med nämnda parter och finns redovisat i tjänsteskrivelse i ärende KS 77/2022, daterad 2022-05-15 (se vidare i KS § 95/2022-05-30). I syfte att insamla ytterligare information inför beslutsfattande i frågan så gavs förvaltningen i uppdrag att upphandla en konsult för att göra en förstudie i form av en Naturvärdesinventering (NVI) för den kommunägda fastigheten Orraholmen 1:1.

Miljöstrategen inhämtade kunskap om upphandlingsförfarandet med hjälp av bland andra upphandlingsenheten. Miljöstrategen insamlade även kunskap om vad en upphandling för en naturvärdesinventering borde innehålla genom kontaktpersoner inom det delregionala nätverket (exempelvis kommunekologer eller liknande kompetenser i andra kommunen då denna kompetens saknas inom kommunens egna organisation) samt från Länsstyrelsen och en konsultfirma. Miljöstrategen kontrollerade även gällande standard för naturvärdesinventering med ansvarig utgivare samt konsultfirma som deltar i uppdateringsarbetet, då standarden visade sig vara under uppdatering. Arbetet var tidskrävande på Miljöstrategens 50% tjänst, där även andra arbetsuppgifter behövde få ta plats. Detta, i kombination med semestertider, gjorde att upphandlingserbjudandet skickades ut först efter semestern.

2022-08-09 skickades anbudsinbjudan ut till sju konsultfirmor som genomför naturvärdesinventeringar. Krav var bland annat att uppdraget (naturvärdesinventering i fält samt leverans av rapport) skulle färdigställas innan 2022-10-31. Slutdatumet sattes för att förvaltningen skulle hinna bedöma resultatet av naturvärdesinventeringen och återkoppla sammanställda rekommendationer om vidare hantering av inkomna motioner och medborgarförslag inom utsatt tid till Kommunstyrelsen. Ordinarie fältsäsong för att genomföra en naturvärdesinventering i Götaland sträcker sig annars till den sista november (fältsäsong: 1 april-30 november) enligt gällande svensk standard (SS 199000:2014). Detta datum är under förutsättning att "det är snö- och isfritt samt att huvuddelen av biotopkvaliteterna och naturvårdsarterna kan identifieras och att artrikedomen kan uppskattas eller mätas" (ur: SS 199000:2014).

Slutdatum för att lämna in anbud för naturvärdesinventeringen sattes till 2022-08-22. Anbudstiden bedömdes vara tillräcklig enligt upphandlingsenheten då upphandlingen var av sådan karaktär att ett snabbt förfarande för anbud kunde genomföras. Detta för att även ge tid att färdigställa slutgiltig upphandling med den vinnande anbudsgivare och sedan fortfarande ge tid till genomförande av uppdraget innan uppsatt slutdatum (2022-10-31) för den som vunnit upphandlingen. När anbudstiden löpte ut hade tre av de sju tillfrågade konsultbolagen tackat nej till erbjudandet med hänvisning till att de redan var fullbokade

under uppdragstiden. Då inga anbud hade kommit in så förlängdes anbudstiden till 2022-09-07 och detta förmedlades till de fyra konsultbolag som inte redan tackat nej till uppdraget. Ytterligare ett konsultbolag tackade då nej till erbjudandet med samma hänvisning om att de var fullbokade under uppdragstiden. Flera av konsultbolagen framförde dock en önskan om att få genomföra uppdraget nästa fåltssäsong och ville gärna vara med i anbudsgivning inför det. Tre konsultbolag besvarade inte anbudsinbjudan.

Ekonomisk bedömning

Länsstyrelsen uppskattar att den största kostnaden för inrättandet av ett naturreservat ligger på arbetstid och förankring inom kommunen. För att handlägga reservatsbildningen behövs en projektanställning vilket uppskattningsvis kan komma att kosta ca 300 000-650 000 kronor (beräknat på en månadslön motsvarande 35 000/månad, en arbetstid för projektet på 25-50% av en heltidstjänst, i 3 års tid). Kostnaden är en grov uppskattning och angiven exklusive arbetsgivaravgifter. Om man räknar med arbetsgivaravgifter i kalkylen (kostnad för en heltidsanställd: 632 000 kr/år. Uppgifter från november 2022) så kan en total kostnad för en projektanställning under projektiden bli mellan 475 000-950 000 (beräknat på en månadslön motsvarande 35 000/månad, en arbetstid för projektet på 25-50% av en heltidstjänst, i 3 års tid). Denna kostnad kan komma att täckas upp helt eller delvis med hjälp av bidrag, vilket beskrivs mer utförligt i tjänsteskrivelse i ärende KS 77/2022, daterad 2022-05-1. Utan bidrag kan denna kostnad behöva bedömas mer exakt och planeras in i framtida budget.

Vad det gäller förlorade intäkter för avsättande av skogen till naturreservat istället för avverkning kan kommunen få ersättning för detta med upp till 50%.

Sammanfattningsvis kan sägas att det kostar pengar att bilda ett reservat, men detta kan i viss mån balanseras upp av intäkterna man får i kompensationsersättning för avsättning av skogen. Om detta går jämt upp eller inte beror på vilka kostnader och/eller vinster för de båda delarna det blir. Kommunen förlorar nettovinsten av avverkningen, men skogen står kvar och är exempelvis rekreatiomsområde vilket är bra för kommuninvånarnas hälsa, biologisk mångfald, luftkvalité, vattenbalans i landskapet med mera.

En naturvärdesinventering (NVI) kan uppskattningsvis komma att kosta ca 60 000 kr (enligt ett konsultbolag som kontaktats under beredningen av ärendet, våren 2022). I detta ingår ca 60 h arbetstid: 3 arbetsdagar i fält inklusive restid, 3 arbetsdagar för rapportskrivning samt tid för projektadministration. I denna prisuppskattning inkluderades kostnad för utdrag ur artportalen och resekostnader. Sedan denna prisuppgift inhämtats har det framkommit att vissa justeringar kan behöva göras i uppdraget vilket kan medföra en högre eller lägre kostnad beroende på utformning av uppdraget samt prisökning över tid. LONA-bidrag för 50% av denna utgift skulle kunna sökas. Kostnaden bedömdes inför upphandlingserbjudandets publicering dock vara så pass liten att arbetstiden för bidragsansökan och den väntetid det skulle ha komma att ta innan bidragsansökan behandlats och beviljats gjorde att förvaltningen bedömde att en ansökan inte var motiverad för en första förstudie i form av en NVI. Kostnaden skulle istället rymmas inom budgeten för enhet strategisk planering och debiteras där ur, alternativt kunde förstudien finansieras genom Kommunstyrelsens utvecklingsmedel. Samma förfarande föreslås om uppdraget

senareläggs till våren 2023.

Juridisk bedömning

Instiftandet av naturreservat regleras i Miljöbalken, men ett flertal andra lagar, förordningar och föreskrifter kan också komma att bli aktuella.

Miljökonsekvensbeskrivning

Att kommunen får bättre kunskap om naturvärdena i Orraholmens naturområde gör att man kan fatta bättre beslut om vilket skyddsbehov som föreligger. Detta bör vara gynnsamt ur miljöperspektiv.

Motivering av förslag till beslut

Då det inte varit möjligt att genomföra Naturvärdesinventeringen under innevarande fältsäsong så saknas fortfarande underlag för att besluta i frågan om att bilda ett naturreservat i Orraholmens friluftsområde. Förvaltningen föreslår att naturvärdesinventeringen av fastigheten Orraholmen 1:1 skjuts fram till fältsäsongen 2023 och att en ny anbudsinbjudan skickas ut dessförinnan. Rådgivande konsultfirma säger att den bästa tiden för att genomföra en Naturvärdesinventeringen bör vara under försommaren, men vissa organismgrupper eller klasser har mer precisa tider för när de är att bäst att inventera. Om det beslutas att uppdraget ska flyttas fram till 2023 så bör förvaltningen ges i uppdrag att kolla upp mer exakt vilka krav för inventeringstidpunkt som bör ställas i upphandlingen samt vara uppmärksam på om kravställandet bör justeras för specifika organismgrupper och klasser (exempelvis fåglar, fjärilar eller fladdermöss). Eftersom den ultimata tidpunkten för inventeringen redan passerat vid tiden för utskick av den nu utlöpta anbudsinbjudan lades ingen ytterligare tid på detta vid första upphandlingserbjudandet. Uppdraget bedömdes ändå vara genomförbart under innevarande fältsäsong och att resultatet hade varit användbart inför beslutsfattande. Enligt rådgivande konsult så hade resultatet från en inventering under sensommaren/hösten 2022 kunnat kompletteras med ytterligare inventeringar under fältsäsongen 2023 för de parametrar som inte bedömts lämpliga att undersöka vid en första inventering. Uppdragställaren bör även uppmärksammas på att gällande standard (SS 199000:2014) för nuvarande genomgår omarbetning och uppdatering. Det har blivit förseningar i färdigställandet av denna, men den beräknas nu komma ut till den 31 januari 2023. Detta bör tas i beaktning inför en framtida upphandling så att den nya standarden med dess regler blir gällande för uppdraget, om så anses tillämpligt. Tillämplighet kan till exempel komma att bero på när den nya standarden träder i kraft.

Eftersom en utredning om förutsättningarna för ett Naturreservat på fastigheten Orraholmen 1:1 nu är pågående så bedömer förvaltningen att de inkomna motionerna och medborgarförslagen som lett till utredningens påbörjan kan besvaras. Beslut om huruvida ett naturreservat på fastigheten Orraholmen 1:1 skall bildas eller ej får bli ett resultat av vad utredningen visar.

KF § 20

DNR KS 28/2022 385

Motion angående bevarande av Orraholmsområdets natur**Sammanfattning**

Följande motion inkom 2022-01-25 från Mats Palm (S):

" Orraholmens fritidsområde är en av kommunens absolutajuveler. Föreningslivet och spontana aktiviteter och vandringar sker dagligen i området, en grön lunga för kommunens centralort.

På senare tid har dock detta område återkommande hamnat i pressen på grund av olika otydliga förslag på aktiviteter och förslag på avverkningar inom området. Det har under åren fattats otaliga beslut rörande Orraholmen, men osäkerheten och tvistemålen om beslutens innebörd tycks bestå.

Då Orraholmsområdet, alldeles oomtvistat, är ett av våra medborgare mycket högt värderat område, måste området få en säkrad status. Den osäkerhet kring områdets status och fortlevnad som återkommande har aktualiserats, är för vår kommun inte acceptabel. Området måste få en beslutad status som betyder fortsatt friluftsområde, med tillåtelse för de säkerhets och röjningsåtgärder som behövs ur säkerhets och tillgänglighetsaspekt. Natur och friluftsliv måste förtydligas, på bekostnad av avverkning inom området."

Jag yrkar att:

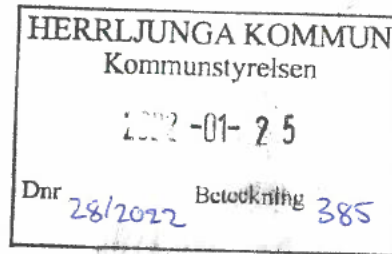
- En skyndsam process sätts igång för att hitta beslutsformuleringen som innebär ett tydligt, långsiktigt och långtgående skydd för den kommunala delen av Orraholmsområdets natur.

Beslutsgång

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Motion till Kf.

2022-01-24

Orraholmens fritidsområde är en av kommunens absoluta juveler. Föreningslivet och spontana aktiviteter och vandringar sker dagligen i området, en grön lunga för kommunens centralort.

På senare tid har dock detta område återkommande hamnat i pressen på grund av olika otydliga förslag på aktiviteter och förslag på avverkningar inom området.

Det har under åren fattats otaliga beslut rörande Orraholmen, men osäkerheten och tvistemålen om beslutens innebörd tycks bestå.

Då Orraholmsområdet, alldeles oomtvistat, är ett av våra medborgare mycket högt värderat område, måste området få en säkrad status.

Den osäkerhet kring områdets status och fortlevnad som återkommande har aktualiserats, är för vår kommun inte acceptabel.

Området måste få en beslutad status som betyder fortsatt friluftsområde, med tillåtelse för de säkerhets och röjningsåtgärder som behövs ur säkerhets och tillgänglighetsaspekt.

Natur och friluftsliv måste förtydligas, på bekostnad av avverkning inom området.

Jag yrkar att:

En skyndsam process sätts igång för att hitta beslutsformuleringen som innebär ett tydligt, långsiktigt och långtgående skydd för den kommunala delen av Orraholmsområdets natur.

Mats Palm (S).

Motion om att inrätta ett naturreservat inom Orraholmen

Sammanfattning

Följande motion inkom 2022-02-01 från Mats Palm (S):

”Vårt friluftsför- och rekreationsområde Orraholmen, är i en ifrågasatt process, igen. Ilskan och upprördheten är stor över hur delar av politiken har behandlat den uppgörelse om naturskydd som vi trodde att vi hade.

Ett beslut i Fullmäktige 2021 identifierade att till en ny skogsvårdsplan fanns på plats, skulle största miljöhänsyn tas till området. Inför varje åtgärd inom området, skulle de aktiva föreningarna inom området kontaktas för dialog.

Vi har tyvärr anledning nu att se hur det beslutet har hanterats av Teknisk nämnds ordförande. Åter igen har medborgare oroats och upprörts av rykten om en kalhuggning. Ett avtal om avverkning har initierats utan dialog och förberedande kontakter med föreningslivet. Sorgligt nog är nog det beslut som togs 2021 inte längre tillräckligt för att försäkra våra innevånare om det långsiktiga skyddet och bevarandet av friluftsområdet Orraholmen.

Här finns dock kommuner som i liknande situationer gått före oss, som har använt sig av möjligheten att med statligt stöd via LONA-bidrag, inrättat kommunala naturreservat. Bifogat i motionen ligger exempel på en sådan process. Det ligger också bifogat hur man ansöker om LONA-stöd och processen framåt.

Kränglan - beslut och skötselplan (naturvardsverket.se)

Kommunalt naturskydd i lokala naturvårdssatsningen (U)NA ISBN 978-91-620-6392-4 (naturvardsverket.se)

Process att bilda naturreservat (naturvardsverket.se)

Får kommun är inte betjänt av att ifrågasättas om våra intentioner kring naturvård och friskvård, våra intentioner kring ett naturnära och stimulerande och rekreerande friluftsliv. Därför föreslår jag att vi som kommun går in i process att inleda aktiviteter syftande till att inrätta ett kommunalt naturreservat i Orraholmen.

Jag yrkar att:

Kommunen inleder en process, syftande till att inrätta ett kommunalt naturreservat inom Orraholmsområdet.

Kommunen utreder möjligheten att i denna process ansöka om LONAbidrag från Naturvårdsverket.”

Kommunfullmäktige överlämnade medborgarförslaget till kommunstyrelsen för beredning (KF 2022-02-21 § 23).

Eftersom ett flertal motioner och medborgarförslag har inkommit till kommunfullmäktige angående bildandet av naturreservat på den kommunägda fastigheten Orraholmen 1:1 beslutade kommunstyrelsen att lämna dessa som en samordnad beredning till förvaltningen för vidare utredning av ett kommunalt naturreservat på Orraholmen 1:1 (KS 2022-05-30 § 95). Utredningen om kommunalt naturreservat kommer att pågå under våren 2023. Förvaltningen har sammanställt grundläggande sammanfattning om vad som krävs för att inrätta ett kommunalt naturreservat. En anbudsinbjudan för upphandling av en konsult för att genomföra en Naturvärdesinventering (NVI) för området har gått ut till sju konsultföretag i avseende att insamla underlag inför beslutsfattande i frågan om huruvida ett kommunalt naturreservat ska bildas eller ej. På grund av den sena tidpunkten på året var det inte möjligt att få till stånd en NVI under innevarande fältsäsong, då NVI behöver genomföras mellan satta tidsintervall enligt svensk standard (SS 199000:2014).

Tillfrågade konsultbolag var redan fulltecknade och kunde därmed inte åta sig uppdraget under denna fältsäsong men flertalet uttryckte intresse av att åta sig uppdraget under kommande fältsäsong.

Förvaltningen föreslår att uppdraget att upphandla en konsult för att genomföra en NVI skjuts fram för genomförande under fältsäsongen 2023 och att beslut i frågan om att bilda naturreservat för fastigheten Orraholmen 1:1 senareläggs för att inhämtad information skall kunna sammanställas inför beslut. Förvaltningen föreslår att ärendet tas upp efter sommaren 2023 för att ge upphandlad konsult och förvaltning tillräckligt med tid för att sammanställa resultatet av utredningen.

Med anledning av att det finns en pågående utredning i frågan om att bilda ett kommunalt naturreservat för fastigheten Orraholmen 1:1 föreslår kommunstyrelsen att medborgarförslaget anses vara besvarad.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet, daterat 2022-11-14

KF 2022-02-21 § 23.

Motion

KS 2022-05-20 § 95

Tjänsteskrivelse daterad 2022-05-15

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anse att medborgarförslaget är besvarad.

Sandra Palmqvist
Miljöstrateg

Bakgrund

Ärenden gällande Orraholmen bedömdes vara av sådan principiell karaktär att kommunstyrelsens presidie beslutade att samtliga motioner och medborgarförslag rörande Orraholmen behövde utredas på en kommunövergripande nivå. Kommunstyrelsens presidium gav därför förvaltningens miljöstrateg i uppdrag att ta reda på vilket förarbete som krävs för att upprätta ett kommunalt naturreservat samt att ge förslag på vidare hantering av inkomna motioner och medborgarförslag. Underlaget skulle tas fram i samverkan med samhällsbyggnadsförvaltningen och genom kontakt med Länsstyrelsen i Västra Götaland, vilket nu har skett. En sammanställning av vad som krävs för att bilda ett naturreservat gjordes av förvaltningen i samverkan med nämnda parter och finns redovisat i tjänsteskrivelse i ärende KS 77/2022, daterad 2022-05-15 (se vidare i KS § 95/2022-05-30). I syfte att insamla ytterligare information inför beslutsfattande i frågan så gavs förvaltningen i uppdrag att upphandla en konsult för att göra en förstudie i form av en Naturvärdesinventering (NVI) för den kommunägda fastigheten Orraholmen 1:1.

Miljöstrategen inhämtade kunskap om upphandlingsförfarandet med hjälp av bland andra upphandlingsenheten. Miljöstrategen insamlade även kunskap om vad en upphandling för en naturvärdesinventering borde innehålla genom kontaktpersoner inom det delregionala nätverket (exempelvis kommunekologer eller liknande kompetenser i andra kommunen då denna kompetens saknas inom kommunens egna organisation) samt från Länsstyrelsen och en konsultfirma. Miljöstrategen kontrollerade även gällande standard för naturvärdesinventering med ansvarig utgivare samt konsultfirma som deltar i uppdateringsarbetet, då standarden visade sig vara under uppdatering. Arbetet var tidskrävande på Miljöstrategens 50% tjänst, där även andra arbetsuppgifter behövde få ta plats. Detta, i kombination med semestertider, gjorde att upphandlingserbjudandet skickades ut först efter semestern.

2022-08-09 skickades anbudsinbjudan ut till sju konsultfirmor som genomför naturvärdesinventeringar. Krav var bland annat att uppdraget (naturvärdesinventering i fält samt leverans av rapport) skulle färdigställas innan 2022-10-31. Slutdatumet sattes för att förvaltningen skulle hinna bedöma resultatet av naturvärdesinventeringen och återkoppla sammanställda rekommendationer om vidare hantering av inkomna motioner och medborgarförslag inom utsatt tid till Kommunstyrelsen. Ordinarie fältsäsong för att genomföra en naturvärdesinventering i Götaland sträcker sig annars till den sista november (fältsäsong: 1 april-30 november) enligt gällande svensk standard (SS 199000:2014). Detta datum är under förutsättning att ”det är snö- och isfritt samt att huvuddelen av biotopkvaliteterna och naturvårdsarterna kan identifieras och att artrikedomen kan uppskattas eller mätas” (ur: SS 199000:2014).

Slutdatum för att lämna in anbud för naturvärdesinventeringen sattes till 2022-08-22. Anbudstiden bedömdes vara tillräcklig enligt upphandlingsenheten då upphandlingen var av sådan karaktär att ett snabbt förfarande för anbud kunde genomföras. Detta för att även ge tid att färdigställa slutgiltig upphandling med den vinnande anbudsgivare och sedan fortfarande ge tid till genomförande av uppdraget innan uppsatt slutdatum (2022-10-31) för den som vunnit upphandlingen. När anbudstiden löpte ut hade tre av de sju tillfrågade konsultbolagen tackat nej till erbjudandet med hänvisning till att de redan var fullbokade

under uppdragstiden. Då inga anbud hade kommit in så förlängdes anbudstiden till 2022-09-07 och detta förmedlades till de fyra konsultbolag som inte redan tackat nej till uppdraget. Ytterligare ett konsultbolag tackade då nej till erbjudandet med samma hänvisning om att de var fullbokade under uppdragstiden. Flera av konsultbolagen framförde dock en önskan om att få genomföra uppdraget nästa fåltssäsong och ville gärna vara med i anbudsgivning inför det. Tre konsultbolag besvarade inte anbudsinbjudan.

Ekonomisk bedömning

Länsstyrelsen uppskattar att den största kostnaden för inrättandet av ett naturreservat ligger på arbetstid och förankring inom kommunen. För att handlägga reservatsbildningen behövs en projektanställning vilket uppskattningsvis kan komma att kosta ca 300 000-650 000 kronor (beräknat på en månadslön motsvarande 35 000/månad, en arbetstid för projektet på 25-50% av en heltidstjänst, i 3 års tid). Kostnaden är en grov uppskattning och angiven exklusive arbetsgivaravgifter. Om man räknar med arbetsgivaravgifter i kalkylen (kostnad för en heltidsanställd: 632 000 kr/år. Uppgifter från november 2022) så kan en total kostnad för en projektanställning under projektiden bli mellan 475 000-950 000 (beräknat på en månadslön motsvarande 35 000/månad, en arbetstid för projektet på 25-50% av en heltidstjänst, i 3 års tid). Denna kostnad kan komma att täckas upp helt eller delvis med hjälp av bidrag, vilket beskrivs mer utförligt i tjänsteskrivelse i ärende KS 77/2022, daterad 2022-05-1. Utan bidrag kan denna kostnad behöva bedömas mer exakt och planeras in i framtida budget.

Vad det gäller förlorade intäkter för avsättande av skogen till naturreservat istället för avverkning kan kommunen få ersättning för detta med upp till 50%.

Sammanfattningsvis kan sägas att det kostar pengar att bilda ett reservat, men detta kan i viss mån balanseras upp av intäkterna man får i kompensationsersättning för avsättning av skogen. Om detta går jämt upp eller inte beror på vilka kostnader och/eller vinster för de båda delarna det blir. Kommunen förlorar nettovinsten av avverkningen, men skogen står kvar och är exempelvis rekreatiomsområde vilket är bra för kommuninvånarnas hälsa, biologisk mångfald, luftkvalité, vattenbalans i landskapet med mera.

En naturvärdesinventering (NVI) kan uppskattningsvis komma att kosta ca 60 000 kr (enligt ett konsultbolag som kontaktats under beredningen av ärendet, våren 2022). I detta ingår ca 60 h arbetstid: 3 arbetsdagar i fält inklusive restid, 3 arbetsdagar för rapportskrivning samt tid för projektadministration. I denna prisuppskattning inkluderades kostnad för utdrag ur artportalen och resekostnader. Sedan denna prisuppgift inhämtats har det framkommit att vissa justeringar kan behöva göras i uppdraget vilket kan medföra en högre eller lägre kostnad beroende på utformning av uppdraget samt prisökning över tid. LONA-bidrag för 50% av denna utgift skulle kunna sökas. Kostnaden bedömdes inför upphandlingserbjudandets publicering dock vara så pass liten att arbetstiden för bidragsansökan och den väntetid det skulle ha komma att ta innan bidragsansökan behandlats och beviljats gjorde att förvaltningen bedömde att en ansökan inte var motiverad för en första förstudie i form av en NVI. Kostnaden skulle istället rymmas inom budgeten för enhet strategisk planering och debiteras där ur, alternativt kunde förstudien finansieras genom Kommunstyrelsens utvecklingsmedel. Samma förfarande föreslås om uppdraget

senareläggs till våren 2023.

Juridisk bedömning

Instiftandet av naturreservat regleras i Miljöbalken, men ett flertal andra lagar, förordningar och föreskrifter kan också komma att bli aktuella.

Miljökonsekvensbeskrivning

Att kommunen får bättre kunskap om naturvärdena i Orraholmens naturområde gör att man kan fatta bättre beslut om vilket skyddsbehov som föreligger. Detta bör vara gynnsamt ur miljöperspektiv.

Motivering av förslag till beslut

Då det inte varit möjligt att genomföra Naturvärdesinventeringen under innevarande fältsäsong så saknas fortfarande underlag för att besluta i frågan om att bilda ett naturreservat i Orraholmens friluftsområde. Förvaltningen föreslår att naturvärdesinventeringen av fastigheten Orraholmen 1:1 skjuts fram till fältsäsongen 2023 och att en ny anbudsinbjudan skickas ut dessförinnan. Rådgivande konsultfirma säger att den bästa tiden för att genomföra en Naturvärdesinventeringen bör vara under försommaren, men vissa organismgrupper eller klasser har mer precisa tider för när de är att bäst att inventera. Om det beslutas att uppdraget ska flyttas fram till 2023 så bör förvaltningen ges i uppdrag att kolla upp mer exakt vilka krav för inventeringstidpunkt som bör ställas i upphandlingen samt vara uppmärksam på om kravställandet bör justeras för specifika organismgrupper och klasser (exempelvis fåglar, fjärilar eller fladdermöss). Eftersom den ultimata tidpunkten för inventeringen redan passerat vid tiden för utskick av den nu utlöpta anbudsinbjudan lades ingen ytterligare tid på detta vid första upphandlingserbjudandet. Uppdraget bedömdes ändå vara genomförbart under innevarande fältsäsong och att resultatet hade varit användbart inför beslutsfattande. Enligt rådgivande konsult så hade resultatet från en inventering under sensommaren/hösten 2022 kunnat kompletteras med ytterligare inventeringar under fältsäsongen 2023 för de parametrar som inte bedömts lämpliga att undersöka vid en första inventering. Uppdragställaren bör även uppmärksammas på att gällande standard (SS 199000:2014) för nuvarande genomgår omarbetning och uppdatering. Det har blivit förseningar i färdigställandet av denna, men den beräknas nu komma ut till den 31 januari 2023. Detta bör tas i beaktning inför en framtida upphandling så att den nya standarden med dess regler blir gällande för uppdraget, om så anses tillämpligt. Tillämplighet kan till exempel komma att bero på när den nya standarden träder i kraft.

Eftersom en utredning om förutsättningarna för ett Naturreservat på fastigheten Orraholmen 1:1 nu är pågående så bedömer förvaltningen att de inkomna motionerna och medborgarförslagen som lett till utredningens påbörjan kan besvaras. Beslut om huruvida ett naturreservat på fastigheten Orraholmen 1:1 skall bildas eller ej får bli ett resultat av vad utredningen visar.

KF § 23

DNR KS 37/2022 392

Motion om att inrätta ett kommunalt naturreservat inom Orraholmen**Sammanfattning**

Följande motion inkom 2022-02-01 från Mats Palm (S):

*” Vårt friluftss och rekreationsområde Orraholmen, är i en ifrågasatt process, igen. Ilskan och upprördheten är stor över hur delar av politiken har behandlat den uppgörelse om naturskydd som vi trodde att vi hade.**Ett beslut i Fullmäktige 2021 identifierade att till en ny skogsvårdsplan fanns på plats, skulle största miljöhänsyn tas till området. Inför varje åtgärd inom området, skulle de aktiva föreningarna inom området kontaktas för dialog.**Vi har tyvärr anledning nu att se hur det beslutet har hanterats av Teknisk nämnds ordförande. Åter igen har medborgare oroats och upprörts av rykten om en kalhuggning. Ett avtal om avverkning har initierats utan dialog och förberedande kontakter med föreningslivet. Sorgligt nog är nog det beslut som togs 2021 inte längre tillräckligt för att försäkra våra innevånare om det långsiktiga skyddet och bevarandet av friluftsområdet Orraholmen.**Här finns dock kommuner som i liknande situationer gått före oss, som har använt sig av möjligheten att med statligt stöd via LONA-bidrag, inrättat Kommunala naturreservat. Bifogat i motionen ligger exempel på en sådan process. Det ligger också bifogat hur man ansöker om LONA.stöd och processen framåt.*Kränglan - beslut och skötselplan (naturvardsverket.se)Kommunalt naturskydd i lokala naturvårdssatsningen (LONA) ISBN 978-91-620-6392-4 (naturvardsverket.se)Process att bilda naturreservat (naturvardsverket.se)*Vår kommun är inte betjänt av att ifrågasättas om våra intentioner kring naturvård och friskvård, våra intentioner kring ett naturnära och stimulerande och rekreerande friluftsliv. Därför föreslår jag att vi som kommun går in i process att inleda aktiviteter syftande till att inrätta ett kommunalt naturreservat i Orraholmen.”*

Jag yrkar att:

- Kommunen inleder en process, syftande till att inrätta ett kommunalt naturreservat inom Orraholmsområdet.
- Kommunen utreder möjligheten att i denna process ansöka om LONA-bidrag från Naturvårdsverket.

Beslutsgång

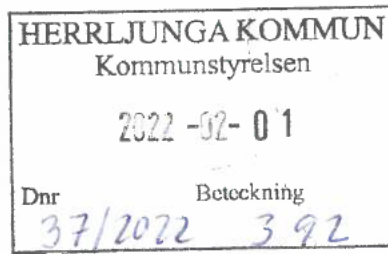
I kommunfullmäktige frågar ordföranden om ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Motion.

2022-02-01

Vårt frilufts och rekreationsområde Orraholmen, är i en ifrågasatt process, igen. Ilskan och upprördheten är stor över hur delar av politiken har behandlat den uppgörelse om naturskydd som vi trodde att vi hade.

Ett beslut i Fullmäktige 2021 identifierade att till en ny skogsvårdsplan fanns på plats, skulle största miljöhänsyn tas till området. Inför varje åtgärd inom området, skulle de aktiva föreningarna inom området kontaktas för dialog.

Vi har tyvärr anledning nu att se hur det beslutet har hanterats av Teknisk nämnds ordförande. Åter igen har medborgare oroats och upprörts av rykten om en kalhuggning. Ett avtal om avverkning har initierats utan dialog och förberedande kontakter med föreningslivet. Sorgligt nog är nog det beslut som togs 2021 inte längre tillräckligt för att försäkra våra innevånare om det långsiktiga skyddet och bevarandet av friluftsområdet Orraholmen.

Här finns dock kommuner som i liknande situationer gått före oss, som har använt sig av möjligheten att med statligt stöd via LONA-bidrag, inrättat Kommunala naturreservat. Bifogat i motionen ligger exempel på en sådan process. Det ligger också bifogat hur man ansöker om LONA.stöd och processen framåt.

[Kränglan - beslut och skötselplan \(naturvardsverket.se\)](#)

[Kommunalt naturskydd i lokala naturvårdssatsningen \(LONA\) ISBN 978-91-620-6392-4 \(naturvardsverket.se\)](#)

[Process att bilda naturreservat \(naturvardsverket.se\)](#)

Vår kommun är inte betjänt av att ifrågasättas om våra intentioner kring naturvård och friskvård, våra intentioner kring ett naturnära och stimulerande och rekreerande friluftsliv. Därför föreslår jag att vi som kommun går in i process att inleda aktiviteter syftande till att inrätta ett kommunalt naturreservat i Orraholmen.

Jag yrkar att:

1. Kommunen inleder en process, syftande till att inrätta ett kommunalt naturreservat inom Orraholmsområdet.
2. Kommunen utreder möjligheten att i denna process ansöka om LONA-bidrag från Naturvårdsverket.

Mats Palm. Gruppledare (S).

Motion om att ombilda Orraholmens fritidsområde till ett kommunalt naturreservat

Sammanfattning

Följande motion inkom 2022-02-11 från Jan-Olof Brorson (L) och Håkan Körberg (L)

”Orraholmens fritidsområde är en pärla i Herrljunga kommun. Inköpt av framsynta kommunpolitiker för mer än 50 år sedan för just detta ändamål. Orraholmen har fungerat bra som fritidsområde men under senare år utsatts för avverkning och mer avverkning är planerad!

Företrädare för kommunen framhåller ofta, i olika sammanhang, vår vackra natur som en viktig anledning att bosätta sig i vår kommun. Men naturen är stadd i ständig förändring. Den privatägda skogen kan kommunen inte råda över. Äldre skog avverkas och övergår till planterings- och ungskog. Oftast gran. Exempelvis runt vårt senaste bostadsområde Horsby. Detta ger inte den känsla av natur som det känns speciellt bra att promenera i eller få den känsla av orördhet som är så speciell i stor skog.

När vi nu i Herrljunga har förmånen att äga ett område av denna storskogs karaktär är det viktigt att slå vakt om att det förblir så! Därför föreslår Liberalerna att Orraholmen ombildas till ett kommunalt reservat. Ett reservat som syftar till att bevara området för rekreation för kommunens invånare och besökande naturälskare. Ett kommunalt reservat betyder inte att en död hand läggs över området. Vilken form av reservat det blir får kommande inventeringar utvisa. Skötselplan över området med utgångspunkt från naturvärdesinventering utgör sedan underlag för intrångsersättning från Naturvårdsverket på upp till 50% baserat på virkesvärde och lokala marknadsvärden.

För naturvärdesbedömning och skötselplan PIIns Lana-bidrag att söka. Liberalerna hoppas därför att denna motion ska behandlas positivt och ge Herrljunga ett eget naturreservat så att vi kan leva upp till målsättningen att ha en fln natur. Därför yrkar Liberalerna på:

- Att Orraholmens fritidsområde ombildas till ett kommunalt naturreservat.*

Kommunfullmäktige överlämnade medborgarförslaget till kommunstyrelsen för beredning (KF 2022-02-21 § 26).

Eftersom ett flertal motioner och medborgarförslag har inkommit till kommunfullmäktige angående bildandet av naturreservat på den kommunägda fastigheten Orraholmen 1:1 beslutade kommunstyrelsen att lämna dessa som en samordnad beredning till förvaltningen för vidare utredning av ett kommunalt naturreservat på Orraholmen 1:1 (KS 2022-05-30 §

95). Utredningen om kommunalt naturreservat kommer att pågå under våren 2023. Förvaltningen har sammanställt grundläggande sammanfattning om vad som krävs för att inrätta ett kommunalt naturreservat. En anbudsinbjudan för upphandling av en konsult för att genomföra en Naturvärdesinventering (NVI) för området har gått ut till sju konsultfirmor i avseende att insamla underlag inför beslutsfattande i frågan om huruvida ett kommunalt naturreservat ska bildas eller ej. På grund av den sena tidpunkten på året var det inte möjligt att få till stånd en NVI under innevarande fältsäsong, då NVI behöver genomföras mellan satta tidsintervall enligt svensk standard (SS 199000:2014).

Tillfrågade konsultbolag var redan fulltecknade och kunde därmed inte åta sig uppdraget under denna fältsäsong men flertalet uttryckte intresse av att åta sig uppdraget under kommande fältsäsong.

Förvaltningen föreslår att uppdraget att upphandla en konsult för att genomföra en NVI skjuts fram för genomförande under fältsäsongen 2023 och att beslut i frågan om att bilda naturreservat för fastigheten Orraholmen 1:1 senareläggs för att inhämtad information skall kunna sammanställas inför beslut. Förvaltningen föreslår att ärendet tas upp efter sommaren 2023 för att ge upphandlad konsult och förvaltning tillräckligt med tid för att sammanställa resultatet av utredningen.

Med anledning av att det finns en pågående utredning i frågan om att bilda ett kommunalt naturreservat för fastigheten Orraholmen 1:1 föreslår kommunstyrelsen att medborgarförslaget anses vara besvarad.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet, daterat 2022-11-14

KF 2022-02-21 § 26.

Motion

KS 2022-05-20 § 95

Tjänsteskrivelse daterad 2022-05-15

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anse att medborgarförslaget är besvarad.

Sandra Palmqvist
Miljöstrateg

Bakgrund

Ärenden gällande Orraholmen bedömdes vara av sådan principiell karaktär att kommunstyrelsens presidie beslutade att samtliga motioner och medborgarförslag rörande Orraholmen behövde utredas på en kommunövergripande nivå. Kommunstyrelsens presidium gav därför förvaltningens miljöstrateg i uppdrag att ta reda på vilket förarbete som krävs för att upprätta ett kommunalt naturreservat samt att ge förslag på vidare hantering av inkomna motioner och medborgarförslag. Underlaget skulle tas fram i samverkan med samhällsbyggnadsförvaltningen och genom kontakt med Länsstyrelsen i Västra Götaland, vilket nu har skett. En sammanställning av vad som krävs för att bilda ett naturreservat gjordes av förvaltningen i samverkan med nämnda parter och finns redovisat i tjänsteskrivelse i ärende KS 77/2022, daterad 2022-05-15 (se vidare i KS § 95/2022-05-30). I syfte att insamla ytterligare information inför beslutsfattande i frågan så gavs förvaltningen i uppdrag att upphandla en konsult för att göra en förstudie i form av en Naturvärdesinventering (NVI) för den kommunägda fastigheten Orraholmen 1:1.

Miljöstrategen inhämtade kunskap om upphandlingsförfarandet med hjälp av bland andra upphandlingsenheten. Miljöstrategen insamlade även kunskap om vad en upphandling för en naturvärdesinventering borde innehålla genom kontaktpersoner inom det delregionala nätverket (exempelvis kommunekologer eller liknande kompetenser i andra kommunen då denna kompetens saknas inom kommunens egna organisation) samt från Länsstyrelsen och en konsultfirma. Miljöstrategen kontrollerade även gällande standard för naturvärdesinventering med ansvarig utgivare samt konsultfirma som deltar i uppdateringsarbetet, då standarden visade sig vara under uppdatering. Arbetet var tidskrävande på Miljöstrategens 50% tjänst, där även andra arbetsuppgifter behövde få ta plats. Detta, i kombination med semestertider, gjorde att upphandlingserbjudandet skickades ut först efter semestern.

2022-08-09 skickades anbudsinbjudan ut till sju konsultfirmor som genomför naturvärdesinventeringar. Krav var bland annat att uppdraget (naturvärdesinventering i fält samt leverans av rapport) skulle färdigställas innan 2022-10-31. Slutdatumet sattes för att förvaltningen skulle hinna bedöma resultatet av naturvärdesinventeringen och återkoppla sammanställda rekommendationer om vidare hantering av inkomna motioner och medborgarförslag inom utsatt tid till Kommunstyrelsen. Ordinarie fältsäsong för att genomföra en naturvärdesinventering i Götaland sträcker sig annars till den sista november (fältsäsong: 1 april-30 november) enligt gällande svensk standard (SS 199000:2014). Detta datum är under förutsättning att ”det är snö- och isfritt samt att huvuddelen av biotopkvaliteterna och naturvårdsarterna kan identifieras och att artrikedomen kan uppskattas eller mätas” (ur: SS 199000:2014).

Slutdatum för att lämna in anbud för naturvärdesinventeringen sattes till 2022-08-22. Anbudstiden bedömdes vara tillräcklig enligt upphandlingsenheten då upphandlingen var av sådan karaktär att ett snabbt förfarande för anbud kunde genomföras. Detta för att även ge tid att färdigställa slutgiltig upphandling med den vinnande anbudsgivare och sedan fortfarande ge tid till genomförande av uppdraget innan uppsatt slutdatum (2022-10-31) för den som vunnit upphandlingen. När anbudstiden löpte ut hade tre av de sju tillfrågade konsultbolagen tackat nej till erbjudandet med hänvisning till att de redan var fullbokade

under uppdragstiden. Då inga anbud hade kommit in så förlängdes anbudstiden till 2022-09-07 och detta förmedlades till de fyra konsultbolag som inte redan tackat nej till uppdraget. Ytterligare ett konsultbolag tackade då nej till erbjudandet med samma hänvisning om att de var fullbokade under uppdragstiden. Flera av konsultbolagen framförde dock en önskan om att få genomföra uppdraget nästa fåltssäsong och ville gärna vara med i anbudsgivning inför det. Tre konsultbolag besvarade inte anbudsintyget.

Ekonomisk bedömning

Länsstyrelsen uppskattar att den största kostnaden för inrättandet av ett naturreservat ligger på arbetstid och förankring inom kommunen. För att handlägga reservatsbildningen behövs en projektanställning vilket uppskattningsvis kan komma att kosta ca 300 000-650 000 kronor (beräknat på en månadslön motsvarande 35 000/månad, en arbetstid för projektet på 25-50% av en heltidstjänst, i 3 års tid). Kostnaden är en grov uppskattning och angiven exklusive arbetsgivaravgifter. Om man räknar med arbetsgivaravgifter i kalkylen (kostnad för en heltidsanställd: 632 000 kr/år. Uppgifter från november 2022) så kan en total kostnad för en projektanställning under projektiden bli mellan 475 000-950 000 (beräknat på en månadslön motsvarande 35 000/månad, en arbetstid för projektet på 25-50% av en heltidstjänst, i 3 års tid). Denna kostnad kan komma att täckas upp helt eller delvis med hjälp av bidrag, vilket beskrivs mer utförligt i tjänsteskrivelse i ärende KS 77/2022, daterad 2022-05-1. Utan bidrag kan denna kostnad behöva bedömas mer exakt och planeras in i framtida budget.

Vad det gäller förlorade intäkter för avsättande av skogen till naturreservat istället för avverkning kan kommunen få ersättning för detta med upp till 50%.

Sammanfattningsvis kan sägas att det kostar pengar att bilda ett reservat, men detta kan i viss mån balanseras upp av intäkterna man får i kompensationsersättning för avsättning av skogen. Om detta går jämt upp eller inte beror på vilka kostnader och/eller vinster för de båda delarna det blir. Kommunen förlorar nettovinsten av avverkningen, men skogen står kvar och är exempelvis rekreativt område vilket är bra för kommuninvånarnas hälsa, biologisk mångfald, luftkvalité, vattenbalans i landskapet med mera.

En naturvärdesinventering (NVI) kan uppskattningsvis komma att kosta ca 60 000 kr (enligt ett konsultbolag som kontaktats under beredningen av ärendet, våren 2022). I detta ingår ca 60 h arbetstid: 3 arbetsdagar i fält inklusive restid, 3 arbetsdagar för rapportskrivning samt tid för projektadministration. I denna prisuppskattning inkluderades kostnad för utdrag ur artportalen och resekostnader. Sedan denna prisuppgift inhämtats har det framkommit att vissa justeringar kan behöva göras i uppdraget vilket kan medföra en högre eller lägre kostnad beroende på utformning av uppdraget samt prisökning över tid. LONA-bidrag för 50% av denna utgift skulle kunna sökas. Kostnaden bedömdes inför upphandlingserbjudandets publicering dock vara så pass liten att arbetstiden för bidragsansökan och den väntetid det skulle ha komma att ta innan bidragsansökan behandlats och beviljats gjorde att förvaltningen bedömde att en ansökan inte var motiverad för en första förstudie i form av en NVI. Kostnaden skulle istället rymmas inom budgeten för enhet strategisk planering och debiteras där ur, alternativt kunde förstudien finansieras genom Kommunstyrelsens utvecklingsmedel. Samma förfarande föreslås om uppdraget

senareläggs till våren 2023.

Juridisk bedömning

Instiftandet av naturreservat regleras i Miljöbalken, men ett flertal andra lagar, förordningar och föreskrifter kan också komma att bli aktuella.

Miljökonsekvensbeskrivning

Att kommunen får bättre kunskap om naturvärdena i Orraholmens naturområde gör att man kan fatta bättre beslut om vilket skyddsbehov som föreligger. Detta bör vara gynnsamt ur miljöperspektiv.

Motivering av förslag till beslut

Då det inte varit möjligt att genomföra Naturvärdesinventeringen under innevarande fältsäsong så saknas fortfarande underlag för att besluta i frågan om att bilda ett naturreservat i Orraholmens friluftsområde. Förvaltningen föreslår att naturvärdesinventeringen av fastigheten Orraholmen 1:1 skjuts fram till fältsäsongen 2023 och att en ny anbudsinbjudan skickas ut dessförinnan. Rådgivande konsultfirma säger att den bästa tiden för att genomföra en Naturvärdesinventeringen bör vara under försommaren, men vissa organismgrupper eller klasser har mer precisa tider för när de är att bäst att inventera. Om det beslutas att uppdraget ska flyttas fram till 2023 så bör förvaltningen ges i uppdrag att kolla upp mer exakt vilka krav för inventeringstidpunkt som bör ställas i upphandlingen samt vara uppmärksam på om kravställandet bör justeras för specifika organismgrupper och klasser (exempelvis fåglar, fjärilar eller fladdermöss). Eftersom den ultimata tidpunkten för inventeringen redan passerat vid tiden för utskick av den nu utlöpta anbudsinbjudan lades ingen ytterligare tid på detta vid första upphandlingserbjudandet. Uppdraget bedömdes ändå vara genomförbart under innevarande fältsäsong och att resultatet hade varit användbart inför beslutsfattande. Enligt rådgivande konsult så hade resultatet från en inventering under sensommaren/hösten 2022 kunnat kompletteras med ytterligare inventeringar under fältsäsongen 2023 för de parametrar som inte bedömts lämpliga att undersöka vid en första inventering. Uppdragställaren bör även uppmärksammas på att gällande standard (SS 199000:2014) för nuvarande genomgår omarbetning och uppdatering. Det har blivit förseningar i färdigställandet av denna, men den beräknas nu komma ut till den 31 januari 2023. Detta bör tas i beaktning inför en framtida upphandling så att den nya standarden med dess regler blir gällande för uppdraget, om så anses tillämpligt. Tillämplighet kan till exempel komma att bero på när den nya standarden träder i kraft.

Eftersom en utredning om förutsättningarna för ett Naturreservat på fastigheten Orraholmen 1:1 nu är pågående så bedömer förvaltningen att de inkomna motionerna och medborgarförslagen som lett till utredningens påbörjan kan besvaras. Beslut om huruvida ett naturreservat på fastigheten Orraholmen 1:1 skall bildas eller ej får bli ett resultat av vad utredningen visar.

KF § 26

DNR KS 58/2022 392

Motion om att ombilda Orraholmens fritidsområde till ett kommunalt naturreservat**Sammanfattning**

Följande motion inkom 2022-02-11 från Jan-Olof Brorson (L) och Håkan Körberg (L):

"Orraholmens fritidsområde är en pärla i Herrljunga kommun. Inköpt av framsynta kommunpolitiker för mer än 50 år sedan för just detta ändamål. Orraholmen har fungerat bra som fritidsområde men under senare år utsatts för avverkning och mer avverkning är planerad!

Företrädare för kommunen framhåller ofta, i olika sammanhang, vår vackra natur som en viktig anledning att bosätta sig i vår kommun. Men naturen är stadd i ständig förändring. Den privatägda skogen kan kommunen inte råda över. Äldre skog avverkas och övergår till planterings- och ungskog. Oftast gran. Exempelvis runt vårt senaste bostadsområde Horsby. Detta ger inte den känsla av natur som det känns speciellt bra att promenera i eller få den känsla av orördhet som är så speciell i stor skog.

*När vi nu i Herrljunga har förmånen att äga ett område av denna storskogs karaktär är det viktigt att slå vakt om att det förblir så! **Därför föreslår***

***Liberalerna att Orraholmen ombildas till ett kommunalt reservat.** Ett reservat som syftar till att bevara området för rekreation för kommunens invånare och besökande naturälskare. Ett kommunalt reservat betyder inte att en död hand läggs över området. Vilken form av reservat det blir får kommande inventeringar utvisa. Skötselplan över området med utgångspunkt från naturvårdsinventering utgör sedan underlag för intrångsersättning från Naturvårdsverket på upp till 50% baserat på virkesvärde och lokala marknadsvärden.*

För naturvärdesbedömning och skötselplan finns Lana-bidrag att söka.

Liberalerna hoppas därför att denna motion ska behandlas positivt och ge Herrljunga ett eget naturreservat så att vi kan leva upp till målsättningen att ha en fin natur."

Därför yrkar Liberalerna på:

- Att Orraholmens fritidsområde ombildas till ett kommunalt naturreservat.

Beslutsgång

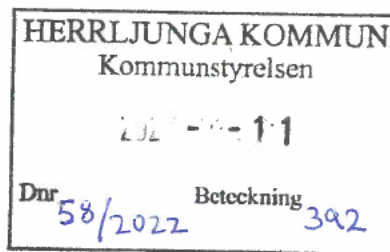
I kommunfullmäktige frågar ordföranden om ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

2022 -02- 10

Motion till Kommunfullmäktige i Herrljunga

Orraholmens fritidsområde är en pärla i Herrljunga kommun. Inköpt av framsynta kommunpolitiker för mer än 50 år sedan för just detta ändamål. Orraholmen har fungerat bra som fritidsområde men under senare år utsatts för avverkning och mer avverkning är planerad!

Företrädare för kommunen framhåller ofta, i olika sammanhang, vår vackra natur som en viktig anledning att bosätta sig i vår kommun. Men naturen är stadd i ständig förändring. Den privatägda skogen kan kommunen inte råda över. Äldre skog avverkas och övergår till planterings- och ungskog. Oftast gran. Exempelvis runt vårt senaste bostadsområde Horsby. Detta ger inte den känsla av natur som det känns speciellt bra att promenera i eller få den känsla av orördhet som är så speciell i storskog.

När vi nu i Herrljunga har förmånen att äga ett område av denna storskogskaraktär är det viktigt att slå vakt om att det förblir så! **Därför föreslår Liberalerna att Orraholmen ombildas till ett kommunalt reservat.** Ett reservat som syftar till att bevara området för rekreation för kommunens invånare och besökande naturälskare.

Ett kommunalt reservat betyder inte att en död hand läggs över området. Vilken form av reservat det blir får kommande inventeringar utvisa. Skötselplan över området med utgångspunkt från naturvärdesinventering utgör sedan underlag för inträngsersättning från Naturvårdsverket på upp till 50% baserat på virkesvärde och lokala marknadsvärden.

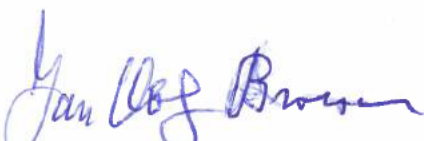
För naturvärdesbedömning och skötselplan finns Lona-bidrag att söka.

Liberalerna hoppas därför att denna motion ska behandlas positivt och ge Herrljunga ett eget naturreservat så att vi kan leva upp till målsättningen att ha en fin natur.

Därför yrkar Liberalerna på:

- Att Orraholmens fritidsområde ombildas till ett kommunalt naturreservat

För Liberalerna i Herrljunga

Jan-Olof Brorson

Håkan Körberg

Motion om att inrätta ett kommunalt naturreservat inom Orraholmen

Sammanfattning

Följande motion inkom 2022-02-01 från Magnus Jonsson (V):

" Ordförande för Tekniska nämnden i Herrljunga har beställt avverkning av ett skogsområde på Orraholmens friluftsområde.

Detta trots att man i ett tidigare KF-beslut beslutat att ha samråd med föreningar och aktörer i området innan man gör några ingrepp. Området är skyddsvärt ur en mängd synvinklar och att göra ett så stort ingrepp som planerat skulle medföra betydande konsekvenser på bl.a. fågelliv, fauna och rekreationsmöjligheter.

Tydligen är det en tolkningsfråga vad samråd betyder.

Dessutom är det otydligt hur mycket inflytande föreningar och medborgare skall få ha och hur processen ser ut fram till verkställd avverkning.

Det har uppenbarligen inte fungerat och helt plötsligt har Södra Skogsägarna fått ett uppdrag som de flesta inte hade räknat med.

Ett stort antal medborgare i Herrljunga har med rätta protesterat mot planerna och kommunens agerande

Om man däremot omvandlar området till ett kommunalt naturreservat så gäller helt andra regler och denna typ av ovälkomna överraskningar kan helt undvikas.

Det innebär även att han haver avtalet med Södra Skogsägarna snarast."

Därför yrkar jag:

Att Herrljunga Kommun kontaktar Länsstyrelsen och påbörjar en process för att bilda ett kommunalt naturreservat på Orraholmen.

Kommunfullmäktige överlämnade medborgarförslaget till kommunstyrelsen för beredning (KF 2022-02-21 § 24).

Eftersom ett flertal motioner och medborgarförslag har inkommit till kommunfullmäktige angående bildandet av naturreservat på den kommunägda fastigheten Orraholmen 1:1 beslutade kommunstyrelsen att lämna dessa som en samordnad beredning till förvaltningen för vidare utredning av ett kommunalt naturreservat på Orraholmen 1:1 (KS 2022-05-30 § 95). Utredningen om kommunalt naturreservat kommer att pågå under våren 2023. Förvaltningen har sammanställt grundläggande sammanfattning om vad som krävs för att inrätta ett kommunalt naturreservat. En anbudsinbjudan för upphandling av en konsult för att genomföra en Naturvärdesinventering (NVI) för området har gått ut till sju konsultföretag i avseende att insamla underlag inför beslutsfattande i frågan om huruvida ett kommunalt naturreservat ska bildas eller ej. På grund av den sena tidpunkten på året var det inte möjligt att få till stånd en NVI under innevarande fältsäsong, då NVI behöver genomföras mellan satta tidsintervall enligt svensk standard (SS 199000:2014).

Tillfrågade konsultbolag var redan fulltecknade och kunde därmed inte åta sig uppdraget under denna fältsäsong men flertalet uttryckte intresse av att åta sig uppdraget under kommande fältsäsong.

Förvaltningen föreslår att uppdraget att upphandla en konsult för att genomföra en NVI skjuts fram för genomförande under fältsäsongen 2023 och att beslut i frågan om att bilda naturreservat för fastigheten Orraholmen 1:1 senareläggs för att inhämtad information skall kunna sammanställas inför beslut. Förvaltningen föreslår att ärendet tas upp efter sommaren 2023 för att ge upphandlad konsult och förvaltning tillräckligt med tid för att sammanställa resultatet av utredningen.

Med anledning av att det finns en pågående utredning i frågan om att bilda ett kommunalt naturreservat för fastigheten Orraholmen 1:1 föreslår kommunstyrelsen att medborgarförslaget anses vara besvarad.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet, daterat 2022-11-14

KF 2022-02-21 § 24.

Motion

KS 2022-05-20 § 95

Tjänsteskrivelse daterad 2022-05-15

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anse att medborgarförslaget är besvarad.

Sandra Palmqvist
Miljöstrateg

Expedieras till: Kommunfullmäktige

Bakgrund

Ärenden gällande Orraholmen bedömdes vara av sådan principiell karaktär att kommunstyrelsens presidie beslutade att samtliga motioner och medborgarförslag rörande Orraholmen behövde utredas på en kommunövergripande nivå. Kommunstyrelsens presidium gav därför förvaltningens miljöstrateg i uppdrag att ta reda på vilket förarbete som krävs för att upprätta ett kommunalt naturreservat samt att ge förslag på vidare hantering av inkomna motioner och medborgarförslag. Underlaget skulle tas fram i samverkan med samhällsbyggnadsförvaltningen och genom kontakt med Länsstyrelsen i Västra Götaland, vilket nu har skett. En sammanställning av vad som krävs för att bilda ett naturreservat gjordes av förvaltningen i samverkan med nämnda parter och finns redovisat i tjänsteskrivelse i ärende KS 77/2022, daterad 2022-05-15 (se vidare i KS § 95/2022-05-30). I syfte att insamla ytterligare information inför beslutsfattande i frågan så gavs förvaltningen i uppdrag att upphandla en konsult för att göra en förstudie i form av en Naturvärdesinventering (NVI) för den kommunägda fastigheten Orraholmen 1:1.

Miljöstrategen inhämtade kunskap om upphandlingsförfarandet med hjälp av bland andra upphandlingsenheten. Miljöstrategen insamlade även kunskap om vad en upphandling för en naturvärdesinventering borde innehålla genom kontaktpersoner inom det delregionala nätverket (exempelvis kommunekologer eller liknande kompetenser i andra kommunen då denna kompetens saknas inom kommunens egna organisation) samt från Länsstyrelsen och en konsultfirma. Miljöstrategen kontrollerade även gällande standard för naturvärdesinventering med ansvarig utgivare samt konsultfirma som deltar i uppdateringsarbetet, då standarden visade sig vara under uppdatering. Arbetet var tidskrävande på Miljöstrategens 50% tjänst, där även andra arbetsuppgifter behövde få ta plats. Detta, i kombination med semestertider, gjorde att upphandlingserbjudandet skickades ut först efter semestern.

2022-08-09 skickades anbudsinbjudan ut till sju konsultfirmor som genomför naturvärdesinventeringar. Krav var bland annat att uppdraget (naturvärdesinventering i fält samt leverans av rapport) skulle färdigställas innan 2022-10-31. Slutdatumet sattes för att förvaltningen skulle hinna bedöma resultatet av naturvärdesinventeringen och återkoppla sammanställda rekommendationer om vidare hantering av inkomna motioner och medborgarförslag inom utsatt tid till Kommunstyrelsen. Ordinarie fältsäsong för att genomföra en naturvärdesinventering i Götaland sträcker sig annars till den sista november (fältsäsong: 1 april-30 november) enligt gällande svensk standard (SS 199000:2014). Detta datum är under förutsättning att "det är snö- och isfritt samt att huvuddelen av biotopkvaliteterna och naturvårdsarterna kan identifieras och att artrikedomen kan uppskattas eller mätas" (ur: SS 199000:2014).

Slutdatum för att lämna in anbud för naturvärdesinventeringen sattes till 2022-08-22. Anbudstiden bedömdes vara tillräcklig enligt upphandlingsenheten då upphandlingen var av sådan karaktär att ett snabbt förfarande för anbud kunde genomföras. Detta för att även ge tid att färdigställa slutgiltig upphandling med den vinnande anbudsgivare och sedan fortfarande ge tid till genomförande av uppdraget innan uppsatt slutdatum (2022-10-31) för den som vunnit upphandlingen. När anbudstiden löpte ut hade tre av de sju tillfrågade konsultbolagen tackat nej till erbjudandet med hänvisning till att de redan var fullbokade

under uppdragstiden. Då inga anbud hade kommit in så förlängdes anbudstiden till 2022-09-07 och detta förmedlades till de fyra konsultbolag som inte redan tackat nej till uppdraget. Ytterligare ett konsultbolag tackade då nej till erbjudandet med samma hänvisning om att de var fullbokade under uppdragstiden. Flera av konsultbolagen framförde dock en önskan om att få genomföra uppdraget nästa fåltssäsong och ville gärna vara med i anbudsgivning inför det. Tre konsultbolag besvarade inte anbudsinbjudan.

Ekonomisk bedömning

Länsstyrelsen uppskattar att den största kostnaden för inrättandet av ett naturreservat ligger på arbetstid och förankring inom kommunen. För att handlägga reservatsbildningen behövs en projektanställning vilket uppskattningsvis kan komma att kosta ca 300 000-650 000 kronor (beräknat på en månadslön motsvarande 35 000/månad, en arbetstid för projektet på 25-50% av en heltidstjänst, i 3 års tid). Kostnaden är en grov uppskattning och angiven exklusive arbetsgivaravgifter. Om man räknar med arbetsgivaravgifter i kalkylen (kostnad för en heltidsanställd: 632 000 kr/år. Uppgifter från november 2022) så kan en total kostnad för en projektanställning under projektiden bli mellan 475 000-950 000 (beräknat på en månadslön motsvarande 35 000/månad, en arbetstid för projektet på 25-50% av en heltidstjänst, i 3 års tid). Denna kostnad kan komma att täckas upp helt eller delvis med hjälp av bidrag, vilket beskrivs mer utförligt i tjänsteskrivelse i ärende KS 77/2022, daterad 2022-05-1. Utan bidrag kan denna kostnad behöva bedömas mer exakt och planeras in i framtida budget.

Vad det gäller förlorade intäkter för avsättande av skogen till naturreservat istället för avverkning kan kommunen få ersättning för detta med upp till 50%.

Sammanfattningsvis kan sägas att det kostar pengar att bilda ett reservat, men detta kan i viss mån balanseras upp av intäkterna man får i kompensationsersättning för avsättning av skogen. Om detta går jämt upp eller inte beror på vilka kostnader och/eller vinster för de båda delarna det blir. Kommunen förlorar nettovinsten av avverkningen, men skogen står kvar och är exempelvis rekreatiomsområde vilket är bra för kommuninvånarnas hälsa, biologisk mångfald, luftkvalité, vattenbalans i landskapet med mera.

En naturvärdesinventering (NVI) kan uppskattningsvis komma att kosta ca 60 000 kr (enligt ett konsultbolag som kontaktats under beredningen av ärendet, våren 2022). I detta ingår ca 60 h arbetstid: 3 arbetsdagar i fält inklusive restid, 3 arbetsdagar för rapportskrivning samt tid för projektadministration. I denna prisuppskattning inkluderades kostnad för utdrag ur artportalen och resekostnader. Sedan denna prisuppgift inhämtats har det framkommit att vissa justeringar kan behöva göras i uppdraget vilket kan medföra en högre eller lägre kostnad beroende på utformning av uppdraget samt prisökning över tid. LONA-bidrag för 50% av denna utgift skulle kunna sökas. Kostnaden bedömdes inför upphandlingserbjudandets publicering dock vara så pass liten att arbetstiden för bidragsansökan och den väntetid det skulle ha komma att ta innan bidragsansökan behandlats och beviljats gjorde att förvaltningen bedömde att en ansökan inte var motiverad för en första förstudie i form av en NVI. Kostnaden skulle istället rymmas inom budgeten för enhet strategisk planering och debiteras där ur, alternativt kunde förstudien finansieras genom Kommunstyrelsens utvecklingsmedel. Samma förfarande föreslås om uppdraget

senareläggs till våren 2023.

Juridisk bedömning

Instiftandet av naturreservat regleras i Miljöbalken, men ett flertal andra lagar, förordningar och föreskrifter kan också komma att bli aktuella.

Miljökonsekvensbeskrivning

Att kommunen får bättre kunskap om naturvärdena i Orraholmens naturområde gör att man kan fatta bättre beslut om vilket skyddsbehov som föreligger. Detta bör vara gynnsamt ur miljöperspektiv.

Motivering av förslag till beslut

Då det inte varit möjligt att genomföra Naturvärdesinventeringen under innevarande fältsäsong så saknas fortfarande underlag för att besluta i frågan om att bilda ett naturreservat i Orraholmens friluftsområde. Förvaltningen föreslår att naturvärdesinventeringen av fastigheten Orraholmen 1:1 skjuts fram till fältsäsongen 2023 och att en ny anbudsinbjudan skickas ut dessförinnan. Rådgivande konsultfirma säger att den bästa tiden för att genomföra en Naturvärdesinventeringen bör vara under försommaren, men vissa organismgrupper eller klasser har mer precisa tider för när de är att bäst att inventera. Om det beslutas att uppdraget ska flyttas fram till 2023 så bör förvaltningen ges i uppdrag att kolla upp mer exakt vilka krav för inventeringstidpunkt som bör ställas i upphandlingen samt vara uppmärksam på om kravställandet bör justeras för specifika organismgrupper och klasser (exempelvis fåglar, fjärilar eller fladdermöss). Eftersom den ultimata tidpunkten för inventeringen redan passerat vid tiden för utskick av den nu utlöpta anbudsinbjudan lades ingen ytterligare tid på detta vid första upphandlingserbjudandet. Uppdraget bedömdes ändå vara genomförbart under innevarande fältsäsong och att resultatet hade varit användbart inför beslutsfattande. Enligt rådgivande konsult så hade resultatet från en inventering under sensommaren/hösten 2022 kunnat kompletteras med ytterligare inventeringar under fältsäsongen 2023 för de parametrar som inte bedömts lämpliga att undersöka vid en första inventering. Uppdragställaren bör även uppmärksammas på att gällande standard (SS 199000:2014) för nuvarande genomgår omarbetning och uppdatering. Det har blivit förseningar i färdigställandet av denna, men den beräknas nu komma ut till den 31 januari 2023. Detta bör tas i beaktning inför en framtida upphandling så att den nya standarden med dess regler blir gällande för uppdraget, om så anses tillämpligt. Tillämplighet kan till exempel komma att bero på när den nya standarden träder i kraft.

Eftersom en utredning om förutsättningarna för ett Naturreservat på fastigheten Orraholmen 1:1 nu är pågående så bedömer förvaltningen att de inkomna motionerna och medborgarförslagen som lett till utredningens påbörjan kan besvaras. Beslut om huruvida ett naturreservat på fastigheten Orraholmen 1:1 skall bildas eller ej får bli ett resultat av vad utredningen visar.

KF § 24

DNR KS 40/2022 392

Motion om att inrätta ett kommunalt naturreservat inom Orraholmen**Sammanfattning**

Följande motion inkom 2022-02-01 från Magnus Jonsson (V):

" Ordförande för Tekniska nämnden i Herrljunga har beställt avverkning av ett skogsområde på Orraholmens friluftsområde.

Detta trots att man i ett tidigare KF-beslut beslutat att ha samråd med föreningar och aktörer i området innan man gör några ingrepp. Området är skyddsvärt ur en mängd synvinklar och att göra ett så stort ingrepp som planerat skulle medföra betydande konsekvenser på bl.a fågelliv, fauna och rekreationsmöjligheter.

Tydligen är det en tolkningsfråga vad samråd betyder.

Dessutom är det otydligt hur mycket inflytande föreningar och medborgare skall få ha och hur processen ser ut fram till verkställd avverkning.

Det har uppenbarligen inte fungerat och helt plötsligt har Södra Skogsägarna fått ett uppdrag som de flesta inte hade räknat med.

Ett stort antal medborgare i Herrljunga har med rätta protesterat mot planerna och kommunens agerande

Om man däremot omvandlar området till ett kommunalt naturreservat så gäller helt andra regler och denna typ av ovälkomna överraskningar kan helt undvikas.

Det innebär även att han häver avtalet med Södra Skogsägarna snarast."

Därför yrkar jag:

- Att Herrljunga Kommun kontakter Länsstyrelsen och påbörjar en process för att bilda ett kommunalt naturreservat på Orraholmen

Beslutsgång

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Herrljunga 2022-02-01

Motion

Bilda ett kommunalt naturreservat på OrraholmenBakgrund:

Ordförande för Tekniska nämnden i Herrljunga har beställt avverkning av ett skogsområde på Orraholmens friluftsområde.

Detta trots att man i ett tidigare KF-beslut beslutat att ha samråd med föreningar och aktörer i området innan man gör några ingrepp. Området är skyddsvärt ur en mängd synvinklar och att göra ett så stort ingrepp som planerat skulle medföra betydande konsekvenser på bl.a fågelliv, fauna och rekreationsmöjligheter.

Tydligen är det en tolkningsfråga vad samråd betyder.

Dessutom är det otydligt hur mycket inflytande föreningar och medborgare skall få ha och hur processen ser ut fram till verkställd avverkning.

Det har uppenbarligen inte fungerat och helt plötsligt har Södra Skogsägarna fått ett uppdrag som de flesta inte hade räknat med.

Ett stort antal medborgare i Herrljunga har med rätta protesterat mot planerna och kommunens agerande

Om man däremot omvandlar området till ett kommunalt naturreservat så gäller helt andra regler och denna typ av ovälkomna överraskningar kan helt undvikas.

Det innebär även att han häver avtalet med Södra Skogsägarna snarast.

Därför yrkar jag:

- Att Herrljunga Kommun kontaktar Länsstyrelsen och påbörjar en process för att bilda ett kommunalt naturreservat på Orraholmen

Magnus Jonsson Gruppledare Vänsterpartiet Herrljunga